

**BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS
PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Aysel KIZILKAYA NAMLI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**Tez Danışmanı
Dr. Öğretim Üyesi Cenk TEMEL**

Doktora Tezi – 2018

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

Aysel KIZILKAYA NAMLI

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Doktora Tezi

Tez Danışmanı

Dr. Öğretim Üyesi Cenk TEMEL

Bu Araştırma İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi Tarafından
TDK/2017/916 Proje Numarası İle Desteklenmiştir.

MALATYA

2018

Oğlum Bera'ya

ve

Kızım Erva'ya

KABUL VE ONAY SAYFASI

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Programı çerçevesinde yürütülmüş olan; Aysel KIZILKAYA NAMLI'nın "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi" konulu bu çalışması, aşağıdaki jüri tarafından Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 11/05/2018



Doç. Dr. Zekai PEHLİVAN
Mersin Üniversitesi
Jüri Başkanı



Doç. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOĞLU
Karabük Üniversitesi
Üye



Dr. Öğr. Üyesi Cenk TEMEL
İnönü Üniversitesi
Tez Danışmanı
Üye



Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GÜLLÜ
İnönü Üniversitesi
Üye



Dr. Öğr. Üyesi Yüksel ÇIRAK
İnönü Üniversitesi
Üye

ONAY

Bu tez, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından kabul edilmiş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../2018 tarih ve 2018/..... sayılı Kararıyla da uygun görülmüştür.

Prof. Dr. Yusuf TÜRKÖZ
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
TABLolar DİZİNİ.....	xi
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	8
2.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Tarihsel Gelişimi	8
2.1.1. Cumhuriyet Döneminden Önce Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirilmesi	8
2.1.2. Cumhuriyet Döneminden Sonra Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirilmesi	9
2.2. Yükseköğretimde Öğretmen Yetiştirme Dönemi	11
2.2.1. 1982-1998 Dönemi	11
2.2.2. 1998-2006 Dönemi	13
2.2.3. 2006 ve Sonrası.....	14
2.3. Yükseköğretim Sistemi.....	16
2.4. Öğretmen Yetiştirmede Pedagojik Formasyon Uygulamaları	19
2.5. Yükseköğretimde Akreditasyon ve Kalite Çalışmaları.....	22
2.6. Yükseköğretimde Bologna Süreci	25
2.7. Çeşitli Yıllarda Uygulanan Beden Eğitimi Lisans Öğretim Programları	27
2.8. Başka Ülkelerde Uygulanmakta Olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Özellikleri	33
2.9. Program Değerlendirme.....	35
2.9.1. Program Değerlendirme Çeşitleri	36
2.9.2. Program Değerlendirme Modelleri	37
2.9.2.1. Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli.....	37
2.9.2.2. Stufflebeam'in Modeli: Bağlam, Girdi, Süreç ve Ürün (CIPP).....	38
2.9.2.3. Eisner Eğitsel Eleştiri Değerlendirme Modeli	39
2.9.2.4. Metfessel-Michael Değerlendirme Modeli	40

2.9.2.5. Provus'un Farklar Yaklaşımı Modeli.....	41
2.9.2.6. Aydınlatıcı Değerlendirme Modeli	42
2.9.2.7. Demirel'in Analitik Program Değerlendirme Modeli.....	44
2.10. Beden Eğitimi İle İlgili Alan Yazında Yapılan Araştırmalar	46
3. MATERYAL VE METOT	53
3.1. Araştırma Modeli	53
3.2. Çalışma Grubu	57
3.3. Veri Toplama Araçları	62
3.4. Verilerin Toplanma Süreci.....	63
3.5. Verilerin Analizi	64
3.5.1. Araştırmada Geçerlik ve Güvenirlik	65
3.6. Araştırmanın Etik Boyutu	67
4. BULGULAR.....	68
4.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Derslerle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşlerine İlişkin Bulgular	68
4.2. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alması Gerektiği Düşünülen Zorunlu Derslere İlişkin Bulgular	71
4.3. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Mevcut Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Seçmeli Alan Bilgisi, Genel Kültür ve Meslek Bilgisi Derslerinden Önemli Olanlara İlişkin Bulgular	73
4.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programıyla İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	74
4.5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Derslerle İlgili Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular	101
4.6. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alması Gerektiği Düşünülen Zorunlu Derslere İlişkin Bulgular ...	104
4.7. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Mevcut Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Seçmeli Olarak Yer Alan, Alan Bilgisi, Genel Kültür ve Meslek Bilgisi Derslerinden Önemli Olanlara İlişkin Bulgular	106
4.8. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programıyla İlgili Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular	107
5. TARTIŞMA	117
5.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Genel Değerlendirilmesi ile İlgili Tartışma	117
5.2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Üç Alan Üzerinden Değerlendirilmesi ile İlgili Tartışma.....	122

5.2.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Alan Bilgisi Dersleri Üzerinden Değerlendirilmesine İlişkin Tartışma.....	123
5.2.2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri Üzerinden Değerlendirilmesi ile İlgili Tartışma	125
5.2.3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Genel Kültür Dersleri Üzerinden Değerlendirilmesi ile İlgili Tartışma	129
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	133
6.1. Sonuç	133
6.2. Öneriler	134
KAYNAKLAR	146
EKLER.....	159
EK- 1. Özgeçmiş.....	159
EK- 2. Beden Eğitimi Lisans Programının Değerlendirilmesi İle İlgili Öğretim Elemanlarına Uygulanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	160
EK- 3. Beden Eğitimi Lisans Programının Değerlendirilmesi İle İlgili Öğretmenlere Uygulanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	161
EK- 4. Beden Eğitimi Lisans Programının Değerlendirilmesi İle İlgili Öğretim Elemanlarına Uygulanan Anket.....	162
EK- 5. Beden Eğitimi Lisans Programının Değerlendirilmesi İle İlgili Öğretmenlere Uygulanan Anket	165
EK- 6. Çeşitli Yıllarda Uygulanan Beden Eğitimi Öğretmenliği Lisans Programları.....	167
EK- 7. Çeşitli Ülkelerde Uygulanan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programları	173
EK- 8. Milli Eğitim Bakanlığı İzin Onayı	188
EK- 9. Etik Kurul Onayı	189

TEŞEKKÜR

İdeallerime kavuŐtuđum bu dönemde çalışma konusunun belirlenmesinde, çalışmanın hazırlanma sürecinin her adımımda bilgisini, desteğini ve tecrübesini paylaŐan, kiŐiliđi, karakteri ve duruŐuyla örnek aldığım çok değerli danıŐmanım Dr. Öğretim yesi Cenk TEMEL'e sonsuz teŐekkurlerimi sunarım. Akademik hayatımın tüm dönüm noktalarında bana destek olan, beni yönlendiren ve bilgisini esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Zekai PEHLİVAN'a, doktora sürecim boyunca bana ikinci danıŐmanlık yapan, yolumu aydınlatan kıymetli hocam Dr. Öğretim yesi Mehmet GÜLLÜ'ye çok teŐekkur ederim. Doktora eğitimim süresince bana katkı sağlayan anabilim dalının değerli hocalarına, bu süreçte beni destekleyen, yalnız bırakmayan mesai arkadaşlarıma çok teŐekkur ederim. Lisansüstü eğitimim boyunca dostluğunu, bilgisini ve mesaisini bana harcayan çok kıymetli hocam ve dostum Okt. Dr. Songül KARABATAK'a çok teŐekkur ederim. Ayrıca araştırmanın desteklenmesini sağlayan İnonu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'ne çok teŐekkur ederim. Zorlu geçen bu süreçte oğluma ve kızıma sevgiyle, Őefkatle bakan, yokluğumu hissettirmemeye çalışan sevgili kayınvalideme ve anneme, eğitim hayatım boyunca desteğini hiç esirgemeyen babama, çıktığım bu yolda beni hep destekleyen kayınpederime ve aileme sonsuz teŐekkur ederim. Bu süreci benimle birlikte paylaŐan, her anımda yanımda olan, yuzumu güldüren, mutluluk kaynağı olan çok değerli dostlarıma teŐekkur ederim.

Çok yoğun geçen bu çalışma sürecimde beni bir an olsun yalnız bırakmayan, sorumluluklarımı paylaŐan en kıymetli destekçim değerli eŐim Halil NAMLI'ya, oğlum Bera ve kızım Erva'ya sonsuz teŐekkur ederim.

Dr. Aysel KIZILKAYA NAMLI

Malatya, 2018

ÖZET

Amaç: Bu araştırmada Türkiye’de 1998 yılından beri uygulanmakta olan beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Metot: Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma yöntem (mixed method) araştırma modelinden iç içe karma desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’deki üniversitelerden 302 öğretim elemanı ve lise/ortaokullarda çalışan 458 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin analizinde nicel araştırma verileri için betimsel analiz; nitel araştırma verileri için betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonuçlarına göre, öğretim elemanları ve öğretmenler lisans programında yer alan Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri, Sağlık Bilgisi ve İlkyardım, Atletizm, Psikomotor Gelişim, Eğitsel Oyunlar, Etkili İletişim Becerileri, Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini en fazla gerekli görmekte-dirler. Öğretim elemanlarına göre gereklilik oranı en düşük dersler; Artistik Jimnastik, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Eğitim Tarihi, Temel Müzik Eğitimi ve Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi dersleridir. Öğretmenlere göre ise, bu derslere ilave olarak; Araştırma Projesi, Bilgisayar, Türkçe, Yabancı Dil, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi ve Türk Eğitim Tarihi dersleri gereklilik oranları en düşük olan derslerdir.

Sonuç: Araştırma sonucunda lisans programında alan bilgisi derslerindeki uygulamalı derslerin yetersiz olduğu, genel kültür alanındaki derslerin yeterli olduğu ancak bu derslerin daha çok seçmeli olması gerektiği, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde ise ders içeriklerinin beden eğitimi alanına uyarlanamadığı ve öğretmenlik stajının yetersiz olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre; beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans öğretim programının güncellenmesi gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi Öğretmeni, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı, Program Değerlendirme

ABSTRACT

Purpose: In this study, it is aimed to evaluate physical education and teaching of sport degree program which has being implemented in Turkey since 1998.

Material and Method: The embedded design of the mixed method research model, in which qualitative and quantitative research methods are used together, is used in the research. The research sample consists of 302 university lecturers in Turkey and 458 physical education teachers working in high / middle schools. During the data analysis; quantitative data is analyzed according to descriptive analysis, qualitative data is analyzed according to descriptive and content analysis.

Findings: According to the results of the research; program instructors and teachers think that the most important lessons among the other lessons in the degree program are Physical Education and Basis of Sports, Health Information and First Aid, Athletics, Psychomotor Development, Educational Games, Effective Communication Skills, Scientific Research Methods and Teaching Practice. The lessons of which requirement degrees are the lowest according to lecturers are Artistic Gymnastics, Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution, History of Turkish Education, Basic Music Education and Turkish Education System and School Administration. According to the teachers; in addition to these lessons, Research Project, Computer, Turkish, Foreign Language, Turkish Education System and School Management, and Turkish Education History courses have the lowest requirement ratio.

Conclusion: As a result of the research; it was determined that the applied courses in the degree program are inadequate, the courses in the general culture area are sufficient but these courses should be more selective, the courses related with teaching pedagogy cannot be adapted to Physical Education lessons and the teaching practices are inadequate. According to these results; it can be said that the degree program of physical education and sport teacher should be updated.

Key words: Physical Education Teacher, Physical Education and Teaching of Sports Degree Program, Program Evaluation

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

n	: Sayı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu
AAA	: Avrupa Araştırma Alanı
KPSS	: Kamu Personeli Seçme Sınavı
DAPDEM	: Demirel'in Analitik Program Değerlendirme Modeli
f	: Frekans
%	: Yüzde
NSA	: National Sport Academy
YÖDEK	: Yüksek Öğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite
AYA	: Avrupa Yükseköğretim Alanı
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
HPE	: Sağlık ve Beden Eğitimi
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Bknz	: Bakınız
AKTS	: Avrupa Kredi Transfer Sistemi
BESYO	: Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu
PETE	: Beden Eğitimi Öğretmen Eğitimi

ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Şekil No</u>	<u>Sıra No</u>
Şekil 2.1. Demirel'in Analitik Program Değerlendirme Modeli (66).....	45
Şekil 3.1. İç içe desen uygulamasındaki akış şeması (96).....	54
Şekil 3.2. Uyarlanmış Analitik Program Değerlendirme Modeli	55
Şekil 3.3. Araştırma Süreci	56
Şekil 4.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Genel Değerlendirilmesi.....	75
Şekil 4.2. Mevcut Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Güçlü ve Zayıf Yönleri	84
Şekil 4.3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programına İlişkin Öneriler	89
Şekil 4.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programıyla İlgili Öğretmenlerin Genel Değerlendirmesi.....	109

TABLolar DİZİNİ

Tablo No	Sıra No
Tablo 2.1. Türkiye’de Uygulanan Bazı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayılarının Karşılaştırılması	30
Tablo 2.2. Türkiye’de Uygulanan Bazı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayılarının Karşılaştırılması	32
Tablo 2.3. Türkiye’de Uygulanan Merkezi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayılarının Karşılaştırılması	33
Tablo 3.1. Öğretim Elemanlarının Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	59
Tablo 3.2. Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	60
Tablo 4.1. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Alan Bilgisi Derslerinin Gerekliliği	69
Tablo 4.2. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Genel Kültür Derslerinin Gerekliliği	70
Tablo 4.3. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Gerekliliği	70
Tablo 4.4. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Programda Zorunlu Yer Alması Gerektiği Düşünülen Dersler	72
Tablo 4.5. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Alan Bilgisi Seçmeli Derslerden Önemlileri	73
Tablo 4.6. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Mevcut Programdaki Seçmeli Genel Kültür ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinden Önemlileri	74
Tablo 4.7. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Alan Bilgisi Derslerinin Gerekliliği	102
Tablo 4.8. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Genel Kültür Lisans Derslerinin Gerekliliği	103
Tablo 4.9. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Öğretmenlik Meslek Bilgisi Lisans Derslerinin Gerekliliği	104
Tablo 4.10. Öğretmen Görüşlerine Göre Programda Zorunlu Yer Alması Gerektiği Düşünülen Dersler.....	105
Tablo 4.11. Öğretmen Görüşlerine Göre Mevcut Programdaki Seçmeli Alan Bilgisi Derslerinden Önemlileri.....	106

Tablo 4.12. Öğretmen Görüşlerine Göre Mevcut Programdaki Seçmeli Genel Kültür ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinden Önemlileri	107
--	-----

1. GİRİŞ

Günümüzdeki hızlı toplumsal ve ekonomik gelişmeler doğrudan veya dolaylı olarak eğitim sistemlerini etkilemektedir (1). Eğitim sistemlerinin en temel amacı nitelikli insan yetiştirmektir. Nitelikli insan yetiştirmek için her eğitim sistemi yetiştireceği insan modelini, eğitimle ilgili sahip olduğu felsefe ve insan gücünü politikası ışığında belirleyerek eğitim etkinliklerini de bu amaca göre planlamaktadır (2). İnsan gücü kaynaklarının rasyonel olarak değerlendirilmesi ise hemen hemen her dönemde bilgi ve eğitim düzeyine göre gerçekleşmekte ve çağdaş gelişmenin önemli bir unsuru insan potansiyeli olarak görülmektedir (3). Eğitim sisteminin amacı nitelikli insan yetiştirmektir. Öyleyse, nitelikli insan yetiştirmek için nitelikli ve kendini devamlı yenileyen ve geliştiren öğretmenlerin de olması gerekmektedir. Eğitimde başarı sağlanmak isteniyorsa öncelikli amaç iyi öğretmen yetiştirmek olmalıdır (4). Öğretmenlik mesleği yeni kuşakları kişisel, toplumsal, kültürel ve ekonomik yönlerden yetiştirme rolüne sahip olması sebebiyle bütün toplumsal ve yönetsel katmanlarda tarihin her döneminde de önemini korumuştur (5).

Öğretmen niteliklerini belirlemeye yönelik yapılan ilk araştırmalar 1940'lı ve 1950'li yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılmıştır. Bu yıllarda araştırmaların çoğu, öğretmenin kişisel özelliklerinin öğretimin niteliği üzerindeki etkisi üzerine olmuştur. Öğretmenin niteliklerinin araştırılmasıyla birlikte öğretmenin kültürlü, mesleğinde ve alanında bilgili olması gerektiğinden hareketle öğretmen yetiştirme programları da alan, meslek bilgisi ve kültür dersleri dikkate alınarak düzenlenmiştir (6). Bu gelişmeleri takiben geçtiğimiz 30-40 yılda pek çok gelişmiş ülkede çok sayıda eğitim reformu gerçekleştirilmiştir. Reformlarda öğretmenlerin daha iyi yetiştirilmesi ile birlikte eğitim kalitesinin de artırılması istenmiştir. Her ülke öğretmen yetiştirme konusunu, kendi şartları içerisinde değerlendirip programlara da eğitim alanında ülkeler arasındaki farklılığın olması ve bu konuyla ilgili çok fazla karşılaştırmalı araştırma yapılması sebebiyle bu konu önemsenmekte ve çözüm bulunmaya çalışılmaktadır. Bir ülkenin sosyal ve ekonomik gelişimi ile eğitimin niteliği yapılan çalışmalarda sürekli

bağdaştırılmaktadır. Eğitimde yapılan reformlar, eğitim politikalarındaki yenilikler, eğitime ve öğretmene yapılan yatırımlar bu önemi göstermektedir (7).

Öğretmen yetiştirme 19. yüzyılda keskin sınırları ve aşamaları olan bir eğitim anlayışıyla sürdürülmüştür. O dönemde öğretmenlerin eğitimi okullarda yapılmıştır ve verilen eğitim öğretmenlerin ilköğretim okullarında stajyer öğretmen olarak çalışmalarıyla olmuştur. Bu yöntemlerle istenilen niteliklerde öğretmen yetiştirilemeyeceği anlaşılınca bir dizi yenilikle yeni öğretmen, öğrenme-öğretme yöntemlerini bilen, çocuğun gelişimini temele alan, konu alanı bilgisi gibi konularda donanımlı ve sosyoloji-psikolojiden haberdar olarak yetiştirilmeye başlanmıştır (8).

Ülkemizde ise öğretmen yetiştirme, Osmanlı İmparatorluğu döneminden cumhuriyet dönemine kadar pek çok aşamadan geçmiştir. Cumhuriyet döneminin ilk yıllarından itibaren öğretmen yetiştirme öncelikli konularımız arasında yer almış ve öğretmenliği bir meslek haline getirme çabaları bu yıllarda başlamıştır (9). Cumhuriyet döneminde halkın çoğunun okuma yazma bilmemesi ve okuma yazma oranının % 10'larda bile olmaması sebebiyle özellikle ilköğretime yönelik sınıf öğretmeni yetiştirmek öncelik olmuştur (10). O dönemlerde öğretmen açığıyla ilgili ciddi sıkıntılar mevcuttur ve bu durum için bazı girişimlerde bulunulmuştur. Atılan bir takım adımlar şöyle belirtilmiştir: 1960 yılında yedek subay öğretmenlerin devreye girmesiyle lise veya dengi okullardan mezun olanlar öğretmenlik kursuna tabi tutulup bunların askerliklerini köyde öğretmen olarak yapmaları sağlanmıştır. 1974-1975 yılında üniversiteye girişte yaşanan yoğunluğu engellemek amacıyla mektupla yükseköğretim merkezi kurulup kontenjanın büyük çoğunluğu öğretmenliğe ayrılmış, 1975-1976 yıllarında yükseköğretim kurumlarındaki fikir ayrılıklarının sebep olduğu çatışmalar nedeniyle devamsızlık yapan öğrenciler için 1977-1979 yıllarında hızlandırılmış programla eğitim verilerek 3 ay gibi bir sürede öğretmen olmaları sağlanmıştır (11).

Öğretmen yetiştirme ile ilgili önemli adımlar 1980'li yıllardan sonra atılmıştır. 1981 yılında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu çıkarılmıştır. Daha önce Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelere bağlı olarak öğretmen yetiştiren yüksekokullar, enstitüler ve akademiler 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu gereği, 20 Temmuz 1982'de Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında üniversiteler bünyesinde toplanmıştır. Bu süreçte dört yıllık Yükseköğretim Okulları, Eğitim Fakültelerine dâhil edilmiştir. İki yıllık Eğitim Enstitüleri ise Eğitim Yüksekokullarına dönüştürülmüş; Yabancı Diller

Yüksekokulları ve Spor Akademileri de bölüm olarak Eğitim Fakülteleri bünyesine alınmıştır (12). Orta dereceli okul öğretmenleri de dört yıllık eğitim fakültelerinde, sınıf öğretmenleri iki yıllık eğitim yüksekokullarında yetiştirilirken, 1992 yılında YÖK tarafından bütün öğretmenlerin dört yıllık lisans eğitimiyle yetiştirilmesi kararı alınmıştır (9).

1997 yılında öğretmen yetiştirme ile ilgili olarak gerçekleştirilen önemli çalışmalardan birisi de “Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılanma” çalışmasıdır. YÖK tarafından başlatılan bu çalışmayla birlikte, öğretmen yetiştirme bazı istisnaları dışında tamamen eğitim fakültelerine verilmiştir. Böylelikle, eğitim fakültelerinde, ilköğretime öğretmen yetiştiren bölüm ve programları öne çıkarmayı amaç edinen yeni bir yapılanmaya gidilmiştir (12). 1997 yapılandırmasını YÖK, Eğitim Fakültelerinin asıl amacı olan öğretmen yetiştirme görevinden giderek uzaklaşarak “bilim ve temel araştırma yapma” üzerinde durduğunu ve bu sebeple ülkenin ihtiyacı olan öğretmenin nicelik ve nitelik olarak karşılayamayacak bir duruma geldiğini temel gerekçe olarak belirtmiştir (13).

YÖK yaptığı çalışmalar neticesinde lisans ve yüksek lisans öğretim programlarında değişiklik yapma kararı almıştır. Bu bağlamda lisans seviyesinde 16 öğretmen yetiştirme programı geliştirilmiştir. Bu lisans programlarına ek olarak üniversitelerdeki farklı fakültelerde de alan eğitimini tamamlayarak mezun olanlardan öğretmen olmayı tercih edenler için eğitim fakülteleri bünyesinde açılacak tezsiz yüksek lisans programları geliştirilmesi sağlanmıştır. Geliştirilen yeni tezsiz yüksek lisans programları, geçmişteki uygulanan programlara göre ciddi değişiklikler içermiş ve eksiklik olarak düşünülen temel ihtiyaçlara ve sorunlara cevap verilmesi yönünde önemli bir adım olarak yer almıştır (14).

Öğretmenlerin yetiştirilmesi sürecinde beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi ile ilgili dönem dönem bir takım çalışmalar yapılmıştır. Tarihsel süreç içerisinde özellikle beden eğitimi dersinin ilk defa 1864 yılında Harbiye ve Askeri İdadî’lerde, 1884 yılından itibaren Bahriye Mektebinde ve 1914 yılında Rüştiye ve Medreselerde okutulmaya başlanmasından sonra beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu konuyla ilgili ilk çabalar Selim Sırrı Tarcan tarafından başlatılıp bu amaçla ilk defa 1908’de İstanbul’da özel “Terbiye-i Bedeniye Mektebi” açılmış fakat Selim Sırrı Tarcan’ın yurt dışına gönderilmesi sebebiyle okul

1909'da kapanmıştır. 1926 yılında yine Selim Sırrı Tarcan'ın çabalarıyla İstanbul Çapa'da beden eğitimi öğretmenini yetiştiren ilk ciddi öğretim faaliyeti başlatılmış yöneticiliğini de kendisi üstlenmiştir. Eğitim faaliyetlerinde öğretici görevini, İsveç'ten gelen biri kadın üç öğretmenle birlikte Selim Sırrı Tarcan üstlenmiştir. Okul, 1927-1928 yılında Ankara'ya nakledilip pedagoji bölümü ilave edilmiştir. Bölüm ilk mezunlarını 1935 yılında 23 öğrenci olarak vermiştir. 1936-1937 eğitim-öğretim yılında okul iki yıla indirilip kız öğrencilerde alınmaya başlanmıştır. 1940-1941 yılından itibaren eğitim-öğretim süresi üç yıla çıkarılmış ve öğretim programında yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. 1945-1946 yılında bölüm tekrar iki yıla düşürülmüş, bir yıl sonra ise tekrar üç yıla çıkarılmıştır. 1978-1979 öğretim yılından itibaren Eğitim Enstitüleri dört yıla çıkarılmış ve adı “Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü” olarak değiştirilmiştir. 1979-1980 eğitim-öğretim yılından başlayarak öğretime devam eden dört yıllık Yüksek Öğretmen Okulları Beden Eğitimi Bölümleri, Ankara Gazi, İstanbul Atatürk, İzmir Buca ve Diyarbakır Yüksek Öğretmen Okulları Beden Eğitimi Bölümleridir. Gençlik ve Spor Akademileri ise Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak 1974-1975 öğretim yılında Ankara'da 19 Mayıs, 1975-1976 yılında İstanbul'da Anadolu Hisarı ve Manisa'da Gençlik ve Spor Akademileri kurulmuştur. Akademilerde eğitim ve öğretim 8 yarıyıldan oluşmaktaydı. 1981 yılına kadar yürürlükte olan yönetmeliklere göre, ilk beş yarıyıl temel eğitimi, son üç yarıyıl ise uzmanlık eğitimini kapsamaktaydı (2, 15, 16).

1982 yılında YÖK'ün kurulması ve öğretmen eğitiminin üniversitelere devredilmesi ile birlikte beden eğitimi öğretmeninin yetiştirilmesi süreci de yeni bir safhaya girmiştir. Bu süreçte yeni üniversiteler, enstitüler, fakülteler kurulmuş veya bazılarının da adı değişmiştir. Bu süreçte beden eğitimi ve spor kurumlarından olan; Gençlik ve Spor Akademileri, Yüksek Öğretmen Okullarının beden eğitimi bölümleri, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu ile ODTÜ Beden Eğitimi Spor Rekreasyon bölümü kaldırılarak üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı olarak “beden eğitimi ve spor bölümleri” kurulmuştur. Bu bölümlerde toplam olarak birbirinden farklı 37 ile 51 arasında ders olduğu, bölümler arasındaki farkın alan bilgisi derslerinin bazılarının müfredat programının, farklı dönemlerde ya da yarıyıllarında işlenmesi ile bazı derslerin tek bir dersin adı altında verilmesinden kaynaklandığı belirtilmiştir (17).

YÖK'ün kurulmasının ardından 1998 yılında YÖK'ün almış olduğu karar gereğince beden eğitimi öğretmenliği lisans programı her üniversitenin kendisi

tarafından hazırlanması yerine merkezi bir program uygulanması ile sonuçlanmıştır (14) ardından söz konusu program 2006'da (18) revize edilmiş ve günümüzde halen kullanılmaya devam edilmektedir. Bu anlamda beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programıyla da ilgili dolaylı ya da doğrudan çeşitli araştırmalar yapılmış ve bu araştırmaların bazılarında aşağıda yer verilmiştir.

Yalız (19) tarafından yapılan araştırmada; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programında yer alan yirmi dört alan bilgisi dersinden on dört dersin amacının orta düzeyde; yedi dersin amacının yüksek düzeyde ve geri kalan üç dersin amacının ise yüksek düzeye yakın biçimde gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Yüzüak (20) öğretmenlerin mesleki sorunlarıyla ilgili yaptığı araştırmasında, lisansta öğretmenlerin yeterli düzeyde uygulamalı ders görmediklerini, buna karşın mesleki formasyon ve teorik dersleri yeterli düzeyde gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Atasoy (21) yaptığı araştırma sonucunda, öğretmenlerin hemen hemen hepsi ülke genelindeki beden eğitimi ve spor bölümlerinin sayısının artması ve fazla olması sebebiyle rahatsız olduğu ve beden eğitimi öğretmenliğinin cazibesinin bu sebeple azaldığı görüşüne sahip olduğunu belirlemiştir. Efe (22) yaptığı araştırmada, birbirinden farklı kültürleri bünyesinde barındıran Avrupa Birliği bu kültürlerin bir arada barış içerisinde yaşamalarını sağlamayı amaçladığını, eğitim sistemlerindeki paralellik ve birlik olması toplumların bilgi alışverişi ve eğitim alanında öğrenci ve öğretmen transferlerini kolaylaştırması açısından beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme ve antrenörlük eğitimi programlarımızın AB'nin eğitim sistemleri politikaları doğrultusunda gözden geçirilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Uğraş (23) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda; beden eğitimi öğretmenlerinin mezun oldukları beden eğitimi ve spor öğretmenliği programının MEB okulları şartlarıyla bir paralellik göstermediği, ayrıca öğretim elemanlarının sayısal ve nitelik olarak yetersiz bulunduğunu belirlemiştir. Uğraş, Güllü, Eroğlu ve Özen (24) öğretmenler ile yaptıkları araştırmada, öğretmenlik mesleğinde çok fazla evrak olduğu ve bununla ilgili lisans döneminde bilgi verilmesi gerektiği ile ilgili sonuca ulaşmışlardır.

Beden eğitimi öğretmenliği bölümü mezunlarının istihdam yeri Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet ve özel okullardır. Milli Eğitim Bakanlığı çağın gereklerine uygun olarak öğretim programını sürekli değiştirmekte ve yenilemektedir. 2006'dan bu zamana kadar yapılan yenilikler şunlardır: 2006 yılında yenilenen ilköğretim beden eğitimi öğretim programı (1-8. sınıflar), 2009 yılında yenilenen ortaöğretim beden

eğitimi ğretim programı (9-12. sınıflar), 2013 yılında yenilenen ortaokul beden eğitimi ğretim programı (5-8. sınıflar), 2017 yılında yenilenen ortaöğretim beden eğitimi ğretim programı (9-12. sınıflar), 2018 yılında yenilenen ortaokul beden eğitimi ğretim programı (5-8. sınıflar)'dır. Beden eğitimi ğretim programının bu süreçte bu kadar yenilenmesine rağmen, bu ğretim programına ğretmen yetiştirmek lisans programının hala değişmediği gözlenmektedir.

Ayrıca bu ğretim programlarını yenilerken de bu programı uygulayacak olan öğretmenlerin görüşlerine ihtiyaç duyularak değerlendirme yapmaları istenmektedir. Bununla birlikte yenilenen ğretim programlarına göre öğretmenlerin yeterlikleri ve niteliklerinin de değişime uğraması gerektiği düşünülmektedir.

Bu araştırmada, beden eğitimi ve spor ğretmenliği lisans programının Demirel'in (25) "Analitik Program Değerlendirme Modeli (DAPDEM)" temel alınarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Demirel (25), model ile kullanılan ya da kullanılacak programla ilgili yeterince literatür taraması yapıldıktan sonra programın paydaşlarının görüşlerinin alınmasını önermektedir.

Demirel'in Analitik Program Değerlendirme Modeli'ne uygun olarak paydaş grubu ğretim elemanları ve öğretmenler olarak belirlenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarının doğrultusunda yenilenmesi gerektiği düşünülen beden eğitimi ve spor ğretmenliği lisans programının Milli Eğitim Bakanlığı ve çağın gereksinimleri de dikkate alınarak; öğretmenlerin beklenen niteliklerine uygun olarak yetiştirilmesi, lisans programlarının öğretmenlerin eksik olduğu alanlara ve beklentilerine göre düzenlenmesi açısından araştırma bulgularının bu anlamda alana katkı sağlaması beklenmektedir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalarda beden eğitimi ve spor ğretmenliği lisans programındaki derslerin tam bir değerlendirmesini içeren doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Bu doğrultuda araştırma bulgularının alanda bir ilk olması ve karma yöntemle de hem nitel hem nicel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılarak derinlemesine inceleme yapılması ayrıca örneklemde çeşitliliğe yer verilerek araştırmanın yapılması, beden eğitimi ve spor ğretmenliği lisans programının değerlendirilmesinde lisans programının detaylı anlaşılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

Beden eğitimi ve lisans programının genel değerlendirmesinde;

1. Öğretim elemanlarının beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programıyla ilgili görüşleri nelerdir?
2. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alması gerektiği düşünülen zorunlu dersler nelerdir?
3. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre mevcut beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alan seçmeli alan bilgisi, genel kültür ve meslek bilgisi derslerinden en önemlileri hangileridir?
4. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programıyla ilgili görüşleri nelerdir?
5. Öğretmenlerin görüşlerine göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alması gerektiği düşünülen zorunlu dersler nelerdir?
6. Öğretmenlerin görüşlerine göre mevcut beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alan seçmeli alan bilgisi, genel kültür ve meslek bilgisi derslerinden en önemlileri hangileridir?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Tarihsel Gelişimi

Öğretmen yetiştirme işinin tarihsel süreç içerisinde sürekli gelişim ve değişim gösteren bir alan olduğu görülmektedir. Bu gelişim ve değişime Osmanlı Dönemindeki ilklerden bir örnek olarak Fatih Sultan Mehmet zamanında o devirdeki ilkokullar için öğretmen olacak kişilere özel bir program uygulanması gösterilebilir. O dönem için bu program içerisinde tartışma kuralları ve öğretim yöntemi (Adab-ı Mubahase ve Usul-i Tedris) ismiyle bir dersin konulup okutulmuş olması önemli bir yenilik olarak gösterilebilir. Ancak Fatih'ten sonra öğretmen eğitimine uzunca bir süre gereken önem verilememiş ve 18. Yüzyıla birlikte başlayan yenileşme hareketlerinin bir sonraki yüzyılın ortalarına doğru (16 Mart 1848) Darülmualimin'in kurulmasıyla birlikte öğretmen eğitimi alanında da başlamıştır (26).

Öğretmen yetiştirme tarihi çok eskilere dayansa da beden eğitimi öğretmeni yetiştirme süreci diğer alanlarla birlikte değerlendirildiğinde görece daha yakın bir geçmişe dayanmaktadır. Beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme tarihsel seyri alan yazında Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası olarak belirtilmektedir (15, 17). Araştırmada da beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme süreci bu doğrultuda ele alınmıştır.

2.1.1. Cumhuriyet Döneminden Önce Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirilmesi

Bilge (17) bu dönemi açıklarken eski Türklerde beden eğitimi ve spora tarihsel bir bakış olarak M.Ö 1000 ve M.S. 1299 dönemi olarak ele alsa da Osmanlı Döneminden başlayarak bu süreci açıklamak için öncesine gitmemek daha doğru olacaktır. Osmanlıda öğretmen yetiştirmek için Darülmualimin (Erkek İlk Öğretmen Okulu) ve Darülmualimat (Kız İlk Öğretmen Okulu) okulları açılarak okul isimlerinden de anlaşılacağı üzere ilkokullara erkek ve kadın öğretmen yetiştirme işini bu okullar üstlenmiştir. Ortaöğretime öğretmen yetiştirmek Darülmualimin'in bir bölümüne

verilmiştir. Bununla birlikte medreseler, Darülfünun ve Mülkiye Mektebi'nin de mezunlar ortaöğretimde idareci ve öğretmen olarak görev alabiliyordu (27).

Fransız Mauroux, Sadrazam Ali Paşa zamanında Galatasaray Lisesine beden eğitimi öğretmeni olarak getirilerek ilk beden eğitimi öğretmeni olmuş ve onun yetiştirdiği öğrencilerde beden eğitimi öğretmeni olarak görev almışlardır. Bu öğrenciler içerisinde Faik Üstünidman Galatasaray Lisesinde ilk beden eğitimi öğretmeni olarak görev yapmış ve 44 yıllık hizmet hayatında alana ciddi katkılar sunmuştur (28). Ayrıca Galatasaray Lisesi'nin Selim Sırrı Tarcan, Vildan Aşır Savaşır gibi Türk sporuna yön verecek önemli isimleri yetiştirerek Türk beden eğitiminde önemli bir yeri olduğu ifade edilmektedir (17).

1864 yılında Harbiye ve Askeri İdadilerde ilk defa beden eğitimi dersinin verilmesi, daha sonra 1884 yılından itibaren Bahriye mektebinde ve 1914 yılından sonra da Medrese ve Rüştiyelerde okutulması, bu dersin bir zorunluluk olarak gündeme gelmesinin sebebi olmuştur. Bununla ilgili ilk girişimler Selim Sırrı Tarcan tarafından 1908 yılında İstanbul'da özel Terbiye-i Bedeniye Mektebi açılarak sağlansa da daha sonra kendisinin yönetim ve özel nedenler sebebiyle İsveç'e gönderilmesi 1909 yılında bu okulun kapanmasına sebep olmuştur (15). 1914 yılında ise Darülmualimin-i Aliye bünyesinde içinde beden eğitimi öğretmeni yetiştirmek amacıyla bir yıllık şubenin açılması planlanmış, fakat 1. Dünya savaşı nedeniyle uygulamaya geçilmeyip sadece plan olarak tarihteki yerini almıştır (15). Böylece Cumhuriyet döneminden önce beden eğitimi öğretmeni yetiştirilmesiyle ilgili çabalar ve eğitimlerin bir kısmı gerçekleşmiş, gerçekleşmeyenlerle ilgili girişimler ve sonuçlar Cumhuriyet sonrası döneme kalmıştır.

2.1.2. Cumhuriyet Döneminden Sonra Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirilmesi

Cumhuriyetin en önemli karakteristik özelliklerinden birisi eğitimde uzman kişi ve kurullardan yararlanma fikridir. Aralık 1925'te Maarif vekili olarak atanan Mustafa Necati Bey'in bakanlık görevine başlamasıyla birlikte çeşitli komisyonlar kurarak eğitim çalışmaları başlamıştır. Terbiye-i Bedeniye Encümeni bu dönemde kurulan komisyonlardan birisidir (29). Terbiye-i Bedeniye eğitiminin önemi bu encümenle birlikte anlaşılmaya başlanmıştır. Ancak bu eğitimi verebilecek öğretmenin olmaması

sebebiyle çeşitli kurslar düzenlenmiştir. Bu kurslarda yurt dışından gelen hocalar ders vermiştir. Hatta bu kurslara talep olması nedeniyle hocaların kurs için sözleşme tarihleri yaklaşık bir sene uzatılmıştır. Bu kurslara katılan kişilere de beden eğitimi öğretmeni unvanı verilmiştir (29).

Türkiye’de beden eğitimi öğretmeninini yetiştirilmesinde Selim Sırrı Tarcan’ın ciddi çabaları olmuştur. 1926 yılında İstanbul Çapa-Kız Muallim Mektebinde kurs açılmış, bu kursun yöneticiliğini Selim Sırrı Bey üstlenmiş ve daha sonra 1928 yılında Nizamettin Kırşan bu görevi devralmıştır (2, 17). Eğitim süresi bir yıl olarak planlanan bu okula kız muallim mektebi öğrencileri arasından yeteneği olanlar alınmıştır. O dönemlerde beden eğitiminin öneminin kavranmasına yönelik çalışmalarda çeşitlenmiş, Selim Sırrı Tarcan beden eğitiminin tarihini ve gelişmiş ülkelerdeki durumunu ve Türkiye’de durumunu ele alan Terbiye-i Bedeniye Tarihi isimli bir kitap yazmıştır (29). Çapa’da yetiştirilen beden eğitimi öğretmenlerinin orta dereceli okullarda beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak ataması yapılırken, bu öğretmenlerden bazılarının ise 1923 yılında eğitime başlayan Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü’nün Beden Terbiyesi Şubesi’nin öğretmen kadrosuna ataması yapılmıştır (30).

1926 tarih ve 789 sayılı kanun hükümleri gereğince, Konya’da ortaokullara öğretmen yetiştiren Orta Muallim Mektebi adında bir okul açılmıştır. Açıldığı dönem sadece Türkçe şubesi ve öğrenim süresi iki yıl olan okula daha sonra çeşitli bölümler eklenmiş, 1927-1928 yılında Ankara’ya taşınmış, pedagojik formasyon eğitimi eklenmiş ve okulun ismi Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü ismini almıştır. 1933 yılında da enstitü bünyesinde beden eğitimi bölümü açılmış ve öğretim süresi üç yıl olarak belirlenmiştir. Daha sonra 1938- 1940 yılında öğrenim süresi iki yıl, 1940- 1941 yılında üç yıl, 1945- 1946 yılında iki yıl ve bir yıl sonra da tekrar üç yıla çıkarılmıştır. En son 1978- 1979 yılında öğrenim süresi dört yıla çıkarılmış ve okulun ismi Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü olarak değiştirilmiştir. 1979-1980 yılından itibaren Ankara Gazi, İstanbul Atatürk, İzmir Buca, Diyarbakır Yüksek Öğretmen Okulları Beden Eğitimi Bölümleri eğitim öğretime devam eden dört yıllık Yüksek Öğretmen Okulu olarak tarihte yerini almıştır (15).

Beden eğitimi öğretmeni yetiştirmenin sonraki aşamasında ise ülke sporunu kalkındırmak amacıyla 1974 yılında Gençlik ve Spor Akademileri açılmıştır. Akademilerin ilki 1974 yılında Ankara’da açılan 19 Mayıs Gençlik ve Spor

Akademisi'dir. 1975 yılında İstanbul'da Anadolu Hisarı Gençlik ve Spor Akademisi, aynı yıl Manisa'da Manisa Gençlik ve Spor Akademisi eğitim vermeye başlamıştır. Bu akademilerin kuruluş yasası bulunmayıp çıkan yönetmeliklerle yönetilmekteydi. Akademilerin lisans ve lisansüstü eğitim yapması planlanmış, ancak 1981 yılına kadar olan dönemde lisansüstü eğitim gerçekleştirilememiştir. Bu akademilerin öğrenim süresi dört yıl (sekiz yarıyıl) olarak belirlenmiştir. Bu sekiz yarıyıl; ilk dört yarıyıl zorunlu olarak almaları gereken dersler, son dört yarıyıl ise zorunlu, seçmeli ders ve seminerlerden oluşmaktaydı. Akademilerde ilk dört yarıyıldan sonra spor yönetimi bölümü tercih edilebilmekteydi. Akademilerdeki öğretmen yetiştirme bölümünün ders ağırlıklarının % 71 alan bilgisi; % 20 genel kültür bilgisi; % 9 ise öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden oluştuğu belirlenmiştir. 1974-1981 arası spor akademileri eğitimlerine devam ederken 1978-1982 arası da aynı zamanda Beden Eğitimi ve Spor Enstitüleri de öğretmen yetiştirme görevini üstlenmiştir (17).

2.2. Yükseköğretimde Öğretmen Yetiştirme Dönemi

Öğretmen yetiştirme görevinin üniversitelere devredilmesinden sonraki bu süreç üç başlık altında aşağıda açıklanmıştır.

2.2.1. 1982-1998 Dönemi

1981 yılında çıkarılan Yükseköğretim Kanunu (2547 Sayı ve 6 Kasım 1981) ve bunu tamamlayan Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (41 Sayı ve 20 Temmuz 1982 tarih) ile Türk yükseköğretim sisteminde kapsamlı düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerden biri de; ülkedeki bütün yükseköğretim kurumlarının üniversitelere bağlanmasıdır (Emniyet Teşkilatı ve Silahlı Kuvvetler hariç). Bu bağlamda, İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri, Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademileri, Sağlık İdaresi Yüksek Okulu, Gençlik ve Spor Akademileri Sosyal Hizmetler Akademisi ve üniversite dışındaki diğer yükseköğretim kurumları, bununla birlikte MEB'e bağlı öğretmen yetiştirme işini yürüten yükseköğretim kurumları da (İki yıllık eğitim enstitüleri ve 4 yıllık Yüksek Öğretmen Okulları) üniversitelerin bünyesine alınmışlardır. Bu uygulama/planlama yapılırken,

öğretmen yetiştiren kurumların adları, bölüm ve program yapıları, öğretim süreleri gibi ilkelere de değişikliklere gidilmiş ya da yenileri açılmıştır (12).

Öğretmen yetiştiren tüm yükseköğretim kurumlarının üniversite çatısı altında toplanması aşamasında; 4 yıllık Eğitim Enstitüleri, Yüksek Öğretmen Okulları, Eğitim Fakültesi bünyesine dâhil edilmiştir. İki yıllık Eğitim Enstitülerinin adı Eğitim Yüksekokulu olarak değiştirilmiş, yabancı diller yüksekokulları kapatılarak Eğitim Fakültelerinin ilgili bölümlerine bağlanmıştır. Benzer bir biçimde, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Gençlik ve Spor Akademileri de Beden Eğitimi ve Spor Bölümü adı altında Eğitim Fakültelerine bağlanmıştır. Öğretim sürelerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır (Eğitim Fakülteleri dört yıl, eğitim yüksekokulları iki yıl). Tüm öğretmen yetiştiren kurumların üniversitelere bağlanmasında geçiş aşamasının ilk yılı olan 1982-1983 eğitim-öğretim yılında, bu fakültelerin bölüm ve anabilim dallarının Millî Eğitim sisteminin yapısı ve gereksinimleri de dikkate alınarak yeniden düzenlemesi yapılmıştır (12).

Yapılan bu ilk düzenlemede, 1988-1989 eğitim-öğretim yılına kadar sınıf öğretmeni yetiştiren eğitim yüksekokullarının öğretim süreleri Yükseköğretim Kurulu'nun bir aldığı kararla dört yıla çıkarılmıştır. Böylece eğitim fakülteleriyle eşit şekilde eğitim vermeye başlamıştır. Daha sonra 1992 yılında ise eğitim yüksekokullarının bir kısmı eğitim fakültesine dönüştürülmüş bir kısmı ise sınıf öğretmenliği bölümü olarak var olan eğitim fakülteleri bünyesine alınmıştır. Bu düzenleme Sınıf öğretmenliğinin statüsüne olumlu katkıda bulunmuştur, ancak bir takım olumsuz gelişmelerle de karşılaşıldığı görülmüştür; planlı bir şekilde bu düzenlemeler yapılmadığı için sınıf öğretmenliği bölümleri birkaç yıl boyunca öğrenci mezun edememiştir. Bu durumun sonucunda da çok önemli boyutlarda sınıf öğretmeni açığının olduğu belirtilmiştir. Söz konusu açığı kapatmak için Millî Eğitim Bakanlığı'nın talebi üzerine üniversitelerde en az 26 hafta süreli ve 21 kredilik pedagojik formasyon kursları açılmış ve çeşitli fakültelerden mezun olanlar bu kursları tamamlayarak sınıf öğretmeni olarak atamalarının yapılması sağlanmıştır. Üniversitelerde pedagojik formasyonunun verildiği dönemde, bu kursların üniversitelerde belirli bir standarda göre yürütülmediği, bazı eğitim fakültelerinde 26 haftadan çok daha az süreli, yoğunlaştırılmış formasyon kurslarının uygulandığı ve ihtiyaçtan daha fazla öğretmen adayının mezun edildiği dikkat çeken unsurlar arasında yer almaktadır (13).

Bu gelişmelere bağlı olarak Doğramacı (31), YÖK'ün kuruluşundan itibaren en başarılı olduğu konunun, yükseköğretimde kontenjanların ve dolayısıyla okullaşma oranlarının artırılması olduğunu ifade etmiştir. Bu doğrultuda 1981 yılında 41.574 olan yükseköğretim kurumlarına alınan öğrenci sayısının on yıl içerisinde hemen hemen beş kat artırılarak 199.571'e yükseldiği belirtilmiştir. On yıllık dönemde, hem örgün eğitimde okuyan öğrenci sayıları hem de açık öğretimde okuyan öğrenci sayıları hızla artmış ve bu dönemde, örgün eğitimde %83'lük, açık öğretim dâhil edildiğinde ise %193'lük bir artış olduğu gözlenmiştir. Bu konuda da akademisyenlerden öğrenci sayısının nicelik olarak arttığını fakat niteliklerinin azaldığı yönünde ciddi şekilde eleştiriler gelmiştir (31).

2.2.2. 1998-2006 Dönemi

Öğretmen yetiştirme işinin üniversitelere bırakılmasının ardından geçen yaklaşık 15 yıl sonra, YÖK tarafından öğretmen yetiştirmeyle ilgili geniş bir düzenleme yapılmıştır. Öğretmen yetiştirmeyle ilgili yapılan bu düzenlemede öğretmen yetiştirme modeli, programların öğretim süresi, program adları ve bağlantıları, bölümleri, programları, eğitim-istihdam uyumu, MEB ile işbirliği, Fen-Edebiyat Fakültesi ile Eğitim Fakültesi ilişkileri gibi çeşitli değişiklik ve yenilikler yapılmıştır (12).

YÖK, 1997'de yapılandırma sebebi olarak Eğitim Fakültelerinin temel amacı olan öğretmen yetiştirme görevinden giderek uzaklaştığını, "bilim ve temel araştırma yapma" üzerinde durduğunu ve bu sebeple ülkenin öğretmen ihtiyacını nitelik ve nicelik olarak yeterli gelmeyecek durumda olduğunu göstermiştir. Bu amaçla 1997'deki yapılandırmanın öne çıkanları şunlardır (12):

- Alandaki öğretim yöntemlerini anlatan kitapların hazırlanıp Eğitim Fakültelerine dağıtılması,
- MEB ile bir protokol imzalanarak; eğitim fakülteleri ile uygulama okulları arasındaki işbirliğini geliştirilmesi ve sürekli hale getirilmesi,
- Yurt dışına burslu öğrenci ve öğretim elemanı gönderilmesi, fakültelere eğitsel malzeme temini sağlanması,

- Öğretmen Yetiştirme Türk Milli Komitesi kurularak fakültelerdeki öğretmen eğitimi programlarının denetimini, devamını ve yenilenmesini ve ilgili kurumlar arasındaki bilgi ve iletişim akışını sağlanması,
- Formasyon dersleriyle ilgili bir takım değişiklikler yapılması,
- Yan alan uygulaması,
- Ortaöğretim alan öğretmenliğinin Tezsiz Yüksek Lisans seviyesinde yapılması sağlanmıştır.

2.2.3. 2006 ve Sonrası

Öğretmen yetiştirme konusunda 1997 yılındaki yapılandırmadan sonra, 2006 yılında programların yeniden güncellenmesi ve tezsiz yüksek lisans uygulamasında değişikliğe gidilmiştir. Burada amaç, 1997-1998 yılındaki yapılandırmayı değiştirmek değil, programların güncellenmesi ve öğretmen yetiştirme modelinde yolunda gitmeyen yönleri düzenlemektir. Yapılan yeni düzenlemenin asıl nedeni, “aradan geçen bu sekiz yıllık uygulama süreci içerisinde üniversitelerin, MEB’in ve sivil toplum örgütlerince düzenlenen açık oturum, çalıştay, sempozyum, panel, konferans gibi pek çok akademik faaliyetlerde öğretmen yetiştirme programlarının; çağın gerektirdiği beceri ve bilgi sahibi öğretmenlerin yetişmesinde yeterlilikleri tartışma konusu olmuş, yapılan bilimsel araştırma verileri ve alan uzmanlarının düşünceleri temel alınarak programlardaki söz konusu sorunları çözmek için öneriler ortaya konmuştur” şeklinde açıklama yapılmıştır. Bu asıl nedenden yola çıkılarak YÖK, Eğitim Fakülteleri yöneticileri ve öğretim elemanlarıyla konuyu paylaşarak, 1997’den beri uygulamada olan öğretmen yetiştirme lisans programlarındaki sorunların giderilmesi ve geliştirilmesine yönelik bir sürecin başlatılmasını uygun bulunmuş ve düzenlemeyi de “ ... programları bütünüyle değiştirme yerine, programlarda gerekli güncellemeleri yapmak” olarak açıklamıştır (12).

Bu bağlamda ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenliği lisans programlarında verilen öğretmenlik meslek bilgisi dersleriyle söz konusu derslerin işleyişinde bazı değişikliklere gidilmiştir. Yapılan bu değişikliklerden önemli olarak görülen bazılarını aşağıda verilmiştir (12, 13):

- 1997'deki yapılan düzenlemede oranları azaltılan ya da kaldırılan genel kültür derslerinin oranlarının artırılması sağlanmıştır,
- 1997'deki yeniden yapılandırılmayla birlikte gelen ve bu konuda eleştiriye maruz kalan çakılı ders uygulamasından vazgeçilmesi sağlanmış, toplam müfredatın yaklaşık % 25'inin belirlenme yetkisi Eğitim fakültelerine verilmiş, ayrıca seçmeli ders olanağı artırılması sağlanmıştır,
- Uygulama okulu bulmada bir takım sıkıntılar yaşanması nedeniyle uygulama ders saatleri bu düzenlemeyle yeniden azaltılmıştır,

27 Ağustos 2009 ve 21 Ocak 2010 tarihlerinde YÖK'ün aldığı kararlarla öğretmen yetiştirme ile ilgili önemli bir düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. 27 Ağustos 2009 tarihinde alınan kararla Atatürk, Uludağ, İstanbul ve Marmara Üniversiteleri Fen-Edebiyat ve İlahiyat Fakültelerinde isteyen öğrencilere dört yıllık lisans eğitimleri esnasında tezsiz yüksek lisans eğitiminde yer alan formasyon derslerinin verilmesi kabul edilmiştir. Alınan bu kararın belirli bazı üniversitelerde olması adaletsizlik olarak değerlendirildiği için daha sonra Erciyes, İnönü, Dokuz Eylül, Selçuk ve başka üniversiteler bu karara itiraz ederek söz konusu haktan yararlanmak istemişlerdir. Daha sonra 21 Ocak 2010 tarihinde alınan bir kararla birlikte, üniversitelerde Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerine pedagojik formasyon eğitiminin verilmesi bazı şartlara bağlanmıştır. Belirlenen bu şartlara göre, Eğitim Fakültesinin veya Eğitim Bilimleri Bölümünün olması durumunda formasyon eğitiminin ilgili üniversitelere verilmesi ve bu eğitimi verecek yeterli sayı ve nitelikte kadrolu öğretim üyesi olması gerekmektedir. Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerine ise formasyon eğitiminin başlangıç dönemi olarak beşinci dönem olması belirlenmiş ve dört dönemde verilmesi kararı alınmıştır. Bununla birlikte Fen-Edebiyat Fakültesi mezunlarının ortaöğretimde alan öğretmenleri olabilmesi için uygulamada olan tezsiz yüksek lisans programının 2010-2011 eğitim-öğretim yılından itibaren kaldırılarak yerine iki yarıyılık pedagojik formasyon eğitiminin verilmesi kararı alınmıştır (13).

1982 yılından beri süregelen üniversitelerin YÖK'e bağlanması, öğretmen yetiştirme işinin Yükseköğretim Kurulu'nun belirlediği kriterlere göre yapılması ve daha sonra 1998'de öğretmen yetiştirme merkezi bir programla yapılması gibi pek çok şey öğretmen yetiştirme işiyle ilgili değişikliklere sebep olmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı 1983 yılı öncesine kadar öğretmenlerin seçiminden, eğitiminden ve istihdamından ağırlıklı olarak sorumluyken öğretmen yetiştirme işinin üniversitelere

devredilmesinden sonra, bu öğrencilerin öğretmen adayı olarak yetiştirilmesi ve yetiştirildikten sonra öğretmen adaylarının istihdamı farklı kurumlar tarafından yapılır hale gelmiştir. Bu şekilde ikili yapıya geçilmesinden bugüne kadar geçen sürede ilgili kurumlar arasında eşgüdüm eksikliğinden kaynaklanan bir takım problemler de ortaya çıkmıştır. Özellikle öğretmen yetiştirme ve istihdam politikalarında arz talep dengesinin bir türlü sağlanamaması, bazı dönemlerde öğretmen ihtiyacının olmasına sebep olmuş, bazı dönemlerde ise ihtiyaç fazlası öğretmenin mezun verilerek çok sayıda kişinin işsiz kalmasına neden olmuştur (13).

2.3. Yükseköğretim Sistemi

1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile 1982 Anayasası'na göre oluşturulmuş olan Türkiye yükseköğretim sistemi geçen zaman içerisinde bazı değişikliklere uğramış olmasına rağmen, 1981 yılındaki orijinal halini koruduğu söylenebilir. Ülkemiz yükseköğretim sisteminin en önemli özelliği, merkeziyetçi yapılanmadır (32). 1981 yılında bütün üniversiteler Yükseköğretim Kuruluna bağlanmıştır. 2547 sayılı Kanun, bir askeri darbe yönetimi zamanında hazırlandığı için, kurumların yapıları ve işleyişlerinden öğretim üyelerinin atanmalarına, hatta öğrencilerin disiplin işlemlerine kadar birçok şeyin o dönemin anlayışının izlerini taşıyan bakış açısıyla değerlendirildiği görülmektedir (33).

1998 yılında çıkarılan öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenerek eğitim fakültelerinde yapılan bu değişiklik ile; 16.8.1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla yürürlüğe giren ve 1997-1998 eğitim-öğretim yılından itibaren de uygulanmaya başlanan sekiz yıllık zorunlu ilköğretim düzeyindeki sınıf öğretmeni ve branş öğretmeni ihtiyacının karşılanması amaçlanmıştır. Ayrıca ortaöğretim alan öğretmenliğinin lisansüstü düzeyde olması; lisans ve lisansüstü düzeydeki öğretmen yetiştirmeyle ilgili programlarda yer alan derslerin yeniden düzenlenmesi ile daha nitelikli öğretmen yetiştirme yönünde önemli adımlar atıldığı belirtilmiştir (14).

1998-1999 yılından uygulanmaya başlayan lisans programlarıyla ilgili 2007 yılında lisans programlarında bir revizyona ihtiyaç duyulmuş ve bunun üzerine değişikliğe gidilmiştir. MEB tarafından yapılan ilköğretim programlarındaki

değişikliklerin, öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellenmesinin bir sebebi olduğu öne sürülmüştür (18).

Ayrıca, 2003 yılından beri ülkemizin içinde yer aldığı “Avrupa Yükseköğretim Alanı” lisans programlarından beklenen öğrenme çıktılarının tanımlanması ve bu çıktılara ulaşmak için öğretilmesi gereken konularla, bu konuların işlenmesi için gereken süreler ve yöntemleri belirlemek; öğrenme çıktılarını aynı yöntemlerle ölçüp değerlendirmek amacını taşıdığı ve eğitim fakültelerinin bu bağlamda bazı ortak asgari standartlara sahip olması gibi sebepler, 2007 yılında lisans programlarında değişikliğe gidilmesinin başka gerekçesi olarak gösterilmektedir. Programların güncelleştirilmesinin gereğinin de bununla yakından ilgili olduğu belirtilmiş (18) ve program tamamen değiştirilmek yerine çeşitli düzenlemeler yapılması yoluna gidilmiştir.

2007 yılında revize edilen programın eski programa göre yenilikleri şunlardır (18);

- Programların ana temasında % 50 alan bilgisi ve becerilerinin, % 30 öğretmenlik meslek bilgisi ve becerilerinin ve % 20’de genel kültür derslerinin olması ve bu oranlar ile ders saatlerinin öğretmenlik dallarına göre farklılık göstermesi yer almaktadır.
- Revize olan yeni programda ihtiyaç olmadığı düşünülerek yan alan uygulamasına son verilmiş; öğretmen adayının kendi alanında daha derinlemesine eğitim görerek yetişmesinin sağlanması ön görülmüştür.
- Öğretmen yetiştirme programlarındaki çakılı ders uygulaması biraz esnetilerek; bir programdaki toplam ders kredisinin % 25’ine kadar fakültelere dersleri belirleme yetkisi verilmiş ve seçmeli ders sayısının artırılması sağlanmıştır.
- Öğretmen adaylarının, okul deneyimi ve /veya öğretmenlik uygulaması dersinde YİBO’larda ve birleştirilmiş sınıflarda uygulama yapabilme fırsatı tanınmıştır.
- Yeni programın en önemli özelliğinin genel kültür derslerinin artırılması olarak görülmüş, bu değişikliğin amacı olarak öğretmen adayı aydın kişide entelektüel birikimi arttırmak olarak ifade edilmiştir. Programın esnek olması sebebiyle fakülteler farklı genel kültür dersleri de okutabilecek ve bu dersleri de zaman içinde değiştirme hakkına sahip olmuştur.

- Öğretmen yetiştirme programlarında tüm programlara bir yarıyılık zorunlu ders olarak “Topluma Hizmet Uygulamaları” adlı yeni bir ders eklenmiştir. Bu dersin içeriği olarak öğrenciler toplumun güncel sorunlarını belirleme ve çözüm üretmeye yönelik projeler hazırlayacakları düşünülmüştür.
- Yeni programın bir özelliğinin de AB ülkelerinde öğretmen yetiştirmede uygulanan programlarla büyük ölçüde örtüşmesinin sağlandığı ifade edilmiştir.
- Yenilenen bu programla kendisine söyleneni yapan teknisyen öğretmen değil, problem çözen ve öğrenmeyi öğreten bir öğretmen modelinin olacağına inanılmıştır.

Genel olarak programlar incelendiğinde öğretmenlik meslek dersleriyle ilgili şu noktalar dikkat çekicidir (12):

- Öğretmenlik meslek derslerinde bazı değişiklikler yapılarak bazı derslerin kredilerinde değişiklik yapılmıştır. Ders sayısı ve kredi miktarının genel olarak aynı kalmasıyla birlikte, uygulama okullarının bulunmasında sorunlar yaşanması sebebiyle, Eğitim Fakültesi Dekanlıklarının istekleri doğrultusunda, okul deneyimi ders saatlerinin azaltılması sağlanmıştır.
- Eğitimin dersleriyle ilgili olarak eğitim psikolojisi ve eğitim tarihi dersleri zorunlu ders olarak; eğitim felsefesi ve eğitim sosyolojisi dersleri de seçmeli dersler olarak eğitim derslerinin listesinde yer almıştır.
- Öğretmenlik mesleğine giriş, gelişim ve öğrenme, öğretimi planlama ve değerlendirme dersleri kaldırılmıştır.
- Eğitim bilimine giriş, eğitim psikolojisi, öğretim ilke ve yöntemleri, ölçme ve değerlendirme, Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi derslerine yer verilmiş, ayrıca bir seçmeli ders eklenmiştir.
- Öğretmenlik meslek dersleri için programa göre bir veya iki seçmeli ders eklenmiştir.

Yenilenen programın dikkat çeken başka bir yönü ise daha önce ilahiyat fakültelerinde yer alan din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenliği programlarının, eğitim fakültelerine alınmasıdır. Aynı süreçte diğer öğretmenlik programlarının güncellenmesiyle beraber bu programda güncellenmiş, güncellenmenin sebebi olarak ise diğer öğretmenliklerin eğitim fakültesinde olurken bu programın ilahiyat

fakültesinde olmasının uygun olmayacağı ifade edilmiştir (12). Ancak bu durum gerçekleşmemiştir.

2.4. Öğretmen Yetiştirmede Pedagojik Formasyon Uygulamaları

Öğretmen yetiştirme görevi 1982 yılına kadar bütünüyle Milli Eğitim Bakanlığı'na verilmiş olsa da; üniversiteler öğretmen yetiştirmede sürekli olarak önemli bir kaynak olarak değerlendirilmiştir. Öncelikle İstanbul Üniversitesi Edebiyat ve Fen Fakülteleri olmak üzere, Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya ile Fen Fakülteleri lise ve dengi okullara fen bilimleri, Türk dili ve edebiyatı, tarih, matematik, coğrafya ve yabancı diller gibi alanlarda pek çok sayıda öğretmen yetiştirmiştir. Özellikle, 1970'li yılların ortalarından itibaren bazı üniversitelerimizde eğitim bölümleri açılarak "pedagojik formasyon" programı yoluyla öğretmen yetiştirilmiş ve bazı üniversitelerimizde (Örneğin İnönü Üniversitesi Temel Bilimler Fakültesi, ODTÜ Fen-Edebiyat Fakültesi) lisans düzeyinde öğretmenlik programları açılmıştır. YÖK, tüm öğretim programlarına ilişkin düzenlemelere girişmeden önce "pedagojik formasyon" programını ele almıştır. Kurul, 1982 yılında düzenlenen XI. Millî Eğitim Şûrası kararlarını da dikkate alarak pedagojik formasyon programını belirlemiştir (12).

Pedagojik formasyon programına ilişkin düzenlemenin ardından üç yıl geçmeden Millî Eğitim Bakanlığı, YÖK'e yazmış olduğu bir yazıyla, öğretmenlik formasyonu programının yeniden gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Bu yazı üzerine YÖK, söz konusu programı gözden geçirerek yeni bir düzenlemeye gitmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelere gönderilen 3 Ekim 1985 tarih ve EÖ/07.02.001/ 3827-15462 sayılı yazıya göre (12);

- Pedagojik formasyon derslerinin 18-21 kredi olmasının,
- Söz konusu derslerin üçüncü ve sekizinci yarıyıllar arasında alınmasının,
- İlişikte bildirilen zorunlu dersler dışında seçmeli dersler listesindeki derslerden bir tanesinin seçmeli ders olarak alınmasının,
- Sekiz haftalık staj zorunluluğu bulunmasının,
- Bu uygulamaların 1986-87 ders yılından itibaren başlamasına karar verilmiştir.

Öğretmen yetiştirme ve öğretmen istihdamı arasındaki planlama sorunları nedeniyle, 1992-94 yılları arasında pedagojik formasyon programlarıyla ilgili çeşitli tartışmalar yaşanmıştır. Bu dönemde Millî Eğitim Bakanlığı bir kaç kez YÖK'e yazı yazarak, bazı üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde kısa süreli ve yoğunlaştırılmış pedagojik formasyon kurslarının (40-50 günlük) açıldığından söz ederek, söz konusu uygulamalardan kaçınılmasını, bu tür uygulamaların öğretmen niteliğini olumsuz yönde etkileyeceğine, bu programların en az 26 hafta süreli ve 21 kredi/saat olarak düzenlenmesi gereğine dikkat çekmiştir. YÖK de konuya gerekli duyarlılığı göstermiş ve üniversitelere yazmış olduğu yazılarla, pedagojik formasyonla ilişkili olarak belirlenmiş ilke ve programa uyulması gerektiğini istemiştir.

Bu süreçte yaşanan bir başka gelişmede ise, bu kez Millî Eğitim Bakanlığı, Eğitim Yüksekokullarının öğretim sürelerinin dört yıla çıkarılması nedeniyle sınıf öğretmeni açığı oluşabileceğine dikkat çekerek, bu ihtiyacı karşılamak üzere pedagojik formasyon sertifikası olan fakülte mezunlarının (Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile belirlenmiş) öğretmenliğe atanmalarına gerek duyulabileceğini belirterek en az 26 hafta süreli ve 21 kredi/saatlik pedagojik formasyon kurslarının açılmasını talep etmiştir. Pedagojik formasyon kursu açılması yönündeki Bakanlık talebinin üzerinden altı ay geçmeden bu kez yine Millî Eğitim Bakanlığı; öğretmenlik için yapılan taleplerin ihtiyaçları çok aştığından ve bu durumun Bakanlık üzerinde baskı oluşturduğundan bahisle, bu defa, pedagojik formasyon kurslarının, bu dersleri program bütünlüğü içinde alan fakültelerin dışındaki fakültele açılmamasını ve bu programların Bakanlık ile koordineli olarak yürütülmesini talep etmiştir (12).

1982 yılından sonra arada yapılan değişiklikler ve geçen 15 yıldan sonra 1997 yapılanmasının meydana gelmesinin gerekçelerinden biri olarak da formasyon eğitimi ile ilgili sorunlar olduğu belirtilmiş ve bu gerekçe şu şekilde ifade edilmiştir (12): *“Özellikle sınıf öğretmenliği alanında Eğitim Fakültelerinin artan ihtiyacı karşılayacak düzeyde öğretmen yetiştirememeleri Millî Eğitim Bakanlığı'na gerekli formasyondan geçmemiş binlerce üniversite mezununu sınıf öğretmeni olarak atamak zorunda bırakmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı ve Eğitim Fakülteleri arasındaki iletişim ve işbirliği eksikliğinin bu durumdaki payını inkar etmemekle birlikte, Eğitim Fakültelerinde ortaya çıkan ve yukarıda değinilen misyon karmaşasının da bunda önemli bir payı vardır.”*

Eğitim fakültelerinin yapısını ve işleyişini yeniden yapılandırmak amacıyla 1997 yılında yapılan bu değişikliğin aynı zamanda YÜK ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın işbirliğinde gerçekleştirilen Milli Eğitimi Geliştirme Projesinin (MEGP) eğitim fakültelerinde köklü değişiklikler öngörmesi etkili olmuştur. MEGP projesiyle tezsiz yüksek lisans programlarının yürürlüğe konması, öğretmen yetiştirme programları açısından dikkat çekici olarak ele alınmaktadır. Söz konusu programlar, fen-edebiyat fakülteleriyle eğitim fakültelerinin birlikte çalışmalarını gerektirmiş; ilgili programdaki öğrencinin beş yıla çıkarılan lisans öğreniminin ilk yedi yarıyılında fen-edebiyat fakültelerinden alan derslerini alması, sonraki üç yarıyıda ise eğitim fakültelerinde öğretmenlik mesleğine ilişkin dersleri alarak mezun edilmeleri kararı alınmıştır (13).

2009 ve 2010 yıllarında Yükseköğretim Kurulu tezsiz yüksek lisans programlarını yeniden düzenlemiştir. Bu düzenlemeyle programlar bünyesinde yer alan öğretmenlik mesleğine yönelik eğitimin sadece belirli birkaç üniversite tarafından verilmesine karar verilmiş olmasına rağmen, yapılan ayrıcalığı adaletsizlik olarak görüp ve itirazda bulunan başka üniversiteler de alınan bu eğitimi verme hakkını elde etmişlerdir. Bu programlara öğrenci alınması için lisans düzeyinde belirli bir not ortalamasının (4 üzerinden 2,5 not ortalaması) olması ve alt sınıflardan iki dersten daha fazla dersten kalmamış olmak gibi çeşitli ölçütler YK tarafından getirilmiştir. Yeni şekliyle iki yarıyıllık bir süreyi kapsayan tezsiz yüksek lisans veya daha yaygın olarak bilinen adıyla formasyon programları önceki yıllarda uygulanan tezsiz yüksek lisans programlarının yerini almıştır (34).

Yapılan bu uygulamalarla birlikte öğretmen yetiştirme alanında yapılan diğer çalışmaların sonuçları ile devletin makro planlamalar yapmasına olanak sağlayan kurum ve kuruluşlar ile arasında bir karışıklık olduğu söylenebilir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde Kalkınma Planlarında, Milli Eğitim Şuralarında öğretmen yetiştirme ile ilgili kararların alınmış olduğu görülmektedir. Dokuzuncu Kalkınma Planında (2007-2013): *“Müfredat programlarındaki ve eğitim yöntemlerindeki değişiklikler dikkate alınarak öğretmen yeterlilikleri sürekli olarak geliştirilecek, gereken yeterliliklerin kazandırılabilmesi için hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimde etkin yöntemler uygulanacaktır”* şeklinde bir hedef belirlenirken, diğer taraftan XV. Millî Eğitim Şûrasında (13-17 Mayıs 1996); *“Öğretmen yetiştirmede ihtiyaçlar dikkate alınarak, ilgili yükseköğretim kurumları ile Bakanlık arasındaki koordinasyon geliştirilmelidir. Üniversitelerde farklı branşlardaki yükseköğretim mezunları için düzenlenen pedagojik*

formasyon programlarına mutlaka son verilmelidir” ifadesi yer almaktadır. Aynı zamanda XVII. Millî Eğitim Şûrasında (13-17 Kasım 2006) “*Eğitim Fakültelerinin sayıları ülkenin gereksinimlerine göre sınırlandırılmalı...*” şeklinde kararlar alınarak eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmen adaylarının istihdamında problemler yaşanacağı ön görülmektedir (35).

Bütün bunlarla birlikte, halen iki dönem olarak devam eden pedagojik formasyonun 2015-2016 yılı kontenjanları üniversitelere göre belirlenmiş ve bu kontenjanlar 12.11.2015 tarihinde kamuoyuna duyurulmuştur (36). YÖK gönderdiği yazıda üniversitelere 15.000 kontenjan verdiğini açıklarken gerek üniversitelerden gerekse öğrencilerden gelen yoğun talepler olduğunu ifade ederek 26.11.2015 tarihinde üniversitelere gönderdiği bir yazıyla pedagojik formasyon yetkisini üniversite senatolarına bırakmıştır. YÖK pedagojik formasyonla ilgili yaptığı bu uygulamada kendi yaptırımları ile de çelişmektedir. Üniversitelere alınacak öğrenci sayısında kendi yetkisini kullanırken, formasyonla ilgili yetkileri üniversitelere devretmesi son derece tartışmalıdır.

Öğrencilere verilen eğitimin kalitesi ile ilgili pek çok soru işareti mevcutken, pedagojik formasyonla, kısa sürede öğretmenlik eğitiminin verilmesi hem öğretmenlik mesleğine olan saygının hem de öğretmenlik mesleğinin niteliğini önemli derecede zedelendiği söylenebilir.

2.5. Yükseköğretimde Akreditasyon ve Kalite Çalışmaları

Akreditasyon, bir kurumun ya da programın belirlenmiş kriter ve standartlara uygun olup olmadığının belirlenmesi süreci; topluma sunulan program ve hizmetlerin kalitesinin güvence altına alınabilmesi için geliştirilen bir yöntem olarak ifade edilmektedir (37). Yükseköğretimde akreditasyon ise; YÖK Başkanlığı tarafından belirli bir alanda daha önceden belirlenmiş akademik ve alana özgü standartların bir yükseköğretim programı ve yükseköğretim kurumu tarafından karşılanıp karşılanmadığını ölçen değerlendirme ve dış kalite güvence süreci olarak ifade edilmektedir. Akreditasyonun amaçları ise yükseköğretim kurumlarının karşılıklı birbirlerini tanıma sürecini kolaylaştırmak ve hızlandırmak; diploma ve unvanların karşılaştırılmasına yardımcı olmak olarak verilmiştir (38).

Günümüzde eğitimde özellikle yükseköğretimde, kalite geliştirmenin en önemli araçlarından birisi akreditasyon uygulamalarıdır. Yaygın olarak kullanılan fakat pek fazla bilinmeyen akreditasyon süreci özellikle lisans ve lisansüstü eğitim ve öğretim sunan üniversitelerde dikkatle ele alınması gereken bir olgu olarak düşünülmektedir (37).

Yükseköğretim lisans programlarının değişmesiyle birlikte eğitimde kalitenin ön plana çıkması ve bu doğrultuda programların içeriğiyle ilgili kalite çalışmaları başlatılmıştır. Kalitenin geliştirilmesi amacıyla öğretmen yetiştirme standartlarının oluşturulması ve akreditasyon alanlarındaki son çabalar ve çalışmalar tüm bu değişikliklerin üzerine yapılmıştır. Yükseköğretimde akreditasyon, aşağıdaki amaçlara hizmet etmek üzere yaygın biçimde uygulanmaktadır (39):

- Eğitim-öğretimin niteliğinin artırılarak; sistematik bir yaklaşımla sürekli geliştirilmesini sağlamak,
- Eğitim-öğretimin nitelik olarak güvence altına alınmasını sağlamak,
- Eğitim-öğretimin niteliğinin belirli standartlara dayalı olarak yürütüldüğünün Yükseköğretimin hizmet sunduğu kesimlere güvence olarak verilmesi.

Akreditasyonun hedefi üniversiteler arasında rekabet yaratarak, öğrenci ve ailelerine daha nitelikli öğrenim imkânı sunmaktır. Bu bağlamda, yükseköğretimde akreditasyonun diğer amaçlarını ise şöyle belirtmiştir (37):

- Öğrenci ve öğretim görevlilerinin kurumlar arasında değişiminin (akademik değişim) kolaylaştırılmasını sağlar.
- Yükseköğretim kurumlarının karşılıklı birbirlerini tanıma (recognition) sürecinin kolaylaştırılmasını sağlar.
- Yükseköğretim Kurumlarından mezun olanların meslek yaşamına başlangıçlarında temel kriterleri belirlemeyi hedefler.
- En yüksek kriterlerin garantisinin alınması gerektiğinde bir “mükemmeliyet etiketi” sunmayı amaçlamaktadır.
- Diplomaların ve unvanların karşılaştırılabilirliğine imkân sunmaktadır.
- Yükseköğretimin giderek yaygınlaştığı, sınır ötesine taşındığı bir dönemde başka ülkelerde yürütülen yükseköğretim programları hakkında talepte bulunanları bilgilendirmeyi amaçlamaktadır.

Ülkemizde üniversitelerin akreditasyonu, Türkiye'nin Erasmus/Sokrates öğrenci değişimi programlarına katılımından sonra daha önemli bir hale gelmiştir. Bu öğrenci değişim programlarına göre akredite edilmiş olmak, yabancı öğrencilerin Türkiye'de okurken elde edilen akademik kredilerin öğrencinin kendi üniversitesine transfer edilebilmesi için alınması ve kabulü için ön şart özelliğindedir (37).

YÖK, yükseköğretim kurumlarında akreditasyon çalışmaları için planlamalar yapmış, girişimlerde bulunmuştur. 1990'lı yıllardan itibaren, ülkemizde yükseköğretimde akreditasyona geçilmesi için bir takım çalışmalar yapılmış fakat kalite güvencesi konusunda gelgitler yaşanmıştır. Bu çalışmalar, henüz somut sonuçlar doğurmamış ve uygulamaya konmamıştır. Akreditasyon, üniversitelerden gelen bir talep sonucu değil, bürokratik yapının istemesi sonucu gündeme gelmiştir. Dünyanın birçok yerinde doğrudan doğruya üniversitenin sorumluluğunda olan konular, Türkiye'de YÖK'ün sorumluluğuna verilmiştir (33).

YÖK, kanunda kendisine verilen yetkileri kullanarak, üniversitelerin kurulmasından, hangi bölüme kaç öğrenci alınacağına kadar pek çok konuda çeşitli düzenlemeler yapmaktadır. Günümüzde YÖK'ün kalite denetim amacıyla kullandığı en önemli araç, bölüm ve program açma ile öğrenci alımının kendi kurumlarının onayına tabi olmasıdır. Bir programın başlayabilmesine belli ölçütler çerçevesinde izin verme, dünyada bir tür ön-akreditasyon olarak düşünülmektedir (33).

1990 yıllardan itibaren uygulamaya konulamayan çalışmalardan sonra, YÖK tarafından 2005 yılında "Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme" başlıklı bir yönetmelik yayınlamış ve Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (YÖDEK) oluşturulmuştur. Yükseköğretim kurumlarında araştırma faaliyetleri ile idarî hizmetlerinin iç ve dış kalite güvencesi, eğitim-öğretim, akreditasyon süreçleri ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini ve bu kapsamda tanımlanan görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin esasların düzenlendiği Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği 23 Temmuz 2015 tarihli Resmi Gazete' de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik ile 2000'li yıllardan itibaren ülkemizin öncelikli gündemi olan ve büyük bir ölçüde de başarı elde edilen yükseköğretime erişim ve yükseköğretim alanındaki okullaşma oranının artırılması odaklı yatay ve sayısal büyümeden nitelik ve kalite bakımından büyümeye geçişte önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir (40).

2.6. Yükseköğretimde Bologna Süreci

Bologna süreci, karşılaştırılabilir ölçütlerle Avrupa Yükseköğretim Alanı (AYA) oluşturmaya çalışmakta ve bu bağlamda yeni düzenlemeler öngörmektedir (33). Bu süreç 1998 yılında ilk kez Fransa, İtalya, Almanya ve İngiltere Eğitim Bakanları'nın Sorbonne'da gerçekleştirdikleri toplantı sonrasında yayımlanan Sorbonne Bildirgesi ile ortaya çıkmıştır. Avrupa'da ortak bir yükseköğretim alanı yaratma fikri bu bildirgeyle ilk kez geliştirilmiştir. Bologna Süreci 1999 yılında İtalya'nın Bologna kentinde düzenlenmiş ve 29 Avrupa ülkesinin katılımı sağlanmıştır. Bu süreç yükseköğretimden sorumlu Bakanların imza attıkları Bologna Bildirgesi'yle resmen başlatılmıştır (41).

Yükseköğretim reformlarının en önemlilerinden biri olan Bologna sürecinde Avrupa ülkelerinde genellikle iki yılda bir yapılan toplantıların sonucunda çeşitli bildiriler yayınlanmakta; bu bildirilerden özellikle Bologna, Prag ve Bergen bildirileri sürecin hedeflerini ortaya koymaktadır (42).

Bologna sürecinin temel hedefleri bu Bildirge ile ilan edilmiş olup, hedefler kısaca aşağıdaki gibi sıralanmıştır (43):

- Yükseköğretim diploma ve derecelerinin kolay anlaşılır ve birbiriyle karşılaştırılabilir olmasını sağlamak (Bu amaç doğrultusunda Diploma Eki uygulamasının geliştirilmesi),
- Lisans ve yüksek lisans olarak yükseköğretimde iki aşamalı derece sistemine geçmek (2003 Berlin Bildirgesi'nde yükseköğretimin mevcut bu iki aşamasının yanında, üçüncü asama olarak doktora düzeyini de içermesinin gerekliliği üzerinde fikir birliğine varılmış, bu tarihten itibaren iki aşamalı derece sistemi yerine üç aşamalı derece sistemine geçiş Bologna Süreci'nin ana hedefleri arasında yerini almıştır.),
- Avrupa Kredi Transfer Sistemini - AKTS (*ECTS: European Credit Transfer System*) uygulamak,
- Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının hareketliliğini sağlamak ve yaygınlaştırmak,
- Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemleri ağını uygulamak ve yaygınlaştırmak,
- Yükseköğretimde Avrupa boyutunu geliştirmektir.

Sistemler ve akademik kurumlar çağın gereklerine ayak uydurmak durumunda olup; günün şartlarına uygun gelişmeler, yükseköğretimin sosyal ve ekonomik sahalardaki önemini yeniden düşünülmesini, hesap verebilir ve şeffaf süreçler geliştirilmesini zorunlu hale getirmektedir. Bologna Sürecinde üye ülkeler arasında rekabetçi, karşılaştırılabilir ve şeffaf bir yükseköğretim alanı oluşturmak hedefi gözetilmiştir. Tam bu hususta, Türk yükseköğretim sistemimizin yeniden yapılandırılmasının gerekliliğine Bologna Sürecinde uygun araçlar olduğu için, Türkiye'nin de 2001 yılında bu sürece dahil olduğu görülmektedir (44).

Bologna süreci yükseköğretim kurumlarında şeffaflığı sağlamaya çalışması nedeniyle uygulayan ülkelerde yükseköğretim kurumlarının her türlü etkinliği *ölçülebilir* olan piyasa kurumlarına dönüşme eğilimi göstermektedir. Bu bağlamda öğrenme de artık öğrenme çıktıları ile değerlendirilme sürecine girmiştir. Öğrenme çıktılarına dayalı olarak öğretim programlarının yeniden oluşturulması ve periyodik aralıklarla güncellenmesi beklenmektedir. Öğrenme çıktılarının nasıl tanımlanacakları üzerinde anlaşmış bir yaklaşım bulunmamasına rağmen Bologna sürecindeki ülkeler giderek artan bir şekilde hem program bazlı hem de ders/kurs/modül bazlı öğrenme çıktılarını hazırlamaktadır. Bu süreci genel olarak birbiri ile bağlantılı iki varsayımın motive ettiği düşünülebilir. Birincisi, mevcut yükseköğretimin iş piyasasının ihtiyaçlarını karşılamadığı, ikincisi ise, iş piyasası ile ilişkili öğrenme çıktılarının tanımlanmasının yükseköğretimden beklenen faydayı sağlayacağı varsayımdır. Bu bağlamda Bologna reformlarının temel ürününün, öğrenme çıktılarına dayalı daha iyi yeterlilikler olduğu ileri sürülmektedir (33). Türkiye'nin AYA ile bütünleşme çalışmaları, Bologna Süreci'ne 2001 yılında resmi olarak katılmasıyla başlamıştır.

Yükseköğretim kurumlarında öngörülen akreditasyon, kalite çalışmaları ve Bologna sürecine dâhil olunmasının amacı standartları yakalamak olduğu ifade edilebilir. Bu anlamda, Bologna sürecine dâhil olunmasının faydalı olduğu, örneğin Erasmus programıyla öğrenci-akademik personel-idari personel hareketliliği sağlanarak hem kültürlerarası geçişi sağladığı hem de akademik anlamda donanım kazanmayı sağladığı söylenebilir. Bireylerin farklı eğitim öğretim sistemlerini tanıyarak bu sistemlere entegre olmalarını da sağlanmaktadır. Bu yönüyle çeşitli yaşanan sıkıntılar göz ardı edilirse programın etkili olduğu söylenebilir. Fakat bu uygulamadaki başarının her konuda olduğunu söylemek pek mümkün değildir. Özellikle kalite ile ilgili yapılan uygulamaların eksik olduğu görülmektedir. YÖK'ün uygulamalarına bakıldığında kâğıt

üzerinde atılan adımların yerinde olduğu ancak Türkiye'deki uygulamaların Dünya'daki uygulamalarla eşdeğer olmadığını söylemek mümkün olabilir. Dünya'da üniversiteler doğrudan doğruya kendi sorumluluğundayken, Türkiye'de bu durum YÖK'ün sorumluluğundadır. Dolayısıyla YÖK'ün yaptığı uygulamalar doğru fakat üniversitelere yönelik uygulamada özerklik olmadığı için kısıtlanmaktadır. 1999 yılında öğretmen eğitiminde kalite ve standartlar oluşturulmuş ancak uygulama aşamasına geçilememiştir. Bunun sebebi üniversitelerin özerk yapıda olmayıp YÖK'e bağlı yapıda olmasından kaynaklanmaktadır. YÖK'ün kalite denetim amacıyla kullandığı sistem, bölüm ve program açmaya izin verme, alınacak öğrenci sayısını belirleme gibi unsurlar olurken yapılan bu uygulama Dünya'da bir tür ön- akreditasyon olarak düşünülmektedir. Tüm bu değerlendirmelerden yola çıkarak üniversitelerin özerk yapıda olması kalite standartlarını kendilerinin belirlemesinin Dünya'da olan uygulamalara yaklaşmak adına daha doğru bir seçim olacağı söylenebilir.

2.7. Çeşitli Yıllarda Uygulanan Beden Eğitimi Lisans Öğretim Programları

Öğretmen yetiştirme konusunda yapılan değişiklikler tüm öğretim programlarında olduğu gibi beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programını da kapsamaktadır. Yükseköğretim Kurulunun kurulmasından, tüm öğretmenlik bölümlerinin YÖK'e bağlanmasından sonra yani 1982 yılı sonrasında beden eğitimi ve öğretmenliği lisans programlarından bazılarında (12, EK 5) ve 1998-99 yılında uygulanmaya başlanan merkezi lisans programı (14) ve 2006-2007'de revize edilen lisans programına (21) yer verilmiştir. Bu doğrultuda programlar incelenerek beden eğitimi öğretmenin yetiştirilmesi sürecinde hangi dersleri aldıkları; bu derslerin benzerlikleri ve farklılıkları bu uygulanan programlarda gösterilmektedir.

Lisans programlarıyla ilgili süreç incelenirken öncelikle ders isimleri bazında, daha sonra ise ders alanlarına göre değerlendirilmiştir. 1982'de YÖK'ün kurulmasından sonra üniversitelerdeki programlar incelendiğinde tüm programlarda ortak olan dersler bazı bulunmaktadır. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Anatomi, Antrenman Bilgisi, Atletizm, Takım sporları (Basketbol, Hentbol, Voleybol, Hentbol), Türkçe, Fizyoloji, Eğitsel Oyunlar, Rehberlik, Beslenme, İlk Yardım, Spor Tarihi, Ritim Eğitimi, Halk Oyunları, Ölçme ve Değerlendirme, Eğitime Giriş dersleri bunlardan bazılarıdır. Aynı zamanda Jimnastik (gösteri, artistik, ritmik, serbest, aletli) dersi farklı ders isimleriyle

verilmektedir. Yabancı dil dersi uygulanan tüm programlarda yer almıştır. Hatta bazı programlarda Yabancı Dil dersi her dönem alınmış ve bazı yarıyıllarda haftalık ders saati 6 saat olarak işlenmiştir. ODTÜ beden eğitimi öğretmenliği bölümünde hazırlık bölümü mevcut olup bu hazırlık bölümünden sonra lisans programında da yabancı dile yer vermiştir (17).

2006 lisans programı hariç diğer programlarda organizasyonla ilgili bir derse yer verilmiştir (21). Yine 2006 lisans programında yer almayan Rekreasyon (serbest-boş zaman etkinliği adı altında) dersi farklı yıllarda uygulanan lisans programlarında bulunmaktadır. 1998 lisans programında Araştırma Teknikleri ile ilgili bir ders olmamasına rağmen diğer programlarda Araştırma Yöntemleri ya da Araştırma Teknikleri adı altında bu derse yer verilmiştir. Spor Tarihi, Halk Oyunları, Ölçme Değerlendirme ve Eğitime Giriş dersleri yine 1998 lisans programında yer almamıştır. Ayrıca 1998 programında lisans programında takım sporlarından sadece ikisine yer verilmiştir. 1998 merkezi lisans programı uygulanmadan önceki lisans programlarında genel olarak sosyoloji ve psikolojiyle (eğitim veya spor ya da her ikisi birden) ilgili dersler, güzel sanatlarla ilgili bir ders, Spor Tesislerinde Plan ve İşletme, Biyomekanik ve Uzmanlık dersi yer almaktadır. Merkezi programla beraber bu derslere lisans programında ya hiç yer verilmemiş ya da bazı dersler seçmeli hale getirilmiştir. Merkezi lisans programıyla ilgili başka bir konu ise daha önce uygulanan tüm lisans programlarında erkekler için Futbol ve Güreş, kadınlar için Ritmik Jimnastik, ritim Eğitimi ayrımı ortadan kalkmıştır. Psikomotor Gelişim, Sınıf Yönetimi, Fiziksel Uygunluk ve Materyal Gelişimi gibi derslere lisans programında yer verilmiştir. 2006'da revize edilen lisans programında ise Rekreasyon ve organizasyonla ilgili dersler kaldırılmış, yeni bir ders olarak Topluma Hizmet Uygulamaları dersine yer verilmiş ve Beden Eğitimi ve Spora Giriş dersinin adı içeriği aynı kalarak Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri olarak değiştirilmiştir. Tüm programların tek ortak tarafı Öğretim Yöntemleri ve Öğretmenlik Uygulamasının olmasıdır. Öğretmenlik Uygulaması 1998 merkezi lisans programına kadar 21 gün ya da bir ay olarak uygulanırken, 1998 lisans programı ile tüm döneme yayılmış şekilde uygulanmaya başlanmış ve 2006 lisans programıyla da bu uygulama devam etmiştir (14, 18).

EK 5'de 90'lı yıllarda uygulanan farklı üniversitelerin lisans yer almaktadır. Bu yıllarda uygulanan lisans programlarının en önemli özelliği alan bilgisi derslerinin yoğun olmasıdır. Özellikle iki ile dört dönem arasında bazı branş dersleri verilmiş ve

yine bu branşların birkaç dönem öğretim yöntemleri verilmiştir. Bahsedilen yıllarda spor branşlarındaki çeşitliliğin bu kadar fazla olmaması ya da bu kadar çok yaygınlaşmaması sebebiyle aynı branşlar üzerinde yoğun şekilde durulduğu söylenebilir. Bu yıllarda uygulanan lisans programları arasında ders sayısı olarak ciddi bir uçurum bulunmaktadır. 1991-1992 eğitim öğretim yılında aynı yıl eğitim vermeye başlayan iki üniversitenin lisans programındaki ders sayıları arasında çok fazla fark bulunurken, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin ders sayısı 81 (45) ve Dicle Üniversitesi'nin ders sayısı 65'tir (46). Üniversiteler içerisinde en yoğun programı uygulayan 1995-1996 eğitim öğretim yılında uygulanan lisans programıyla Ondokuz Mayıs Üniversitesi'dir (45). Bu üniversitenin o yıllardaki ders sayısı 95, yine aynı yıllarda Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde lisans programındaki ders sayısı 55'tir (47). 1996-1997 yıllarında Celal Bayar Üniversitesi'nde uygulanan öğretim programında yer alan ders sayısı 90 (48); 1997- 1998 yılında Ankara Üniversitesi'nde uygulanan öğretim programında yer alan ders sayısı ise 66'dır (49). Üniversitelerin uyguladıkları programlar arasındaki derslerin ya da sayılarının arasında bu kadar farkın olması eğitim öğretimde de farklılık olacağını düşündürmektedir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programları alanlarına göre incelendiğinde 1982-1983 eğitim-öğretim yılında eğitim fakültesi beden eğitimi ve spor bölümlerinin ders sayısının 87 olduğu görülmüştür (12). Bu derslerin % 54'ünü alan bilgisi dersleri; % 37'sini genel kültür dersleri; % 9'unu ise öğretmenlik meslek bilgisi dersleri oluşturmaktadır. Aslında programda genel kültür derslerinin oranı fazla olsa da çeşitliliği için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Toplamda dört genel kültür dersi olup bu dersler sekiz dönem boyunca programda yer almıştır (12). Bilge (17) ODTÜ, Gazi, Marmara, Çukurova, Dokuz Eylül, Uludağ ve Selçuk üniversitelerinin 1986- 1987 eğitim öğretim yılında uygulanan öğretim programlarına yer vermiştir. Bu programlar göz önünde bulundurularak üniversitelerdeki ders sayıları ve alanlara göre ağırlıkları hesaplanmıştır. 1986-1987 eğitim öğretim yılında ODTÜ'de uygulanan lisans programında diğer programlardan farklı olarak hazırlık sınıfı yer almaktadır (17). Öğrenim süreleri sekiz dönem olmakla birlikte, hazırlık dönemi de eklendiğinde, eğitim öğretim süresi beş yıla çıkmıştır. Bu programda yer alan ders sayısının 37 olduğu görülmektedir (EK 5). Bu derslerin % 65'ini alan bilgisi dersleri; % 11'i genel kültür dersleri ve % 24'ünü ise öğretmenlik meslek bilgisi dersleri oluşturmaktadır. 1986-1987 eğitim öğretim yılında Gazi ve Marmara Üniversitesindeki lisans programındaki

ders sayısının 59 olduğu görülmektedir (17, EK 5). İki üniversitede de ders sayısı ve oranları aynı olduğu için birlikte değerlendirmeye alınmıştır. Lisans programındaki bu dersler kendi içerisinde değerlendirildiğinde ise % 78 alan bilgisi dersleri; % 7 genel kültür dersleri ve % 15 öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden oluştuğu belirlenmiştir. Yine aynı yıllarda Uludağ Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Çukurova Üniversitesinde ortak olarak uygulanan lisans programındaki ders sayısının 58 olduğu görülmektedir (17, EK 5). Bu dersler kendi içerisinde değerlendirildiğinde % 78 alan bilgisi dersleri; % 7 genel kültür dersleri ve % 15 öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden oluştuğu belirlenmiştir. Aynı yıllarda 1986- 1987 eğitim öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesindeki lisans programındaki ders sayısının 44 olduğu görülmektedir (17, EK 5). Bu dersler kendi içerisinde değerlendirildiğinde, % 72 alan bilgisi dersleri; % 8 genel kültür dersleri ve % 20 öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden oluştuğu belirlenmiştir. Aşağıda Tablo 2.1.'de bu yıllarda uygulanan öğretmen yetiştirme programlarının karşılaştırılmasına yer verilmiştir.

Tablo 2. 1. Türkiye’de Uygulanan Bazı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayılarının Karşılaştırılması

İçerik	1982- 1983 Eğitim Fak. Beden Eğtm. Bölümü		1986- 1987 Gazi Üniv.		1986- 1987 Marmara Üniv.		1986- 1987 ODTÜ		1986- 1987 Dokuz Eylül Üniv.		1986-1987 Çukurova, Uludağ, Selçuk Üniv.	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Alan Bilgisi	47	54.0	46	78.0	46	78.0	24	65.0	32	72.0	45	78.0
Genel Kültür	32	37.0	4	7.0	4	7.0	4	11.0	4	8.0	4	7.0
Öğretmenlik Meslek Bilgisi	8	9.0	9	15.0	9	15.0	9	24.0	9	20.0	9	15.0
Toplam	87	100.0	59	100.0	59	100.0	37	100.0	44	100.0	58	100.0

Kaynak: 17, 12

1991-1992 eğitim öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesindeki lisans programındaki ders sayısının 81 olduğu; bu derslerin % 76’sını alan bilgisi derslerinin; % 14’ünü genel kültür derslerinin ve % 10’unu ise öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin oluşturduğu belirlenmiştir (45). Yine aynı yıllarda Dicle Üniversitesinde uygulanan lisans programının ders sayısının ise 65 olduğu belirlenmiştir. Bu derslerin % 72’sini alan bilgisi derslerinin; % 14’ünü genel kültür derslerinin ve % 14’ünü ise öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin oluşturduğu belirlenmiştir (46). 1994- 1995

eğitim ğretim yılında ODTÜ’de uygulanan lisans programındaki ders sayısı 42’dir (50). Bu derslerin % 64’ünü alan bilgisi derslerinin; % 19’unu genel kültür derslerinin ve % 17’sini ise öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin oluşturduğu belirlenmiştir (50). 1995- 1996 eğitim ğretim yılında Abant İzzet Baysal niversitesindeki lisans programındaki ders sayısının 55 olduğu; bu derslerin % 56’sını alan bilgisi derslerinin; % 24’ünü genel kültür derslerinin ve % 20’sini ise öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin oluşturduğu belirlenmiştir (47). 1995- 1996 eğitim ğretim yılında Ondokuz Mayıs niversitesindeki lisans programındaki ders sayısının 93 olduğu; bu derslerin % 83’ünü alan bilgisi derslerinin; % 8’ini genel kültür derslerinin ve % 9’unu ise öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin oluşturduğu belirlenmiştir (45).

1996-1997 eğitim ğretim yılında Celal Bayar niversitesindeki lisans programındaki ders sayısının 90 olduğu; bu derslerin % 80’ini alan bilgisi derslerinin; % 10’unu genel kültür derslerinin ve % 10’unu ise öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin oluşturduğu belirlenmiştir (48). 1997- 1998 eğitim ğretim yılında Ankara niversitesinde uygulanan lisans programındaki ders sayısının 66 olduğu belirlenmiştir. Bu derslerden % 65’ini alan bilgisi dersleri; % 24’ünü genel kültür dersleri ve % 11’ini öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin oluşturduğu belirlenmiştir (49). Yine aynı yıllarda 1997- 1998 eğitim ğretim yılında Uludağ niversitesinde (51) uygulanan lisans programındaki ders sayısının 88 olduğu; bu derslerden % 76’sını alan bilgisi dersleri; % 11’ini genel kültür dersleri ve % 13’ünü öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin oluşturduğu belirlenmiştir. 1997-1998 eğitim ğretim yılında İnönü niversitesinde uygulanan lisans programındaki ders sayısının 63 olduğu belirlenmiştir (52). Bu derslerin % 68’ini alan bilgisi dersleri; % 14’ünü genel kültür dersleri ve % 18’ini ise öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin oluşturduğu tespit edilmiştir. 1997-1998 eğitim ğretim yılında Marmara niversitesinde (53) uygulanan lisans programındaki ders sayısının 60 olduğu belirlenmiştir. Bu derslerden % 68’ini alan bilgisi dersleri; %17’sini genel kültür dersleri ve % 15’ini öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin oluşturduğu belirlenmiştir. Aşağıda Tablo 2.2.’de bu yıllarda uygulanan ğretmen yetiştirme programlarının karşılaştırılmasına yer verilmiştir.

Tablo 2. 2. Türkiye’de Uygulanan Bazı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayılarının Karşılaştırılması

Üniversiteler		Alan Bilgisi	Genel Kültür Dersleri	Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	Toplam
1991- 1992 Ondokuz Mayıs Üniv.	n	62	11	8	81
	%	76.0	14.0	10.0	100.0
1991- 1992 Dicle Üniv.	n	47	9	9	65
	%	72.0	14.0	14.0	100.0
1994- 1995 ODTÜ	n	27	8	7	42
	%	64.0	19.0	17.0	100.0
1995- 1996 Ondokuz Mayıs Üniv.	n	77	8	9	93
	%	83.0	8.0	9.0	100.0
1995- 1996 Abant İzzet Baysal Üniv.	n	31	13	11	55
	%	56.0	24.0	20.0	100.0
1996- 1997 Celal Bayar Üniv.	n	72	9	9	90
	%	80.0	10.0	10.0	100.0
1997- 1998 Ankara Üniv.	n	43	16	7	66
	%	65.0	24.0	11.0	100.0
1997- 1998 Uludağ Üniv.	n	67	10	11	83
	%	76.0	11.0	13.0	100.0
1997- 1998 İnönü Üniv.	n	43	9	11	63
	%	68.0	14.0	18.0	100.0
1997- 1998 Marmara Üniv.	n	41	10	9	60
	%	68.0	17.0	15.0	100.0

Kaynak: 45-53

Programlar ve derslerin ağırlıkları incelendiğinde; aynı yıl farklı üniversitelerde uygulanan lisans programlarında dahi herhangi bir bütünlük bulunmamakla beraber, ders sayılarıyla ve ağırlıkları ile ilgili ciddi farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu anlamda merkezi bir programın uygulanmasıyla bütünlük sağlanmıştır.

1998- 1999 eğitim öğretim yılında YÖK tarafından uygulamaya konulan beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında ders sayısının daha önce uygulanan programların pek çoğuna nazaran ciddi bir düşüş olduğu görülmektedir. Bu programda 49 farklı dersin olduğu belirlenmiştir (14). Program içerisinde yer alan seçmeli ders sayısı 6’dır ve bu derslerin hepsi alan bilgisine yönelik verilmektedir. Lisans programında yer alan bu derslerden % 65 alan bilgisi dersleri; % 12 genel kültür dersleri ve % 23 öğretmenlik meslek bilgisi dersleri oluşturmaktadır.

2006-2007’de uygulamaya konulan 1998’deki programın revize edilmiş haline bakılacak olunursa; bu programdaki ders sayısının arttığı görülmektedir (18). 1998 programında seçmeli ders sayısı altı olarak yer alırken, bu programda bu ders sayısı on

olmuştur ve altısı alan bilgisi, ikisi genel kültür ve ikisi öğretmenlik meslek bilgisi dersleri olarak belirlenmiştir. Bu programda yer alan toplam ders sayısı 60 olup; bu derslerin % 50'sini alan bilgisi dersleri, % 27'sini genel kültür dersleri % 23'ünü ise öğretmenlik meslek bilgisi dersleri oluşturmaktadır (18). 1998 programına göre özellikle genel kültür derslerinin oranında artış olduğu gözlenmiştir. Alan bilgisi derslerinin ağırlığı % 65'ten % 50'ye düşmüş (32 olan ders sayısı 30'a düşmüştür); öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde ağırlık olarak bir artış olmamış (ağırlığı değişmemiş ama ders sayısı 11'den 14'e yükselmiştir); en önemli artış genel kültür derslerinde yapılmış, derslerin ağırlığı % 12'den % 27'ye yükselmiştir (6 olan ders sayısı 16'ya yükselmiştir). Bu programların karşılaştırılmasına aşağıda Tablo 2.3.'de yer verilmiştir.

Tablo 2. 3. Türkiye'de Uygulanan Merkezi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayılarının Karşılaştırılması

İçerik	1998- 1999 Öğretim Yılında Uygulanmaya Başlayan Merkezi Program		2006- 2007 Öğretim Yılında Uygulanmaya Başlayan Merkezi Program	
	n	%	n	%
Alan Bilgisi	32	65.0	30	50.0
Genel Kültür	6	12.0	16	27.0
Öğretmenlik Meslek Bilgisi	11	23.0	14	23.0
Toplam	49	100.0	60	100.0

Kaynak: 14, 18

1982'de YÖK'ün kurulmasından sonra incelenen programlar içerisinde 2006-2007 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan ve halen devam eden lisans programının ders sayısı ve ağırlıklarına en yakın 1995-1996 eğitim öğretim yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesinde uygulanan program olduğu belirlenmiştir. Hem dersler hem de derslerin ağırlıkları uygulanan lisans programına benzerlik göstermektedir (Bknz EK 5).

2.8. Başka Ülkelerde Uygulanmakta Olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Özellikleri

Bu bölümde çeşitli ülkelerde yer alan bazı üniversitelerin beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programıyla ilgili bilgiler yer almaktadır. Bu programlardaki dersler ve öğretim süreleri ile ilgili ayrıntılı bilgilere EK 6'da yer verilmiştir.

Çeşitli ülkelerdeki (Avusturalya, Alabama/ABD, Maryland/ABD, New York/ABD, Kanada, Malezya, İran, Azerbaycan, Berlin/Almanya, İtalya, İngiltere, İspanya) beden eğitimi öğretmeni yetiştirme programları incelenmiştir (67-77). İncelenen ülkelerin çoğunlukla (İran ve Azerbaycan hariç) merkeziyetçi bir uygulama bulunmamaktadır. Yani her ülkenin belli standart bir beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme lisans programı mevcut değildir. Üniversiteler lisans programının içeriğini kendileri belirlemektedir. Bununla birlikte her üniversitenin öğrenim süreleri açısından da birbirlerinden farklı olduğu görülmektedir. Bazı üniversitelerde modüler veya kurs olarak program (Malezya, Berlin/Almanya, İngiltere) bazılarında 6 yarıyıl/üç yıl (İtalya, İngiltere) bazılarında ise 8 yarıyıl/dört yıl (Avusturalya, Alabama/ABD, Maryland/ABD, New York/ABD, Kanada, İran, Azerbaycan, İspanya) eğitim verilmektedir (67-77).

İncelenen ülkelerin büyük bir kısmında ülkemizdeki gibi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü adı ile değil; genel olarak sağlık meslek yüksekokulu, egzersiz ya da spor bilimleri adı altında öğretmen eğitimi veren programlar oluşturulmuştur. Bu sebeple öğretmen eğitimi lisans programlarında sağlıkla ilgili dersleri Türkiye'ye göre oldukça fazladır. İncelenen programların pek çoğunda (Avusturalya, Alabama/ABD, Maryland/ABD, İran, Azerbaycan, İtalya, İngiltere) biyoloji ile ilgili bir ders mutlaka bulunmaktadır. Bazı ülkelerde bu ders hem teorik hem de laboratuvar dersi olarak verilmektedir (67-77).

Yurt dışında uygulanan lisans programlarının pek çoğunda farklı isimlerle ifade edilse de Türkiye'deki lisans programında "öğretmenlik uygulaması" olarak ifade edilen bu derse denk gelen bir ders bulunmaktadır. Bu dersin saati ya da kredisi ülkelere göre farklılık göstermektedir. Aynı şekilde pek çok ülkede yabancı dil dersi bulunmaktadır. İncelenen programlarda anatomi ya da fizyolojiye yönelik dersler, fiziksel aktiviteyle ilgili bir ders, beslenme, farklı isimlerle ifade edilse de Türkiye'deki ismiyle öğretim yöntemlerine yönelik dersler, antrenman bilgisine dönük dersler, spor branşlarına yönelik derslerin olması programın ortak yönleri olarak ifade edilebilir. Ülkemizdeki uygulanan programa benzer üç alandan da (alan bilgisi, genel kültür bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi) derslerin mevcut olduğu görülmekle birlikte çeşitliliklerinde farklılıklar bulunmaktadır. Ayrıca genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin ağırlığı Türkiye'de uygulanan lisans programında daha fazladır. Genel kültür derslerinin her üniversitenin programında farklı olarak çok geniş bir yelpazede ders seçeneğinin yer aldığı görülmektedir (67-77).

İncelenen diğler programlardan farklı olarak Alabama/ABD'deki üniversitenin programında tarih, sosyal ve beşeri bilimler, edebiyat, matematik ve güzel sanatlar gibi derslere ağırlık verilmiştir. 8 yarıyıl 120 saatlik eğitimin yaklaşık % 25'i yani 30 saati bu derslere ayrılmıştır (68).

Lisans programlarındaki belirgin bir ayırım ise spor branşları ile ilgili derslerdir. Araştırma kapsamındaki pek çok ülkede (Avusturalya, Alabama/ABD, Maryland/ABD, Malezya, İngiltere, Berlin/Almanya, İtalya) Türkiye'de olduğu gibi takım sporları (basketbol, voleybol vb.) ya da bireysel sporlarla ilgili ders isimleri bulunmamaktadır. Bu programlarda sağlık, egzersiz ağırlıklı dersler, sağlık ve beden eğitimi ile ilgili konulara yer verilmiştir. Lisans programlarının çoğunluğunun egzersiz ve spor bilimine bağlı olduğu için dersler arasında farklılık olduğu söylenebilir (67-77).

2.9. Program Değerlendirme

Program değerlendirme ile ilgili pek çok tanım bulunmaktadır. Program değerlendirme, program geliştirme sürecinin aşaması olup programın etkililiği ile ilgili karar verme süreci olarak ifade edilir. Başka bir ifadeyle, gözlem ve çeşitli ölçme araçlarıyla programın etkililiği hakkında veri toplama, toplanan verileri ölçütlerle karşılaştırıp yorumlama ve bu doğrultuda programın uygulamadaki etkililiği hakkında karar verme sürecidir. Programla ilgili bu süreçte toplanan veriler, programdaki aksaklıkların hangi öge ve öğelerden kaynaklandığını belirleyerek gerekli düzeltmelerin yapılmasına fırsat sağlamaktadır (54). Program değerlendirme, eğitim programını veya programın herhangi bir ögesini kabul etmek, değiştirmek ya da çıkarmak amacıyla çeşitli ölçme araçlarıyla veri toplayarak elde edilen verileri, programın etkililiğiyle ilgili karar verme süreci olarak tanımlanmaktadır (60).

Program değerlendirmesi yaparken program hakkında iki tür karar verilir; ilki programın nasıl geliştirileceği ile ilgili kararlarda biçimlendirici değerlendirme, ikincisi programın uygulamasına devam edip etmeyeceğine yönelik kararlarda ise sonuç, ürün veya durum değerlendirmesi yapılmaktadır (60). Programda görülen aksaklıklar ve eksikliklerin nelerden kaynaklandığını tespit edebilmek için bu programların değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Programdaki aksaklık ya da eksikliğin kaynağı tespit edilerek ve bunun sonucunda gerekli düzeltmeler yaparak program iyileştirilebilir. Demirel (56) değerlendirme sonuçlarının program geliştirme uzmanlarına programa

devam, gözden geçirme ya da yeni bir aşamaya geçme konusunda bilgi verdiğini ifade etmektedir. Ayrıca, programın değerlendirilmesinin her zaman gerçekleşmeyebileceğini, bu nedenle programın uygulanması sonucunda yetersiz kalan ya da ters işleyen öğelerin olup olmadığı; varsa aksaklıkların programın hangi öğelerinden kaynaklandığını belirlemek ve gerekli düzeltmeleri yapmak amacıyla programın değerlendirilmesini yapmanın gerekli olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda da programın etkililiğini değerlendirmek için veri toplama, verileri ölçütlerle karşılaştırıp yorumlama ve etkililik hakkında karar verme süreçlerinin olması gerektiği ifade edilir.

2.9.1. Program Değerlendirme Çeşitleri

Demirel (56) değerlendirme çeşitlerini üç gruba ayırmıştır. Bunlar; tanılayıcı değerlendirme, biçimlendirici değerlendirme ve düzey belirleyici değerlendirmedir. Aşağıda bu değerlendirme çeşitlerine yer verilmiştir:

Tanılayıcı değerlendirme, öğrencilerin programa başlamadan önce ön koşul niteliğindeki bilişsel davranış, duyuşsal özellik ve devinişsel becerileri tanılamak için yapılan değerlendirme çeşididir. Öğrencileri tanıırken onların bu özelliklerinin ne olduğuna bakılması ve buna göre öğrencilere kazandırılması istenen özellikleri kazandıracak uygulamalara yer verilmesi için planlama yapılmalıdır (56).

Biçimlendirici değerlendirmede, öğrencilerin bir programa girdikten sonra sürekli değerlendirilmesi önemli görülmektedir. Bu süreç içinde öğrencilerin varsa öğrenme güçlüklerini ortaya çıkarmak ve gerekli düzeltmeleri yapmak için bu değerlendirmeyi kullanmak gerekmektedir. Bu değerlendirmeyle programa sürekli dönüt sağlanır ve iyileştirici önlemlerin alınması için bir kontrol sistemi oluşturulabilir (56).

Düzen belirleyici değerlendirme ise, program sonunda öğrencilerin kazanılmış davranış, özellik ve becerilerini ölçmeye yarayan değerlendirme türü olarak tanımlanmaktadır. Bu değerlendirme daha çok başarı testleri ya da yeterlilik testleri ile yapılmakta olup, böylece öğrenciye kazandırılmak istenen tüm özelliklerin test edilmeye çalışıldığı ifade etmektedir (56).

2.9.2. Program Değerlendirme Modelleri

Şimdiye kadar geliştirilen değerlendirme modellerinin verilmesi başlı başına farklı bir araştırma alanı olduğundan dolayı, bu bölümde program değerlendirme modellerinden popüler olan ve literatürde en sık rastlanan bazı modeller özetlenmeye çalışılmıştır.

2.9.2.1. Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli

R. Tyler tarafından 1933 ile 1941 yılları arasında geliştirilen bu model günümüzde halen literatürde çokça yer alan ve daha sonra geliştirilen birçok modelin odak noktasını oluşturur (57). Tyler'a göre programın hedefler, öğrenme yaşantıları ve değerlendirme olmak üzere üç temel ögesi bulunmaktadır (57).

Bu değerlendirme modelinin merkezinde hedefler yer almaktadır. Hedefe dayalı değerlendirme modelinde, hedeflere ulaşma derecesini belirlemek için yapılan etkinlikler vardır ve programın niteliğine hedeflerin gerçekleşme düzeyine bakılarak karar verilmektedir. Bu amaçla, öğrencilerin davranışları sürecin başında ve sonunda en az iki kere olmak üzere ölçülür ve aralarındaki farka bakılarak hedefe ulaşma düzeyi belirlenmektedir. Sürecin sonunda yapılan ölçümler lehine anlamlı ise programın etkili olduğu kabul edilmektedir (58).

Tyler' a göre, değerlendirme geliştirilen ve düzenlenen öğrenme yaşantılarının gerçekten arzulanan sonuçlar doğrultusunda kazanılıp kazanılmadığını belirlemeye yönelik bir süreçtir ve bu sürecin programın güçlü ve zayıf yönlerini saptamayı kapsamaması gerekmektedir. Tyler değerlendirme sonucunda eğitim programının etkili olup olmadığını ve hangi yönlerden geliştirilmesi gerektiğini görmenin mümkün olabileceğini belirtmektedir. Bu modelde daha çok sonuç odaklı düzey belirleyici (summative) değerlendirme araçları kullanılmaktadır (58). Bu değerlendirme modeli deneysel araştırma yöntemlerine uymaktadır. Bu modele göre bilişsel hedeflere ulaşma derecesini tayin etmek için hedef dayanlı başarı testleri, devinışsel beceriler için gözlem formları ve duyuşsal hedefler için tutum ölçeklerinden yararlanılmaktadır (57).

Hedefe dayalı değerlendirme modelindeki aşamalar Marsh ve Willis (59) tarafından aşağıda yer aldığı gibi verilmiştir.

- Programın hedeflerini belirleme,
- Hedefleri kazandırılmak istenilen özelliğe göre sınıflama yapma,
- Hedefleri davranış cinsinden ifade etme,
- Hedefe ulaşıp ulaşılmadığını gösterecek durumu saptama,
- Ölçme tekniklerini geliştirme ya da seçme,
- Öğrencilerin davranış yeterlilikleri ile ilgili veriyi toplama,
- Elde edilen verilerle belirlenen hedefleri karşılaştırma.

2.9.2.2. Stufflebeam'in Modeli: Bağlam, Girdi, Süreç ve Ürün (CIPP)

Oldukça kapsamlı ve çok yönlü olan bu model, CIPP modeli olarak da bilinmektedir (59). D.L. Stufflebeam tarafından yönetilen Phi Delta Kappa Ulusal Değerlendirme Komisyonu “Bağlam (context), Girdi (input), Süreç (process) ve Ürün (product)” adında değerlendirme modelini geliştirmiş ve bu modeli yaygınlaştırmıştır. Değerlendirme; Stufflebeam'e göre karar alternatiflerini belirlemek amacıyla kullanılan bilgileri betimleme, elde etme ve yorumlama sürecini içermektedir (58). Program hakkında karar verme yetkisine sahip olan kişilere bilgi vermek değerlendirmenin amacını taşımaktadır (61).

Program geliştirme sürecinde yetkililerin programla ilgili dört alanda karar vermesi gerekmektedir (61). Bunlar;

- Planlama ile ilgili kararlar
- Yapılandırma ile ilgili kararlar
- Uygulama ile ilgili kararlar
- Yeniden düzenleme ile ilgili kararlar

Planlama kararları çevre değerlendirmesinden sonra, yapılandırma kararları ise girdi değerlendirmesinden sonra yapılmaktadır. Uygulama kararları süreç değerlendirmesinden sonra, yeniden düzenleme (geri dönüşüm) kararları ise ürün değerlendirmesinden sonra yapılmaktadır (56).

Bu kararlara dayanak olabilmesi için programın dört farklı aşamasının değerlendirilmesi gerekmektedir. Bunlar; çevre (bağlam), girdi, süreç ve üründür. Söz

konusu bu model yabancı kaynaklarda çoğunlukla yabancı literatürde bu dört aşamanın baş harflerinin bir araya gelmesiyle oluşan CIPP modeli olarak bilinmektedir (57).

Çevre (bağlam) değerlendirme, program çevresinin incelenmesini içermektedir. Çevre değerlendirme, ilgili çevreyi tanımlamak, gereksinim duyulan ve çevredeki mevcut koşulları resmetmek, karşılanmamış ihtiyaçlar ve kaçırılmış fırsatlara odaklanmak ve karşılanmamış ihtiyaçların sebeplerini tanılamak amacı taşımaktadır (60).

Girdi değerlendirme, programın amaçlarına ulaşmak için kaynaklardan nasıl yararlanılacağı hakkında bilgi edinmek amacıyla yapılmaktadır. Girdi analizi yapılırken amaçların mevcut duruma uygunluğu, hedeflerin okul amaçları ile tutarlılığı, öğretim stratejilerinin hedeflere uygunluğu, içeriğin genel amaçlar ve özel hedeflere uygunluğunun araştırılması yapılmaktadır (61).

Süreç değerlendirme, belirlenen yaklaşımların desteklenmesi amacıyla yapılmaktadır. Programın uygulanması sırasında yapılmakta ve programın uygulanmasına yönelik kararların alınmasına hizmet edip, plan ne kadar iyi, ne kadar gerçekleşmekte, hangi zorluklar, hangi darboğazlar, yaklaşımın başarısı için potansiyel bir tehdit oluşturmakta gibi sorulara yönelik kararların alınması bu basamakta alınmaktadır (55, 61).

Ürün değerlendirilmesi aşamasında programın ürünü hakkında veri toplanarak beklenen ürünle gerçek ürünün karşılaştırılma durumu mevcuttur. Bu değerlendirme ile uygulanan programın devam edip etmeyeceği ya da nasıl bir değişiklik yapılması hakkında bilgi verilmektedir (61). Stufflebeam'ın bu modeli kullanıcılar için adım adım ayrıntılarıyla rehberlik oluşturmasına rağmen, karar alma sürecinde politikayı gözden kaçırmaması ve sürdürülebilirliğinin zor olması sebebiyle eleştirilmektedir (62).

2.9.2.3. Eisner Eğitsel Eleştiri Değerlendirme Modeli

Model 1975 yılında Eisner tarafından geliştirilmiştir. Bu modele göre eğitim programı bu konuda geniş bilgisi olan, eleştirme yeteneğine sahip kişiler tarafından eleştirilebilmektedir. Bu modelin değerlendirmesinde veriler ve sonuçlardan daha fazlasını üretmesi gereken eğitsel eleştiri ya da uzmanlık adı verilen bir süreç önerilmektedir. Bu model uzman kişilerce uygulanmakta, program uygulaması

yapıldıktan sonra programın niteliksel sonuçları ile ilgili bilgilerin elde edilmesi, elde edilen bu bilgilerin yorumlanması ve değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir. Bu yönüyle programın üç boyutu bulunmaktadır. Birincisi betimleme boyutuyla eğitimin niteliği ile ilgili özellikler ortaya konmaktadır. İkincisi yorumlama boyutuyla programın uygulanması sonucu ortaya çıkan olayların tahmini ile bazı sonuçlarının kestirilmesi yapılmaktadır. Son olarak üçüncü boyutu değerlendirme ile betimleme ve yorumlama sonuçlarına göre program hakkında bir yargıya varılmaktadır (56).

Eğitsel eleştiri modelinde diğer modellerden farklı olarak niteliksel incelemeye ağırlık verilmektedir. Bu modelde yeni bir program uygulandıktan sonra, programın niteliksel sonuçları hakkında bilgi toplanması söz konusudur (57). Programla ilgili belirli durumlar düşünüldüğünde, eleştirmen değerlendiriciler programın geliştirilmesi ve uygulanmasına yön veren temalar olan anlamlı bilgi ve öğrenme ile ilgili genel temalara ulaşma arayışı içine girmektedirler. Bu duruma göre eğitim uzmanlarının ne gözleyeceklerini, gözlemlediklerini nasıl algılayacaklarını ve buna göre nasıl değer vereceklerini veya takdir edeceklerini belirleyebilmek için program ve öğretim bilgisine sahip olması gerekmektedir. Bu modele göre yapılan değerlendirmenin halka ya da kamuoyuna tebliğ edilmesi üzerinde durulur (60).

2.9.2.4. Metfessel-Michael Değerlendirme Modeli

Bu değerlendirme modeli, programın bütününe etkililiğinin değerlendirmek için genel ve özel hedefler, yaşantılar ve araç-gereçlerin genel değerlendirmesini öngörmektedir. Metfessel-Michael değerlendirme modeli ile değerlendirmede kullanılacak bir paradigma ve ölçme araçları geliştirmeyle gözlemler yaparak verileri elde etmeye dayalıdır. Bu değerlendirmeyle öğretim sürecindeki eğitimle ilgili bütün kişilerin doğrudan ya da dolaylı olarak değerlendirme sürecine katılması savunulmaktadır (54).

Metfessel ve Michael tarafından geliştirilen bu model Tyler'in geliştirdiği modelden etkilenerek oluşturulmuş olup, Tyler'in geliştirdiği modelden farklı olarak alternatif ölçme araçlarının seçimine daha fazla ağırlık vermesi ve performansın amaçlarla karşılaştırılması yerine, belirlenen mevcut standartlar ile karşılaştırılması yapılmaktadır (63).

Metfessel ve Michael değerlendirme sürecinin aşamaları aşağıdaki gibi verilmiştir (56).

- Eğitim dünyasındaki tüm paydaşların (öğretmenler, yöneticiler, öğrenciler ve sıradan vatandaşları) dolaylı ya da doğrudan değerlendirmede yer alması sağlanmalıdır.
- Genelden özele doğru aşamalı olarak sıralanan hedeflerin yoğun paradigması geliştirmelidir.
- İkinci maddede oluşturulan özel hedefleri programda uygulanabilir bir biçime dönüştürmek gerekmektedir.
- Belirlenen bu hedeflerin ışığında programın etkili olup olmadığını bireyler üzerinden ölçebilecek ölçme araçları geliştirilmelidir.
- Programın uygulandığı süre boyunca, test ve diğer uygun araçlar kullanarak düzenli şekilde gözlemler yapılmalıdır.
- Elde edilen bilgiler analiz edilmelidir.
- Programı felsefi anlamda değerlendirebilmede kullanılacak standartlar ve değerler açıklanmalıdır. Buradan elde edilecek sonuçlar belli bir alanda eğitim gören öğrencideki gelişim ve değişimleri değerlendirmede kullanılacak, ayrıca programın tümünün etkililiğini değerlendirmek de söz konusu olabilecektir.

Yukarıda bahsedildiği gibi bu modele göre programın etkililiği hedefler ışığında bireyler üzerinden ölçülerek ve süreç düzenli gözlenerek toplanan verilerin analizine dayalı olup, programın uygulanabilir olmasına yönelik öneriler geliştirmek de mümkün olmaktadır (54).

2.9.2.5. Provus'un Farklar Yaklaşımı Modeli

Malcolm Provus tarafından sistem yönetimi kuramına göre geliştirilen bu model program değerlendirme sürecini beş evre ve dört bileşene ayırmıştır (64).

Bu dört bileşen;

- Program standartlarını tespit etme,
- Program edimini (performans) saptama
- Edilim ile standartları kıyaslama

- Edilim ile standartlar arasında bir farklılığın var olup olmadığını tespit etmedir.

Bu modelin beş aşaması ise;

- Tasarım: Programın tasarısı önceden hazırlanmış standartlara uygun mu?
- Kurma (Oluşturma): Olanaklar ve yöntemlerinin değerlendirilmesini içermektedir.
- Süreçler/ işlemler: Öğrenci ve personel etkinliklerinin değerlendirilmesini içermektedir.
- Ürün- Sonuç: Ürün, okul- toplum ilişkisi açısından değerlendirilmektedir.
- Maliyet: Yarar analizi yapılmaktadır.

Provus'un geliştirdiği değerlendirme modelinin üç temel özelliği bulunmakta ve bu özellikler şöyle belirtilmektedir (63):

- Değerlendirme standartlara dayalı olarak yürütülmeli ve değerlendirmede temel alınacak standartlar paydaşların ortak kararıyla kesinleştirilmelidir.
- Program değerlendirmede aşamalar sonunda elde edilen performans ile önceden belirlenen standartlar arasında bir çelişki veya fark olup olmadığı tespit edilmelidir.
- Değerlendirme yapmanın amacı programın durumuna dönük veriler sağlamak olduğundan elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda program devam ettirilmesi, geliştirilmesi veya sonlandırılması sağlanmalıdır.

Kısacası bu program değerlendirme aşamasında, ulaşılan farklarla ilgili veriler basamak basamak karar verme durumunda olan karar vericilere ulaştırılmaktadır. Karar vericiler buna göre karar seçeneklerini; sonraki basamağa gitmek, önceki basamağın kullanılabilirliğini (recycle) temin etmek, programı baştan başlatmak ya da performans ve standartları değiştirmek veya programı sonuçlandırmak olarak belirlemektedir (64).

2.9.2.6. Aydınlatıcı Değerlendirme Modeli

Bu model bazen "açıklama" olarak adlandırılan aydınlatıcı değerlendirmedir. Malcolm Parlett ve David Hamilton tarafından geliştirilen bu model, bir eğitim programının belirli sorunlarını ve eşsiz özelliklerini açıklığa kavuşturmaktadır (60). Parlett ve Hamilton tarafından geliştirilen bu değerlendirme modeli, değerlendirme

sürecinde olumlayıcı ve yordayıcı araştırma paradigmalarının beraber kullanılmasına imkân tanımaktadır. Bu model nitel verilere önem vermesi sebebiyle insancıl, nicel verilere önem vermesi sebebiyle de bilimsel yaklaşımlara uygunluk göstermektedir (65).

Ornstein ve Hunkins (2009) ve Parlett ve Hamilton (1977) aydınlatıcı değerlendirme modelini gözlem, sorgulama ve açıklama olarak üç aşamada gerçekleştirildiğini belirtmektedirler (65).

- Gözlem: Bu aşamada araştırmacı araştırma konusunu tanımaktadır. Bu aşamada hem gözlem yapılmakta hem de öğretmen ve öğrencilerle ön görüşmeler gerçekleştirilmektedir. Araştırmacı yaptığı gözlemler yoluyla programa ilişkin çeşitli bilgileri toplamakta ve karmaşık durumları anlamaya çalışmaktadır. Bununla birlikte, gözlem ve görüşmeler yoluyla ortak ve tekrarlayan anahtar konuların da belirlenmesi yapılmaktadır.
- Sorgulama: Bu aşamada daha destekli ve yoğun sorgulama için çeşitli olgu, olay ve düşüncelerin konu olarak seçilmesi söz konusudur. Sorgulama aşamasında araştırmacının sorgulaması daha odaklı hale gelmektedir. Araştırmacı bu safhada araştırma odağını git gide daraltarak tek ve umulmadık sorulara odaklanmaktadır. Sorgulama aşamasında iletişimin daha rahat ve tutarlı olmasına özen gösterilmekte ve genel olarak incelemelerin daha sistematik ve seçici olması sağlanmaktadır.
- Açıklama: Bu aşamada programın düzenlenmesi yapılmaktadır. Düzenleme işlemi yapılırken neden-sonuç biçimleri ve daha geniş bir açıklayıcı bağlam içinde elde edilen bulguları açıklamak için genel prensiplerin araştırılması gerçekleştirilmektedir. Bu duruma göre elde edilen bilgiler ışığında alternatif yorumlar da değerlendirilmektedir. Araştırmacı, değerlendirilen programı destekleyen ilke ve teorik çerçeveleri araştırarak açıklama yapmaktadır.

Bu modelde var olan üç aşama birbiriyle içselleşmiş olup, bir aşamadan diğerine geçiş problem alanları netleşip yeniden tanımlandıkça gerçekleşir ve çalışma alanı önceden düzenlenememektedir. Araştırmacılar yaptıkları sorgulamanın genişliğini genel verilerden başlayarak ortaya çıkan konulara daha yoğun odaklanma sağlayabilmek amacıyla sistematik olarak azaltmaktadır (65). Aydınlatıcı yaklaşım bütüncül ve

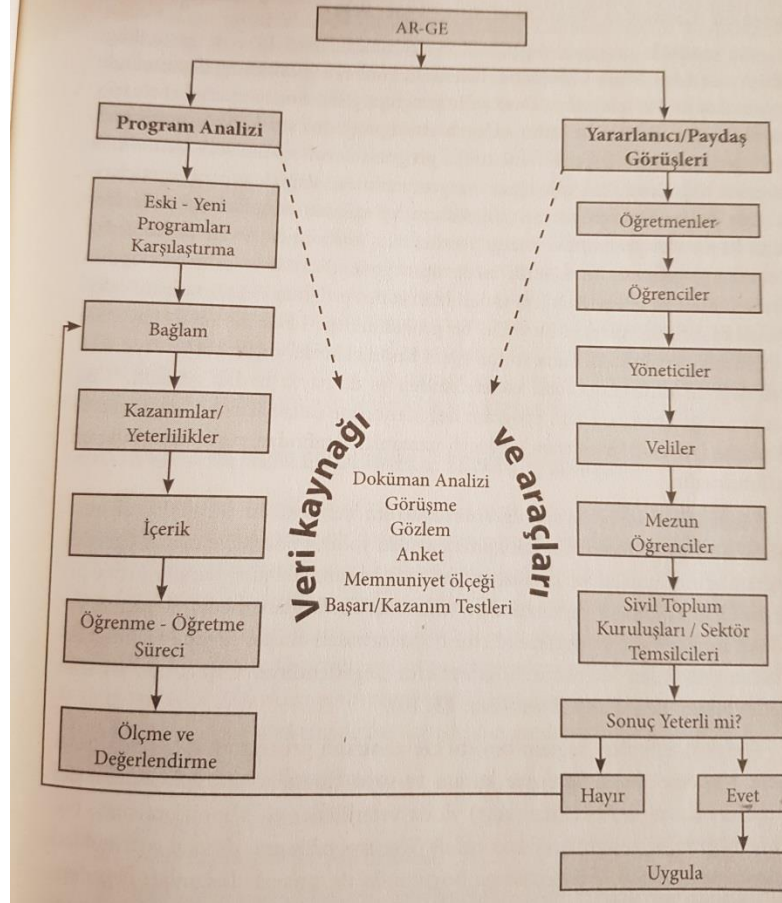
öznelidir. Bu yaklaşımda gözlenen etkileşimler, ölçüm için ayrı ayrı kategorilere ayrılmamakla beraber gerçekleştirdikleri çevrenin bağlamında ele alınmaktadırlar (60).

Bu modelin sınırlı yanlarından biri modelin öznel doğasıdır. Nitel verilerin analizinde, araştırmacı inanç ve görüşleri yorumları etkileyebileceği için araştırmanın yanlılık olasılığını arttıracaktır. Aynı şekilde nicel verilerin analizinde de araştırmacının yargısı, örneklem seçimi, istatistiksel işlemlerin seçimi, bulguların sunulması gibi aşamalar için etkide bulunulabilir (65). Bu sınırlılıklarının yanında özellikle bağlamın derinlemesine incelenmesi, çeşitli veri araçlarının kullanıldığı değerlendirmeler için etkili olabilmektedir. Bunların yanı sıra modelin güçlü yanlarına aşağıda yer verilmiştir (65).

- Aşamalı odaklanma, ilerideki araştırma temalarının belirlenmesine yardımcı olmakta ve veri toplanması ve incelenmesi için çerçeve görevi görmektedir.
- Hem nitel hem de nicel veri toplanarak derinlemesine bilgi elde edilmesi sağlanmaktadır.
- Bu modelin katkısıyla programın kritik özellikleri ortaya çıkabilmektedir.
- Öğrenme ortamının derinlemesine incelenmesi sağlanabilir.
- Program katılımcılarının programa ilişkin görüşleri kapsamlı ve detaylı olarak ortaya çıkarılabilmektedir.
- Programın gerçekleştiği süreç detaylı şekilde incelenebilmektedir.
- Gerçek yaşam durumları da bu modelle betimlenebilmektedir.

2.9.2.7. Demirel'in Analitik Program Değerlendirme Modeli

Bu model iki temel boyut üzerine inşa edilmiştir. Birinci boyut, programla ilgili dokümanlar üzerinde yapılan analiz çalışmasını, ikinci boyut ise programdan yararlananları yani paydaşların görüşlerini içermektedir. Bu sebeple bu program değerlendirme çalışmasına uygun olarak karma yöntem kullanılması tavsiye edilmektedir (66). Aşağıdaki şekilde modelle ilgili süreçlere yer verilmiştir.



Şekil 2.1. Demirel'in Analitik Program Değerlendirme Modeli (66)

Modelin birinci boyutu program analizini içermektedir. Bu analiz çalışmasında bir araştırma deseni olan doküman analizi yapılarak önceki ve mevcut öğretim programlarının analizi ve karşılaştırması yapılarak başlanır. Bu karşılaştırma çalışması temel ölçütler bağlam, hedef (kazanım- yeterlilik), içerik, süreç ve değerlendirme boyutlarından oluşan temel ölçütlerle; ölçüt dayanlı yapılmaktadır. Bu anlamda bağlam boyutunda programın dayandığı başat felsefe, merkeze öğrenme kuram veya kuramların irdelenmesi, hedef boyutunda kazanım (hedef davranış) ya da yeterliliklerin ele alınması, süreç boyutunda öğrenme yaşantıları düzeneğiyle öğretmen yaklaşımı, yöntem ve tekniklerin irdelenmesi, ölçme değerlendirme boyutunda da sınama durumlarının değerlendirilmesi yer almaktadır (66).

Modelin ikinci boyutunda ise öğretim programlarının uygulanmasıyla ilgili yararlanıcı/ paydaş görüşlerinin alınmasına yönelik çalışmalar yer almaktadır. Bu görüşler alınırken iç ve dış tüm paydaşların (öğretmen, öğrenci, yönetici, veli, mezun, öğrenci, sivil toplum örgütleri) görüşlerinin ve memnuniyetlerinin incelenmesi beklenir.

Bu amaçla tarama çalışması ve gerekli görülmesinde de durum çalışması önerilmektedir. Bu modeli temel alarak yapılan değerlendirme çalışmalarında veri kaynakları doküman analizi ile paydaş görüşleri; veri toplama araçları ise görüşme, gözlem, anket, memnuniyet ölçeği ve testlerdir (66).

2.10. Beden Eğitimi İle İlgili Alan Yazında Yapılan Araştırmalar

Durusoy, Öztürk ve Dikici yaptıkları araştırma sonucunda YÖK tarafından uygulamaya konulan öğretim programının herhangi bir araştırma sonucuna göre yapılmadığını, bu program içerisinde yer alan dersler, içerikleri, alanlara göre dağılımları, kredi ve uygulama teorik ders sayıları açısından Milli Eğitimin amaçlarını ve beden eğitimi ders amaçlarını gerçekleştirmede yeterli olmayacağını ifade etmişlerdir (78).

Acar, okul deneyimi I dersinin katkısını araştırdığı çalışmasında; beden eğitimi öğretmeni olmak isteyen öğrencilere katkı sağlarken, bu dersin okutulduğu yükseköğretim kurumları ile uygulamanın yapıldığı ortaöğretim kurumlarında bu dersin benimsendiği sonucuna ulaşmıştır (79).

Temel ve Sunay yaptıkları araştırma sonucunda; araştırmaya katılan öğretim elemanları, aldıkları eğitim ile mesleki yaşantıları için gerekli mesleki bilgi birikimine sahip olduklarını belirtmişlerdir. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği programı kapsamında teorik, uzmanlık ve spor uygulama ders saatlerinin yeterli olduğu ancak; beden eğitimi ve spor öğretmenliği programının uygulamasında önemli bir yer tutan ders ve laboratuvara ilişkin malzeme ile spor uygulaması ile ilgili araç, gereç ve malzemenin yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca; beden eğitimi ve spor öğretmenliği programı uygulayan okulların, kütüphaneleri ile dersane sayıları yetersiz olduğu belirlenmiştir. Okullarda eğitim öğretim düzeyini ve kalitesini olumlu yönde etkileyebilecek ve spor bilimleri genelinde olumlu katkılar sağlayacak kongre, sempozyum, panel vb. etkinliklerin yeterli düzeyde yapılmadığı, bu bağlamda beden eğitimi ve spor öğretmenliği programı uygulayan çoğu okulda ders ve laboratuvar araç gereç ve malzeme ile dersane, kütüphane olanaklarının yetersiz olduğu, ayrıca okullarda öğretim elemanlarının sayısal dağılımı ile kongre, sempozyum ve panel gibi eğitsel etkinlikler yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır (80).

Özkan tarafından yapılan araştırmada Belçika, Almanya, Fransa, İngiltere ve Türkiye'deki beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programlarının incelemesi yapılmıştır. Yapılan araştırmada öğretim programlarında yer alan derslerin içerik kategorilerine göre dağılımlarında mesleki alan bilgisi derslerinin % 81,4 ile % 90 arasında; öğretmenlik formasyon derslerinin % 8,3 ile % 15,1 arasında; genel kültür derslerinin ise % 0 ile % 5,7 arasında değişiklik gösterdiği sonucuna ulaşmıştır (81).

Özdilek, Eynur ve Karakuş yaptıkları araştırmada; beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programı ile MEB'de uygulanan öğretim programının uyumunu incelemişlerdir. Araştırmada ders açılımlarına bakıldığında milli eğitim müfredatı içerisinde yer alan çoğu branşın lisans programında seçmeli ders olarak verildiği; bunun da milli eğitim müfredatında belirlenen amaçlara yönelik eğitim almayan beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesine sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır (82).

Yalız tarafından yapılan "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programında Alan Bilgisi Derslerinde Amaçların Gerçekleşme Düzeyi" isimli araştırmada; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programında yer alan yirmi dört alan bilgisi dersinden on dört dersin (İnsan Anatomisi ve Kinesiyolojisi, Spor Fizyolojisi, Sporcu Beslenmesi, Antrenman Bilgisi, Spor Sakatlanmalarından Korunma ve Rehabilitasyon, Fiziksel Uygunluk, Sporda Beceri Öğrenme, Engelliler için Beden Eğitimi ve Spor, Beden Eğitimi ve Sporda Yönetim ve Organizasyon, Ritim Eğitimi ve Dans, Atletizm-Atlama ve Atletizm-Atma, Genel ve Artistik Jimnastik) amacının orta düzeyde; yedi dersin (Sağlık Bilgisi, Eğitsel Oyunlar, Psiko-motor Gelişim, Rekreasyon, Can Kurtarma, İlk Yardım ve Rehabilitasyon, Seçmeli Bireysel ve Takım Sporları) amacının yüksek düzeyde ve geri kalan üç dersin (Atletizm-Koşu, Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş ve Yaşam Boyu Spor) amacının ise yüksek düzeye yakın biçimde gerçekteştiği sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanı sıra alan bilgisi derslerinde kullanılan araç ve gereçlerin alandaki gelişmeler doğrultusunda yenilenmediğini, alan bilgisi alanındaki seçmeli derslerin öğretmen adaylarının ilgi, yetenek ve gereksinimleri doğrultusunda açılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adayları, uygulamalı alan bilgisi derslerinde kullanılan spor tesislerinin (spor salonu, futbol sahası, yüzme havuzu, tenis kortu, atletizm pisti, soyunma odası, vb.) yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Öğretmen adaylarının bu yanıtlarından elde edilen verilere göre, uygulamalı alan bilgisi derslerini veren öğretim elemanı sayısının yetersiz olduğu kanısına varılabilir (19).

Yüzüak öğretmenlerin mesleki sorunlarıyla ilgili yaptığı araştırmasında, lisansta öğretmenlerin yeterli düzeyde uygulamalı ders görmediklerini, yeterli düzeyde mesleki formasyon ve teorik ders gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Lisans programının KPSS ve ALES sınavı için yetersiz olduğunu, öğretmenler yaygın olarak nitelikli beden eğitimi öğretmeni yetiştirmenin ilk koşulunun uygun ve doğru adayları seçebilmekten geçtiğine inanmaktadırlar. Bu çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin, meslektaşlarında gördükleri eksiklerin nedeninin genelde özel yetenek sınavı ve lisans programı olarak gördükleri belirlenmiştir (20).

Güllü, Güçlü, Zorba ve Tekin yaptıkları çalışmada; 1926'dan 2007'ye kadar olan lisans programlarını incelemişlerdir. 1926 yılında yapılan ilk beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğretim programında sadece alan derslerinin yer aldığı ve öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile genel kültür derslerinin yer almadığı sonucuna ulaşmışlardır. Ancak daha sonraki yıllarda yapılan bütün öğretim programlarında üç alan derslerinin de yani; hem alan derslerinin hem öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin hem de genel kültür derslerinin farklı oranlarda yer aldığını tespit etmişlerdir. En son uygulamaya konulan lisans öğretim programında yer alan beden eğitimi ve spor alanı dersleri oranının düşük olduğu görülmüş fakat öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile genel kültür dersleri oranlarının toplamının, programın yarısına denk geldiği sonucuna ulaşmışlardır. Bununla birlikte MEB'e bağlı okullardaki beden eğitimi ve spor alanı ile ilgili bazı derslerin bu yeni programda yer almadığı da ortaya koymuşlardır (83).

Atasoy yaptığı çalışmada, öğretmenlerin % 100'e yakın bir kısmı ülke genelindeki beden eğitimi bölümlerinin sayısının fazla olması ve artmasından dolayı rahatsız olduğu ve beden eğitimi öğretmenliğinin cazibesinin azaldığı görüşünü savunduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca öğretmenlerin mezun oldukları üniversitenin beden eğitimi bölümünün kalitesi hakkındaki düşünceleriyle ilgili olarak erkek öğretmenler bu konuda genel olarak olumsuz düşünceye sahipken, bayan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun mezun oldukları bölümlerin kalitesinden erkeklere oranla çok daha fazla olumlu düşünceye sahip oldukları anlaşılmış, cinsiyet açısından anlamlı bir farkın ortaya çıktığı sonucuna ulaşmıştır (21).

Harmandar tarafından yapılan çalışmada İngiltere, Yunanistan, Bulgaristan ve Türkiye'deki beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılması yapılmıştır. Yapılan çalışmada İngiltere, Yunanistan ve

Bulgaristan'da ortak bir program olmadığı belli üniversitelerin programlarını incelemiştir. Öğrenim sürelerinin tüm üniversitelerde de dört yıldır. Araştırmada lisans eğitiminde alınması gereken kredi toplamının Loughborough Üniversitesi'nde 360; Tharace Democritus Üniversitesi'nde 240; NSA (National Sport Academy)'nde 240 ve Türkiye'de 158 olduğu tespit edilmiştir. Müfredat programlarındaki ders kredilerinin karşılaştırılması yapıldığında Türkiye'deki programın %87,3'ünü zorunlu dersler; Tharace Democritus Üniversitesi'nde %79,2; Loughborough Üniversitesi'nde bu oranın %36,1 olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada seçmeli ders kredilerinin karşılaştırılması yapıldığında Türkiye'deki programın %12,7'sini, Loughborough Üniversitesi'nde %63,9'unu, Tharace Democritus Üniversitesi'nde %20,8'ini, NSA'da ise %46,3'ünü seçmeli derslerin oluşturduğu belirlenmiştir (30).

Hardman tarafından yapılan araştırma 1999 Berlin zirvesinden günümüze okul beden eğitiminin dünya genelindeki durumu hakkında rapor vermek amacıyla yapılmıştır. Söz konusu yapılan araştırmada var olmaya devam eden endişeler arasında yetersiz nitelikli ve /veya yeterli derecede eğitilmemiş öğretmenler (özellikle ilköğretim okullarında) olduğu sonucuna ulaşılmıştır (84).

Şirin ve Cesur tarafından yapılan araştırma, beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi başarıları ile alan ve öğretmenlik meslek dersleri başarıları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada öğretmenlik uygulaması dersi başarı puanlarıyla, alan bilgisi başarı puanlarının düşük seviyede anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu, öğretmenlik uygulaması dersi başarı puanlarıyla, öğretmenlik meslek bilgisi başarı puanlarının da düşük seviyede anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (85).

Efe yaptığı araştırmada, birbirinden farklı kültürleri bünyesinde barındıran Avrupa Birliği bu kültürlerin bir arada barış içerisinde yaşamalarını sağlamayı amaçladığını, eğitim sistemlerinde ki paralellik ve birlik olması toplumların bilgi alışverişi ve eğitim alanında öğrenci ve öğretmen transferlerini kolaylaştırması açısından Beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme ve antrenörlük eğitimi programlarımızın AB'nin eğitim sistemleri politikaları doğrultusunda gözden geçirilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır (22).

Harmandar yaptığı araştırmada Türkiye ve Belçika'daki beden eğitimi öğretmeni yetiştirme programlarını incelemiştir. Belçika'da merkezi bir program olmaması

sebebiyle Flaman topluluğunu ele almış ve buradaki birkaç üniversitenin programını incelemiştir. Belçika'daki mevcut uygulamalarda ilköğretim, ortaöğretimin alt ve üst basamakları için beden eğitimi öğretmenliği programlarında farklı eğitim sistemlerinin sunulduğunu belirlemiştir. Brüksel, Leuven ve Ghent üniversiteleri ile Türkiye'deki beden eğitimi ve spor öğretmenliği programında alan bilgisi derslerinin ağırlıklı olduğu; Katho Zuid West Vlaanderen'de ise derslerin meslek bilgisi ağırlıklı olduğunu tespit etmiştir. Brüksel, Leuven ve Ghent üniversitelerinde sunulan farklı master programları ile öğrenciler için farklı iş alternatifleri sunulurken, Katho Zuid West Vlaanderen'de ise ve tüm yüksekokullarda ikinci eğitim konusu zorunlu tutularak ikinci bir uzmanlaşma ve istihdamın kolaylaştırılması amaçlanmıştır. Ülkemizde uygulanan programdaki öğretmenlik uygulaması ders saatinin Belçika'daki incelen üniversitelerden daha az olduğu tespit edilmiştir (27).

Melnychuk, Robinson, Lu, Chorney ve Randall yaptıkları araştırmada Kanada'daki Beden eğitimi öğretmenin eğitilmesini araştırmışlardır. Bu araştırmada 20 üniversiteden 36 beden eğitimi öğretmen eğiticisi dünya görüş yönelimlerini incelemek ve Kanada müfredatını, yapısını ve organizasyonunu desteklemek için online anketle katılım sağlamıştır. Araştırmada küresel, sosyal ve kültürel açıdan duyarlı beden eğitimi öğretmeni yetiştirilmesi için değişen toplum ve öğrenci ihtiyaçları ışığında öngörülen ihtiyaçları göz önüne alarak programların eleştirel düşünülmesi ve/veya yeniden gözden geçirilmesi sonucu ortaya çıkarılmıştır (86).

Uğraş, "Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinin yeterliliği hakkında öğretmen görüşlerinin incelenmesi" isimli araştırmasının sonucunda beden eğitimi öğretmenlerinin mezun oldukları beden eğitimi ve spor öğretmenliği programının Milli Eğitim Bakanlığı okullarının şartlarıyla paralellik göstermediği, ayrıca öğretim elemanlarını, sayısal ve nitelik bakımından yetersiz olarak düşündüklerini ortaya çıkarmıştır. Bununla birlikte beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinin tesis ve sosyal imkânlar açısından problemlerin olduğunu tespit etmiştir (23).

Özçakır çalışmasında; 100 yıl öncesinde beden eğitimi öğretimi ve günümüzdeki yansımaları ile ilgili araştırma yapmıştır. Yapılan araştırmada yaklaşık 100 yıl öncesinde uygulanan ders planları ile günümüz beden eğitimi öğretiminin karşılaştırılması yapıldığında bazı uygulamaların geçerliliğini koruduğunu bazılarının ise mevcut modern beden eğitimi anlayışında yer almadığı sonucuna ulaşmıştır.

Geçmişte beden eğitimi derslerinde yararlanılan düzen alıştırmaları, koşu, vücudun farklı bölümlerini çalıştıran alıştırmalar ve oyunlardan mevcut sistemde de sıklıkla yararlanılması, alanın tarihsel süreklilik bağlamında birikimli bir yapıda evrildiğini; ilgili dönemde çok fazla yer almayan spor uygulamalarından mevcut anlayışta beden eğitiminin amaçlarına ulaşabilmesi için sık sık yer verildiğini belirlemiştir. Yaptığı araştırmada var olan dönüşümün en belirgin yönünün ise öğretmen merkezli bir yaklaşımın yerini öğrenenin öğrenme sürecini yapılandırdığı ve sürece aktif katıldığı bir yapıda oluşunu belirtmiştir (87).

Işıkgöz, Diner ve Kılınç, beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile alan bilgisi dersleri başarıları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarının sonucunda kız öğrencilerin öğretmenlik meslek bilgisi ile alan bilgisi derslerinde erkek öğrencilere göre başarı puanlarının daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Ancak öğrencilerin öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile alan bilgisi dersleri başarı puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşmışlardır (88).

Movassagh Behastani araştırmasında; Türkiye, Azerbaycan ve İran'daki beden eğitimi öğretmeni yetiştirilmesini incelemiştir. Yaptığı çalışmada üç ülkede de derslerin öğretmenlik meslek bilgisi, genel kültür ve alan bilgisi derslerinden ve beden eğitimi ve spor öğretmenliği programının dört yıldan (8 yarıyıl) oluştuğu; fakat Türkiye'de bir yarıyıl 14 haftadan oluşurken, Azerbaycan'da 15 haftadan, İran'da ise 16 haftadan oluştuğu sonucuna ulaşmıştır. Türkiye'de öğretmenlik programının yaklaşık %13'ünü seçmeli dersler oluştururken, İran ve Azerbaycan'da seçmeli derslere yer verilmediği, derslerin her iki ülkede de öğrenci işleri tarafından düzenlenip zorunlu olarak belirlenmiştir. Türkiye'de beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının dört yıllık (8 yarıyıl) eğitim ve öğretim süresi içerisinde toplam 60 dersten 158 krediyi, İran'da ise 77 dersten 154 kredi ve Azerbaycan'da 65 dersten 232 kredi tamamlanmak zorundadır. Ülkelerin programları içerisinde teorik derslere ayırdığı oranlara bakıldığında ise 1065 saat Azerbaycan; 1488 saat ile İran ve 1750 saat ile Türkiye'dir. Uygulamalı ders saatleri açısından ise 924 saat ile Türkiye; İran 1952 saat ve Azerbaycan'da 2415 saattir. Türkiye, İran ve Azerbaycan'da uygulanan beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme programında yer alan derslerin alanlara göre dağılımı incelendiğinde üç ülkede de en büyük payı alan bilgisi derslerinin aldığı görülmüştür. Türkiye'de bir öğretmen adayının dört yıl sürecinde aldığı derslerinin % 50'sini; İran'da % 55.81'ini; Azerbaycan'da ise

yaklaşık % 71'ini alan dersleri oluşturmaktadır. Üç ülkede de en düşük pay genel kültür dersleri sahip olup, Türkiye, İran ve Azerbaycan'da uygulanan beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme programı içerisinde yer alan dersler incelendiğinde üç ülkede de ortak isme ve içeriğe sahip birçok dersin olduğu görülmüştür. Bununla birlikte İslami bir ülke olan İran'da programda yer alan dersler incelendiğinde; “Yüce İslam Tarihi ve Yorumlar”, “İslami Düşünceler” ve “Doğum Kontrolü Yöntemi” gibi dersler; Azerbaycan'da ise “Sosyoloji”, “İktisat”, “Psikoloji” ile “Matematik ve Fizik” gibi bazı derslerin Türkiye'de uygulanan beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme programı içinde yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır (73).

Uğraş, Güllü, Eroğlu ve Özen “Ortaokulda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin okullarda tutulan evrak ve dosyalar hakkındaki düşünceleri” isimli yaptıkları araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin lisans döneminde evrak ve dosyalar hakkında yeterli bilgi sahibi olmadan mezun oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca araştırma sonucunda öğretmenler mesleğin ilk yıllarında zorluklar yaşadıklarını bu nedenle lisans döneminde tutmaları gereken dosyalar ve e-okul sistemi ile ilgili bir eğitim almaları gerektiğini ifade etmişlerdir (24).

3. MATERYAL VE METOT

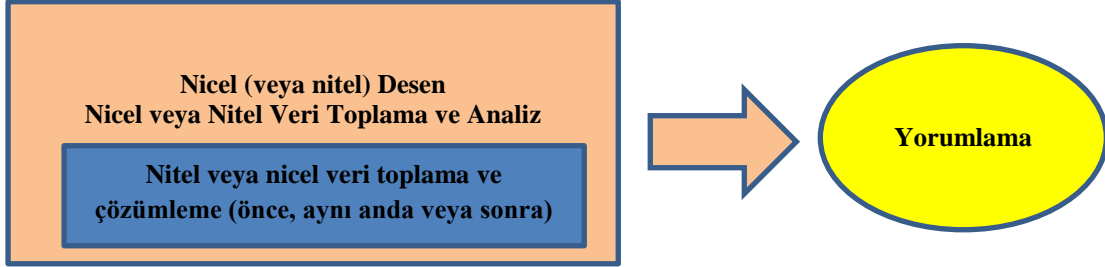
Bu bölümde araştırmanın yöntemi, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi, kullanılan istatistiksel işlemler üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programını çok yönlü incelemek için nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma yöntem araştırma modelinden yararlanılmıştır. 1990'lı yılların başında nitel ve nicel araştırma yöntemlerinden farklı olarak görülen karma yöntem bu iki yöntemin birlikte kullanımını içeren üçüncü bir yöntem; iki yöntem arasında bir köprü kurulmasını sağlayan üçüncü bir araştırma paradigması olarak görülmektedir (89,90). Karma yöntem, bilimsel araştırmanın sorunlara daha iyi cevap verebilmesi ve daha kapsamlı bir açıklama getirilmesi amacıyla nitel ve nicel verilerin birleştirilmesi olarak ifade edilebilir (91-93) ve nicel araştırmaların zayıf olduğu “derinlik ve ayrıntı”, nitel araştırmaların zayıf olduğu “genelleme ve tahmin” amaçlarına ulaşmada araştırmacıya alternatif bir yaklaşım sunmaktadır (94, 95).

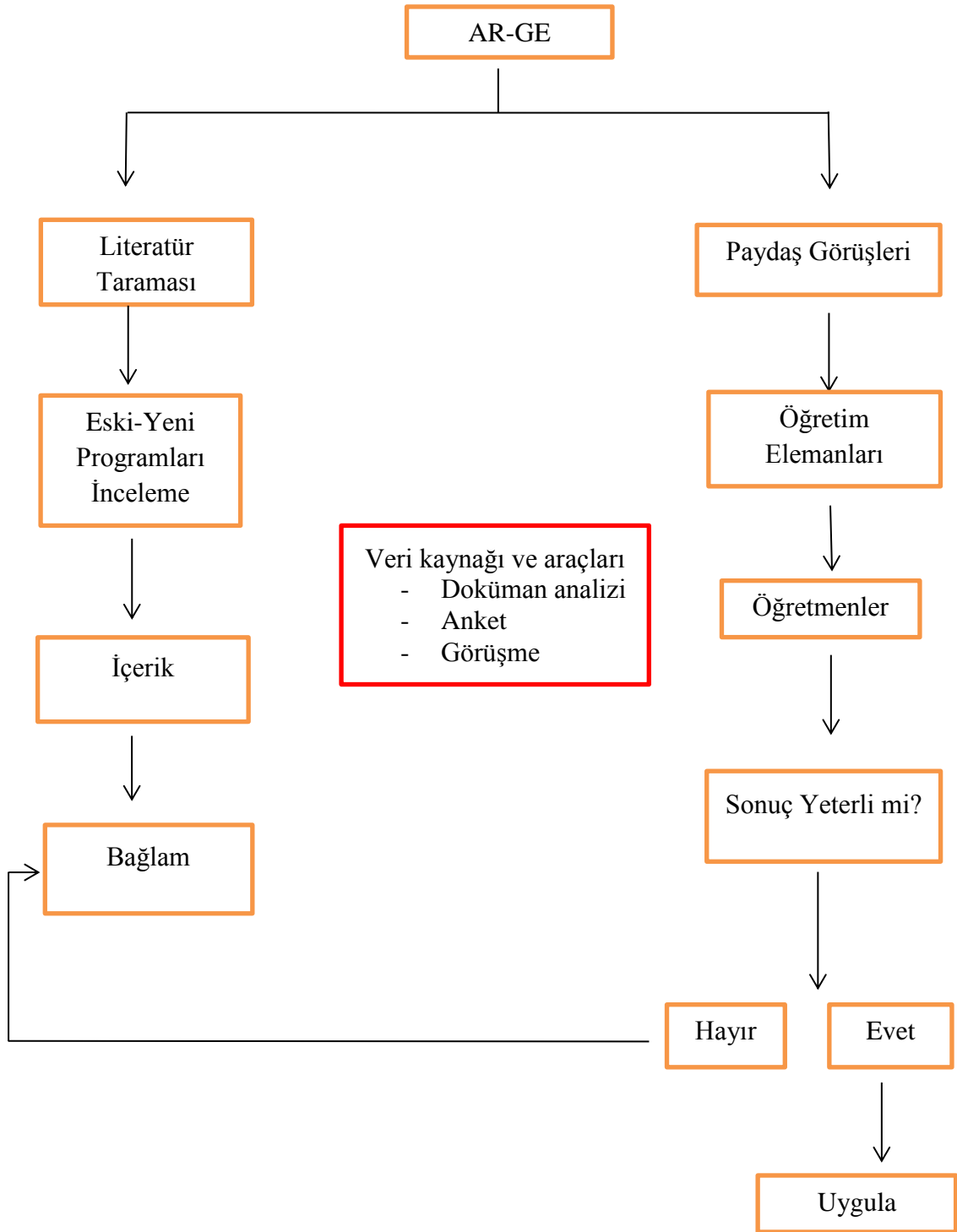
Alanyazında farklı karma yöntem sınıflandırmaları bulunmaktadır. Bu araştırmada Creswell'in (93) sınıflamasına göre iç içe karma desen kullanılmıştır. İç içe karma desendeki amaç nitel ve nicel verilerin eş zamanlı veya sıralı olarak toplanması olarak belirtilmektedir. Araştırmada karma yöntemde kullanılan iç içe karma desene uygun NİC+NİT olarak; beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programı değerlendirme anketi ile elde edilen nicel veriler ile görüşmelerden elde edilen nitel veriler bir arada toplanmıştır. Verilerin toplanmasında nicel veriler için anket uygulamasına başlanmış eş zamanlı olarak nitel veriler için görüşmeler de yapılmıştır. Bu iki veri seti başlangıçta ayrı ayrı analiz edilmiş, ardından özellikle tartışma kısmında birlikte kullanılmış ve yorumlanmıştır.

Araştırma modelinin desenini oluşturan iç içe karma desen uygulamasındaki akış şemasına Şekil 3.1.'de yer verilmiştir.



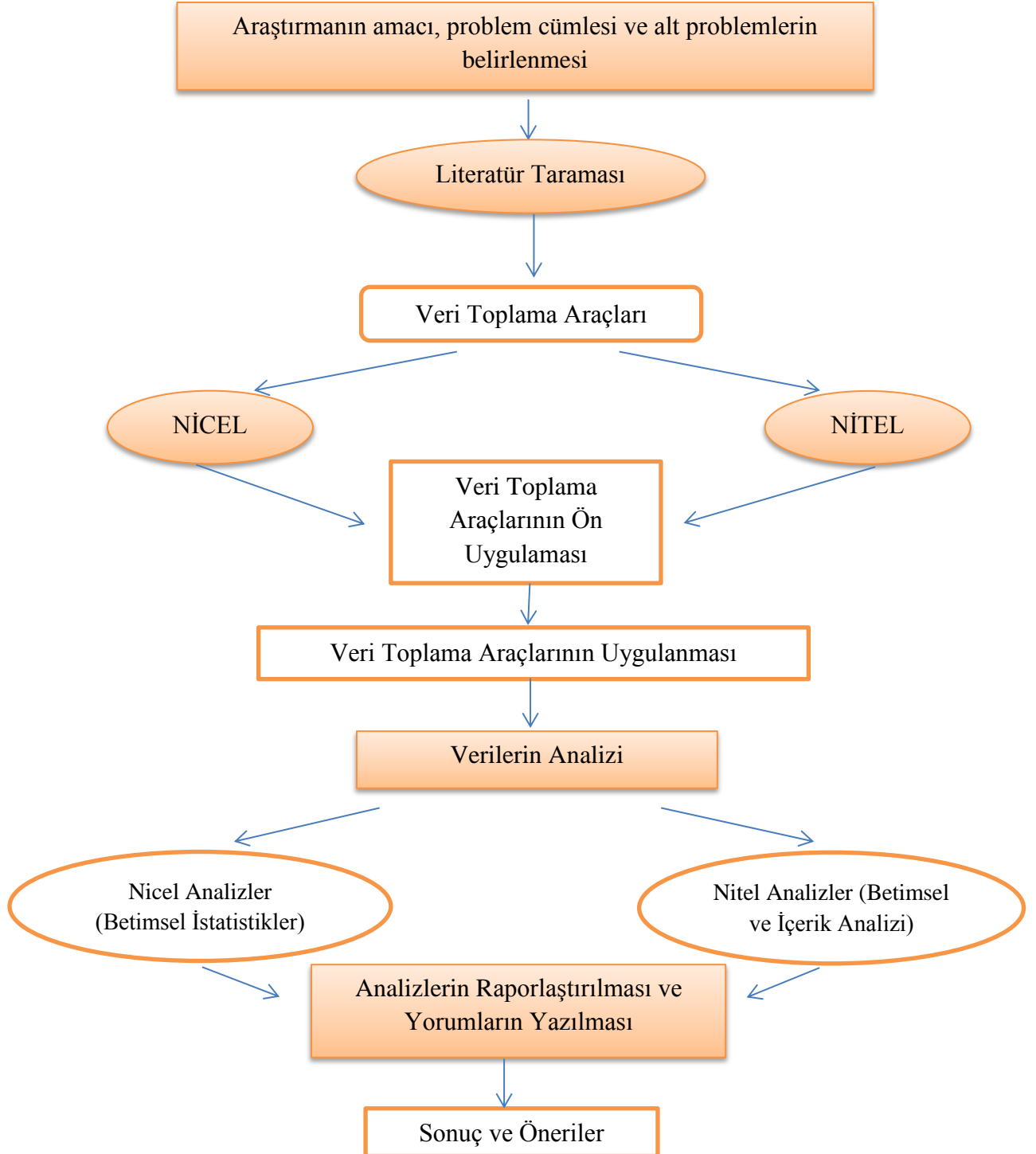
Şekil 3. 1. İç içe desen uygulamasındaki akış şeması (96)

Araştırmanın genel çerçevesinin oluşturulmasında Demirel'in (66) "Analitik Program Değerlendirme Modelinden" yararlanılmıştır. Değerlendirme modeline aşağıda yer verilmiştir.



Şekil 3. 2. Uyarlanmış Analitik Program Değerlendirme Modeli (66).

Araştırmada yukarıda yer alan uyarlanmış modele uygun olarak, çalışma kapsamında yer alan literatür incelenmiş, beden eğitimi ve spor öğretmenliği eski programları ile uygulanmakta olan program ve bunların içerikleri değerlendirilmiş, nihayetinde programın bağlamı tespit edilmiştir. Ardından aşağıda yer alan araştırma süreci planlanmıştır. Araştırma sürecine aşağıda Şekil 3.3'te yer verilmiştir.



Şekil 3. 3. Araştırma Süreci

Araştırmanın Nicel Boyutu; araştırmanın nicel boyutu tarama modelinde betimsel bir araştırmadır (97, 98). Bu modelde araştırma problemine ya da problemlerine belli bir zaman kesiti içerisinde denekler ya da objelerden elde edilen verilerin analizi ile cevap aranmaktadır (99). Betimsel araştırmalarda temelde var olan bir durum olabildiğince tam ve dikkatli şekilde nicel ya da nitel yönden betimlenebilir (100-103). Araştırma kapsamında elde edilen nicel veriler spor bilimleri fakülte/yüksekokullarında görev yapmakta olan öğretim elemanları ve devlet okullarında görev yapmakta beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden toplanmıştır. Nicel verilerin toplanmasına ilişkin süreç aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Araştırmanın Nitel Boyutu; araştırmanın nitel boyutunda öncelikli olarak beden eğitimi öğretmeni yetiştirilmesinde en önemli basamağı oluşturan ülkemizin farklı spor bilimleri fakülte/yüksekokullarında görev yapmakta olan öğretim elemanları ile ardından da devlet okullarında görev yapmakta beden eğitimi ve spor öğretmenler ile bireysel ve odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Görüşmelerde araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır (104-107). Araştırmada odak grup görüşmesinde soruların anlaşılabilirliğinin, tüm katılımcılar tarafından aynı şeyi ifade edip etmediği, kullanılan dilin sade ve anlaşılır olması ve görüşme formunda herhangi bir sorun olup olmadığının kontrol edilmesi amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuştur.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubuna ilişkin bilgiler nicel ve nitel boyutların çalışma grupları olarak ayrı ayrı aşağıda açıklanmıştır.

Araştırmanın Nicel Boyutunun Çalışma Grubu; araştırmanın çalışma grubunu farklı üniversitelerin beden eğitimi spor /spor bilimleri fakülteleri/yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanları ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet ortaokul ve liselerinde 2016-2017 ile 2017-2018 eğitim-öğretim yılında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluşturmaktadır.

2016-2017 eğitim-öğretim yılı verilerine göre (108), ülkemizdeki spor bilimleri fakültesinde 706, yüksekokullarda ise 982 olmak üzere toplam 1688 öğretim elemanı bulunmaktadır. Söz konusu katılımcılar için anket formu e-posta adresi üniversitelerin

sayfasında verilmiş olanların tamamına önce e-posta yoluyla ulaştırılmış (n=269 kişiden dönüt alınmıştır), ardından elektronik ortamda formu doldurmayan bir kısım katılımcıya da (n=42) araştırmacı tarafından yüz yüze uygulanmıştır. Her iki yöntem ile doldurulmuş olan 311 anketin 9'u eksik, yanlış ya da düzgün doldurulmamasından dolayı değerlendirmeye alınmamıştır. Uygun biçimde doldurulmuş 302 anket analiz için değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırmanın gerçekleştirildiği süre içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarda 31.403 beden eğitimi öğretmeni çalışmaktadır (109). Araştırmada evreni temsil ettiği öngörülen (103) örnekleme büyüklüğüne (381) ulaşabilmek için 921 sayıda anket internet yoluyla, 338 anket ise yüz yüze olmak üzere 1259 adet anket uygulanmıştır. Geri dönüş yapan anketlerin bir kısmının doldurulmadan (n=58) teslim edildiği, bir kısmının eksik ve yanlış doldurulduğu (n=29) için değerlendirmeye alınmamış, geriye kalan 458 anket analiz için değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırma örnekleminde yer alan katılımcılardan öğretim elemanlarının cinsiyet, çalışma alanı, çalıştığı bölüm, unvanı, yaşı, medeni durumu, meslekteki kıdem yılı ve çalıştığı üniversite değişkenleri bakımından dağlılımlarına ilişkin bilgilere Tablo 3.1.'de yer verilmiştir.

Tablo 3. 1. Öğretim Elemanlarının Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Değişken	Gruplar	f	%	Demografik Değişken	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	61	20.2	Medeni Durum	Evli	225	74.5
	Erkek	241	79.8		Bekâr	77	25.5
Yaş	20-30 yaş	39	12.9	Çalışılan Bölüm	Antrenörlük Eğitimi	46	15.2
	31-40 yaş	102	33.8		Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	147	48.7
	41-50 yaş	78	25.8		Spor Yöneticiliği	70	23.2
	51 yaş üzeri	83	27.5		Rekreasyon	34	11.3
Unvan	Prof. Dr.	27	8.9	Yaşadığınız Şehir (Bölge Bazında)	Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi	5	1.7
	Doç. Dr.	70	23.2		İç Anadolu	99	32.8
	Dr. Öğretim Gör.	76	25.2		Doğu Anadolu	36	11.9
	Öğretim Gör.	34	11.3		Marmara	42	13.9
	Araştırma Gör.	77	25.5		Karadeniz	53	17.5
	Okutman	11	3.6		Ege	18	6.0
	Uzman	7	2.3		Akdeniz	23	7.6
Meslekteki Kıdem Yılı	1-5 yıl	80	26.5	Çalıştığınız Üniversite	Güneydoğu Anadolu	31	10.3
	6-10 yıl	32	10.6		Devlet	276	91.4
	11-15 yıl	29	9.6		Özel	26	8.6
	16-20 yıl	58	19.2				
	21 yıl ve üzeri	103	34.1				
Çalışma Alanı	Bedensel Eğitimi ve Spor Pedagojisi	54	17.4				
	Fiziksel Aktivite, Spor ve Sağlık	19	6.3				
	Egzersiz ve Spor Psikolojisi	48	15.9				
	Egzersiz ve Spor Fizyolojisi	4	1.3				
	Hareket ve Antrenman	72	28.3				
	Spor Sosyal Alanlar	15	5.0				
	Spor Biyomekaniği	33	10.9				
	Motor Davranış	20	6.6				
	Spor Yönetimi	28	9.3				
	Rekreasyon	9	3.0				
TOPLAM						302	

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının çoğunluğunu erkek (% 79.8), evli (% 74.5) ve devlet üniversitesinde görev yapan (% 91.4) katılımcılar oluşturmaktadır. Katılımcılardan % 48.7'si beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde çalışırken sadece % 17.4'ünün çalışma alanı beden eğitimi ve spor pedagojisidir.

Örnekleme oluşturan katılımcılardan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet, okul türü, yaşı, medeni durum, eğitim durumu, meslekteki kıdem yılı, mezun olduğu üniversite, mezuniyet yılı ve yaşadıkları şehir gibi kişisel bilgilere ait dağılımlara Tablo 3.2.'de yer verilmiştir.

Tablo 3. 2. Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Değişken	Gruplar	f	%	Demografik Değişken	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	161	35.2	Medeni Durum	Evli	134	29.3
	Erkek	297	64.8		Bekâr	324	70.7
Yaş	20-30 yaş	100	21.8	Mezuniyet Yılı	1998 programı öncesi	199	43.4
	31-40 yaş	236	51.5		1998 programı sonrası	170	37.1
	41-50 yaş	103	22.5		2006 programı sonrası	89	19.5
	51 yaş üzeri	19	4.2				
Meslekteki Kıdem Yılı	1-5 yıl	113	24.7	Yaşadığımız Şehir (Bölge Bazında)	İç Anadolu	43	9.4
	6-10 yıl	101	22.0		Doğu Anadolu	145	31.6
	11-15 yıl	103	22.5		Marmara	36	7.9
	16-20 yıl	102	22.3		Karadeniz	37	8.1
	21 yıl ve üzeri	39	8.5		Ege	34	7.4
					Akdeniz	111	24.2
Okul Türü	Ortaokul	207	45.2	Eğitim Durumu	Lisans	372	81.2
	Lise	251	54.8		Lisansüstü	86	18.8
TOPLAM						458	

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu erkek (% 64.8) ve bekâr (% 70.7) katılımcılar oluşturmaktadır. Katılımcıların % 51.5'inin 31-40 yaş aralığında. % 43.4'ü 1998 lisans programı uygulanmaya başlamadan önce mezun olduğu, % 81.2'sinin lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Araştırmanın Nitel Boyutunun Çalışma Grubu; araştırmanın nitel boyutunda nicel boyutta olduğu gibi, çalışma grubu öğretim elemanları ve beden eğitimi ve spor öğretmenleri olarak belirlenmiştir. Katılımcıların belirlenmesinde nitel araştırma yöntemlerinden amaçlı örnekleme yoluna gidilmiş, konu içeriği hakkında zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen katılımcılar belirlenmiştir (94, 110). Bu amaçla çalışma grubuna seçilen katılımcılar, araştırmacının amaçlarına en uygun yanıtı verebilecek bireyler arasından seçilmiştir (111). Nitel araştırma çalışma grubu 10 öğretim elemanı, 17 öğretmen, toplam 27 katılımcıdan oluşmaktadır. Aşağıda Tablo 3.3.'te nitel çalışma grubuna katılan öğretim elemanları ve öğretmenlerin bazı demografik özelliklerine yer verilmiştir.

Tablo 3. 3. Nitel Çalışma Grubunun Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Öğretim Elemanı			Öğretmen		
		n			n
Cinsiyet	Kadın	3	Cinsiyet	Kadın	3
	Erkek	7		Erkek	14
Unvan	Prof. Dr.	3	Öğrenim Durumu	Yüksek Lisans Öğrencisi	7
	Doç. Dr.	3		Doktora Öğrencisi	10
	Dr. Öğretim Görevlisi	3			
	Öğretim Görevlisi	1			
	Ankara	5			
Üniversite	İstanbul	1			
	Sakarya	1			
	Mersin	1			
	Sivas	1			
	Malatya	1			
Toplam		10	Toplam		17

Araştırma grubundaki öğretmenler ve öğretim elemanları ile görüşmelere ilişkin işlem süreci şu şekilde gerçekleştirilmiştir:

- Araştırmanın öğretim elemanları çalışma grubu için bireysel görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda katılımcılar ile ön görüşme yapılmış, araştırma hakkında bilgi verilmiş, gönüllü katılımları sağlanmış ve görüşme yapabilmek için randevu alınmıştır. Bu doğrultuda, altı kişiyle yüz yüze görüşme sağlanmış, iki kişiyle telefonda görüşerek ses kaydı alınmış, iki kişiyle de e-posta aracılığıyla görüşlerine ulaşılmıştır.
- Araştırmanın öğretmen grubu ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmesine katılacak kişilerin belirlenmesinde beden eğitimi öğretmenlerinin

yüksek lisans ve doktora öğrencisi olması ölçüt olarak belirlenmiştir. Araştırma beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programını değerlendirmek olduğu için daha fazla beden eğitimi öğretmeninden görüş almak ve farklı fikirlerin ortaya çıkmasını sağlamak için odak grup görüşmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, araştırmaya katılacak olan kişilerle ön görüşme yapılmış, araştırma ile ilgili bilgi verilmiş, gönüllü katılımları sağlanmış ve görüşme yapabilmek için randevu alınmış ardından görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nicel verileri (EK 3 ve EK 4) geçerlik ve güvenilirlik çalışması araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan anket ile elde edilmiştir. Anketin birinci kısmında kişisel bilgiler, ikinci kısmında ise beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programındaki derslere ilişkin değerlendirme maddeleri bulunmaktadır. Öğretim elemanları ve öğretmenlere uygulanan anket maddeleri aynı olup kişisel bilgiler kısmında ilgili çalışma grubuna özgü değişkenler bulunmaktadır. Her iki grup için de anketin birinci bölümünde kişisel bilgileri içeren 9 soru, ikinci bölümünde ise 47 likert tipi madde, iki adet çoklu yanıtı olan soru, bir adet açık uçlu soru yer almaktadır. Ankette likert tipli sorularda lisans programında yer alan derslerin gerekliliği sorularak “gerekli değil”, “düzeltilmeli” ve “gerekli” seçeneklerinden kendileri için en uygun olanı işaretlemeleri istenmiştir. Çoklu yanıtı olan sorular seçmeli derslerle ilgilidir. Sorulardan birinde alan bilgisi seçmeli dersleri verilmiş ve katılımcıların görüşüne göre önemli olduğunu düşündükleri dersleri işaretlemeleri istenmiştir. Diğer çoklu yanıtı olan soruda da öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür dersleri için seçmeli dersler verilmiş ve yine önemli olduğunu düşündükleri dersleri işaretlemeleri istenmiştir. Açık uçlu olan soruya lisans programındaki derslerle ilgili lisans programında yer alması istenilen dersler sorulmuştur.

Araştırmanın nitel boyutunda “beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programını” değerlendirmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun birinci kısmında katılımcıların özelliklerini içeren bilgiler, ikinci kısımda ise beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programını değerlendirici sorular yer almaktadır (EK 1 ve EK 2). Görüşme formunun geçerliğini

belirlemek için uzman kanısına başvurulmuştur. Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu biri eğitim bilimlerinde uzman olan, ikisi ise alan uzmanı olan toplam üç kişiye incelenmesi için verilmiş, araştırmanın amacı belirtilmiş ve araştırmanın amacına uygun olduğunun geri bildirimi alındıktan sonra uygulama için hazır hale getirilmiştir. Görüşme formuna son şekli verildikten sonra uygulanmaya başlanmıştır. Araştırmanın nitel kısmındaki yarı yapılandırılmış görüşme formunda öğretim elemanları için 19, öğretmenler için 9 soru yer almaktadır.

3.4. Verilerin Toplanma Süreci

Araştırma verileri 2016-2017 ve 2017-2018 eğitim-öğretim yıllarında toplanmıştır. Araştırmada nicel verileri toplama işlemi öğretim elemanları çalışma grubunda yüz yüze ve telefonla ulaşılabilen öğretim elemanlarına önce bilgi verilmiş ve ardından e-posta gönderilmiştir. Ulaşılamayan öğretim elemanlarına ise üniversitelerin resmi sayfalarından e-posta adresleri alınıp, kısa bilgi verilip gönüllülük esasına göre doldurmaları istenmiştir. Öğretmenlerin bulunduğu çalışma grubunda ise yüz yüze ve e-posta yoluyla veriler elde edilmiştir.

Araştırmanın nitel verilerini toplamak için izlenen sürece aşağıda yer verilmiştir:

Öğretim elemanları için;

- Öğretim elemanları çalışma grubuna görüşmenin başlangıcında görüşmenin amacı belirtilmiş, uygulanmakta olan lisans programının çıktısı incelemeleri için verilmiştir. Yapılan görüşmelerin katılımcılardan izin alınarak ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacağı belirtilmiştir.
- Yüz yüze görüşülen öğretim elemanlarından beş kişi ile on gün öncesinden randevu alınmış ve görüşme günü belirlenmiştir. Öğretim elemanlarından beş kişiyle yüz yüze yapılan görüşmeler 10 Ağustos 2017 tarihinde kendi illerinde;
- Bir kişiyle de 13 Temmuz 2017 tarihinde kendi ilinde üniversitedeki odasında gerçekleştirilmiştir.
- İki kişiyle e-posta aracılığıyla; iki kişiyle de telefonda görüşülüp ses kaydı alınacağı bilgisi verilmiş ve konu ile ilgili görüşme sağlanmıştır.
- Yapılan görüşmelerin ses kaydı bilgisayar ortamına aktarılmış ve bu görüşmeler metin haline getirilmiştir. Herhangi bir veri kaybını engellemek amacıyla ses

kayıtları üç kez dinlenip metin hali kontrol edilmiştir. Öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerin hepsi (e-posta yoluyla veri toplanan iki kişi hariç) metin haline getirildikten sonra katılımcılara e-posta ile ulaştırılmış ve katılımcı teyitleri alındıktan sonra analiz işlemi yapılmıştır.

Öğretmenler için;

- Araştırmada çalışma grubuna görüşmelerin başlangıcında katılımcılara görüşmenin amacı açıklanmıştır. Katılımcı öğretmenlere uygulanmakta olan beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının çıktıları verilmiş ve programı incelemeleri için süre tanınmıştır. Bu süreçte öğretmenlerden gelen sorular araştırmacılar tarafından yanıtlanmış ve katılımcıların hazır olduklarını ifade etmelerinin ardından görüşme başlatılmıştır.
- Bu görüşmeler iki grup şeklinde gerçekleştirilmiştir. Birinci grubu yüksek lisans yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Birinci grup ile 12 Ekim 2017 tarihinde 7 kişinin katılımıyla İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Lisansüstü Eğitim Dersliğinde 10.00- 12.00 arasında gerçekleştirilmiştir.
- İkinci grubu doktora yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmuştur. İkinci grup ile 13 Ekim 2017 tarihinde 10 kişinin katılımıyla İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Lisansüstü Eğitim Dersliğinde 10.00-12.00 arasında gerçekleştirilmiştir.
- Yapılan görüşmelerin sağlıklı bir şekilde analiz edilebilmesi için görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler sırasında ses kayıt cihazının kullanılabilmesi için katılımcıların onayı alınmıştır. Görüşmelerin ses kaydı bilgisayar ortamına aktarılmış, bu görüşmeler metin haline getirilmiştir. Herhangi bir veri kaybını önlemek için ses kaydı üç kez dinlenmiş ve metin hali kontrol edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen nicel verilerin analizinde betimsel istatistik (yüzde ve frekans); nitel verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Ders değerlendirmesi yapıldığı için istatistiksel işlemlerden yüzde (%) ve frekans (f) teknikleri kullanılmıştır.

Öğretim elemanları ve öğretmenler için araştırmada kullanılan görüşme formlarının nitel veri analizinde NVİVO paket programından yararlanılmıştır.

3.5.1. Araştırmada Geçerlik ve Güvenirlik

Bu bölümde çalışmanın nicel ve nitel araştırma bölümünde yapılan geçerlik güvenirlilik çalışmalarına yer verilmiştir.

Nicel veri toplama aracı beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programını değerlendirme anketinin geçerliği için öncelikle uzman kanısına başvurulmuştur. Anketteki soruların tamamı uygulanmakta olan beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alan zorunlu dersleri kapsamaktadır. Dolayısıyla aslında ankette madde ekleme ya da çıkarma gibi bir işlemin yapılmaması gerekmektedir. Ancak bu derslerin gerekliliği ile ilgili soruların soruluş şekli, sırası ve düzeni gibi kapsam geçerliğinden ziyade içerik ve görünüş geçerliği için anketin geçerlik çalışması yapılmıştır. Bu kapsamda hazırlanan anketi uzmanların değerlendirmesi istenmiştir. Anketler için biri eğitim bilimlerinde alan uzmanı üç öğretim üyesinin değerlendirme yapmaları istenmiş ve bu ön değerlendirme sonucu 50 beden eğitimi öğretmenine ön uygulama yapılmıştır. Anket öğretim elemanları ve beden eğitimi öğretmenlerine uygulandığı halde ön uygulamanın sadece beden eğitimi öğretmenlerine uygulamanın sebebi sorulan soruların aynı olmasıdır. Anketin kişisel bilgiler kısmındaki birkaç farklı soru dışında uygulanan iki anketteki soruların tamamı aynıdır. Yapılan bu ön uygulamalardan gelen geri bildirimlerle ankete son şekli verilmiştir. Anketin Alpha güvenirlilik kat sayısı 0,90 olarak bulunmuştur. Araştırmada kullanılan anketin geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir.

Nitel araştırma bölümünde geçerlik ve güvenirliliği sağlamak için bir takım şartları yerine getirmek gerekmektedir (104, 112). Bunlar; inandırıcılık (iç geçerlik), aktarabilirlik (dış geçerlik), tutarlılık (iç güvenirlilik) ve teyit edilebilirlik(dış güvenirlilik)'tir. Bu araştırmada da bu şartlar sağlanmıştır.

- **İnandırıcılık (İç Geçerlik):** Nitel araştırmalarda inandırıcılığı arttırmak için bazı yöntemler önerilmektedir. Bunlar; uzun süreli etkileşim, katılımcı teyidi, üçgenleme tekniği ve uzman incelemesidir (113-117). Araştırmacılar çalışmanın yapıldığı ortamda uzun süre bulunarak uzun süreli etkileşimi sağlamışlardır.

Uzman incelemesini sağlayabilmek adına ikisi eğitim bilimlerinde uzman üç kişinin görüşlerini alınmıştır. Katılımcı teyidinin sağlanması için bir öğretim elemanı ve bir öğretmen katılımcıya araştırma bulguları e-posta ile gönderilmiş, incelemeleri sağlanmış ve dönüt alınmıştır. Araştırmada veri kaynaklı üçgenleme, araştırmacı üçgenleme ve yöntem üçgenleme tekniği kullanılmıştır. Veri kaynaklı üçgenleme çok çeşitli veri kaynaklarının kullanılmasını; araştırmacı üçgenleme verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında birden fazla araştırmacının kullanılması; yöntem üçgenleme ise pek çok veri toplama yöntemini kullanılmasının ifade etmektedir (118).

- **Aktarabilirlik (Dış Geçerlik):** Nitel araştırmalarda, araştırma verilerinin elde edildiği ortama benzer bir ortamın tekrar edilmesi pek mümkün olmadığından genelleme yapabilmek pek mümkün olmamaktadır (104). Araştırmanın aktarılabilirliğini sağlamak için doğrudan alıntılara yer verilmesi ve okuyucuya anlaşılır şekilde sunulması; örneklem seçimi, katılımcı özellikleri ve ortamın açıkça belirtilmesi önem taşımaktadır (119,120). Guba ve Lincoln (121) araştırmanın aktarılabilirliğini kanıtlamak için teorik/amaçlı örnekleme ve ayrıntılı betimleme yapılması gerektiğini araştırmada da amaçlı örnekleme kullanılmış ve araştırmanın modeli, veri kaynakları, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi, verilerin yorumu ve bulgulara ayrıntılı olarak yer verilmiştir.
- **Tutarlık (İç Güvenirlik):** Nitel araştırmalarda betimsel ve içerik analizinin güvenilirliğinin sağlanmasında, başka bir araştırmacının aynı amaç doğrultusunda aynı dokümanda büyük ölçüde benzer sonuçlara ulaşabileceği açıklıkta olabilmesidir (123). Araştırmanın tutarlığını sağlamak için eğitim bilimleri alanında uzman iki kişinin görüşüne başvurulmuştur. Uyum düzeylerini belirlerken Miles ve Huberman'ın (110) “Güvenirlik= Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)” formülü kullanılmıştır. Buna göre öğretim elemanlarının sonuçlarına göre uyum düzeyi % 91, öğretmenlerin sonuçlarına göre uyum düzeyi % 93 olduğu görülmüştür. Bu uyumun % 70 ve üzeri olduğu durumlarda güvenilirliğin sağlanacağı (110) göz önüne alındığından yapılan araştırma sonuçlarının güvenilirliği sağlamış olduğu söylenebilir.
- **Teyit Edilebilirlik (Dış Güvenirlik):** Araştırmanın teyit edilebilirliğini sağlamak amacıyla araştırmadaki veri kaynakları ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiştir. Bu durum benzer araştırma yapacak olan kişilere veri kaynaklarını

belirmelerinde yol gösterici olacaktır. Araştırmadan elde edilen ham veriler daha sonradan incelenebilmesi için araştırmacı tarafından muhafaza edilip saklanmaktadır.

3.6. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma süreci boyunca etik hususlar dikkate alınmıştır. Araştırmaya başlamadan önce, araştırmanın yapılabilmesi için araştırmanın adı, araştırmanın amacı, veri toplama yöntemi, araştırmanın kullanılma amacı için ilgili kurumlardan gerekli izinler alınmıştır (EK 7 ve EK 8).

Araştırmanın başlangıcında katılımcılara araştırmanın amacı, kendilerinden istenen katkı, araştırmanın hangi amaçla kullanılacağı, verilerin izinsiz olarak araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacağı, verileri üçüncü bir şahsın görmeyeceği, katılımcıların isimleri gizlenerek kodlama yapılacağı gibi hususlar anlatılarak katılımcıların kendi rızaları ile gönüllü olarak katılımları sağlanmıştır.

Verilerin analiz aşamasında katılımcıların isimleri kullanılmamış isimler kodlanarak çözümlene yapılmıştır. Analiz sonuçlarındaki verilere sadık kalınarak sadece olumlu sonuçlar alınmayıp, her türlü sonuca yer verilmiştir. Katılımcılardan alınan ham veriler araştırmacılarca saklanmaktadır.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma sorularına esas olarak katılımcıların görüşlerine yer verilmiştir.

4.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Derslerle İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde “*Öğretim elemanlarının beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alan derslerle ilgili görüşleri nelerdir?*” sorusuna yanıt aranmış ve bununla ilgili sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

Lisans programında yer alan derslerin gerekli olup olmaması ile ilgili öğretim elemanlarından görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Değerlendirme yaparken lisans dersleri alanlarına göre ayrılmıştır. Tablo 4.1. ‘de alan bilgisi derslerine göre öğretim elemanlarının derslerle ilgili görüşleri yer almaktadır.

Tablo 4. 1. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Alan Bilgisi Derslerinin Gerekliliği

Alan ve Alan Eğitimi Lisans Dersleri	Gerekli Değil		Düzeltilmeli		Gerekli	
	f	%	f	%	f	%
1. Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri	4	1.4	11	3.6	287	95.0
2. Genel Jimnastik	8	2.6	18	6.0	276	91.4
3. İnsan Anatomisi ve Kinesiyoloji	13	4.3	17	5.6	272	90.1
4. Basketbol	15	5.0	45	14.9	242	80.1
5. Yüzme	11	3.6	32	10.6	259	85.8
6. Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	6	2.0	11	3.6	285	94.4
7. Artistik Jimnastik	54	17.9	62	20.5	186	61.6
8. Atletizm	6	2.0	16	5.3	280	92.7
9. Doğa Sporları	28	9.3	55	18.2	219	72.5
10. Egzersiz Fizyolojisi	14	4.6	31	10.3	257	85.1
11. Ritim Eğitimi ve Dans	24	7.9	44	14.6	234	77.5
12. Hentbol	20	6.6	56	18.5	226	74.9
13. Antrenman Bilgisi	8	2.6	28	9.3	266	88.1
14. Futbol	30	9.9	46	15.3	226	74.8
15. Halk Oyunları	15	5.0	47	15.6	240	79.4
16. Psikomotor Gelişim	7	2.3	16	5.3	279	92.4
17. Fiziksel Uygunluk	9	3.0	23	7.6	270	89.4
18. Voleybol	17	5.6	42	13.9	243	80.5
19. Beden Eğitimi ve Spor Tarihi	18	6.0	54	17.9	230	76.2
20. Beceri Öğrenimi	10	3.3	19	6.3	273	90.4
21. Egzersiz ve Beslenme	7	2.3	19	6.3	276	91.4
22. Eğitsel Oyunlar	7	2.3	17	5.6	278	92.1
23. Engelliler İçin Beden Eğitimi	15	5.0	26	8.6	261	86.4
24. Araştırma Projesi	21	7.0	31	10.3	250	82.7
25. Beden Eğitimi ve Spor Yönetimi	26	8.6	40	13.2	236	78.1

Öğretim elemanlarının gerekli gördüğü derslerden % 95.0 oranla Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri, % 94.4 oranla Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım, % 92.7 oranla Atletizm, % 92.4 oranla Psikomotor Gelişim ve % 92.1 oranla Eğitsel Oyunlar derslerinin diğer derslerin oranlarına göre çok yüksek olduğu görülmektedir. Artistik jimnastik dersi ise % 61.6'lık oranı ile gerekliliği en düşük yüzdeye sahiptir.

Öğretim elemanlarının lisans programında yer alan genel kültür derslerine ilişkin görüşlerine Tablo 4.2. 'de yer verilmiştir.

Tablo 4. 2. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Genel Kültür Derslerinin Gerekliliği

Genel Kültür Lisans Dersleri	Gerekli Değil		Düzeltilmeli		Gerekli	
	f	%	f	%	f	%
1. Türkçe I-II (Yazılı Anlatım/ Sözlü Anlatım)	48	15.9	46	15.2	208	68.9
2. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II	65	21.5	51	16.9	186	61.6
3. Temel Müzik Eğitimi	55	18.2	63	20.9	184	60.9
4. Bilgisayar I-II	46	15.2	43	14.2	213	70.6
5. Yabancı Dil I-II	31	10.3	42	13.9	229	75.9
6. Türk Eğitim Tarihi	73	24.2	69	22.8	160	53.0
7. Bilimsel Araştırma Yöntemleri	14	4.6	34	11.3	254	84.1
8. Etkili İletişim Becerileri	9	3.6	29	9.6	262	86.8
9. Drama	32	10.6	58	19.2	212	70.2
10. Toplum Hizmet Uygulamaları	39	12.9	59	19.5	204	67.5

Öğretim elemanlarının genel kültür lisans dersleri içerisinde Etkili İletişim Becerileri % 86.8 ve Bilimsel Araştırma Yöntemleri % 84.1 oranlarıyla derslerin gerekliği ile ilgili görüşlerinin en yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II % 61.6 oranla, Temel Müzik Eğitimi % 60.9 ve Türk Eğitim Tarihi % 53'lük oranları öğretim elemanlarının görüşlerine göre en düşük yüzdeye sahip derslerdir.

Öğretim elemanlarının lisans programında yer alan öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin görüşlerine Tablo 4.3'de yer verilmiştir.

Tablo 4. 3. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Gerekliliği

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Lisans Dersleri	Gerekli Değil		Düzeltilmeli		Gerekli	
	f	%	f	%	f	%
1. Eğitim Bilimine Giriş	17	5.6	25	8.3	260	86.1
2. Eğitim Psikolojisi	14	4.6	14	4.6	274	90.8
3. Öğretim İlke Yöntemleri	7	2.3	17	5.6	278	92.0
4. Özel Eğitim	18	6.0	27	8.9	157	75.1
5. Ölçme ve Değerlendirme	7	2.3	25	8.3	270	89.4
6. Özel Öğretim Yöntemleri I-II	7	2.3	23	7.6	272	90.1
7. Öğretim Teknolojileri Materyal Tasarımı	30	9.9	37	12.3	235	77.8
8. Sınıf Yönetimi	10	3.3	17	5.6	275	91.1
9. Okul Deneyimi	9	3.0	15	5.0	278	92.0
10. Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	53	17.5	68	22.5	181	60.0
11. Rehberlik	21	7.0	44	14.6	237	78.4
12. Öğretmenlik Uygulaması	6	2.0	4	1.3	292	96.7

Öğretim elemanları öğretmenlik meslek bilgisi dersleri içerisinde en fazla gerekli olduğunu düşündükleri ders % 96.7 oranı ile Öğretmenlik Uygulaması dersidir. Bu ders aynı zamanda öğretim elemanlarının görüşlerine göre tüm lisans dersleri içerisinde en yüksek orana sahiptir. Öğretim elemanlarının gerekliliğini en düşük buldukları öğretmenlik meslek bilgisi dersi ise % 60.0 oranı ile Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi dersidir.

4.2. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alması Gerektiği Düşünülen Zorunlu Derslere İlişkin Bulgular

Bu bölümde “*Öğretim elemanlarının görüşlerine göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alması gerektiği düşünülen zorunlu dersler nelerdir?*” sorusuna yanıt aranmış ve bununla ilgili sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

Araştırmada nicel veriler toplanırken öğretim elemanlarına lisansta yer almasını istedikleri zorunlu derslerin neler olduğunun sorulduğu açık uçlu bir soru yer almaktadır. Katılımcılar içerisinde bu açık uçlu soruya katkıda bulunmak isteyenlerden çeşitli görüşler alınmıştır. Katılımcı görüşlerine göre programda yer alması istenilen ders isim ve frekansları aşağıda Tablo 4.4.’de yer almaktadır.

Tablo 4. 4. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Programda Zorunlu Yer Alması Gerektiği Düşünülen Dersler

Dersler	f	Dersler	f
İletişim	8	Spor Hukuku	2
Törenler ve Kutlamalar	7	Spor Medyası	2
Uygulamalı Derslerin Öğretim Metotları	7	Beden Eğitimi ve Sporda İstatistik	1
Organizasyon Yönetimi	6	Zaman Yönetimi	1
Sağlık ve Spor	6	Spor Pedagojisi	1
Çocuk ve Spor	6	Değerler Eğitimi	1
Sporda Etik	6	Protokol ve Görgü Kuralları	1
Mesleki Yabancı Dil	6	Örgütsel Adalet ve Örgüt Kültürü	1
Spor Felsefesi	5	Özel Spor Eğitmenliği	1
Beslenme	5	Spor Fotoğrafçılığı	1
Dezavantajlı Gruplar ve Egzersiz	4	Gösteri Jimnastiği	1
Davranış Yönetimi	3	Empati	1
Sporda Yetenek Seçimi	3	Yaşam boyu Spor	1
Zihinsel Oyunlar (Briç, satranç gibi)	3	İzcilik	1
Rekreasyon	3	Sanat Dersi	1
Olimpizm	3	Spor Yaralanmaları ve Rehabilitasyon	1
Girişimcilik	3	Kadın ve Spor	1
Temel Hareket Eğitimi	3	Spor Pazarlaması	1
Sosyal Sorumluluk Projeleri	2	Kariyer Eğitimi	1
Türk Spor Teşkilatı	2	Kriz Yönetimi	1
Sporda Fairplay	2	Spor Yolu ile Sosyal Uyum	1
Karşılaştırmalı Spor Eğitimi	2	Çocuk Jimnastiği	1
Liderlik	2	Cankurtaranlık	1
Sunuş Teknikleri	2	Okul Öncesinde Hareket Eğitimi	1
Spor Eğitim Modelleri	2	Pilates Eğitimi	1
Teknoloji Kullanımı	2	Sporda İnovasyon	1
Antropometri	2	Spor Turizmi	1
Spor Biyomekaniği	2	Sporda Fiziksel Terapi	1
Otizmlilerde spor	2	Fitness	1
Biyokimya	2	Spor Kültürü	1
Protokol Eğitimi ve Diksiyon	2	Spor Sakatlıklarından Korunma ve Rehabilitasyon	1

Öğretim elemanları özellikle İletişim, Tören ve Kutlamalar dersinin olması ayrıca uygulamalı derslere ait özel öğretim yöntemlerinin olması gerektiği ile ilgili görüşlerini belirtmişlerdir.

4.3. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Mevcut Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Seçmeli Alan Bilgisi, Genel Kültür ve Meslek Bilgisi Derslerinden Önemli Olanlara İlişkin Bulgular

Bu bölümde “Öğretim elemanlarının görüşlerine göre mevcut beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alan; alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi seçmeli derslerinden önemli olanlar nelerdir?” sorusuna yanıt aranmış ve bununla ilgili sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

Araştırmanın nicel bölümünde öğretim elemanlarına mevcut programda seçmeli olarak verilen alan bilgisi derslerinden önemli gördükleri dersleri belirtmeleri istenmiştir. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre, seçmeli alan bilgisi derslerinden önemli olanlara Tablo 4.5.’de yer verilmiştir.

Tablo 4. 5. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Alan Bilgisi Seçmeli Derslerden Önemlileri

Alan Bilgisi Seçmeli Dersler	f	Alan Bilgisi Seçmeli Dersler	f
Okul Öncesi ve İlköğretimde Hareket Eğitimi	210	Futsal	97
Temel Hareket Becerileri	175	Gösteri Cimnastiği	85
Spor Psikolojisi	174	Güreş (Erkek)	85
Beden Eğitimi ve Spor Pedagojisi	173	Trekking	83
Tenis	160	Okçuluk	71
Badminton	153	Sualtı sporları	57
Masa Tenisi	146	Taekwondo	57
Cankurtarma	144	Ekskrim	46
Antrenman Bilim	130	Judo	44
Spor Sosyolojisi	124	Atıcılık	44
Spor Felsefesi ve Olimpizm	121	Binicilik	42
Step-Aerobik	117	Halter	39
Sportif Ritmik Cimnastik (Kız)	112	Boks	38
Orientiering	101	Çim hokeyi	27
Kayak	101	Karate	26
Dağcılık	96	Bowling	25
Satranç	95	Buz hokeyi	23
İzcilik	92	Buz pateni	21

Öğretim elemanlarının görüşlerine göre Okulöncesi ve İlköğretimde Hareket Eğitimi, Temel Hareket Becerileri, Spor Psikolojisi ve Beden Eğitimi ve Spor Pedagojisi dersi seçmeli dersler içerisinde en fazla önemli olarak öne çıkmaktadır.

Öğretim elemanlarından mevcut programda seçmeli olarak verilen genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden de önemli gördükleri dersleri belirtmeleri istenmiştir. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre seçmeli genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden önemli olanlara Tablo 4.6.'da yer verilmiştir.

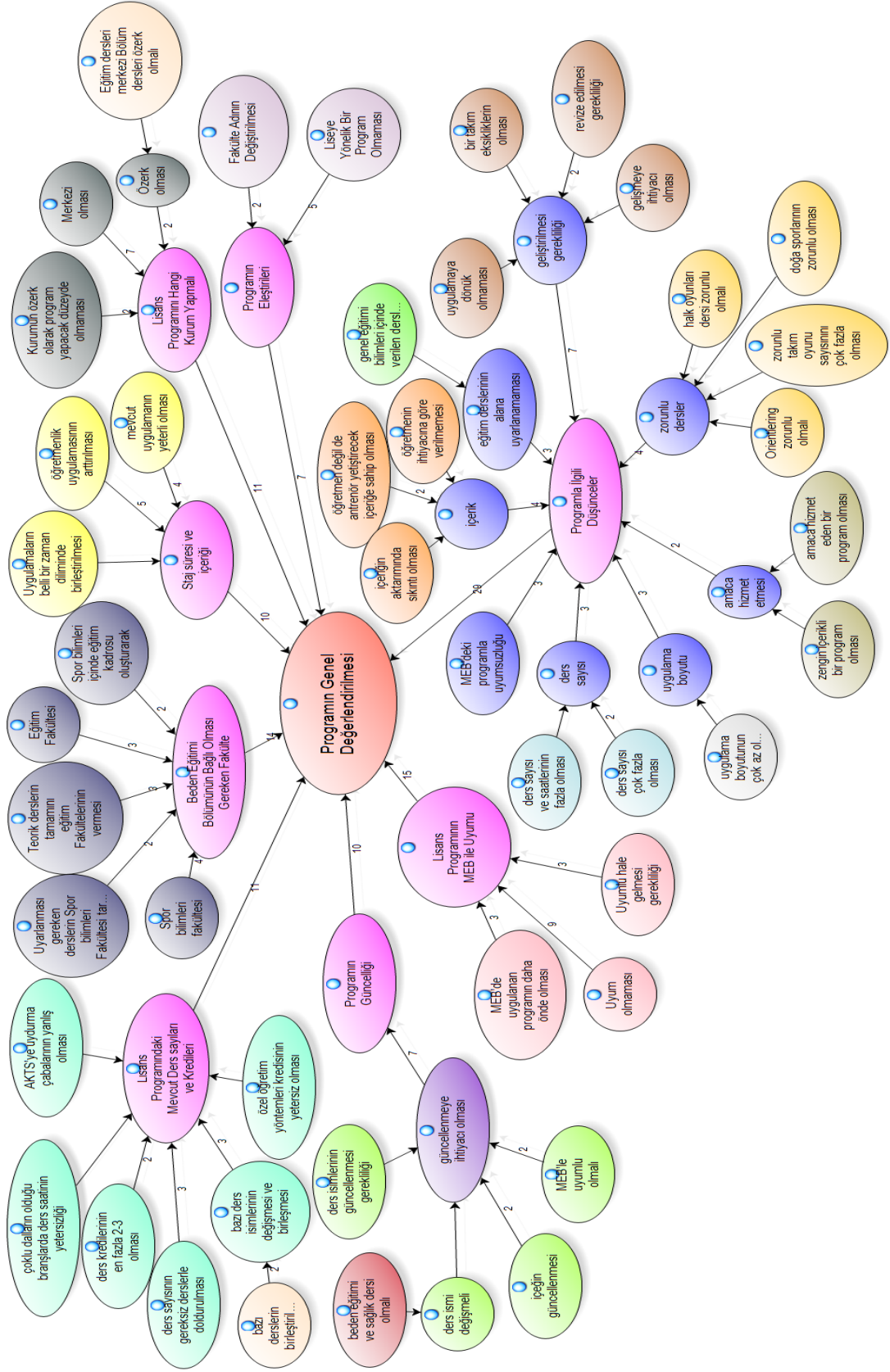
Tablo 4. 6. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Mevcut Programdaki Seçmeli Genel Kültür ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinden Önemlileri

Genel Kültür ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Seçmeli Dersler	f	Genel Kültür ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Seçmeli Dersler	f
Yaşam Boyu Spor	210	Antropometri	88
Beden Eğitimi ve Sporda Organizasyon Teknikleri	177	Eğitim Felsefesi	85
Eğitimde Program Geliştirme	130	Beden Eğitimi ve Sporda Ergonomi	83
Türk Eğitim Sisteminde Sorunlar, Eğilimler ve Gelişmeler	128	Karşılaştırmalı Eğitim	80
Beden Eğitimi ve Sporda Halkla İlişkiler	115	Toplam Kalite Yönetimi	73
İleri Spor Masajı Teknikleri	112	Türk Eğitim Tarihi	73
Türk Spor Tarihi	103	Eğitim Tarihi	55
Spor Animasyonu ve Teknikleri	100		

Öğretim elemanlarının görüşlerine göre önemli görülen derslerin başında Yaşam Boyu Spor, Beden Eğitimi ve Sporda Organizasyon Teknikleri ve Eğitimde Program Geliştirme dersi gelmektedir.

4.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programıyla İlgili Öğretim Elemanlarının Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretim elemanlarından lisans programıyla ilgili görüşleri alınırken ilk olarak “*Lisans programının genel bir değerlendirmesini yapar mısınız?*” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruyla bağlantılı olarak araştırmacıların verdiği cevaplara göre de sorular eklenmiştir. Katılımcıların bu soruya yönelik belirttikleri görüşler çözümlenmiş ve elde edilen temalarla bu temalara ilişkin kategoriler şekil 4.1.'de verilmiştir.



Şekil 4. 1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Genel Değerlendirilmesi

Öğretim elemanları lisans programının genel değerlendirilmesine ilişkin görüşleri *beden eğitimi bölümünün bağlı olması gereken (spor bilimleri mi yoksa eğitim fakültesi mi) fakülte* (f=12), *staj süresi ve içeriği* (f=8), *lisans programının hangi kurumun yapacağı (üniversite kendisi mi yoksa merkezi program mı)* (f=11), *programın eleştirileri* (f=7), *programla ilgili düşünceler* (f=29), *lisans programının MEB ile uyumu* (f=15), *programın güncelliği* (f=10), *lisans programındaki mevcut ders sayıları ve kredileri* (f=9) olarak sekiz temaya ayrılmıştır. Her bir temaya ait katılımcılara ait doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Şekil 4.1'deki temalardan “*Beden eğitimi bölümünün bağlı olması gereken fakülte*” kategorisine ilişkin katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Eğitim fakültesi çünkü biz öğretmen yetiştiriyoruz. Çünkü üniversitelerde spor bilimleri fakültesinde ya da yüksekokullarda artık antrenörlük ağırlıklı işlerin gittiğini düşünüyorum ve oranın çok etkisinde kaldığımızı düşünüyorum. Beden eğitimi öğretmenliği alanını antrenman bilimi gibi algılıyorlar. Öğretmenlik gibi algılanmıyor ve kendi saygınlığımızı ve öğretmenlik saygınlığımızı bu fakülte ve yüksekokullarda yitirdiğimizi düşünüyorum. Kendi saygınlığımızı bulabilmemiz için öğretmenlikle ilgili fakülteye gitmemiz gerektiğini düşünüyorum.” (K1)

“Bu soru 10 yıl önce sorulsa kesinlikle eğitim fakültelerinde olması gerektiğini ifade ederdim ama şuan tamamıyla spor bilimleri fakültesinde olması gerektiğini düşünüyorum. Spor bilimleri fakültesinde olmasının avantajları; kişi yaşayarak öğreniyor ne kadar teorik bilgiyi verirsen ver uygulama farklı. Tesis olarak bu fakülteler daha donanımlı, ikincisi öğretmen deneyimi açısından öğretim elemanları daha deneyimli. Eskinin köy enstitülerinde olduğu gibi deneyimli kişiler eğitim fakültelerinde yok.” (K5)

“Öğretmenlik grubunun eğitim bilimleriyle organik bağı olan spor bilimleri fakültesinde de ayağı olan bir bölüm olması gerekiyor. Öğretim çalışmayan hiç kimsenin de beden eğitimi öğretmenliği bölümünde tam zamanlı kadrosunun olmaması gerekiyor. Örneğin fizyoloji uzmanlığı olan birine bu bölümde kadro verilmemelidir. Hepsinin spor bilimlerine gitmesi gerekiyor ama

beden eğitimi öğretmenliği bölümünde kadrosu olanların ayağının büyük bölümünün eğitim bilimlerinde bir kısmının da spor bilimlerinde olması gerekiyor. (5 kişiden 3'ü eğitim bilimlerinde 2'si spor bilimlerinde)” (K9)

“Benim görüşüm spor bilimleri fakültesi altında ama eğitim fakültesiyle çok sıkı işbirliği içinde olmalı. Pedagojik derslerin sorumluluğunun teorik olanların tüm sorumluluğunun eğitim fakültesindeki öğretim elemanlarında olmalı”(K3)

“Eğitim derslerini eğitim fakülteleri versin ama sınıf yönetimi ile ilgili kısmı spor bilimleri verebilir. Genel eğitim derslerini veremeyiz ama sınıf yönetimi gibi dersleri bizim vermemizde yarar var.”(K2)

Şekil 4.1'deki temalardan “*Staj süresi ve içeriği*” kategorisine ilişkin katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir. Katılımcıların bir kısmı mevcut uygulamanın yeterli olduğunu belirtirken bir kısmı ise öğretmenlik uygulamasının artırılması yönünde görüş belirtmişlerdir.

“Süre yeterli, uygulanış şeklinde sorun var. Çok büyük bir sorun olduğunu düşünmüyorum.” (K9)

“Okul deneyimi iyi işlenirse yeterli, sıkıştırılmış 1 senede yeterli oluyor.” (K2)

“Kesinlikle yetersiz. Birinci sınıf belki çok erken bulunabilir ama ikinci sınıfta hemen başlamalı okulla tanışması çok geç olmamalı.” (K3)

“Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinin büyük bir revizyona ve gelişmeye ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Okul deneyimi YÖK'de ilk yaptığımız programda I. Sınıftan başlıyordu. Bu bizim önerimizdi. Ancak her nedense yavaş yavaş gerekçesiz olarak yürürlükten kaldırıldı. Önerim; I. sınıftan başlayıp her yıl en az bir dönem ders programlarında yer almalı. Öğretmenlik uygulaması ya da staj ise öğretmen adayının seçtiği ana alan ve yardımcı alanlarında yapması iyi olur (I. ve II. uzmanlık alanlarında en az bir dönem tamamıyla mesaisini staj yerinde geçirmek üzere staj yapması) Özel Öğretim Yöntemleri derslerinin teori ve uygulamasını uzmanlık alanı olarak seçtiği alan bilgilerini ve içeriğini kapsamalı. Mezuniyet projesini tamamıyla uzmanlık alanları üzerine hazırlamalı ve staj sonunda teslim etmeli. Staj denetim ve

değerlendirilmesi üniversite-staj yeri işbirliği ile yapılması. Ayda bir staj yeri öğretmenleri ve Bed. Eğ. ve Spor Öğretmenliği Bölüm öğretim elemanları ile seminer çalışması yapılmalı, bu uygulama bir kez bir staj yeri misafirperverliğinde bir kez üniversitede olacak şekilde ayda bir planlanabilmeli bu seminere aday öğretmenler de katılmalı.” (K4)

Şekil 4.1’deki temalardan “*Lisans programının hangi kurumun yapacağı*” ile ilgili görüşleri sorulmuş; lisans programının 1998 yılı öncesinde olduğu gibi kurumun kendisinin mi yapmasının avantajlı yoksa şuan mevcut uygulamadaki gibi merkezi mi olması gerektiğiyle ilgili görüşleri alınmıştır. Katılımcıların görüşlerinden bazı doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Merkeziyetçi program eleştirilebilir, ancak insan eğitimi rastgele programlara terk edilemez. Ülkenin standartları vardır ve bunlar keyfe göre uygulanamaz. Program; ulusal ve evrensel standart ve hedefleri ön plana alan, ortak ilke ve değerleri koruyan, merkeziyetçi bir program olmalı.” (K4)

“Bu program üniversitelere verilirse bağımsız olarak herkes kendi programını yapsın denilirse burada bir beden eğitimi öğretmenin ihtiyacı olacak kazanımların neler olduğu konusunda üniversiteler anlaşılamaz. Üniversitelerin bakış açıları farklı farklı ve uygulamaları farklı olduğu için aynı hedefe hizmet edici davranışlar sergileyemedikleri için programlar merkeze alındı. Örneğin fizik ya da matematik programı merkezden yapılmıyor ama beden eğitimi programı ve öğretmen yetiştirme programları merkezden yapılıyor. Bunun bir mantığı var çünkü işveren aynı ve işverenin beklentileri aynı. Bence üniversiteler pedagojik anlamda Milli Eğitimin isteklerini içselleştirmiş. Bunu analiz etmiş ve o yönde bir ölçüt geliştirirlerse her üniversite bağımsız program yapabilir, yapması da gerekir ama bunu yapabilecek, objektif davranabilecek düzeye daha gelmediklerini düşünüyorum.” (K1)

“Kurumlarda hesap verilebilirlik kurulmalı, bunun için öncelikle mezun olduğunda yapılacak bir bitirme alan sınavı, o alan sınavının ölçme değerlendirmesi doğru yapılırsa üniversiteleri serbest bırakıp kendileri lisans programını yapabilirler. Sonuçta yapılan sınav bölümü yönlendirecektir. Aslında olması gereken devletin çok iyi bir ölçme değerlendirme geliştirmesi ve sonrasında üniversitelerdeki öğretmen adaylarına uygulanan sınavda % 80’in

altında başarı görülüyorsa, % 70'lerde ise üniversitenin fonları daraltılmalı, biraz daha zorlanırsa bölümlerin kapatılması gerekir. Onu yapmıyorsan o zaman lisans programları merkezi olmalıdır. Hepsinin kendine göre avantajı ve dezavantajı var. Özerklik verildiğinde hesap verilebilirlik öyle bir kurulmalı. Ya da özerklik verildiğinde hesap verilecek kurumun arada bir üniversitelere gidip akredite etmesi gerekiyor. Program amacına göre uygulanıyor mu, temel problem anlaşılmuş mu diye denetlemek şartları sağlamıyorsa programı ortadan kaldırmak gerekir. Ama bu mekanizma kurulmadan o noktaya kadar merkezi kalmalı.”(K9)

“Her üniversitenin bölümüne serbestlik tanınmalı, sadece mesela % 40 eğitim dersleri olsun bunlar zorunlu okutulacak % 60 program üniversiteye bırakılmalı. Sekiz tane formasyon dersi var bunlar verilsin zorunlu olacak diye, diğerleri üniversiteye bırakılsın. Formasyon dersleri standart olsun çünkü eğitim fakülteleri tüm üniversitelerde iyi.” (K2)

Şekil 4.1'deki temalardan “Programla ilgili düşünceler” ile ilgili katılımcılara görüşleri sorulmuş ve düşüncelerini çeşitli kategorilerde belirtmişlerdir. Programın amaca hizmet ettiği, ders sayısı ve saatlerinin fazla olması, genel eğitim bilimleri içinde verilen derslerin alana uyarlanamaması, bir önceki soruya paralel olarak programın gelişmesi gerektiği, yine daha önce sorulan soru da belirtilen ve tekrar üstüne basarak ifade edilen MEB öğretim programı ile uyumsuz olması, uygulama boyutunun yetersiz olması ve bazı zorunlu derslerin eklenmesi ile ilgili görüşleri ile ilgili çeşitli alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Aslında amaca hizmet eden bir program olduğunu düşünüyorum. Bir takım eksiklikleri var şuan için Türkiye’de beden eğitimi öğretmeni yetiştirebileceğini düşünüyorum. Zorunlu derslerin yanında uygun seçmeli derslerde eklenirse uygun olur.” (K1)

“Uygulama boyutu çok az, mesela halk oyunları dersi seçmeli zorunlu olması gerekiyor. Doğa sporlarının zorunlu olması gerekiyor.” (K2)

“Bu programın aslında teorik olarak çok bir sorunu yok bence ders sayısı çok fazla ve sportif beceriler çok fazla yani çok fazla derken şunu kastediyorum antrenörlükteki ya da rekreasyondaki gibi spor dalının eğitimi yapılıyor öğretmen adaylarına. Bu değil burada mesele yeterlikler. Bir öğretmenin

öğrencisine işbirliğini yapma becerisini öğretebilmesi, liderlik becerisini öğretebilmesi, fiziksel becerileri öğretebilmesi gerekiyor. Ama bunun içinde dört tane takım sporunun tümünü öğretmesi de gerekmiyor. Şöyle örnek vereyim yüzme mutlaka öğretilmesi gerekiyor. Bizde olanakların olmaması bahanesiyle yapılmıyor. Neden yüzme spor değil aynı zamanda bir yaşam becerisi. Orientiering zorunlu öğretilmesi gerekiyor bu da aynı zamanda bir yaşam becerisi. Bunları çok öne çıkarmak gerekiyor ama işbirlikçi davranışı öğretecekse bir öğretmen voleybolda öğretir ya da bir öğrenci voleybolda öğrenir diğeri futbolda öğrenir. Teorik olarak dediğim gibi ders sayısı çok fazla onu biraz azaltmak gerekiyor buradaki problem uygulamada.” (K3)

“Gelişmeye ihtiyacı var, geniş katılımlı bir çalıştay ile gelişim önerileri alınmalı, bir uzman ekip tarafından da bu önerilere yönelik ilkeler ve standartlar belirlenmeli.” (K4)

“Programın uygulama yönünde büyük eksiklikler var, öğretmenin işine yarayacak dersler yok bunlar ön planda olmalı.” (K6)

“Lisans programına genel olarak baktığımda öncelikle çok sayıda derslerin olduğu, öğrencilere tekrar yapma ve ek çalışma konusunda fazla zaman kalmadığı görülüyor. Hem zorunlu dersler açısından hem de seçmeli dersler açısından ders sayısının ve kredilerinin biraz fazla olması onların bütün gününü dolduruyor. Bütün gün doldurulduğunda öğrenme sadece sınıfta olacakmış gibi bir sonuç ortaya çıkıyor ki aslında öğrenme ve gelişme sadece sınıfta olmaz. Genel olarak ders sayısı ve saatlerinin fazla olduğunu söyleyebilirim.” (K10)

“Şu anki programda bazı alanlar çok standardize edilmiş durumda, üniversitelerde eğitimi veren birimlerin programı biraz esnetebilmesi gerekiyor. En büyük sıkıntı genel eğitimi bilimleri içinde verilen derslerin beden eğitimine uyarlanamamasıdır. Bu çok ciddi bir sıkıntıdır yani soyut kalıyor. Ne öğrenci programda anlatılanı anlıyor ne de oradaki öğretim görevlisi beden eğitimini anlamadığı için muallakta kalıyor. Bu da bizim öğrencilerde ciddi genel eğitim perspektifi zayıflığına yol açıyor yani genel eğitim felsefesi ile ilgili bir ders varsa da dersin beden eğitimi felsefesini barındıracak şekilde olması gerekir. Bence bu programın en zayıf noktası bu alan. Öğretmen adayı okula gittiğinde öğretemiyor. Nasıl uygulanır, nasıl yapar kısmının öğretilmesi gerekiyor. Bu

programın okullarda sunulan beden eğitimi programıyla da uyumlu olması gerekiyor. Okullarda sunulan ortaokul programında bu programın beş altı tane hareket grubunu desteklemesi gerekiyor. Benim eleştirim daha çok bunların içeriği ve o içeriğin nasıl öğrenciye aktarıldığı. Üçüncü olarak da bizim alanla ilgili derslerde fizyoloji, antrenman bilgisi gibi dersler çok önemli dersler. Bizim öğretmen adayına öğretmemiz gereken konu fizyoloji ya da antrenman bilgisiyle ilgili olan temelde sağlıkla ilgili olan konu. Bununla ilgili bir fiziksel uygunluk dersi olduğunu görüyoruz ama fiziksel uygunluğun içeriğine ve uygulamasına baktığımızda aklınız başınızdan gidiyor. Yani öğretmenin ihtiyacı olanlar değil de öğretmenin ihtiyacı olmayan performansla ilgili üst düzey sporcuya yönelik bilgiler veriliyor. Bizim programda öğretmen değil de antrenör yetiştiriliyor gibi bir içerikle sunuluyor. Kabaca söyleyeyim buradaki ders isimleriyle ilgili genel olarak benim bir sorunum yok, benim bunların içeriğini nasıl doldurulduğuyla, bu içeriğin hangi güncel literatürle ilişkilendirildiğine ve öğrenciye nasıl sunulduğuyla ilgili sorunlarım var.” (K9)

Şekil 4.1’deki temalardan “*Lisans programının MEB ile uyumu*” ile ilgili katılımcılara görüşleri sorulmuş ve düşüncelerini çeşitli kategorilerde belirtmişlerdir. Katılımcılar uyum olmadığı ve uyumlu hale getirilmesi gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Katılımcı görüşlerinden alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Bu programla hiç alakası yok. Orda kazanımlar vs. var ama buradan mezun olan kişi oradaki kazanımları anlayacak ve uygulayacak düzeyde bir eğitim almıyor.” (K6)

“MEB de uygulanan öğretim programı bilindiği gibi sürekli değişiklikler göstermekte. Bu da üniversitelerin ilgili bölümlerindeki öğretim elemanlarının kendini güncellemesi zorunluluğu getirmekte. Eğer üniversiteler kendilerini güncellemeyip alana uygun öğretmen adayları yetiştirmezse mutlaka uyumsuzluklar yaşanacaktır.” (K7)

“Bizim öğretim programlarımızda genellikle performans ve beceri öğrenimine dayalı olarak öğretmen yetiştiriyoruz. Ama Milli Eğitime baktığımızda bizden mezun olan öğretmen adayları Milli Eğitimde hem ilkokulda, hem ortaokulda hem de lisede görev alıyor. Performansa dayalı, salt beceriye dayalı yetişen öğretmen ilkokul ve ortaokuldaki dersleri yürütmede zorluk çekiyor olabilir ki çekmesi de gerekir. Onun için bizim yetiştirdiğimiz

öğretmen adaylarının Milli Eğitimdeki öğretim programını uygulayabilir olması gerekir. Bu yüzden buna uygun öğretmen yetiştirdiğimizi ben söyleyemem.”
(K10)

“Okullardaki öğretim programları bence öğretmen yetiştirme programlarının önünde çünkü o daha evrenselliği takip ederek yapıldı ve çok sık yenileniyor o bakımdan daha nitelikli olduğunu düşünüyorum. Nedeni de YÖK’teki öğretmen yetiştirme programları çok sık revize edilmiyor.” (K3)

Şekil 4.1’deki temalardan “Programın güncelliği” ile ilgili katılımcılara görüşleri sorulmuş ve katılımcılarının hepsinin programın güncellenmesi gerektiği konusunda hemfikir olduğu belirlenmiştir. Sadece bu güncellenme yapılırken bazıları ders isimlerinin değişmesi gerektiğini, bazıları hem içeriğin hem de bazı ders isimlerinin güncellenmesi gerektiği gibi çeşitli görüşler ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşlerinden alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Yani şöyle programın pedagojik yanı nerde, alan bilgisi nerde, genel kültür anlamıyla dersler veriliyor. Genel kültür derslerinden 97 civarı bilgisayar yeni kullanılmaya başlamıştı ve bu programda bilgisayar olması normaldi ancak günümüzde çok aktif kullanılıyor şuan beş yaşındaki çocuk bile teknolojiyi biliyor. Dolayısıyla şuan için bilgisayar dersi havada kalmış bir ders, okulda uygulamada da havada kalmış bir ders oluyor. Türkçe dersi gibi genel kültür derslerinde sıkıntı var. Bunlar yerine daha güncel derslerin konulması daha iyi olur. Alan bilgisinde mesela sanki temel ders veya branşlar gibi bir kavram çıktı bu programdan sonra basketbol, hentbol, futbol gibi. Bu programın dizayn edilmesi gerek yeniden gözden geçirilmesini düşünüyorum.” (K5)

“Güncellenmesi gerekiyor, bir takım ufak tefek değişikliklerin olması gerekiyor. Yenilenen ilkokul, ortaokul, lise programlarına göre güncellenmesi gerekiyor ama uygun seçmeli dersler eklenirse amaca hizmet edeceğini düşünüyorum. Sifirdan yapmaya gerek yok ama bir revizyondan geçmesi gerektiğini düşünüyorum.” (K1)

Şekil 4.1’deki temalardan “Lisans programındaki mevcut ders sayıları ve kredileri” ile ilgili katılımcılara görüşleri sorulmuş ve düşüncelerini çeşitli kategorilerde belirtmişlerdir. Bu konu ile ilgili katılımcı görüşlerine ait alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Özellikle Atletizm gibi çoklu dallar içeren derslerin ders saat ve kredilerinin yeterli olmadığını düşünüyorum.” (K7)

“Genel jimnastik yerine temel jimnastik hareketleri şeklinde bir ders olmalı, yani 6-12 yaştaki temel beceriye göre tasarlamak gerekiyor.” (K5)

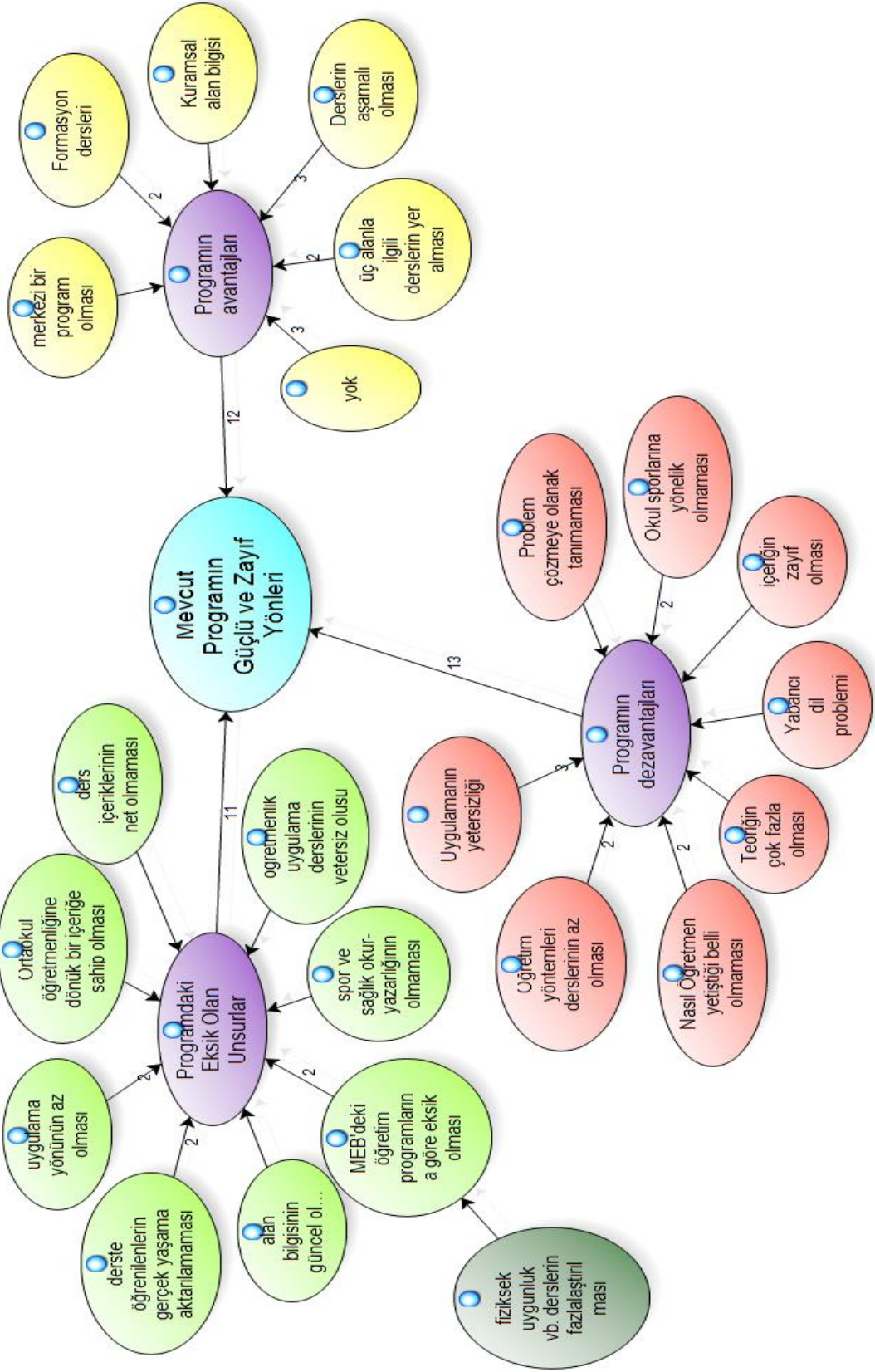
“Biz futbol oyununu, bunların hepsi bir oyun, futbol oyununu 2-3 haftada öğretebiliriz. Onun böyle spor dallarını adı altında değil de basketbol, futbol gibi. Spor oyunları gibi adlarla derslerin verilmesi, spor oyunları 1-2 gibi bir dönemde bir öğretmen çok sayıda spor oyununu adaya öğretebilir. Şimdi okullarda şöyle bir sorun var. Öğretmenler spor dalları açısından biraz yetkin yetişemedikleri için, çeşitli spor dallarını bilemedikleri için öğrencilerine ortaokul ve lisede aynı spor dalını çok fazlasıyla tekrar ettiriyorlar. Öğrencide bundan sıkılıyor. Öğrenci çeşitlilik istiyor. Bu çeşitliliği yakalamanın yolu öğretmen yetiştirirken sağlamalısınız.” (K10)

“Ders saat/kredileri fazla. Pedagojik formasyon ve özellikle “uygulamalı iletişim becerileri” nin büyük ölçüde arttırılması gerekli.” (K4)

“Türkçe yazılı ve sözlü anlatım, Atatürk İlkeleri gibi derslerin lise programlarında tamamlanmış olarak gelinmesi gerekir.” (K9)

“Özel öğretim yöntemlerinde sıkıntı var. Ders saati arttırılabilir. Bu ders saatlerinin de 2 saat ayrı ayrı yapılması taraftarıyım. İçerik çok önemli, içerikler belli ama girecek öğretim üyesinin de dersi veriyor olması gerekiyor.” (K2)

Öğretim elemanlarına “Mevcut programın güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya yönelik belirttikleri görüşler çözümlenmiş ve elde edilen temalarla bu temalara ilişkin kategoriler şekil 4.2’de verilmiştir.



Şekil 4. 2. Mevcut Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Güçlü ve Zayıf Yönleri

Öğretim elemanları mevcut lisans programının güçlü ve zayıf yönlerine ilişkin görüşleri *programdaki eksik olan unsurlar* (f=11), *programın zayıf yönleri* (f=13), *programın güçlü yönleri* (f=12) olarak üç temaya ayrılmıştır. Şekil 4.2'deki temalardan "*Programdaki eksik olan unsurlar*" ilişkin kategorilere ilişkin katılımcılar programda eksik buldukları unsurların alan bilgisinin güncel olmaması, ders içeriklerinin net olmaması, derste öğrenilenlerin gerçek yaşama aktarılamaması, MEB'deki öğretim programlarına göre eksik olması, öğretmenlik uygulama derslerinin yetersiz oluşu, spor ve sağlık okur-yazarlığının olmaması ve uygulama yönünün az olması ile ilgili görüşler olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların görüşlerine ait alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

"Temel eleştirim içerikle ilgili, dersin ismi ile ilgili genel olarak baktığımda sorun yok fakat mesela yüzme dersi var, bu dersle ilgili sıkıntım yok yüzmenin içeriğiyle ilgili sıkıntı var. Programda MEB'deki gibi altı ayrı hareket grubuna dağılma mevcut ancak takım sporlarına zorunlu da biraz fazla yer verilmiş, onları azaltıp seçmeli verilmeli, kişi o alanda zenginleşmek istiyorsa seçmeli dersi seçerek zenginleşmesi gerekir." (K9)

"Alan bilgisi(içerik yeterliği) güncellenmeli, Spor okur-yazarlığı ve sağlık okur-yazarlığı gözden kaçıyor. Dünya temel eğitimde buna yöneldi." (K4)

"Var olan programdaki eksiklik artık beceri öğrenimi geçti. Bir devirde anlayış olarak çok gerekliymiş ama şuna çok dikkat etmek gerekir; madde bir çocuk beden eğitimi dersinde öğrendiklerini gerçek yaşamda nasıl kullanabilir? bireysel olarak ve toplumsal olarak buna dikkat edilmesi gerekir. Programdaki önemli eksikliklerden bir tanesi bu." (K3)

"1997 yılından bugüne ilköğretim ve ortaöğretim programında birkaç program değişikliği oldu dolayısıyla bu program değişikliklerinin öğretmen yetiştiren bu programlara da yansımaları gerektiğini düşünüyorum. Ortaokul ve lise programlarında artık aktif ve sağlıklı yaşam dediğimiz bir alanımız var ve bu neredeyse programın %50'sini oluşturuyor. Bu öğrenme alanının oluşturulmasıyla ilgili en çok fiziksel uygunluk ve buna benzer derslerin olması gerekiyor ama bizim programımızda fiziksel uygunluk diye bir ders var. Bu derste hem içerik anlamında hem de sayı anlamında böyle bir alanın oluşturulması yani ortaokul ve lise programlarının yaklaşık %50'lilik bir öğrenme alanına hitap etmediğini uygun olmadığını düşünüyorum. Onun için

revizyon geçirmesi gerekiyor üç tane ilkokul, ortaokul, lise programları o gündən bugüne değişti revize oldu ancak bizim bu değişen bu programlara lisanstaki öğretmen yetiştiren programımız uygun hale getirilmedi.” (K1)

“Temel hareket becerileri, bu program sadece ortaokul (5-8) eğitim vermek için yapılan bir program. Bizden mezun olan bir öğrenci ne lise de öğretmenlik yapmalı ne ilkokulda yapmalı ne de anaokulunda yapmalı. Okulla ilgili dört bölüm var üçünde yapmamalı. Bu çok acı bir şey bu program sadece 5-8’e uygun bir program. En büyük açığı bu. Diğer kademeleri kesinlikle kapsamıyor.” (K2)

“Programın uygulama yönü çok eksik, belli derslerle örneğin bir basketbol dersi ile bu iş çözülmez. En azından temel sporlarla ilgili jimnastik, atletizm, basketbol, futbol, güreş gibi dersleri öğrencilerin en az ikişer dönem almaları gerekiyor ki belli bir düzeye gelebilsinler. Bu derslerin arttırılması lazım, yani uygulama yönü az. Bir dersle ilgili bir dönem uygulama olmaz. Bir dönemde dersle ilgili öğretim yöntemleri olması gerekiyor ki işin nasıl öğretilceğini de öğrensinler. Tek dönemde öğrenci dersi alıyor bitiyor, öğretim yöntemi yok.” (K6)

“Beden eğitimi ve spor öğretmenliği programında eksiklik olarak derslerin çoğunlukla okul (kampüste) ortamında yapılmasını görüyorum. Öğrenciler alana sadece okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri ile çıkabiliyorlar. Bu tür alan uygulamalarının daha fazla yer alması gerektiğini düşünüyorum.” (K7)

“Bizim lisans programımızda eksik olan en önemli unsur şudur; teori ve uygulamada yetersizlik. Yani öğretilen teorik bilginin uygulamaya aktarılamaması. Öğretmen adayının mezun olmadan önce okulunda bunun denemesini yapmaması. Bizim derslerimiz ağırlıklı olarak kuramsal/teorik olarak baskın hale geliyor. Bu lisans eğitimi görürken aktarılamıyor. Aktarılamadığı içinde öğretmen adayı mezun olduktan sonra bilgiyi uygulamaya geçirmekte zorlanıyor. Bunun için teorinin yanında uygulamanın daha da ağırlıklı olması gerekiyor.” (K10)

Şekil 4.2'deki temalardan “Programın zayıf yönleri” kategorisine ilişkin katılımcılara görüşleri sorulmuş ve düşüncelerini çeşitli kategorilerde belirtmişlerdir. Katılımcılar içeriğin zayıf olması, nasıl bir öğretmen yetiştiğinin belli olmaması, okul sporlarına yönelik olmaması, öğretim yöntemleri derslerinin az olması, problem çözmeye olanak tanımaması, teoriğin çok fazla olması, uygulamanın yetersizliği ve yabancı dil problemi katılımcılar tarafından programın zayıf yönleri olarak belirtilmiştir. Katılımcı görüşlerine ait alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“İçerik yeterince açık ve anlaşılır değil, geliştirilmesi gerekiyor. En büyük sorunun dil olduğunu söyleyebilirim. Yabancı dil konusunda çok yetersiz bir programın olduğunu düşünüyorum.” (K9)

“Biz nasıl bir öğretmen yetiştiriyoruz adı konulmamış, ne branş anlamıyla ilgili yeterlikleri var. Yani ortada bir program, 1997 yılında terörün olduğu, üniversitelerinde tam anlamıyla kurumsallaşmadığı bir yapı var. Biraz daha merkezîyetçi bir zihniyetle program yapıldı. Bundan önceki programlar eleştiriliyordu. Hızlı bir geçiş oldu. 20 yıllık bir süreçte de YÖK tarafından herhangi bir şey yapılmadı.” (K5)

“Programa baktığınızda uygulaması çok az bir program görüyorum. En azından MEB'in okul sporları diye adlandırdığı sporlara dönük olması gerekiyor.” (K6)

“Nasıl öğretilceğine ait öğretim yöntemleri gibi dersler az.” (K2)

“Bir öğrencinin bir problem nasıl çözülür, bir araştırma önerisini yazıp o araştırmayı yapıp bir topluluk karşısında sunması lazım. Bütün fakülte ve yüksekokullarda bunun olması gerekiyor. Belki de programın en önemli eksiği bu.” (K3)

“Teoriğin çok fazla olması programın zayıf yönünü oluşturuyor.” (K10)

“Sahaya yansıtılmayan, uygulama deneyiminin artırılmasına ihtiyacı olan bir program.” (K4)

Şekil 4.2'deki “Programın güçlü yönleri” temasında katılımcılar düşüncelerini çeşitli kategorilerde belirtmişlerdir. Katılımcılar derslerin aşamalı olması, formasyon derslerinin olması, kuramsal alan bilgisi, merkezi bir program olması, üç alanla ilgili

derslerin yer alması ile ilgili görüşler belirtmiştir. Ayrıca bazı katılımcılar programın güçlü bir yanı olmadığını ifade etmiştir. Katılımcı görüşlerine ait alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Programdaki derslerin aşamalı olması en önemli yanı bence.” (K3)

“Bir öğretmen yetiştirmek için uygun dersler programda var, formasyon dersleri iyi konumlandırılmış ve aşamalılığı iyi sağlanmış aslında diğer derslerinde aşamalılığı iyi sağlanmış ancak mutlaka farklı uygulamaya yönelik derslerle, Milli Eğitimdeki programa uygun derslerle desteklenmesi gerekiyor.” (K1)

“Programın standart olması ve tüm Türkiye’de aynı içerikle yürütülmesi.” (K7)

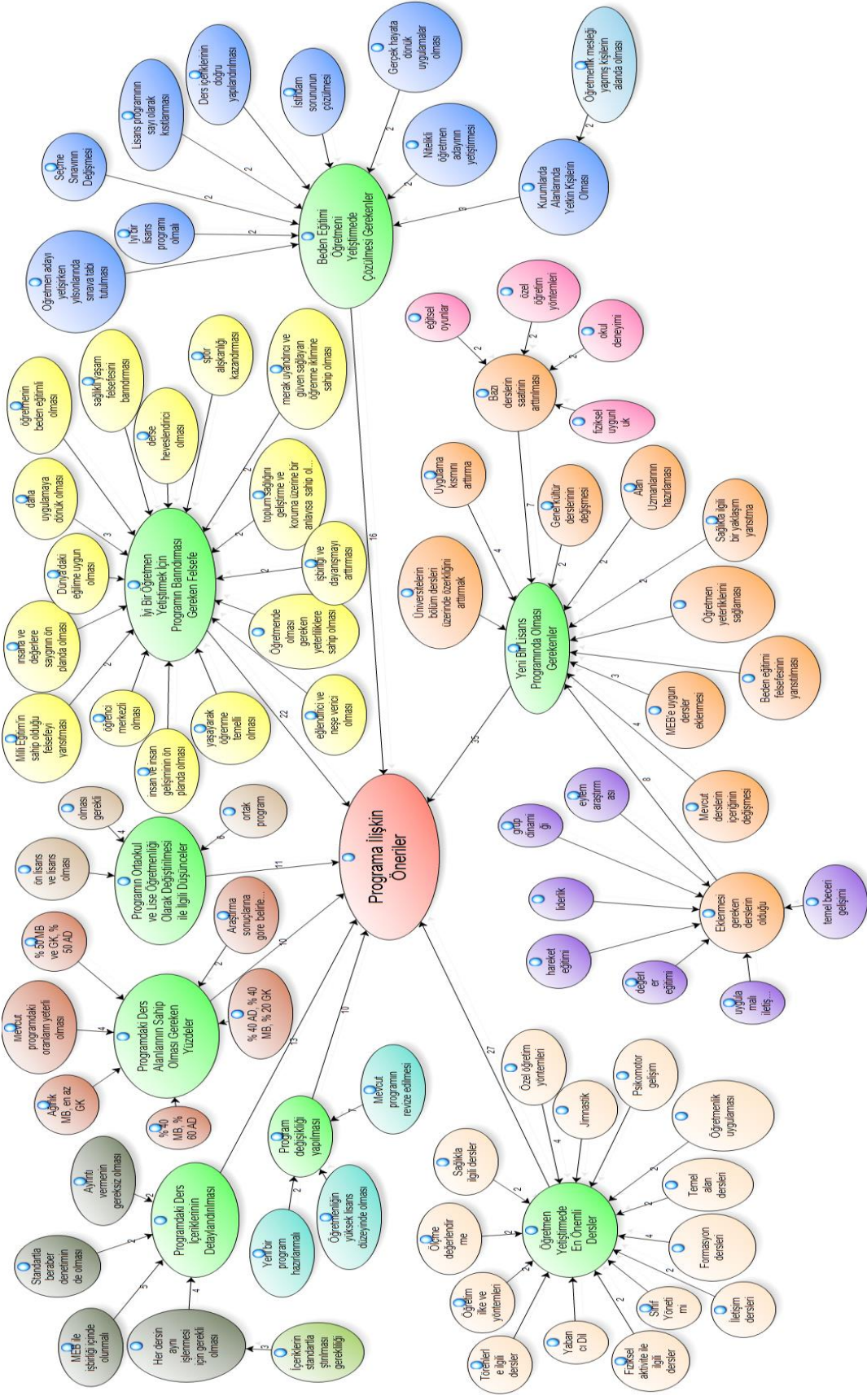
“Üç alanla ilgili hem kültür dersleri, hem formasyon hem de alan bilgisi derslerinin programda yer alıyor olması avantaj olarak düşünülebilir.” (K10)

“Yok gibi bir şey.” (K6)

“İyi sayılabilecek bir kuramsal alan bilgisine sahip bir program.” (K4)

“Programın avantajlı, güçlü bir tarafını açıkçası göremiyorum.” (K5)

Öğretim elemanlarından lisans programıyla ilgili görüşleri alınırken son olarak “Lisans programıyla ilgili önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya yönelik belirttikleri görüşler çözümlenmiş ve elde edilen temalarla bu temalara ilişkin kategoriler şekil 4.3.’de verilmiştir.



Şekil 4. 3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programına İlişkin Öneriler

Öğretim elemanları lisans programıyla ilgili önerilerine ilişkin görüşleri *öğretmen yetiştirmede en önemli dersler (f=27), yeni bir lisans programında olması gerekenler (f=35), beden eğitimi öğretmeni yetiştirmede çözülmesi gerekenler (f=16), iyi bir öğretmen yetiştirmek için programın barındırması gereken felsefe (f=22), programın ortaokul ve lise öğretmenliği olarak değiştirilmesi ile ilgili düşünceler (f=11), programdaki ders alanlarının sahip olması gereken yüzdeler (f=10), programdaki ders içeriklerinin detaylandırılması (f=13), program değişikliği yapılması (f=10)* olarak sekiz temaya ayrılmıştır. Katılımcılar farklı sorulara aynı cevabı verdikleri için bazı temalar başka soruların içerisinde de yer almaktadır. Her bir temaya ait katılımcılara ait doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Şekil 4.3'deki "*Öğretmen yetiştirmede en önemli dersler*" temasına ilişkin katılımcı görüşlerine doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir. Katılımcılar fiziksel aktivite ile ilgili dersler, formasyon dersleri, iletişim dersleri, jimnastik, öğretim ilke ve yöntemleri, öğretmenlik uygulaması, ölçme ve değerlendirme, psikomotor gelişim, sağlıkla ilgili dersler, sınıf yönetimi, temel alan dersleri, törenlerle ilgili dersler ve yabancı dil dersi olarak görüş belirtmişlerdir.

"En önemli ders bir kere öğretmenlik mesleğine dönük formasyon dersleri var onlar çok önemli ve onlar hakkında tasarruf hakkına sahip değilsiniz çünkü onlar öğretmenlik mesleğine dönük dersler. Birde alana dönük derslerin içeriğinin öğretmenin ihtiyacı olacak şekilde düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum, antrenör olacaktı gibi değil. Formasyon dersleri önemli, bunların içinde en önemli ya da en işlevsel ders özel öğretim yöntemleri dersinin daha uzmanlar tarafından, bilen kişiler tarafından okutulursa daha iyi olur, en etkili ders o aslında." (K10)

"Benim bakış açımla baktığım zaman formasyon derslerinin, özel öğretim yöntemleri derslerinin, uygulamalı derslerin bunların önemli olduğunu düşünüyorum. Staj, okul deneyimi, öğretim ilke ve yöntemleri gibi derslerin önemli olduğunu düşünüyorum. Ancak burada uygulamalı derslerin verilmiş şeklinin değiştirilmesinin gerektiğini düşünüyorum. Yani sporcu yetiştiriyormuş gibi verilmesinden daha çok oyun ağırlıklı, branşın alt yapısını da kapsayan o branşı oynaması değil de daha çok öğretmesine yönelik olarak kurgulanan bir ders şeklinde işlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Uygulamalı ders verilirken

dersin içeriğinde öğretim yöntemlerine yönelik bir şeylerde verilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (K1)

“Özel öğretim yöntemleri temel olmazsa olmaz bir ders. Öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi dersi çok önemli, özellikle bunların ders saatlerinin arttırılması gerekiyor. Spor tarihini öğrenci kendi başına öğrenebilir ama özel öğretim yöntemlerini mutlaka öğrenmelidir.” (K5)

“Sağlıkla ilgili derslerin günümüzde önemli olduğunu düşünüyorum.” (K3)

“Sınıf yönetimi, özel öğretim yöntemleri, ölçme değerlendirme hep bunlar birbirini takip eden temel düzeyden karmaşık konulara giden önemli dersler. Dersler arası bağlantı kurulabilirse gayet iyi. Alan bilgisi dersleri her biri kendi içinde çok önemli.” (K8)

“Öğretmen adayının yabancı dilde bir makaleyi çevirebilecek kadar dil bilgisinin olması gerekiyor.” (K9)

“Pedagojik formasyon ve iletişim dersleridir.” (K4)

Şekil 4.3’deki “Yeni bir lisans programında olması gerekenler” temasına ilişkin katılımcı görüşleri alınmıştır. Bu doğrultuda katılımcılar programı mutlaka alan uzmanlarının hazırlaması gerektiği, bazı ders saatlerinin arttırılması gerektiği, eklenmesi gereken derslerin olduğu, MEB’e uygun hazırlanması gerektiği vs. gibi bir takım görüşlerini belirtmişlerdir. Konu ile ilgili katılımcı görüşlerinden bazılarında aşağıda yer verilmiştir.

“Aslında şuan bütün dersler olmalı ama onların üzerine Milli Eğitime uygun olarak onların üzerine dersler eklenmeli, fiziksel uygunluk dersi biraz arttırılmalı, daha ölçme değerlendirme ağırlıklı, program geliştirme gibi dersler olmalı. Öğretmen adayları programı okuyabilmeli bunlarla ilgili derslerin olması gerekiyor. Öğretmen adayının işine yaracak dersler verilmeli, mesela kayak dersi veriliyor ama öğretmen adayı hiç kullanamıyor onun yerine her zaman kullanacağı dersler verilmeli. Hareket eğitimi, oyun, eğitsel oyun her zaman kullanacağı dersler olursa çok daha iyi olabilir. Yani hayata dönük, öğretmen adayı ne öğretecekse programda ona dönük şekilde olmalıdır. Şimdi

MEB'e değerler eğitimi geldi. O zaman buna dönük bir ders de konabilir lisans programına.” (K1)

“Öncelikle temel sporlar atletizm, jimnastik, güreş, bayanlarda ritmik jimnastik, takım sporları saatlerini veya özel öğretim yöntemlerini öğrencilerin iyi eğitim alması için en az iki döneme çıkarmak gerekiyor. Artık bir sürü yeni şeyler çıktı. Toplumda artık aerobik, pilates vs. gerçeği var. Dünya durmuyor, geliyor bir de egzersiz ve fiziksel aktiviteyi de canlandırmak gerekiyor. Çünkü gidişat ülkemiz açısından iyi değil ve bunu çözmemiz gerekiyor. Programın sağlıkla ilgili bir yaklaşımının olması gerekiyor. Bu ders hangi kademedeyse olsun çocuğun sağlığını geliştirmiyorsa korumuyorsa, beden, ruh ve zihin sağlığını geliştirmiyorsa o zaman bu ders niye var. Bunların olması lazım ama programa baktığımızda yok maalesef. Antrenman bilgisi 1 saatle nasıl öğretilecek, çocuklarda antrenman bilgisinin olması gerekiyor. Fenerbahçe'ye yapılan antrenman bilgisini çocuğa yapamazsın ki, çocukların yaş grubuna, çağına göre, gelişim özelliklerine göre olması gerekiyor.” (K6)

“Öğretmen yetiştiren bir kurumun programının da öğretmen yeterliklerini tam olarak kazandırabileceği bir program olması gerekir.” (K7)

“Dersleri alan bilgisi, genel kültür ve pedagojik dersler diye üçe ayırırsak alan dersleri anlamıyla verilecek sportif faaliyetlerde derslerin spor branşlarını gruplamamız gerekiyor. 57 tane spor federasyonu var. Bunları doğa sporları, ritim sporları, su sporları, raket sporları, salon sporları, açık alan sporları şeklinde kodlayıp her dönem çokça seçmeli dersle öğrenci istediği derslerden birini seçmeli. Sekiz dönem spor dersleri olmalı. Bunun yanında alan bilgisi derslerinde temel beceri gelişimi dersinin olması gerektiğini düşünüyorum. Psikomotor beceriler, manipülatif beceriler, lokomotor beceriler gibi üzerinde duruluyor fakat bunun gelişiminin dersi yok nasıl uygulanacağı ile ilgili genel jimnastik yerine bu dersin olması gerektiğini düşünüyorum. Etkinlikler dersi, mesela sosyalleştirme ve beden eğitimi dersleri adı altında grup dinamiği, liderlik dersi gibi bir dersin günümüzde asosyal gelişen gençliği sporla çeşitli sosyal aktivitelerle nasıl sosyalleştiririz nasıl mutlu ederiz böyle bir dersin olması gerekiyor. Genel kültür dersleri anlamıyla spor tarihi dünyadaki sportif organizasyonlar nedir yani bugün bir olimpiyatlar konusunda öğrencilerimiz

çok zayıf bilgilere sahip, öğretim elemanları da çok zayıf bilgilere sahip. Kendi ülkemizin spor kültürü nedir, şehirleşme kültüründe beden eğitimi dersi nerededir, oyun parkları nasıl olmalıdır, yürüyüş yolları, bisiklet yolları bunların standartları neler olmalıdır. Bunlarla ilgili genel kültür derslerinin olması gerektiğini düşünüyorum. Eğitim derslerinde de uygulama üzerinde durulması gerekiyor. Yani 14 haftanın 7 haftası teorik, 7 haftası uygulama şeklinde okullarda uygulama olması sağlanmalı.” (K5)

“Buraya bir şey eklenmesi gerekiyorsa eylem araştırması bilgisinin eklenmesi gerekir. Bunun programda yer alması gerekiyor. Çünkü öğretmenden öyle bir misyon bekliyoruz. Sahada kendi sunumunu geliştirecek veri toplaması, eğitim bilgisini ileriye taşıyacak bilgisinin olması gerekir. İlkokul, ortaokul ve liseye doğru seçmeli derslerle bir hat açılması ve onun tekrar kurgulanması gerekir.” (K9)

Şekil 4.3’deki temalardan “Beden eğitimi öğretmeni yetiştirmede çözülmesi gerekenler” kategorisine ilişkin katılımcı görüşlerinde; ders içeriklerinin doğru yapılandırılması, gerçek hayata yönelik uygulamalar olması, istihdam sorununun çözülmesi, iyi bir lisans programının olması, kurumlarda alanlarında yetkin kişilerin olması gerektiği, lisans programının sayı olarak kısıtlanması, nitelikli öğretmen adayının yetiştirilmesi, öğretmen adayı yetişirken yılsonlarında sınava tabi tutulması ve sınav şeklinin değişmesi şeklinde kategoriler belirlenmiştir. Katılımcı görüşlerine ait bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Derlerden çok ders içeriğinin sağlam bir literatürle yapılandırılması gerekir. Kâğıt üzerinde çok doğru ölçütler var. Ama uygulanması ile ilgili sıkıntılar var.” (K9)

“Programdaki derslerin daha çok uygulama ağırlıklı gitmesi gerektiğini düşünüyorum. Teorik anlatımdan çok hayata dönük, yaşamla iç içe gerçek yaşamdan örneklerle dersler verilirse çok daha etkili olacağını düşünüyorum.” (K1)

“Üniversitelerdeki program sayısı, programın niteliği ve bu programdan mezun olacak kişilerin mutlaka istihdam sorunlarının çözülmesi gerekiyor. Beden eğitimi öğretmeni olarak yetiştirilen aday daha sonra istihdam

edilemediği zaman, nerede değerlendirileceği muamma, çünkü özel bir eğitim veriyorsunuz kişiye daha sonra kısıtlanıp kalıyor.” (K6)

“Uygun program önerisi oluşturulmalı, pilot çalışması yapılmalı, hizmet içi eğitimi yapılmalı, programın izlenmesi ve her yıl raporlanması.” (K4)

“Birinci sırada öğretmen yetiştiricilerin yetiştirilmesi gerekiyor. Bunun da yolu şudur; öğretmen yetiştirecek olan yerlerin de düzenlenmesi gerekiyor. Bu çığırından çıkmış durumda bunun için sayının bir düzenlenmesi gerekiyor. Bunun için 20-30 öğretmen yetiştirme programının olması yeterlidir. Bu yerlerde öğretmen yetiştirip oradaki öğretim elemanlarının da gerçekten öğretmen yetiştirme konusunda nitelikli hale getirmek gerekiyor. Bence en büyük sorun da bu. Buradaki öğretim elemanlarının tümünün öğretmenlikten gelmesi gerekmiyor ama buradaki öğretim elemanlarının en az yarısının öğretmenlik mesleğinden gelmesi o kurum için avantajdır. Çünkü sahayı tanyan ve sahanın çözümlerini bilen sorunlara daha çabuk çözüm üretir. Biz burada yaşıyoruz öğretmenlikten gelen arkadaşlar özellikle okulla ilgili ve yöntemle ilgili derslerde bana göre daha başarılılar.” (K3)

“İnsanoğlu sosyal bir varlık üniversitelerin genelinde spor bilimlerinden çıkmış öğrencinin başka bir hobisinin de olması gerekiyor. üniversitenin öğrenciye kazandırdıkları da önem kazanıyor. Bugün görgü, zarafet, estetik bir öğretmende olmalı ki bunu öğrenciye kazandırabilsin.” (K5)

“Öğretmen yetiştirirken bir kere aday seçimi önemlidir. Alacağınız adayın nitelikleri, yeterlikleri, donanımı, kapasitesi sizin yürüteceğiniz programa ve öğretmenlik mesleğine yakışır olması gerekir. Genelde Türkiye’de yapılan en büyük hata, biz bilmemize rağmen kendi kurumumuzda da bu hatayı yapıyoruz. Çok yetkin ve yeterli adayları biz bu alana kazandıramıyoruz, alamıyoruz. Beden eğitimi öğretmenliği mesleği sadece beceri yapabilme mesleği değildir. Aynı zamanda entelektüel tarafı, zihinsel tarafı, duyuşsal özelliklerinin de olması gerekiyor. Öğrenme kapasitesinin ve ilgisinin yüksek olması gerekiyor. Bu öğrenme kapasitesi zayıf ya da belli alışkanlıkları edinemeyen kişileri biz alıyoruz. Onun için alırken daha nitelikli öğrenci almamız gerekiyor. En büyük problemimiz budur. İyi, nitelikli, alt yapısı uygun öğrenciyi alırsanız onun eğitilmesi de daha kolay olur.” (K10)

Şekil 4.3'deki temalardan “İyi bir öğretmen yetiştirmek için programın barındırması gereken felsefe” kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri; daha uygulamaya dönük olması, derse heveslendirici olması, Dünya'daki eğilime uygun olması, eğlendirici ve neşe verici olması, insan ve insan gelişiminin ön planda olması, insana ve değerlere saygının ön planda olması, işbirliği ve dayanışmayı arttırması, merak uyandırıcı ve güven sağlayan öğrenme iklimine sahip olması, Milli Eğitim'in sahip olduğu felsefeyi yansıtması, öğrenci merkezli olması, öğretmende olması gereken yeterliliklere sahip olması, öğretmenin beden eğitimi olması, sağlıklı yaşam felsefesini barındırması, spor alışkanlığı kazandırması, toplum sağlığını geliştirme ve koruma üzerine bir anlayışa sahip olması ve yaşayarak öğrenme temelli olması şeklinde başlıklar altında toplanmıştır. Katılımcı görüşlerini yansıtan bazı doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Bir kere öğrenmeyi öğrenen, araştırma yapabilen, merak duygusunu ön plana çıkararak ve çocuğu merkeze alan bir felsefi yaklaşımla öğretim yapılması gerekiyor. Öğretmenin pasif, öğretmen adayının daha aktif olduğu bir öğretim felsefesine ihtiyaç var. Yani öğretmen adayını daha aktif tutmak gerekiyor. Bireysel gelişim önemlidir ama grup çalışması da önemlidir. Grup çalışmalarında paylaşmaya, işbirliği ve dayanışma gerektiren tarzda bir yaklaşımla programın olması gerekir.” (K10)

“Diğer gelişmiş ülkelerdeki yapı ve dünyadaki eğilime uygun bir eğitim programının benimsenmesi gerektiğini düşünüyorum.” (K7)

“Yöntem olarak öğrencinin uygulamanın içinde olduğu ve meslek hayatında kullanacağı bilgilerin olması gerekiyor. Çok fazla teoriyle öğrencileri bunaltmamak ve uygulamada kullanabileceği beden eğitimi dersi çerçevesinde öğrencinin pek çok duyusuna hitap eden bilişsel, duyuşsal, sosyal, psikomotor becerilerine hitap etmesi gerekiyor. Öğrenciye çeşitli etkinlikler ve farklı materyaller kullanarak meslek yaşantısında yaratıcılığını geliştirecek, farklı yöntemler kullanarak öğrencinin derse katılımını arttırarak ve uygulamanın ağırlıklı olduğu bir yaklaşım gerekli olduğunu düşünüyorum. Teori kitaptan da öğrenilir. Ama kuramsal kısmı uygulamada nasıl yapıldığı öğretilirse öğrenci o kadar bulunduğu fiziksel koşulları en iyi şekilde öğrenciye kazanımları kazandıracak hale gelir.” (K8)

“Buradaki önemli nokta şu; bir öğretmen nasıl yetiştirilir asıl mesele bu. Bu anlamda ilk sıraya yeterliklerin konulması gerekmektedir. Bir beden eğitimi öğretmeninde olması gereken yeterlikler nelerdir? Bu yeterlikler belirlenirken de hangi düzeyde öğretmenlik yapacaksa o düzeydeki öğrencilerin ihtiyaçlarının dikkate alınması gerekir. Buna göre ihtiyaç analizinin yapılması gerekiyor. Bu devre baktığımızda tarih çok önemlidir ama tarihin en önemli yanı da şudur; tarihe bakarak önümüzdeki duvara bir tuğla daha koyarsınız. Bir kere şuan ilk olması gereken bu dersin isminin değişmesidir. Memlekette yanlış bir kararla dersin adını beden eğitimi ve spor yaptılar, hadi o yapıldı ama artık beden eğitimi dersinin adının beden eğitimi ve sağlık olması gerekiyor. Çünkü bunun geleceği bu artık yani ders öğrencilere spor becerilerinin öğrenmesinin çok ötesine taşındı. Beden eğitimi felsefesinin çok iyi incelenmesi gerekiyor. Birde toplum sağlığının, sağlığın korunmasının ve sağlıklı gelişimin olması gerekiyor ana felsefenin bu olması gerekiyor.” (K3)

“Programın felsefesi Milli Eğitimin felsefesiyle aynı olması gerekiyor. Milli Eğitimde pragmatik felsefe yapılandırmacı anlayış yani Milli Eğitimin felsefesi neyse ona uygun insan tipini yetiştirmemiz lazım. Milli Eğitim bizden nasıl insan yetiştirmemizi istiyorsa bizlerinde ona göre onu yetiştirecek öğretmen adayları yetiştirmemiz gerekiyor.” (K1)

“Programın kime hazırlandığı önemli, program beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi için hazırlandığına göre ilk önce gelen kişinin beden eğitimi olduğunu kabul etmesi gerekmektedir. Yani birinci felsefe oraya gelen kişinin beden eğitimi olmasıdır. İkinci felsefe beden eğitimi olanların bu program doğrultusunda gelecekteki bireylerin hizmet edeceği okullarda öğretmen olarak beden eğitimi olması için öğretmenlik yapmasını destekleyecek şekilde olması gerekmektedir. Gelen kişinin beden eğitimi olması gerekiyor onun başkalarını nasıl beden eğitimi yapacağı üzerine kurulması gerekiyor. Onunda mezun olduktan sonra öğretmen olarak uygulaması gerekiyor.” (K9)

“Temel felsefesinde insan ve insanın tüm gelişimi olmalı, yaşayarak öğrenme temelli fiziksel aktivite tüm yaşam becerilerine(interdisipliner) önem vermeli, insana ve değerlere saygıyı ön planda tutmalı, “Rekabet”i düşmanlığa çevirme yerine “güzelliklerde rekabet”i esas almalı, eğlendirici ve neşe verici faktörler ilk sırada olmalı, her öğrencinin ders ya da etkinlikten ayrılırken

“keşke biraz daha kalsaydım” diye düşünebilmeli. Soran, sorgulayan, keşfeden ve özgüveni arttıran bir öğrenme iklimini yaşatmalı” (K4)

“Birincisi modern çağın gereklerine uygun olması gerekiyor. İkincisi programda uygulama kısmı çok az, dolayısıyla mezun olduktan sonra öğretmen adayları göreve başladıklarında zorlanacaklarını düşünüyorum.” (K6)

Şekil 4.3’deki temalardan “Programın ortaokul ve lise öğretmenliği olarak değiştirilmesi ile ilgili düşünceler” ilişkin kategorilere ilişkin katılımcı görüşleri alınmıştır. Bu doğrultuda katılımcılardan hepsinin cevabına bakıldığında aslında bir ayırım olması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Bazılarının ayrı bir program olması gerektiği yönünde bazılarının ise aynı program içinde özelleştirerek yapılması gerektiği yönünde görüşleri bulunmaktadır. Katılımcı görüşlerinden bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Normal koşullar altında olması gerekiyor. Neden olması gerekiyor her yerde öğretmenlik yapıldığından dolayı bugüne kadar gördük özellikle eski öğretim programlarında her sene aynı konuları işliyorlardı. Hentbol işliyor aynı beceriler öğrenci bakıyor ki hiçbir şey değişmiyor. Bunun için ayrı olması gerekiyor ama illaki program olarak ayırmak gerekmiyor. Programları modüler hale getirip öğrenciler beden eğitimi öğretmeni olma isteğiyle bölüme girer. Belli bir süre öğrenim görür dünyada genelde 2 yıldır, sonra nereye yönelmek istiyorsa ondan sonra ayrılır. Her birine ayrı olsa olur ama program Türkiye için lüks.” (K3)

“Bildiğiniz gibi ilkokullarda beden eğitimi ve spor derslerine sınıf öğretmenleri girmekte. Ancak öğretmenlerin ortaokul ve lisede ayrı ayrı olması taraftarıyım. Fakat maalesef istihdam sorunu ve öğretmen açığı nedeni ile bir öğretmenin birden fazla okulda derse girmesi sebebi ile bu uzmanlaşmanın şu anda yapılamayacağını düşünüyorum.” (K7)

“Kendi adıma bir eğitimci olarak ayrılması gerekiyor. Gelişim dönemleri açısından örneğin 4 yaşındaki bir çocuğun gelişimi, onun hangi hareketlerinin geliştirilmesi gerekiyor. Temel motor becerileri, manulatif becerilerinin her birinin tek tek alınıp geliştirilmesi gerekiyor. Mesela lise grubu ergenlik döneminde becerileri yüksek ama sosyalleşme ihtiyaçları var. Cinsiyet gelişimleri var yeni bir kimlik oluşuyor oradaki öğretmenlerin bunları gözeterek bilinçli bir şekilde eğitim ortamı oluşturması gerekiyor ki uygulamada

bakıldığında zaman zaman liselerde bu yapılmadığı için bu dersler kopuk geçiyor. Gelişim dönemi açısından öğrencinin farkında değiliz.” (K5)

“Öğretmen jenerik olarak hazırlanmalı içinde ilkokula yoğunlaşacaklar için seçmeli güçlü bir temel hareket bölümü olmalı, ortaokula yoğunlaşacaklar için seçmeli ara oyun formları olmalı ve liseye yoğunlaşacaklar için de belli sporlarda çok üst düzey olması gerekir. Bitiminde de öğretmen ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenliği tercihinde bulunmalı ve onun seçiminde alan sınavı olmalı, bu alan sınavında da çok katı olunmalı. İlkokul gelene ilk üç yılında o düzeyde iyi bir performans veriyor mu vermiyor mu diye değerlendirme yapılmalı, sistem o şekilde tamamlanıp işlemelidir.” (K9)

“Benim kişisel olarak tespit ettiğim ve savunduğum bir tezdır. Biz öğretmen yetiştirirken hep lisede öğretmenlik yapacakmış 16-17 yaşındaki öğrencilere öğretmenlik yapacakmış gibi yetiştiriyoruz ve bu programımız da şuanda ona uygun bir program. Şöyle bir önerim var; burada piramitsel bir yaklaşımda program içeriği hazırlanması gerekiyor. Örneğin iki yıl temel eğitim yani bütün öğretmen adayları iki yıllık bir temel eğitim aldıktan sonra 3. ve 4. sınıflarda programlara ayrılması gerekir. Beden eğitimi öğretmenlik programında en az iki tane ama üç tanede olabilir. İlkokul, ortaokul ve lise programlarının olması gerekiyor. Ve bunların ders programlarının da buna göre tasarlanması gerekir. İki yıllık temel eğitimden sonra öğrenci hangi programı istiyorsa seçecek ve ona uygun öğretmen olacak. Biz sadece tek bir program yürütüyoruz ama çok farklı programları yürütecek insan yetiştiriyoruz. Bu programla çeşitli programlarını yürütecek insan yetiştirmek zordur. Bu nedenle ayrı ayrı olması gerekir ama bunun yolu da öğretmen adayı alırken “ilkokul öğretmeni mi olacaksın, ortaokul öğretmeni mi olacaksın” sorusunu sormadan ilk önce temel eğitime almak gerekiyor. Daha sonra kendi içinde programlara ayırıştırmak gerekiyor.” (K10)

Şekil 4.3’deki temalardan “Programdaki ders alanlarının sahip olması gereken yüzdeler” ilişkin kategorilere ilişkin katılımcı görüşleri alınmıştır. Konu ile ilgili katılımcı görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“Bu programdaki dersler dengeli, günümüze uygun genel kültür dersleri verilse, eğitim dersleri okulda uygulamaya dönük olsa, alan bilgisi derslerinin de içeriği değişse sorun yok. İçeriği düzeltilirse bu oranlar gayet uygun”. (K5)

“Lisans programı “ alan eğitimi dersleri”, “öğretmenlik meslek bilgisi dersleri” ve genel kültür” dersleri şeklinde kategorize edilmektedir. Bu oran ise sırası ile % 40, %40 ve %20 şeklinde dağıtılabilir.” (K7)

“% 40 eğitim dersleri % 60 alan bilgisi dersleri.” (K2)

“Ezbere bir şey söylemek çok zor. Bununla ilgili saha araştırması yapılır, Oradan çıkacak sonuçlardan çıkacak yeterliklere göre belirlemek gerekir. % 50 olmalı % 60 olmalı bu çok ezbere bir şey olur. Şu ankiler nasıl belirlemiş inanın bende bilmiyorum. Araştırmaya, deneyime, gözleme, değerlendirmeye dayandırılması gerekiyor. Buna dayanmayan hiçbir şey benim gözümde çok fazla bir şey ifade etmez. Bakın % 100 doğruluk değeri de olabilir ama benim bunu görmem lazım, birinin işine yarıyor olması lazım. Benim buradan mezun olan öğretmenim yurtdışına örneğin Almanya'ya gittiğinde orada bir okulda öğretmen olmak istediğinde oradakiler benim öğretmenimi seçiyorlarsa, beğeniyorlarsa ben iyi öğretmen yetiştiriyorum benim ölçütüm bu.” (K3)

“Şu anki ağırlıkları şöyle, özel alan bilgisi % 65 civarlarında genel kültür bilgisi % 12, formasyon da % 20-25 civarlarında. Ancak literatür incelendiğinde ya da başka ülkelerdeki bu ağırlıklara bakıldığında bizim programımız lise programında olması gereken ağırlıkları içeriyor. Eğer siz okulöncesi, ilkokul ve ortaokul programlarına dönük inceleme yapıldığında pedagojik ve genel kültürün özellikle pedagojik alanın daha ağırlıklı % 30-35'lere çıkması gerekiyor. Eğer üniversite için program yapıyorsanız pedagojik alanı azaltıyorsunuz, % 5'e düşürüyorsunuz ama aşağıya doğru yani küçük yaşa doğru indikçe pedagojik formasyon derslerinin oranının arttırılması gerekiyor.” (K10)

Şekil 4.3'deki temalardan “Programdaki ders içeriklerinin detaylandırılması” kategorisine ilişkin katılımcı görüşleri alınmıştır. Katılımcı görüşlerinden bazılarında aşağıda yer verilmiştir.

“Lisanstaki her bir dersin açıklaması 4-5 satırı geçmiyor bu da aslında programda standartlar oluşturmuyor. Dersi veren 60 kişi varsa 60 ayrı insan 60 ayrı şey söyleyebilir. Aslında derslerin konuların tek tek açıklanması gerekiyor.

Sadece nasıl öğretileceği kısmında çeşitli alternatifler sunup hocaya bırakmak gerekiyor. Programda 3 sayfa dersler varsa 50 sayfada bu derslerin açıklanması gerekiyor. Mutlaka detaylandırılmalıdır.” (K5)

“Program içeriklerinin bir iki cümle ile açıklanması, içeriğin tam net olmaması bazen farklı derslerde aynı içeriğin verilmesine sebep olmaktadır.” (K2)

“Uygulanan program MEB içeriği ile uyumlu olmak zorunda. Zaten “özel öğretim yöntemleri” dersinde ortaokul ve lise beden eğitimi dersinin kazanımları öğrencilere aktarılıyor.” (K7)

“Temel problem şudur. Bir dersin altı ya da yedi ana çıktısı olur. Bu altı ya da yedi ana çıktı bütün derslerde tanımlanmalıdır. Bunun bir literatür dayanağı olması gerekiyor. Her dersin öyle öğretmen eğitimini destekleyecek altı yedi tane çıktısının belirlenmesi gerekiyor, buna göre de kazanımlarının olması gerekiyor. Bizdeki problem ya çok fazla tanımlama ya da çok yüzeysel tanımlama ki bu da yeterli olmaz. Altı yedi ana çıktıdan çıkmış alt boyutlar olmalı, dersi veren öğretim üyesinin bunları savunması gerekiyor. Ve bu altı yedi grubun da hepsinin ölçüm yöntemlerinde tarif edilmesi gerekiyor.” (K9)

“Belli kriterler olsa bile bunun kontrolünü sağlayan sadece uygulayıcı. Denetleme sistemi var fakat aktif değil. Bir standart olmalı, mesleğin donanımına sahip öğretmen yetiştirmeliyiz. Fakat içerik detaylı olsa bile iş dersin sorumluluğundaki kişide bu anlamda etkili olur mu bilemiyorum.” (K8)

Şekil 4.3’deki temalardan “Program değişikliği yapılması” kategorisine ilişkin katılımcı görüşleri alınmıştır. Katılımcıların çoğunluğu mevcut programın revize edilmesi gerektiği, bir kısmı yeni bir program yapılması ve öğretmenlik programının yüksek lisans düzeyinde bir program olması gerektiğine dair görüşlerini belirtmişlerdir. Katılımcıların konu ile ilgili görüşlerinden bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Revize edilmesi için en pratik ve uygulanabilir yoludur. Yeni baştan program gereksiz bir zaman kaybı ve deneyimlerin inkar edilmesi olur.” (K4)

“Üzerinde ve içerikte değişiklikler yapıldığında, ders kredi ve saatleri azaltıldığında uygulanabilir gibi duruyor. Çünkü bu sürece deneyimlerle gelindi. Yani çok fazla öğretmen yetiştirme programları değiştirildi. Çok fazlasıyla emek harcayarak araştırmalar, incelemeler yapıldı. Tartışmalar yapıldı, komisyonlar

kuruldu en sonunda geldiğimiz nokta burası. Bunun üzerinde bazı değişiklikler, eklemeler, çıkarmalar yapılarak buradan yürütülebilir. Çünkü batıdaki programlar incelendiğinde farklı dersler olmasına rağmen % 80'e yakın bir uyuşma var.” (K10)

Yeni bir sıfırdan başlamalı. Öncelikle model ne olmalı, nasıl bir öğretmen yetiştirmeliyiz sorusuna cevap aranmalı, alt boyutları ortaya konulmalı yani bu öğretmenin parçaları nasıl olmalı, buna uygun da ders konulmalı, dört yılsonunda da nasıl bir öğretmen ortaya koyuyoruz. Beklentilerimiz neler, bu beklentiler bu insanı yakalıyor mu yakalamıyor mu buna bakılması gerekiyor. Yani ölçme değerlendirme kısımlarının değerlendirme kısmının programa konulması gerekiyor. Ders ayrıntılarının da tek tek yazılması gerekiyor. Derslerde neler öğretileceği ile ilgili detay verilmesi gerekiyor.” (K5)

“Benim önerim lisans yerine yüksek lisans şeklinde yaparım. Bunda çok fazla müdahale etmem. Pedagojik formasyon düzeyinde eğitim verilerek öğretmen olması sağlanıp yapılandırılması gerekir. Bir on sene sonra durum bunu getirecek.” (K9)

4.5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Derslerle İlgili Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde “*Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alan derslerle ilgili görüşleri nelerdir?*” sorusuna yanıt aranmış ve bununla ilgili sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

Lisans programında yer alan derslerin gerekli olup olmaması ile ilgili öğretmenlerin görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Değerlendirme yaparken lisans dersleri alanlarına göre ayrılmıştır. Aşağıda alan bilgisi derslerine göre öğretmenlerin derslerle ilgili görüşleri yer almaktadır.

Tablo 4. 7. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Alan Bilgisi Derslerinin Gerekliliği

Alan Bilgisi Lisans Dersleri	Gerekli Değil		Düzeltilmeli		Gerekli	
	f	%	f	%	f	%
1. Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri	24	5.3	50	10.9	384	83.8
2. Genel Jimnastik	28	6.2	38	8.3	392	85.5
3. İnsan Anatomisi ve Kinesiyoloji	48	10.5	59	12.9	351	76.6
4. Basketbol	30	6.6	33	7.2	395	86.2
5. Yüzme	30	6.6	51	11.1	377	82.3
6. Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	12	2.6	9	2.0	437	95.4
7. Artistik Jimnastik	95	20.8	117	25.5	246	53.7
8. Atletizm	20	4.3	33	7.3	405	93.4
9. Doğa Sporları	31	6.8	71	15.5	356	77.7
10. Egzersiz Fizyolojisi	39	8.5	50	10.9	369	80.6
11. Ritim Eğitimi ve Dans	57	12.4	70	15.3	331	72.3
12. Hentbol	38	8.3	47	10.3	373	81.4
13. Antrenman Bilgisi	21	4.6	38	8.3	399	87.1
14. Futbol	34	7.4	45	9.8	379	82.7
15. Halk Oyunları	34	7.4	67	14.6	357	77.9
16. Psikomotor Gelişim	17	3.7	44	9.6	397	86.7
17. Fiziksel Uygunluk	23	5.0	34	7.4	401	87.6
18. Voleybol	25	5.4	33	7.2	400	87.4
19. Beden Eğitimi ve Spor Tarihi	32	6.9	92	20.1	334	73.0
20. Beceri Öğrenimi	34	7.4	57	12.4	367	80.2
21. Egzersiz ve Beslenme	28	6.1	21	4.6	409	89.3
22. Eğitsel Oyunlar	12	2.6	19	4.1	427	93.2
23. Engelliler İçin Beden Eğitimi	19	4.1	35	7.6	404	88.3
24. Araştırma Projesi	69	15.1	97	21.2	292	63.7
25. Beden Eğitimi ve Spor Yönetimi	31	6.8	60	13.1	367	80.1

Öğretmenlerin görüşlerine göre alan bilgisi dersleri içerisinde gereklilik oranları en yüksek % 95.4 oranla Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım, % 93.4 oranla Atletizm ve % 93.2 oranla Eğitsel Oyunlar dersleridir. Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım dersi ayrıca öğretmenlerin görüşlerine göre bütün lisans dersleri arasında da en yüksek yüzdelerle orana sahip derstir. Katılımcı görüşlerine göre en düşük orana sahip dersler ise % 63.7 oranla Araştırma Projesi ve % 53.7 oranla Artistik Jimnastik dersleridir.

Öğretmenlerin lisans programında yer alan genel kültür lisans derslerine ilişkin görüşlerine Tablo 4.8.'de yer verilmiştir.

Tablo 4. 8. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Genel Kültür Lisans Derslerinin Gerekliliği

Genel Kültür Lisans Dersleri	Gerekli Değil		Düzeltilmeli		Gerekli	
	f	%	f	%	f	%
1. Türkçe I-II (Yazılı Anlatım/ Sözlü Anlatım)	99	21.6	90	19.7	269	58.7
2. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II	150	30.6	84	18.3	234	51.1
3. Temel Müzik Eğitimi	82	18.0	112	24.3	264	57.7
4. Bilgisayar I-II	90	19.7	95	20.7	273	59.6
5. Yabancı Dil I-II	101	22.1	93	20.3	264	57.6
6. Türk Eğitim Tarihi	108	23.6	139	30.3	211	46.1
7. Bilimsel Araştırma Yöntemleri	48	10.5	97	21.2	313	68.3
8. Etkili İletişim Becerileri	19	4.1	35	7.6	404	88.2
9. Drama	58	12.6	102	22.3	298	65.1
10. Toplum Hizmet Uygulamaları	69	15.1	90	19.7	299	65.2

Öğretmenler genel kültür lisans derslerinden gerekli olduğunu düşündükleri en yüksek orana sahip ders % 88.2 oranla Etkili İletişim Becerileri dersidir. Bu ders haricindeki tüm derslerin genel olarak yüzdeler oranları düşüktür. Öğretmen görüşlerine göre en düşük yüzdeler oranına sahip dersler arasında ise % 59.7 oranla Bilgisayar I-II, % 58.7 oranla Türkçe I-II (Yazılı Anlatım/ Sözlü Anlatım), % 57.7 oranla Temel Müzik Eğitimi, % 57.6 oranla Yabancı Dil I-II, % 51.1 oranla Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II ve % 46.1 oranla Türk Eğitim Tarihi dersidir.

Öğretmenlerin lisans programında yer alan öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin görüşlerine Tablo 4.9.'da yer verilmiştir.

Tablo 4. 9. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Öğretmenlik Meslek Bilgisi Lisans Derslerinin Gerekliliği

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Lisans Dersleri	Gerekli Değil		Düzeltilmeli		Gerekli	
	f	%	f	%	f	%
1. Eğitim Bilimine Giriş	59	12.9	59	12.9	340	74.2
2. Eğitim Psikolojisi	43	9.4	38	8.3	377	82.3
3. Öğretim İlke Yöntemleri	35	7.6	65	14.2	358	78.2
4. Özel Eğitim	23	5.0	62	13.5	373	81.4
5. Ölçme ve Değerlendirme	27	5.9	43	9.4	388	84.7
6. Özel Öğretim Yöntemleri I-II	27	5.9	60	13.1	371	81.0
7. Öğretim Teknolojileri Materyal Tasarımı	66	14.4	85	18.6	307	67.0
8. Sınıf Yönetimi	16	3.5	42	9.2	400	87.4
9. Okul Deneyimi	19	4.1	30	6.6	409	89.3
10. Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	91	19.9	99	21.6	268	58.5
11. Rehberlik	35	7.6	53	11.6	370	80.8
12. Öğretmenlik Uygulaması	14	3.1	25	5.4	419	91.5

Öğretmen görüşlerine göre öğretmenlik meslek bilgisi dersleri arasından en yüksek yüzdeler orana sahip ders % 91.5 ile Öğretmenlik Uygulaması dersi, en düşük yüzdeler orana sahip ders ise Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi dersi.

4.6. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alması Gerekli Düşünülen Zorunlu Derslere İlişkin Bulgular

Bu bölümde “Öğretmenlerin görüşlerine göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alması gerekli düşünülen zorunlu dersler nelerdir?” sorusuna yanıt aranmış ve bununla ilgili sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

Araştırmada nicel veriler toplanırken öğretmenlere de lisansta yer almasını istedikleri zorunlu derslerin neler olduğunun sorulduğu açık uçlu bir soru yer almaktadır. Katılımcılar içerisinde bu açık uçlu soruya katkıda bulunmak isteyenlerden çeşitli görüşler alınmıştır. Öğretmenlerin görüşlerine göre programda yer alması istenilen derslerin isim ve frekansları aşağıda Tablo 4.10.’da yer almaktadır.

Tablo 4. 10. Öğretmen Görüşlerine Göre Programda Zorunlu Yer Alması Gerektiği Düşünülen Dersler

Dersler	f	Dersler	f
Okul sporları bilgi ve beceri yönetim sistemi	12	Değerler Eğitimi	2
İlkyardım	10	Çocuk Jimnastiği	2
Branş Hakemliği ve Oyun Kuralları	8	Biyomekanik	2
Spor Felsefesi	6	Bebek Egzersizi	2
Yaş Gruplarına Göre Sporlar	5	Düzeltilici Egzersizler	1
Yaş Gruplarına Göre Öğretim Yöntemleri	5	Toplum Sağlığı	1
Beslenme	5	Fitness	1
Spor Etiği	5	Spor Fotoğrafçılığı	1
Spor Psikolojisi	5	Sporda Fairplay	1
Törenler ve Kutlamalar	5	İşitme Engelliler için Beden Eğitimi	1
Sporda Yetenek Seçimi	4	İleri Masaj Teknikleri	1
Yaşam boyu Spor	4	Dans	1
Çocuk ve Spor	4	Saha Tesis ve Malzeme Bilgisi	1
Bocce	3	Spor Yazarlığı	1
Pilates	3	Modern Dünya'da Beden Eğitimi ve Spor	1
Spor Organizasyonları	3	Kış Sporları	1
İstatistik	3	Genetik Fizyolojisi	1
Liderlik	3	Spor Pazarlaması	1
Spor Ekonomisi	2	Dezavantajlı Gruplar ve Egzersiz	1
Mesleki Yabancı Dil	2	Müzik Eğitimi	1
Temel Hareket Eğitimi	2	Zihinsel Oyunlar	1
Geleneksel Çocuk Oyunları	2	Sokak Sporları	1
Görsel Sanatlar	2	Ayak Tenisi	1
Sporcu Koçluğu	2	Bisiklet	1
Sporda Teknoloji Kullanımı	2	Nefes Eğitimi ve Terapisi	1
Görgü ve Zarafet Kuralları	2		

Katılımcı öğretmen görüşlerine göre en fazla Okul Sporları Bilgi ve Beceri Yönetim Sistemi dersinin olması gerektiği ifade edilmiştir. Bu ders içeriğinde özellikle evrak işleri, okulda tutulan defterler, lisans işlemleri, e-okul sistemi hakkında bilgi, okul sporlarının işleyişi gibi konuların olması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra ilk yardım dersinin programda var olduğu fakat bir dersle birleştirerek değil de tek başına ileri düzeyde daha detaylı verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Aynı zamanda branşlar bazında bir takım hakemlik becerisi ve oyun kurallarıyla ilgili bir dersin olması, spor felsefesinin mutlaka verilmesi, yaş gruplarına göre branşların ve öğretim metotlarının verilmesi gibi bir takım görüşlerini ifade etmişlerdir.

4.7. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Mevcut Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında Seçmeli Olarak Yer Alan, Alan Bilgisi, Genel Kültür ve Meslek Bilgisi Derslerinden Önemli Olanlara İlişkin Bulgular

Bu bölümde “Öğretmenlerin görüşlerine göre mevcut beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alan, alan bilgisi, genel kültür ve meslek bilgisi seçmeli derslerinden önemli olanlar nelerdir?” sorusuna yanıt aranmış ve bununla ilgili sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

Araştırmanın nicel bölümünde öğretmenlere mevcut programda seçmeli olarak verilen alan bilgisi derslerinden önemli gördükleri dersleri belirtmeleri istenmiştir. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre seçmeli alan bilgisi derslerinden önemli olanlara Tablo 4.11’de yer verilmiştir.

Tablo 4. 11. Öğretmen Görüşlerine Göre Mevcut Programdaki Seçmeli Alan Bilgisi Derslerinden Önemlileri

Alan Bilgisi Seçmeli Dersler	f	Alan Bilgisi Seçmeli Dersler	f
Badminton	324	Okçuluk	127
Okul Öncesi ve İlköğretimde Hareket Eğitimi	317	Spor Felsefesi ve Olimpizm	127
Masa tenisi	301	Kayak	126
Temel Hareket Becerileri	273	İzcilik	116
Tenis	263	Sualtı sporları	106
Spor Psikolojisi	262	Trekking	102
Antrenman Bilim	260	Taekwondo	97
Beden Eğitimi ve Spor Pedagojisi	259	Atıcılık	86
Futsal	242	Binicilik	71
Can kurtarma	233	Boks	61
Step-Aerobik	199	Judo	58
Satranç	189	Eskrim	56
Spor Sosyolojisi	172	Karate	55
Sportif Ritmik Cimnastik (Kız)	157	Bowling	54
Orienteering	152	Buz pateni	50
Dağcılık	139	Halter	46
Güreş (Erkek)	131	Buz hokeyi	45
Gösteri Cimnastiği	130	Çim hokeyi	43

Öğretmen görüşlerine göre Badminton, Okulöncesi ve İlköğretimde Hareket Eğitimi, Masa Tenisi ve Temel Hareket Becerileri dersi en fazla önemli olan dersler içerisinde öne çıkmaktadır.

Aşağıda Tablo 4.12.'de öğretmenlerin görüşlerine göre seçmeli genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden önemli olanlara yer verilmiştir.

Tablo 4. 12. Öğretmen Görüşlerine Göre Mevcut Programdaki Seçmeli Genel Kültür ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinden Önemlileri

Genel Kültür ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Seçmeli Dersler	f	Genel Kültür ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Seçmeli Dersler	f
Yaşam Boyu Spor	356	Eğitimde Program Geliştirme	144
Beden Eğitimi ve Sporda Organizasyon Teknikleri	262	Türk Eğitim Tarihi	122
Beden Eğitimi ve Sporda Halkla İlişkiler	248	Eğitim Felsefesi	108
İleri Spor Masajı Teknikleri	244	Karşılaştırmalı Eğitim	108
Spor Animasyonu ve Teknikleri	204	Toplam Kalite Yönetimi	104
Türk Eğitim Sisteminde Sorunlar, Eğilimler ve Gelişmeler	184	Antropometri	103
Türk Spor Tarihi	177	Eğitim Tarihi	67
Beden Eğitimi ve Sporda Ergonomi	158		

Öğretmenlere nicel veri toplamak için oluşturulan ankette seçmeli genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi dersleri verilmiş ve bu dersler içerisinde önemli gördüklerini işaretlemeleri istenmiştir. Birden fazla seçenekte işaretleme yapmalarına izin verilmiştir. Öğretmen görüşlerine göre önemli görülen derslerin başında Yaşam Boyu Spor, Beden Eğitimi ve Sporda Organizasyon Teknikleri, Beden Eğitimi ve Sporda Halkla İlişkiler dersi gelmektedir.

4.8. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programıyla İlgili Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin lisans programıyla ilgili görüşleri alınırken ilk olarak “*Lisans programının genel bir değerlendirmesini yapar mısınız?*” sorusu yöneltilmiştir. Daha sonra programın genel değerlendirmesini yapmaları, programdaki güçlü ve zayıf yönleri, eksiklikleri, beklentiye uygun öğretmen tipi yetiştirip yetiştiremeyeceğini, öğretmenlik yaşantılarında en çok neye ihtiyaç duydukları, programın beklentiyi

karşılıyıp karşılamadığı gibi bir takım sorular sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya yönelik belirttikleri görüşler çözümlenmiş ve elde edilen temalarla bu temalara ilişkin kategoriler şekil 4.4'te verilmiştir.

Öğretmenlerin lisans programının genel değerlendirilmesine ilişkin görüşleri uygulamalı derslerin arttırılması (f=20), genel kültür derslerinin değerlendirilmesi (f=16), öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin değerlendirilmesi (f=9), programın beklentiye uygun öğretmen yetiştirilmesi (f=13), alan bilgisi derslerinin değerlendirilmesi (f=15), programın yeterliliği ile ilgili düşünceler (f=9), programın yaş grubuna göre ayrılması (f=8), programdaki eksiklikler (f=10), programla ilgili öneriler(f=15), programın güçlü ve zayıf yönleri (f=9) olarak on temaya ayrılmıştır. Her bir temaya ait katılımcılara ait doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Şekil 4.4.'deki temalardan her biriyle ilgili kategorilere ilişkin katılımcı görüşlerini ayrı ayrı değerlendirmek yerine birkaç benzer temanın kategorilerine birlikte yer vermenin daha uygun olacağı düşünülmüştür. Katılımcılar mevcut programda uygulamalı derslerin arttırılmasına yönelik görüş belirtmişlerdir. Ayrıca uygulanmakta olan programla ilgili bir takım önerilerde bulunmuşlardır. Bazı derslerin eklenmesi gerektiği, bazı derslerin yeterli olmadığı, ders çeşitliliğinin arttırılması bu öneriler arasındadır. Konu ile ilgili katılımcı görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“Beslenme ile ilgili ders yetersiz, temel müzik eğitimi yerine bu ders saati fazlalaştırılabilir. Genel itibariyle okullarda bir obezite ile ilgili sorunumuz var. Dünyanın genelinde de var ülkemizde de var. Lise ve ortaokul çağındaki çocukların doğru beslenme alışkanlığının kazandırılması noktasında beden eğitimi öğretmenlerinin büyük görevi var.”

“Bilimsel araştırmanın daha etkin şekilde verilmesi gerekir çünkü bu dersi iyi alırsa araştırmaya sevk edilecektir. Araştırmaya sevk edilen öğretmen 3-4 yıl sonra eksikliklerini fark edip kendisini geliştirmek için farklı yolları seçer. Yani araştırmaya sevk eden bir öğretmen olması için bu ders iyi verilmelidir.”

“Derslerin içeriğine baktığımız zaman her şey tam gibi ama ruh olarak bir eksik var o da değerler eğitimi. BESYO'lardaki en büyük eksiklik değerler eğitimi, zaten değişen müfredata da eklendi. Bizim alanda bu daha fazla çünkü öğretmenler içinde en fazla rol model alınan kişi beden eğitimi öğretmeni bu yüzden mutlaka bu dersin verilmesi gerekiyor.”

“Bölümde genel kültür geliştirilebilir. Diğer bölümlerden fakültelerden en az sanattan ya da tıbbi alandan iki ya da üç ders alma zorunluluğu getirilebilir. Bu konuda esneklik olmalı. Buna göre düzenleme yapıp kendini geliştirmeli. Araştırmayı, okumayı, gelişime açık olmayı öğrenmek gerekiyor. Alanıyla ilgili ya da farklı alanda kendini geliştirmeye yönelik bir şey yapmıyor. Beden eğitiminin genel kültürle ilgili bir yeterliliğine sahip olması gerekiyor.”

“Seçmeli dersler çok çeşitli olmalı ki öğretmen bilgilensin deneyim sahibi olsun mesela salonu yok hiçbir şeyi yok çok para harcamadan dart alıyor çocuklarla aktivite yapıyor veya hemsball kapalı küçük alanda vakit geçirilebilir. Öğretmenin çok donanımlı olması lazım ki üretebilsin.”

“Okul deneyimi, sınıf yönetimi gibi derslerin tek yarıyıl değil de her yarıyıl olması gerekiyor. 4. Sınıfta bir yarıyıldan görülüyor buradan mezun olup okula gittiğinde bir kargaşa yaşıyor, ne yapacağım, hangi adımları kullanacağım bir afallıyor. Ama her dönem yapıldığı zaman belli bir alışkanlık kazanacak, ne yapacağını, nasıl kararlar vereceğini daha öncesinden belirleyebilecek. Veya ilk atandıklarında zümre toplantıları oluyor, bu toplantılarda ne yapacaklarını veya nasıl bir yol izleyeceklerini bilmiyorlar. Sınıf yönetimi, okul deneyimi veya staj bir yarıyıl değil de her dönem verilirse faydalı olur diye düşünüyorum.”

“Takım sporlarında özel öğretim yöntemleri, bireysel sporlarda özel öğretim yöntemleri vs. gibi, kişinin mesela bu şekilde takım çalıştırmayı bir şeyleri öğretmeyi öğrenmesi lazım. Bir antrenör mantığından ziyade bir öğretmen mantığının olması gerekiyor bunu da özel öğretim yöntemleriyle yapması gerekiyor.”

“Benim dönemimde öğretmenlik uygulaması dersi ilk yıl ilk dönemde ve üniversiteye başlar başlamaz bir öğretmen olacağını hissediyordun. Derse müdahale etmiyorduk bir şey yapmıyorduk fakat izleyerek 4 yıl sonra öğretmen olacağımız kafamıza kazınıyordu. Öğretmenliğe dair uygulamalar çok geç. Bir şey bilmesek bile gözlem yapıyorduk. Okul deneyimi dersinin ilk dönemde olması gerekiyor. Birde en büyük hata üniversitedeki öğretim elemanları ile milli eğitimde çalışanların bir bağlantısı yok. Milli eğitimde hiç çalışmamış birisinin milli eğitime öğretmen yetiştirmesi bana ütöpik geliyor.”

“Eski köy enstitülerindeki gibi öğretmen yetişmeli. Örneğin öğretmen geliyor ultra lüks donanıma sahip bir okuldan mezun olmuş düşünün 11 tane kort var öğretmen kortta yetişmiş bir köye atanıyor bir tane top bile yok öyle olunca diyor ki burada beden eğitimi öğretmenliği yapılmaz. Öyle bir algı oluşuyor aslında hayır her şartta çalışabilmeli çoğu öğretmen üretilmiyor düşünmüyor. Lisans eğitimi bunu düşünmesine engel oluşturuyor. Bunun için okul deneyiminde içerik olarak bunu aktarılabilir. Okul deneyimine giderken iyi şartlardaki okula gidiyor. Salonlu okul veya yüzme havuzu olan okul oysaki atandığında dolmuş bile geçmeyen yerlere atanıyor. Dezavantajlı bölgeler var o yüzden çeşitlendirerek bu dersi almalı diye düşünüyorum.”

Öğretmenler alan bilgisi dersleri, genel kültür dersleri ve öğretmenlik mesleği derslerinin genel bir değerlendirmesini yapmıştır. Bu değerlendirmeye göre alan bilgisi derslerinin özellikle yetersiz olduğu ders sayısı ve saatlerinin artırılması gerektiği, genel kültür derslerinin gereksiz derslerle doldurulduğu ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin ise alan özgü uyarlanamadığı için problem yaşadıklarını ve bu dersleri kendi alan uzmanı öğretim elemanlarından almak istedikleri ile ilgili görüşlerini belirtmişlerdir. Katılımcı görüşlerinden bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Nitelikli bir İngilizce almıyorsa bu dersi almasına da gerek yok. Eğer haftada 15 alınıyorsa tamam bir şey söylemiyorum mesleki gelişim açısından çok önemli ama sadece olduğunu göstermek için 2 saatlik 4 saatlik İngilizcenin hiçbir faydası olduğunu düşünmüyorum.”

“Verilecekse 1-2 şeklinde değil de mesela bir dilekçe yazacak kadar Türkçe dersini alması gerekiyor çünkü bilinmiyor. Ama iki döneme ayrı ayrı Tarih ve Türkçe dersinin verilmesini bence mantığı yok.”

“Türk Eğitim Tarihi olabilir ama Tarih dersi zaten onu öğrenip gelmeliydik veya Bilgisayarı, İngilizceyi. Bunlar Milli Eğitimin genel amaçlarından bu yaşa kadar bunları öğrenmek durumundaydık. Burada gerek olduğunu düşünmüyorum.”

“Genel kültür dersleri fazla bu derslerin azaltılıp, özel alan bilgisi dersleri arttırılabilir.”

“Programa baktığımızda % 20 civarı genel kültür dersi var, 16 dersin çok olduğunu düşünüyorum. Bu seviye gelene kadar öğrenmemiz gereken dersler vardı. Bizim işimiz aktarım olduğu için, transfer olduğu için, bilgiyi iyi

transfer etmek adına etkili iletişim becerisini çok iyi kullanabiliyoruz adına bu dersler üzerinde yoğunlaşabiliriz.”

“Eğitim fakültesinden gelen hocaların bize bir şeyleri aktarabilme yeteneği yok, materyal dersinde bana maket yaptırılıyor. Benim potam yoksa topum yoksa nasıl ders işlerim bunun mantığının verilmesi lazım. Bu dersler beden eğitimi bölümü antrenörlük vb. çalışanlar değil de eğitim fakültelerinden ders alıp onların vermesi gerekiyor.”

“Eğitim derslerinde beden eğitimi kökenli biri olsun eğitimde doktorasını bitirmiş biri bu dersleri daha iyi verebilir.”

“Biz bu dersleri KPSS’ye yönelik gördük hep o bakış açısıyla, bunları uygulamada görmedik. Bu derslerle uygulama arasında sıkıntı var. Yan yana olurdu perçinlerdi.”

Öğretmenler programda bir takım eksiklikler olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ortak görüşü özel öğretim yöntemleri dersinde ciddi sıkıntılarının olduğudur. Ders saatinin yetersiz olduğu ve branşa özel yöntemlerin öğrenilmemesi belirtilen en önemli eksikliklerdendir. Programdaki eksiklik olarak ayrıca seçmeli derslerin az ve kısıtlı olması, bazı derslerin daha erken dönemde verilmesi ve lisans programının önceki uygulanan programlara göre uygulama yönünün zayıf olması da belirtilmiştir. Konuyla ilgili katılımcılara ilişkin görüşlerden bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Sınıf yönetimi bu programda daha geç verilmiş, bence sınıf yönetimi daha erken olabilir çünkü o çok önemli sorun yaşanan bir kısım.”

“Sınıf yönetimi dersi aldığımız zaman biz bazı derslerde konu anlatıyoruz. Özellikle spor derslerinde sunum yapıyoruz. Eğer sınıf yönetimi dersini erken alırsak bu sunumumuz daha etkili olabilir. Yani 1 ya da 2 saatliğine orada öğretmen oluyoruz.”

“Daha önceki uygulanan programlar spor temelliydi, seçtiğimiz dersler öğretmenliğe yönelik değil de bizim aldığımız sportif etkinliklere göre dizayn edilmişti.”

“Seçmeli ders kavramı çok yerleşmemiş, sayıları az ve bu dersleri bizim seçmemiz lazım ama seçilmiş önümüze gelmiş oluyor. Zorunlu seçmeli yani, çok sağlıklı olduğunu düşünmüyorum.”

“Özel öğretim yöntemleri dersinin gerçekten arttırılması lazım çok faydalı bir ders, öğretmenlik hayatında çok faydası oluyor. Alan dersleriyle ilgili bu seçmeli derslerin arttırılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü o kadar çok branş var ve ben bunları görmeden mezun oldum fakat şu an öğretmenlik hayatımda icra ediyorum.”

Öğretmenlerin programın beklentiye uygun öğretmen yetiştirip yetiştirmediği ile ilgili görüşleri istenmiştir. Katılımcıların çok büyük bir çoğunluğu beklentiye uygun öğretmen yetiştirmediğini ve eksikliklerin olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca programın güçlü ve zayıf yönleriyle de ilgili görüşlerini belirtmişlerdir. Konu ile ilgili katılımcı görüşlerinden bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Bana göre uyumlu beklentiyi karşılıyor, sonuçta biz sporcu yetiştirmiyoruz öğrenci yetiştiriyoruz. Biz hem takım hem bireysel sporları aldık aynı zamanda öğrenciye nasıl yaklaşılır onu aldık, son sınıfta da bunu deneme şansı bulduk, hem okul deneyimi hem de öğretmenlik uygulamasında. Benim için yeterliydi.”

“Lisans programında hep ideal olana göre biz eğitim aldık. Ama ideal olan milli eğitimde yok yani biz ders işlerken voleybol dersinde mevcudumuz 25’di 12 top geliyordu şunun yapılması lazım 3 topun var 30 öğrencin var bu öğrencileri nasıl daha etkin kullanabileceksin bununla alakalı eğitimin verilmesi gerekiyor. Problem çözmeyi öğretebilecek bir yöntem olmalı ki öğrenci her duruma ayak uydursun. Öğretim elemanı değişik öğrenme ortamları yaratmalı, dışarda içeride, hava kötü hava iyi, top sayısı az öğrenci sayısı fazla öğrenci sayısı eksik, yaş grubu küçük, yaş grubu büyük yani çalıştığımız ortamın çeşitliliğine göre bir düzenleme yapılırsa öğretmen burada daha hazır yetişecektir.”

“4 yıl boyunca en faydalı dersin özel öğretim yöntemleri olduğunu düşünüyorum. Ondan önce öğrencinin karşısına çıktığımız zaman bir şeyi nasıl anlatacağımızı bilmiyorduk. Verimli işlendiğinde bu dersin çok faydası olduğunu düşünüyorum.”

“Bence teorik bilgiler fazla, şuan zaten teknoloji çağındayız ben şuan TFF’nin kuruluş yılını telefonda öğrenebilirim. Bunu öğrenciye aktarıp aktarmamak çok bir şey değiştirmez ama ben futbolda ofsayı anlatmalıyım aktarmalıyım. Örnekler kullanarak bunu öğrenciye göstermeliyim. Veya

basketbolda bir atışı öğrenciye gösterip yaptırmalıyım. Biz beden eğitimi öğretmeniyiz gösterip yaptırma tekniğini kullanıyoruz. Çocuk bizi model alacak önce bizi gözlemleyecek görecektir ve biz bunu yapalım ki öğrencide yapabilsin.”

“Doktorada yeterlik sınavı var lisanstaki öğrencilerinde belirli bir yetiye sahip olması gerekiyor her dersin minimum bir kriterde öğrenci adına çıktısı olması lazım. Ders içeriklerinin tanımlanması lazım.”

Öğretmenler uygulanan programla ilgili her yaşa hitap etmediği ve yaş grubuna göre bir öğretim olması için bir ayırımın ya da düzenleme olması gerektiği ile ilgili görüşlerini belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların pek çoğu tarafından lisans programının bu anlamda yetersiz olduğu belirtilmiştir. Konu ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinden bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Bu programın yaş grubuna göre bölünmesi lazım, ilkokul, ortaokul ve lise içeriğine göre oluşturulması lazım. Bizim aldığımız eğitimde çok basit işleniyor. 5, 6, 7, 8 sınıf öğrencilerin seviyesinde oyunlar işleniyor ve ona göre uygulama yaptırılıyor ama lise farklı bir yer. Ergene göre bir seçmek ve anlatmak çok farklı, o yüzden yetersiz ve seviyelere göre bölünmeli.”

“Çocukların ruhundan anlayabilecek şekilde üniversite bize bu formatı vermeli, bu formatı biz sonradan şekillendireceğiz. 30 çocuk karşınızda ışıl ışıl gözlerle bakarken onların ruhundan anlamalısınız. Bireysel farklılıklara saygı gösteremiyoruz hepsine aynı davranıyoruz. 1. Kademedeki öğretmenlerin 30 öğrencinin bireysel farklılıklarını ortaya çıkarabilecek kadar donanımlı, sevgi dolu ve olaylara dâhil edecek profildeki öğretmenleri yetiştirmeliyiz.”

“Yapılandırmacı düşüncede problem çözme becerisinin analitik düşünme becerisinin geliştirilmesidir. Bu program yeterli değil, lisansta da kişi son sınıfa geldiği zaman problem çözme becerisini geliştirmiş olması gerekiyor. Bu program bunu geliştirmiyor programın çıktısı belli değil. MEB'deki kazanım gibi çok detaylandırmadan bir takım kazanımların ders maddelerinin belirlenmesi gerekiyor. Çıktılar yuvarlak kelimelerle değil de analitik düşünme analiz sentez gibi bir takım nitelikleri kazandıracak şekilde mezun etmek gerekiyor. Lisansta bu yetilerin gelişmesi lazım daha sonra da öğretmeni nereye koyarsan koy başına gelebilecek problemleri çözebilecek yetiye sahip olması gerekiyor.”

“Ben yeterli olmadığını düşünüyorum. Özellikle branş derslerinde bize basketbol, voleybol öğretilmeye çalışıldı. Bize bir öğrenciyi öğretmeyi öğretmediler de sadece bize branşı öğretmeye çalıştılar. Öğretim yöntemlerinde de KPSS’ye yönelik çalıştık. Hâlbuki sahada basketbolu, yüzmeyi bir çocuğa öğretmeye çalışır gibi bize anlatılsaydı o zaman daha sağlıklı olurdu diye düşünüyorum.”

“Ben programın ideal ve yeterli olduğunu söylüyorum, kişi kendini geliştirecekse o sonradan olur, bu kalıp beden eğitimi öğretmeni yetiştiriyor geriye kalan kişinin kendini geliştirmesine bağlı. Kişinin zaten boş zamanı oluyor öğrenebilir.”

5. TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sonuçlarının genel değerlendirmesi alanyazında yapılan araştırmalar kapsamında yapılmış ve araştırma verileri alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi dersleri olarak sınıflandırılarak tartışılmıştır.

5.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Genel Değerlendirilmesi ile İlgili Tartışma

Araştırma sonuçlarına göre programın genel değerlendirmesi yapılırken; beden eğitimi öğretmenliğinin bağlı bulunması gereken fakülte, lisans programındaki mevcut ders sayıları ve kredileri, lisans programının hangi kurum tarafından yapılması gerektiği, lisans programının MEB öğretim programları ile uyumu, programla ilgili eleştiriler, programın güncelliği hakkındaki düşünceler ve staj süresi ve içeriği gibi pek çok konu başlığı ortaya çıkmıştır. Öncelikle katılımcılar beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünün bağlı bulunması gerektiği fakülte konusunda tam bir görüş birliği sağlayamamıştır. Eğitim fakültesi içerisinde yer alması gerektiği ile spor bilimleri fakültesinde olması konusunda fikir ayrılıkları bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik havasına bürünmeleri, diğer meslektaş adayları ile bir arada olabilmeleri, karşılıklı fikir, duygu ve düşünce akışının sağlanabilmesi açısından beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünün eğitim fakültelerinde olması bir avantaj olarak düşünülebilir. Ancak, ülkemizde eğitim fakülteleri içerisinde beden eğitimi öğretmenliği bölümü uygulaması denenmiş ancak süreç içerisinde bu uygulamanın sağlıklı işlememesinden dolayı önce yüksekokullaşma ardından fakülteleşme sürecine gidilmiştir (12, 123).

Öte yandan, beden eğitimi öğretmenlik alanının özel yetenekle öğrencilerini alması, dolayısıyla bu öğretmenlik alanının sahadaki uygulamalarda kullanılmak üzere çeşitli özel araç-gereç, malzeme ve tesislerinin olması gibi sebepler beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitim fakültelerinde yetiştirilmesinin önündeki en önemli engellerdir. Ayrıca beden eğitimi öğretmenliğinin teorisinin yanında uygulamalı derslerden oluşması, dolayısıyla da sınıf içi etkinliklerle birlikte sınıf dışı etkinliklere de hitap etmesi ve uygulanma şeklinin diğer derslere göre farklı olması bu bölümü diğer

bölgümlere göre farklılaştırmaktadır. Ancak spor bilimleri fakültesi içerisinde hem alanda uzman hem beden eğitimi öğretmen adaylarının istek, ilgi ve ihtiyaçlarını iyi bilen ve bunları karşılayan bir kadronun olmasının nitelikli öğretmen yetiştirmenin en önemli koşulu olduğu söylenebilir. Dolayısıyla Hardman'ın (84) işaret ettiği, var olmaya devam eden yetersiz nitelikli ve/veya yeterli derecede eğitilmemiş öğretmenler (özellikle ilköğretim okullarında) olduğu sonucu ancak böyle değiştirilebilir.

Araştırmanın nitel veri sonuçlarına göre; MEB'de uygulanan öğretim programı ile lisans programı arasında uyum olmadığı ve uyumlu hale getirilmesi gerektiği yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. MEB'de uygulanan öğretim programının sürekli değişmesi, yenilenmesi, uygulanan mevcut programın da yenilenmesini gerektirmektedir. Dolayısıyla istihdamı düzenleyen MEB olduğu düşünülürse lisans programının buna uygun çıktı vermesi gerekmektedir. Bulca ve ark.(124) tarafından yapılan araştırmada da öğretmenlik programı ile MEB programlarının paralellik göstermesi gerektiğine vurgu yapılmıştır. Araştırma sonucundan ve yapılan araştırma bulgularından yola çıkarak, programda yer alan derslerin MEB okul kademelerine göre verilmesinin daha uygun olacağı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanları programın aslında öğretmen yetiştirmek için uygun olduğunu ancak yapılması gereken değişiklikler olduğunu belirtmişlerdir. Programda bazı seçmeli derslere yer verilerek, birkaç ders birleştirilerek ve bazı değişikliklerle uygun hale getirilebileceği ifade edilmiştir. Mevcut programın şu anki haliyle daha çok lise öğretmeni yetiştirmeye dönük olduğu ifade edilmiştir. Yapılacak bazı değişikliklerle bu durumun da düzeltilereği belirtilmiştir. Pehlivan (152) tarafından yapılan araştırmada her yaş düzeyine uygun bir öğretim yapılabilmesi için lisans programının da bu yönde düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Pehlivan (152) beden eğitimi öğretmeni yetiştiren öğretim programının ortaöğretime öğretmen yetiştirmeyi amaçlamakta ve buna göre de tasarlandığını belirtmiştir. Bu sonuçla araştırma sonuçları birbiriyle örtüşmekte; özellikle uygulanan programın küçük yaş grubunda öğretim yapılması açısından uygun olmadığını katılımcı görüşleri desteklemektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerde programın üst yaş gruba uygun olduğunu ifade etmişlerdir.

Ders içeriklerinin yaş gruplarına göre ayarlanması ve küçük yaş grubuna uygun öğretim yöntemlerine ilişkin derslerin eklenmesi gerektiği belirtilmiştir. Pehlivan (152) tarafından yapılan araştırmada da ilköğretimde beden eğitimi öğretmeni yetiştirmek

programların bir takım özelliklere sahip olması gerektiğinden söz edilmiştir. Buna göre, yaş grubu küçük olan çocuklara yönelik programda öğretmenlik formasyonu kazandıran derslerin ağırlığının % 30-35 oranında olması, alan bilgisinin daha alt düzeyde (küçük yaş grubuna uygun olarak) çeşitli ve yaygın olması, iletişim kurma teknikleri, öğretim yöntem ve teknikleri, oyun, yaratıcı dans ve drama tekniklerinin öğretimine yer verilmesi programın sahip olması gereken özellikler olarak belirtilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanları programdaki ders içeriklerinin detaylı olmaması ya da kısa ifadelerle açıklanması sonucunda anlaşılmasını programın eksikliği olarak ifade etmişlerdir. Uygulanan mevcut programda ders içerikleri temel birkaç cümle ile belirtilmektedir. Ancak derinlemesine bir açıklama verilmemiştir. Lisans programında okutulan dersleri öğretmenlik alt yapısına sahip ya da bu alanda çalışan kişilerin verdiği düşünülürse bu açıklamaların yeterli olduğu söylenebilir. Ancak üniversitelerdeki kadroların farklı şekilde olması öğretmenlik bölümünde görev yapanların hepsinin bu alanda çalışmaması ya da uzman olmaması derslerin içeriğini anlamakta sıkıntı yaratmaktadır. Yapılan araştırmada da araştırmaya katılan öğretim elemanlarının % 48,7'sinin (147 kişi) öğretmenlik alanında kadrosu bulunmaktayken sadece % 17,4'ünün (54 kişi) bu alanda çalıştığı belirlenmiştir. Mevcut durum böyle olunca ders içeriklerinin daha detaylı verilmesi hem farklı derslerin aynı içerikle işlenmesini engelleyecektir hem de dersin içeriği net olduğu için öğretim elemanlarına da kolaylık sağlayacaktır.

Yapılan nitel görüşmelerde özellikle alan bilgisi dersleri içerisinde yer alan bazı derslerin öğretmen yetiştirir gibi değil de antrenör yetiştirir gibi verildiğinin, içeriğinin çok ağır olduğunun ve bir öğretmen için bu kadar ağır içerikle (antrenör yetiştirir gibi çok fazla detay ve ayrıntıya yer verilmesi) ders verilmesinin ihtiyaç olmadığı belirtilmiştir. Bu hususlar da göz önüne alındığında; derslerin belli bir çerçeve çizilerek içeriklerinin belirlenerek verilmesinin, öğretmen yetiştirme açısından daha faydalı olabileceği söylenebilir. Bununla ilgili akademisyenler derslere AKTS kredisi verirken derslerin içeriklerini gözden geçirip, AKTS prensibine göre öğrencinin çalışma süresi, dersin zorluğu, öğrenim hedefleri ve dersin öğrenciye mesleki katkısı göz önünde bulundurularak kredilendirme yapmaktadır (150). Ancak araştırma sonuçları yapılan uygulamaların yeterli olmadığını ya da eksik olduğunu göstermektedir. Konuyla ilgili Kaya (151) tarafından ders içeriklerinin yeterliliği ile ilgili yapılan araştırmada öğretim

programında bir standart yakalanmak isteniyorsa, konunun uzmanları tarafından kurulan komisyonlarca yapılan çalışmalar sonucu oluşmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

Araştırmaya katılanlara uygulanan mevcut programın güçlü ve zayıf yönleri sorulmuş, bu soru doğrultusunda da programın avantajları, dezavantajları ve programdaki eksiklikler belirtilmiştir. Öğretim elemanlarından programın avantajlı tarafları sorulduğunda; bazı katılımcılar kuramsal yapısının iyi olduğunu ve üç alanla ilgili derslerin yer almasının avantaj sağladığını, bazı katılımcılar ise programın avantajlı tarafının olmadığını ifade etmişlerdir. Araştırmada programın dezavantajları olarak içeriğin zayıf olması, alan bilgisi derslerinde uygulamanın az olması, teoriğin fazla olması, özel öğretim yöntemleri dersinin az olması gibi çeşitli görüşler alınmıştır.

Bir öğretmen adayının lisans eğitiminde tüm branşları ders olarak alması, bunları öğrenmesi ve öğretim yöntemlerini bilmesi programın yapısı ve içeriği açısından pek mümkün değildir. Ancak spor branşlarının MEB'in uygulamasında olduğu gibi (153) su sporları, doğa sporları, bireysel sporlar, takım sporları, file ve raket sporları vb. gibi bazı branşlar tek başlık altında toplanması gerektiği ile ilgili öğretim elemanlarının birkaçı da özellikle bu konuya vurgu yapmış ve uygulamalarında bu yönde olması gerektiği yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Bu uygulamayla daha az zamanda hem daha fazla branş hem de bu branşların öğretim yöntemleri öğretilir. Bu uygulamayla programda eksiklik olarak ifade edilen unsurların önüne geçilebilir. Lee (154) tarafından yapılan araştırmada; Brighton Üniversitesi'nde uygulanan lisans programında altı ayrı hareket grubuna yönelik spor branşlarının verildiği (1. Sınıfta) ve bu uygulamadan sonra bu altı hareket grubuna yönelik sporların öğretim yöntemleri verildiği (2. Sınıfta) belirtilmiştir. Belli hareket gruplarına yönelik spor branşlarının birlikte verilmesi yurt dışında uygulanmakta olduğu; spor branşlarının söz konusu haliyle verilmesinin hem zamandan tasarruf sağladığı hem de daha işe yarar olduğu söylenebilir. Yapılan bazı araştırmalarda da öğretmenlerin daha fazla branş öğrenme isteği dikkat çekmektedir. Uğraş'ın (23) araştırma sonuçlarına göre, öğretmenler özellikle daha fazla farklı spor branşı öğrenmek istediklerini, alana hâkimiyeti sağlamanın bu yolla olabileceğini ve daha fazla öğrenciye hitap edebilmek için farklı yetilerinin olması gerektiğinden bahsetmişlerdir. Korkmaz, Yavaş, Ercan ve Toker (155) tarafından yapılan araştırmada YÖK'te uygulamaya konulan öğretim programının takım sporları ve bireysel sporlar açısından zenginleştirilmesine ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Bu doğrultuda MEB uygulamalarına yönelik yapılacak olan bu değişikliğin işe yarar olacağı söylenebilir.

Öğretim elemanlarının programa ilişkin önerileri; beden eğitimi öğretmeni yetiştirmede çözülmesi gerekenler, iyi bir öğretmen yetiştirmek için programın barındırması gereken felsefe, öğretmen yetiştirmede en önemli dersler, programdaki ders alanlarının sahip olması gereken yüzdeler, programdaki ders içeriklerinin detaylandırılması, program değişikliğinin sağlanması, programın ortaokul ve lise öğretmenliği olarak değiştirilmesi ile ilgili düşünceler şeklinde başlıklar halinde verilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcılar lisans programında daha uygulamaya dönük, fiziksel etkinliği arttıracak, genel kültür seviyesini yükseltecek, sağlık konusunu içerisinde barındıracak dersleri tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar mevcut program üzerinden bir revizyonun yapılması ve bu revizyonun da uzman kişiler tarafından yapılması gerektiğini belirtmişler ve bu doğrultuda öğretim elemanlarını lisans programında yer alması gereken bazı ders isimleri önermişlerdir. İletişim, Törenler ve Kutlamalar, Uygulamalı Derslerin Öğretim Metotları derslerini ön plana çıkarmışlardır. İletişimle ilgili dersin lisans programında yer almasına rağmen tekrar böyle bir dersin programda yer alması gerektiğinin belirtilmesi, öğretim elemanlarının bu konuyu önemsediklerinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Ayrıca öğretim elemanları alan bilgisi seçmeli dersler içerisinde önemli olarak ifade ettikleri ders, Okul Öncesi ve İlköğretimde Hareket Eğitimi dersi ile Temel Hareket Becerileri dersidir.

Öğretmenler ise programda yer almasını istedikleri zorunlu ders olarak Okul Sporları Bilgi ve Beceri Yönetim Sistemi, İlk Yardım, Branş Hakemliği ve Oyun Kuralları derslerini ifade etmişlerdir. Uğraş yaptığı araştırma sonuçlarında da öğretmenler oyun kuralları ve hakemlik bilgisini bir eksiklik olarak gördüklerini belirlemiştir (23). Öğretmenlerin ders esnasında hem konuyu anlatıp hem de konu ile ilgili kural bilgisini vermesi ancak lisans eğitiminde uygulamaya yönelik ders alıp hakemlik ya da kural bilgisine dönük detaylı bilgi sahibi olmamaları bu eksikliği hissetmelerinin sebebi olabilir. Ayrıca öğrenciler arası düzenlenen turnuvaları hem organize etmeleri hem de aynı zamanda bu organizasyonları yönetmeleri branşlarla ilgili hakemlik bilgisine sahip olmak istemelerini açıklayabilir. Okul Sporları Bilgi ve Beceri Yönetim Sistemi dersi gibi programda buna yönelik bir ders olmaması öğretmenler tarafından bir eksiklik olarak belirtilmiştir. Uğraş'ın (23) araştırma sonuçları da yapılan araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri göreve başladıkları ilk yıllarında zorluk yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Demirhan, Bulca, Saçlı ve Kangalgil (156) tarafından yapılan araştırmada yasa, yönetmelik ve özlük haklarına ilişkin olarak beden eğitimi öğretmenleri maaş, terfi, atama gibi benzeri nedenlerden dolayı sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler özlük haklarını, maaş ve ek ders ücretinin nasıl hesaplandığını bilmediklerini; MEB, il milli eğitim müdürü, ilçe milli eğitim müdürü, müfettiş ve okul müdürünün yetkilerini bilmediklerini ifade etmişlerdir. Yapılan araştırmada öğretmenler bu konular ile ilgili bir dersin öğretmen yetiştirme programına veya var olan bir dersin içeriğine dâhil edilmesi ve bu konularla ilgili hizmet içi eğitim verilmesinin sorunların çözümünde etkili olabileceğini belirtmişlerdir. Benzer şekilde Uğraş, Güllü, Eroğlu ve Özen (24) tarafından yapılan araştırmada da beden eğitimi öğretmenlerinin lisans döneminde evrak ve dosyalar hakkında yeterli bilgi sahibi olmadan mezun oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmenlik yaşantısında e-okul ve e-müfredat sisteminin olması, ders notları girişleri, öğrencilerin bazı bilgilerinin girişlerinin yapılması (fiziksel uygunluk karnesi), lisans işlemleri gibi bir takım işlerinin olması ve bunlarla ilgili bilgi sahibi olmamaları öğretmenleri rahatsız etmektedir. Bu sebeple öğretmen adayının lisans eğitimi sırasında söz konusu okul ve evrak işleri ile ilgili bilgi sahibi olmak istemesi, öğretmenlik yaşantısında sorun yaşamaması açısından önemli olduğunu söylemek mümkündür.

5.2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Üç Alan Üzerinden Değerlendirilmesi ile İlgili Tartışma

Araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında zorunlu ders olarak verilen alan bilgisi dersleri, genel kültür dersleri ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin gerekli olup olmadığı ile ilgili sonuçlar değerlendirilmiştir. Literatüre dayalı olarak bir dersin gerekliliğinin sorgulanması için araştırmaya katılan kişilerin yaklaşık 1/3'ünün dersin gereksiz ya da düzeltilmesi şeklinde görüş bildirmeleri gerektiğini belirlenmiştir. Bu sebeple bir dersin gerekliliğini sorgulamada % 65 baraj olarak belirlenmiştir. Derslerin değerlendirilmeleri bu ağırlık üzerinden tartışılmıştır. Aşağıda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında yer alan derslerin alan bilgisi dersleri üzerinden tartışması yapılmıştır.

5.2.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Alan Bilgisi Dersleri Üzerinden Değerlendirilmesine İlişkin Tartışma

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alan bilgisi derslerinin gereklilik oranlarının genel olarak hem öğretim elemanları hem de öğretmenler tarafından yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, alan bilgisi derslerinden Artistik Jimnastik dersinin gereklilik yüzdesi öğretim elemanları ve öğretmenler tarafından diğer derslere oranla düşük yüzde ile ifade edilmiştir. İki grupta da yapılan nitel görüşmelerde bu dersle ilgili farklı görüşler ileri sürülmüş, bu dersin okullarda uygulama alanının olmamasının, ayrıca çok komplike bir ders olduğu için uygulama imkanı olsa bile ders saatinin yeterli olmayacağı biçiminde ifade edilmiştir. Artistik Jimnastik dersinin Jimnastik dersi içerisinde verilerek spor kültürünü geliştirmesi adına katkı sağlayacağı ancak tek başına bir ders olarak bu dersin verilmesinin gereksiz olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuçlara göre jimnastik dersinin verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Webster (157) yapılan araştırmada jimnastik dersinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinde içerik bilgisi ve motor beceri yeterliliğini geliştirdiği; bu dersin beden eğitimi ve spor öğretmenliği programlarına dahil edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bahneman ve McGrath (158) tarafından ABD’de yapılan araştırmada PETE (Beden Eğitimi Öğretmen Eğitimi) programlarında lokomotor ve manipülatif beceriler gibi tüm becerilerin verilmesi gerektiğine ilişkin sonuçlar elde etmiştir. Bu becerileri kazandırabilmenin en iyi yolunun da jimnastik dersinden geçtiği söylenebilir.

Alan bilgisi dersleri içerisinden Araştırma Projesi dersinin gerekliliği ile ilgili öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında farklılık olduğu belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre bu dersin gerekliliği daha yüksektir. İki grup arasındaki dersin gerekliliği ile ilgili bu farkın; öğretim elemanlarının bu derse ve içeriğine hâkim oldukları için dersin gerekli olduğu, öğretmenlerin ise öğretmenlik yaşantılarında belki de uygulamada çok kullanmadıkları için bu dersin öğretim elemanlarına göre daha az gerekli olduğunu düşündüklerinden kaynaklanıyor olabileceği söylenebilir. Biyoloji alanında öğretmen adaylarıyla yapılan araştırmada, öğretmen adaylarının araştırma yapmaktan zevk aldığı ancak son dönemde verilmesinin KPSS’ye çalışmaları açısından sıkıntı olduğuyla ilgili sonuca ulaşılmıştır (159). Okul öncesi alanında öğretmen adaylarıyla yapılan araştırmada ise, öğretmen

adayları derse ilişkin olumlu görüş belirtilmiş ve bu dersin gerekli olduğu tanımlanmıştır. Yapılan araştırmaların öğretmen adayları üzerinden yapılması ve değerlendirilmesi, araştırmanın ise öğretmenler üzerinden yapılması, çalışma sonuçlarının farklı olmasının sebebi olarak söylenebilir (160). Bulca ve ark. (124) tarafından beden eğitimi öğretmenlerine yapılan araştırmada ise Araştırma Teknikleri dersinin ara sıra ya da hiç işe yaramadığı belirlenmiştir.

Hem öğretmen hem de öğretim elemanları Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım, Atletizm ile Eğitsel Oyunlar derslerinin gerekliliği ile ilgili yüksek bir katılım göstermiştir. Okullarda öğretmenlerin ders esnasında olası sakatlıklara anında müdahale edilmesinin gerekliliği ya da böyle bir beklentinin olması Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım dersi ile ilgili gereklilik oranının yüksek çıkmasını açıklayabilir. Ayrıca Eğitsel Oyunlar dersinin gerekli olmasıyla ilgili yüksek bir katılımın olması özellikle yaş grubu küçük öğrencilerde derse geçiş evresinde, dersten önce ısınma yaptırırken ya da dersten sonra konuyu pekiştirmek amaçlı bu oyunların çok fazla kullanılmasıyla ilgili olduğu söylenebilir. Atletizm dersinin tüm branşların temeli olduğunun düşünülmesi de bu dersle ilgili gereklilik oranının yüksek olmasının sebepleri arasında olduğu söylenebilir. Melnychuk, Robinson, Lu, Chorney ve Randall (86) tarafından Kanada'da beden eğitimi öğretmeni yetiştirme programları ile ilgili yapılan araştırmada, araştırmaya katılanların % 72'sinin Jimnastik ve Atletizm dâhil olmak üzere dans ve temel hareket becerilerinin programda yer alması gerektiği belirlenmiştir. Ayrıca yurt dışındaki üniversitelerin lisans programları incelendiğinde Atletizm dersinin bu programlar içerisinde de yer aldığı görülmektedir (Bknz EK 6). Araştırma sonuçları ve yapılan çalışmalar da Atletizm dersinin gerekliliğine vurgu yapmaktadır.

Araştırmada öğretim elemanları ve öğretmenler Özel Öğretim Yöntemleri dersinin saatinin az olduğunu vurgulamaktadırlar. Her spor dalının kendine özgü öğretim stiline olması ya da her yaş grubunun kendine özgü özelliklerinin olması, Özel Öğretim Yöntemleri dersine olan ihtiyacı arttırmaktadır. Özellikle öğretmenler, öğretmenlik yaşantılarında en fazla Özel Öğretim Yöntemleri dersini kullandıklarını ve bu ders saatinin de yeterli olmadığından söz etmişlerdir. Programla ilgili eleştirilen ya da eksikliği hissedilen, en fazla dile getirilen konu olarak da Özel Öğretim Yöntemleri dersinin az olmasından bahsedilmiştir. Bu konuda öğretim elemanları ve öğretmenlerin görüşlerinin birbirlerine benzer olduğu görülmüştür. Dalkıran, Ulaş ve Aslan (125) tarafından yapılan araştırmada Özel Öğretim Yöntemleri dersinin teorik ve uygulama

başarısı incelenmiştir. Çalışmada teorik başarının uygulamaya aktarılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonunda derslerin birbirinin devamı olsa da uygulama becerisinin aktarımının farklı değişkenlerden (liderlik, sosyal beceri, özgüven, kaygı kontrolü) etkilendiğini belirtmişlerdir. Benzer şekilde Uğraş (23) tarafından yapılan araştırmada göreve yeni başlayan öğretmenlerin öğrenciye bilgiyi aktarma konusunda problem yaşadıkları sonucu elde edilmiştir. Bu sebeple, bu dersin daha etkin, yoğun ve verimli işlenmesinin uygun olduğu; dersin içeriğinin gözden geçirilip, yaş grupları da dikkate alınarak bir içerik hazırlanması gerektiği söylenebilir.

Ayrıca araştırmanın nitel kısmında programla ilgili değerlendirme yapılırken bazı öğretim elemanları yüzme dersinin zorunlu olması gerektiğinden, yüzme bilmeyen bir beden eğitimi öğretmenin olmaması gerektiğinden söz etmişlerdir (Bknz şekil 4.3. Tema: programla ilgili düşünceler). Bu ders lisans programında yer almaktadır, fakat fakülte yönetimi bu ders yerine başka bir zorunlu ders koyma hakkına sahiptir (18). Dolayısıyla programda yer almasına rağmen yüzme dersi verilmeyebilir. Bununla birlikte bir dönemlik bu derste içeriğin tam olarak verilmesi de pek mümkün olmayabilir. Ayrıca öğretmenler ve öğretim elemanları tarafından bu dersin gereklilik oranı da yüksek bulunmuştur. Yüzme dersinin incelenmesiyle ilgili Yiğitdinç, Koparan, Bulut ve Ercan (126) tarafından yapılan araştırmada bu dersi gerekli bulan öğretmen adaylarının oranı % 88'dir. Ayrıca araştırmada beden eğitimi öğretmeni için yüzme dersinin gerekli olup olmadığı sorulmuş ve öğretmen adaylarının % 83'ü beden eğitimi öğretmeni için gerekli bir ders olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlara bakılarak, Yüzme dersinin de zorunlu dersler arasında yer alması gerektiği ifade edilebilir.

5.2.2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri Üzerinden Değerlendirilmesi ile İlgili Tartışma

Araştırmada öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden öğretim elemanlarına ve öğretmenlere göre gereklilik oranı en yüksek olan dersler Öğretmenlik Uygulaması, Sınıf Yönetimi ve Okul Deneyimidir. Şirin ve Cesur (85) tarafından yapılan araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının en çok Öğretmenlik Uygulaması dersinde başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumlarıyla ilgili Ekici (127) tarafından yapılan

araştırmada öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumun yüksek çıktığı ve en yüksek puanın ise Sınıf Yönetimi dersinde olduğu belirlenmiştir. Yalçın ve Şengül Avşar (128) tarafından yapılan araştırmada ise eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin en önemli gördükleri ders Okul Deneyimi olarak bulunmuş; bu dersi sırasıyla Sınıf Yönetimi, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Eğitim Psikolojisi, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Ölçme ve Değerlendirme ve Özel Eğitim derslerinin takip ettiği belirlenmiştir. Yapılan araştırmada öğretmenlik meslek bilgisi dersleri içerisinde öğretim elemanlarına göre Öğretmenlik Uygulaması dersinin gereklilik oranı genel olarak tüm lisans dersleri içerisinde en yüksek orana sahip olduğu; öğretmen görüşlerine göre de öğretmenlik meslek bilgisi dersleri içerisinde en yüksek orana sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının ilk kez Öğretmenlik Uygulaması dersiyle sahada kendilerini göstermesi, öğretmenlik deneyimini yaşamaları, tecrübe sahibi olmaları ve öğretmen olma yolunda yönlendirmelerin öğretmenlik uygulaması dersiyle yapılıyor olması her iki grubun da bu derse yüksek katılım göstermesinin sebebi olabilir. Whipple (129) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarına öğrendiklerini uygulamak için on haftalık bir deneyim yaşamaları sağlanmıştır. Bu on haftalık deneyim sonunda pedagojik bilginin (öğretmenlik meslek bilgisinin) en etkili ve en verimli olduğu gözlenmiş; pedagojik bilginin öğrenilmesi ve uygulanabilmesi için gerçek durumların ortaya konulması gerektiği belirtilmiştir. Bu anlamda öğretmenlik uygulaması dersinin gerçek hayata dönük olması sebebiyle etkili bir ders olduğu söylenebilir. Ancak öğretmenlerle yapılan nitel görüşmelerde sosyo ekonomik düzeyi farklı okullarda uygulama yapılması gerektiğine dair görüşler bulunmaktadır. Böylece öğretmen adayının çok çeşitli ortam ve şartlara uyumlu olması sağlanabilir. Whipple (129) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin bir kısmı sosyo ekonomik durumlar bakımından iyi bir okulda, bir kısmı ise düşük bir okulda deneyim yaşamaları sağlanmıştır. Sosyo ekonomik olarak düşük seviyeye sahip okuldaki aday öğretmenlerin yeterli eğitim materyali ve ekipmanı olmamış, öğrencilerin temizlik, beslenme gibi sorunlarıyla uğraşmış, davranış yönetimine dair eğitime daha fazla zaman ayrıldığı belirlenmiştir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının her türlü koşul ve şartlara hazır olması için farklı okullarda öğretmenlik uygulaması dersi yapılmasının sağlanarak daha işe vuruk olması gerektiği ifade edilebilir.

Araştırmanın nitel kısmında da mevcut uygulanan staj süresi ile ilgili görüşler alınmış; katılımcı öğretmenlerden bazıları uygulamanın yeterli olduğunu ifade ederken

bazıları ise yetersiz ve düzenlenmesi gerektiği ile ilgili görüş belirtmişlerdir. Yapılan uygulamalara bakıldığında öğretmen adaylarının uygulama okullarında daha fazla zaman geçirmelerine yönelik bir eğilim olduğu bilinmektedir (130). Yurt dışında öğretmen yetiştirme programlarında da öğretmenlik uygulaması ile ilgili veriler bu konuyu doğrulamaktadır (EK 6). Yapılan nitel görüşmelerde öğretmenler, öğretmenlik uygulaması dersinin çok önemli olduğunu, mevcut uygulamanın yeterli olmadığını ve çok daha önce ve alt sınıflarda olması gerektiğinden söz etmişlerdir. Özellikle uygulama yapılacak okulların farklı bölgelerden, farklı imkânlarla sahip ve farklı düzeyde olmasının önemli olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının her türlü imkândaki okulda çalışacağı düşünülürse bu görüşlerinde haklı oldukları anlaşılacaktır. Üniversitelerde verilen eğitimin her türlü imkânda, hava koşullarında, en az ya da en fazla malzemeyle, dışarıda ya da salonda tüm koşullarda verilerek öğretmenin her türlü imkân karşısında işlevsel olarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Bunun da yolu Öğretmenlik Uygulaması dersinden geçtiği söylenebilir. Bu dersin daha hayata dönük işlenmesi öğretmen adaylarının öğretmenlik yaşantılarında daha etkin rol almalarını sağlayacaktır. Hergüner, Arslan ve Dünder (131) beden eğitimi öğrencileriyle yaptığı araştırmada Okul Deneyimi dersinin öğretmenlik mesleğinde önemli olduğuna dair sonuçlara ulaşmışlardır. Yine aynı çalışmada bu dersin birinci sınıftan itibaren verilmesinin gelecekteki eğitim yaşantılarını doğru yönlendirmede etkili olacağını düşünenlerin oranı % 80,4'dür. Güllü ve Temel (132) tarafından yapılan araştırma sonucunda da öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi hakkında olumlu görüşleri olduğu ortaya çıkarılmıştır. Şahin ve Kartal'ın (133) sınıf öğretmenliği lisans programını değerlendirmek amacıyla yaptıkları çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarına göre öğretmenlik meslek bilgisi dersleri içinden en etkili dersin Öğretmenlik Uygulaması dersi olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Aslan (134) tarafından eğitim fakültelerindeki öğretmenlik uygulamasını değerlendirdiği araştırmada, Öğretmenlik Uygulaması dersinin süresinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çepni, Aydın ve Şahin (135) araştırmalarının sonucunda öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun öğretmenliğe başladığında yararlı olacak deneyimler edindiklerini, lisans eğitimi boyunca öğrendikleri bilgilerden nasıl yararlanabileceklerini gözlemlediklerini, alanlarıyla ilgili uygun strateji, yöntem ve tekniklerin sınıfta kullanımını gözlemeleme fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri içerisinde Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi dersi ise öğretim elemanları ve öğretmenler tarafından gereklilik oranı en düşük olan ders olarak belirlenmiştir. Bu dersin genel bir ders olması ve alanda öğretmen adaylarına hitap etmemesi bu oranın düşük çıkmasının sebepleri arasında olabilir. Şahin ve Kartal (133) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarında da benzer şekilde Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi dersinin faydalı olmadığına dair sonuca ulaşılmıştır.

Araştırmanın nitel veri sonuçlarında öğretmen ve öğretim elemanlarına göre her iki grupta öğretmenlik meslek bilgisi derslerini çok önemsemesine rağmen derslerin öğretmen adayına aktarılamamasını sorun olarak ifade edilmiştir. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin içeriklerinin beden eğitimi alanına aktarılamaması, beden eğitimi alanından uzak genel bir anlatımla yapılması bu sorunun kaynağı olarak gösterilmiştir. Dolayısıyla aslında öğretmen adayının öğretmenlik mesleğine ilk adımı olarak ifade edilen meslek hayatında önemli katkılar sağlayacak bu dersleri algılayamamasının sorun teşkil edeceği söylenebilir. Beden eğitimi alanına yakın ya da alandan gelen kişilerin bu dersleri öğretmen adaylarına uyarlaması sorunun çözüme kavuşmasını sağlayabilir. Konu ile ilgili Temel, Altınkök, Vazgeçer ve Güllü (136) tarafından yapılan araştırmada bir yıllık mesleki deneyimi olan beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisinde zayıf oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmada çalışma sonuçlarını desteklemektedir.

Öğretmenlik meslek bilgisi dersleriyle ilgili farklı lisans programlarının değerlendirilmesi üzerine yapılan araştırmalar da bulunmaktadır. Bununla ilgili Çoban (137) ve Akdoğdu (138) tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmenliği lisans programı değerlendirilmiş ve her iki çalışmada da öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Taşkın ve Hacıömeroğlu (139) okulöncesi öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarına yaptıkları araştırmalarında bazı öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğretmenlik mesleğine bakışlarını olumlu yönde etkilediği; bazı öğretmen adaylarının ise bu dersleri yeterli bulmadıkları (derslerin işlenişinden kaynaklı) sonucunu ortaya çıkarmışlardır. İlköğretim matematik öğretmen adaylarına yönelik Eraslan (140) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adayları, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden uygulama sırasında çok faydalandıklarını, kendilerini gerçekten sınıfın öğretmeni gibi

hissettiklerini ve okul/sınıf ortamını ve öğrencileri daha yakından tanımalarına fırsat sunduğunu belirtmişlerdir.

5.2.3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Genel Kültür Dersleri Üzerinden Değerlendirilmesi ile İlgili Tartışma

Araştırmada genel kültür derslerinin gereklilik oranlarıyla ilgili öğretim elemanları ve öğretmenlere göre Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II dersi gereklilik oranı olarak düşük bir ağırlığa sahiptir. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin ortaokul ve lise döneminde de öğretim programları içerisinde yer alması ve bu dersin öğretmen adaylarının o dönemlerden itibaren alınıyor olmasından dolayı lisansta yer alma oranının düşük olmasını açıklayabilir. Uğraş'ın (23) araştırma sonuçları yapılan araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik gösterse de; Bulca, Saçlı, Kangalgil ve Demirhan (124) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II dersini çoğu zaman ve her zaman işe yaradığı ve öğretmenlerin KPSS'de tarih sorularını çözmelerinde yardımcı olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Genel kültür dersleri içerisinde Temel Müzik Eğitimi ve Türk Eğitim Tarihi öğretim elemanlarının görüşlerine göre; öğretmen görüşlerine göre ise Bilgisayar I-II, Türkçe I-II (Yazılı Anlatım/ Sözlü Anlatım), Temel Müzik Eğitimi, Yabancı Dil I-II ve Türk Eğitim Tarihi dersinin gereklilik oranları düşüktür. Genel kültür dersleri arasında Türk Eğitim Tarihi dersinin ise hem öğretmenler hem de öğretim elemanları için gereklilik oranı en düşük ders olduğu belirlenmiştir. Şahin ve Kartal (133) tarafından yapılan araştırmada da bu dersin etkililiğinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Konuyla ilgili Küçükahmet (141) bu dersin uzmanlık gerektirdiğini, dolayısıyla bu dersin eğitimini verecek öğretim elemanının sayısının yetersiz olduğunu, genel kültür dersleri içerisinde bu dersin olmasının uygun olmadığını belirtmiştir. Küçükahmet'in (141) bu görüşüne karşı Arıkan, Ünver ve Saraç Süzer (142) de öğretmen adaylarının eğitim ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili gelişmeleri, tarihsel bir düzlem içerisinde inceleme, araştırma ve öğrenmesi yolunda önemli bir adım olduğunu belirterek eğitim sistemimizin sorunlarını, neden ve uygulamalarıyla araştırma, inceleme ve eleştirme fırsatının da öğretmen adaylarına bu ders sayesinde sunulduğunu savunmuşlardır.

Öğretim elemanları ile öğretmenlerin görüşleri arasında genel kültür dersleriyle ilgili çok önemli benzerlikler olmasının yanı sıra öğretmenler; öğretim elemanlarından farklı olarak Bilgisayar, Yabancı Dil ve Türkçe derslerinin de gerekliliğini düşük olarak belirtmişlerdir. Ders içeriklerinin mevcut hali bu derslerin gereklilik oranlarının düşük çıkmasının sebepleri arasında olabilir. Atalı, Gönenen, Sertbaş ve Taşkiran (143) yaptıkları araştırmada BESYO öğrencilerinin temel bilgisayar eğitiminden yoksun olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Aynı zamanda Bulca ve ark. (124) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Bilgisayar ve İngilizce ders içeriklerinin güncellenerek programda yer alması gerektiğine dair bulgular da yer almıştır. Yapılan araştırmada katılımcılar bilgisayar dersi için güncellenmesi gerektiği; Türkçe dersi için ise bu dersi öğrenim hayatları boyunca verildiğini mutlaka verilmesi gerekiyorsa içeriğinin değişmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Araştırmanın nitel kısmında öğretim elemanları mevcut ders sayıları ve saatleri ile ilgili görüşlerini belirtirken bazı derslerin birleştirilmesi ve ders sayılarının gereksiz derslerle doldurulmasından özellikle bahsetmişlerdir. Konuyla ilgili Türkçe ve Atatürk ilkeleri ve İnkılap Tarihi gibi derslerin üniversite düzeyinde verilmesinin gereksiz olduğundan söz edilmiştir. Hem nitel hem de nicel kısımda yapılan araştırma sonuçları bu anlamda birbirini desteklemektedir. Şahin ve Kartal (133) tarafından yapılan sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirildiği araştırmada; genel kültür derslerinin fazla önemli olmadığı ve meslek gelişimine yönelik derslerin arttırılması gerektiğiyle ilgili sonuçlara ulaşmışlardır. Öğretmenlik alanları farklı olsa da genel kültür dersleriyle ilgili görüşlerin benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca, Şahin ve Kartal (133) yaptıkları araştırmada özellikle Yabancı Dil I-II, Türk Eğitim Tarihi ve Bilgisayar I-II derslerinin etkililiklerinin düşük olduğuna yönelik sonuçlara ulaşmıştır.

Hitit Üniversitesinde (144) 30 üniversiteden spor bilim insanlarının katıldığı “Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Öğretim Programı ve Sınav Sistemlerinde Karşılaşılan Sorunlar” isimli çalıştay raporunda da Bilgisayar dersinin genel kültür seçmeli ders olarak değiştirilmesiyle ilgili sonuca ulaşılmıştır. Pek çok alanda olduğu gibi genel eğitim bilimleri içerisinde vazgeçilmez bir unsur olarak spor eğitiminde de öğretme ve öğrenme süreçlerinde bilgi akışı sağlanırken bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının önem arz ettiği göz ardı edilmez bir gerçektir (145). Yılmaz, Ulucan ve Pehlivan (146) tarafından yapılan araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının teknolojik araçların eğitimde kullanılmasına teknolojinin eğitim yaşamına etkileri ve

teknolojik araçların kullanımının öğretilmesi konusunda olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Baert (147) tarafından yapılan araştırmada ise bilgisayar teknolojilerinin, pedometrelerin, nabız monitörleri gibi pek çok teknoloji kullanımının Beden Eğitimi Öğretmen Eğitimi programlarına entegre olduğu ve dolayısıyla önemli olduğu belirtilmiştir. Öncelikle, teknolojinin hem beden eğitimi öğretmen eğitimi hem de okullarda genel beden eğitimi kalitesinin artmasında yardımcı olabileceği stratejilerin odak noktası olması gerektiği belirtilmiştir. Yapılan araştırmanın hem nicel hem de nitel kısmında da katılımcılar Bilgisayar dersi için bu güncellenmenin yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu açıdan öğretmen adayları için bilgisayar dersinin önemli olduğu söylenebilir, çünkü dersin gerekli olduğu ancak mevcut haliyle yer almaması gerektiği ifade edilmiştir. Yapılan araştırma ve benzer çalışmalar da mevcut içerikle uygulanan Bilgisayar dersinin günümüz şartlarında gereksiz olduğu düşüncesini oluşturmaktadır. Oysaki Akbaba Altun ve Altun (148) bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanan üniversite öğrencilerinin, araştırma, iletişim ve bilgiye ulaşma becerilerinin daha çok geliştiği ve bu yöndeki becerileri ile mezuniyet sonrası bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma konusunda daha avantajlı konuma geldiklerini belirtmişlerdir. Bu sebeple öncelikli olarak derslerin içeriklerinin günümüz şartlarına göre düzenlenmesi bir zorunluluk gibi görünmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin; bilgi ve eğitim teknolojilerini etkili kullanabilmeleri, dersleri için farklı materyaller geliştirmeleri ve bunları dersin kazanımlarını daha etkili bir biçimde öğrencilere aktarabilmelerinde yararlanmaları gerektiği değerlendirilmektedir.

Araştırmada üç alanla ilgili (alan bilgisi dersleri, genel kültür dersleri ve öğretmenlik meslek bilgisi dersleri) dersler kendi içerisinde değerlendirildiğinde gereklilik oranı en az olan derslerin genel kültür dersleri olduğu görülmüştür. Özellikle öğretmenlerin görüşlerine göre zorunlu olarak programda yer alan genel kültür derslerinden 16 tanesinden altı tanesinin gereklilik oranlarını çok düşük; geriye kalan derslerden de sadece Etkili İletişim Becerileri dersinin gereklilik yüzdesinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu anlamda öğretim elemanları ile öğretmenlerin bakış açılarının farklılaştığı görülmüştür. Ancak her iki grubun ortak noktası Etkili İletişim Becerileri dersidir. Hem öğretmenler için hem de öğretim elemanları için bu dersin gereklilik oranlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Özellikle öğretmen katılımcılara göre Etkili İletişim Becerileri dersi dışındaki bütün genel kültür derslerinin gereklilik oranlarının az olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda mevcut programda bulunan genel

kültür derslerinin öğretmenlerin ilgi ve isteklerine göre olmadığı söylenebilir. Zira katılımcılar genel kültür derslerinin seçmeli olması gerektiğini; kişi, ilgi, istek ve ihtiyacına göre istediği bölümden istediği dersi alma özgürlüğünün sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir.

Bu duruma göre bazı yüksek lisans/doktora programlarında uygulanan farklı üniversite ve farklı bölümlerden belli bir sayıda ve AKTS'ye göre ders alabilme imkanının (149) lisansta okutulan genel kültür dersleri içinde uygulanabilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Öğretmen adayının genel kültür seçmeli derslerinde istenilen AKTS'ye uygun olarak danışman ve bölüm başkanının onayı alınarak yurt içindeki üniversitelerin lisans programlarında genel kültür derslerini alması sağlanabilir. YÖK (12) lisans programlarının revizyonunda genel kültür derslerinin arttırılmasındaki amacı “*öğretmen adayı aydın kişide entelektüel birikimi arttırmak*” olarak ifade etmektedir. Entelektüel birikimi arttırmak adına genel kültür dersleri elbette ki önem arz etmektedir. Ancak kişi kendisini hangi alanda geliştirmek istiyorsa ya da hangi alana yönelik ilgi ve isteği varsa bu entelektüel tarafı o alanda doldurması; öğretmen adayı istenilen entelektüellikte yetişirken aynı zamanda kendi ihtiyaçlarına göre de eğitim alması sağlanabilir. Bu anlamda genel olarak genel kültür derslerinin ve ders içeriğinin güncellenmeye ihtiyacı olduğu; İngilizce, Bilgisayar, Türkçe gibi derslerin günümüz şartlarına göre yeniden yapılandırılması veya isimlerinin değiştirilip farklı bir formatla programda yer alması gerekmektedir. Araştırma sonuçları da bu durumu desteklemektedir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Araştırma sonuçlarına göre; lisans programında yer alan zorunlu olarak verilen alan bilgisi derslerindeki uygulamalı derslerin yetersiz olduğu, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde ise ders içeriklerinin beden eğitimi alanına uyarlanamadığı ve öğretmenlik stajının yetersiz olduğu, genel kültür alanındaki derslerin ise yeterli olduğu ancak daha çok seçmeli olması gerektiği, belirlenmiştir.

Öğretim elemanları seçmeli ders olarak verilen Okul Öncesi ve İlköğretimde Hareket Eğitimi, Temel Hareket Becerileri, Spor Psikolojisi, Beden Eğitimi ve Spor Pedagojisi, Yaşam Boyu Spor, Beden Eğitimi ve Sporda Organizasyon Teknikleri ve Eğitimde Program Geliştirme derslerinin önemli olduğunu düşünmektedirler. Öğretmenler ise seçmeli ders olarak verilen Badminton, Okulöncesi ve İlköğretimde Hareket Eğitimi, Masa Tenisi ve Temel Hareket Becerileri, Yaşam Boyu Spor, Beden Eğitimi ve Sporda Organizasyon Teknikleri İle Beden Eğitimi ve Sporda Halkla İlişkiler derslerinin önemli olduğunu düşünmektedirler.

Mevcut beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının ihtiyaçları karşılamadığı, alan bilgisi derslerinde uygulamanın artırılması gerektiği, sporların branş olarak değil de MEB'de uygulandığı haliyle hareket grubuna yönelik altı grup altında verilmesi; bu şekilde daha kısa sürede daha fazla branşa yönelik eğitim verilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Genel kültür derslerinin mevcut haliyle ders isim ve içeriklerinin düzenlenmesi gerektiği ve bu derslerin seçmeli olması gerektiği yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenlik alan bilgisi derslerinde ise özellikle bu derslerin beden eğitimi alanına uyarlanarak verilmesi gerektiği; Öğretmenlik Uygulaması dersinin ders döneminin artırılarak daha fazla verilmesi gerektiği yönünde görüşlerin olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında beden eğitimi ve lisans programının ihtiyaçlar ve istekler göz önünde bulundurularak güncellenmesi gerektiği belirlenmiştir.

6.2. Öneriler

1. Mevcut uygulanan lisans programının ihtiyaca cevap vermediği için gerekli araştırma ve inceleme yapılarak revize edilmesi,
2. Lisans programı oluşturulurken Mili Eğitim Bakanlığı ile üniversitelerin işbirliği içerisinde olarak ihtiyaca uygun öğretmen yetiştirilmesinin sağlanması,
3. Lisans programının MEB’de uygulanan öğretim programıyla uyumlu hale getirilmesi,
4. Lisans programında yer alan genel kültür derslerinin yurt içindeki üniversiteleri kapsayacak şekilde seçmeli olarak verilmesi,
5. Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinin daha fazla dönemde verilmesi,
6. Özel öğretim yöntemleri derslerinin hareket grubuna yönelik verilmesi (takım sporlarına yönelik özel öğretim yöntemleri gibi),
7. Lisans programının tüm okul kademelerine uygun öğretmen adayı yetiştirmesi için içerik düzenlemesi,
8. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin beden eğitimi alanına uyarlanarak uygun içerikle verilmesi önerilebilir.
9. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programı hazırlanmıştır. Bu program önerisine aşağıda yer verilmiştir.

BİRİNCİ YIL									
I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
	Dersin Adı	T+U	K	AKTS		Dersin Adı	T+U	K	AKTS
A	Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri	2+0	2	3	A	Beden Eğitimi ve Spor Tarihi	2+0	2	2
A	Temel Hareket Becerileri	1+2	3	4	A	Jimnastik	1+2	3	4
A	Psikomotor Gelişim	3+0	3	4	A	İnsan Anatomisi ve Kineziyoloji	4+0	2	5
A	Atletizm	2+2	3	4	A	Bireysel Sporlar	2+2	3	4
A	Okul Deneyimi (Anaokul)	1+4	3	6	GK	Drama	1+2	3	3
GK	Etkili İletişim Becerileri	2+0	3	3	GK	Mesleki Yabancı Dil II	2+0	2	2
GK	Mesleki Yabancı Dil I	2+0	2	2	MB	Okul Deneyimi (ilkokul)	1+4	3	6
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3+0	3	4	MB	Eğitim Psikolojisi	3+0	3	4
	Kredi/AKTS	22/30				Kredi/AKTS	21/30		
İKİNCİ YIL									
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
	Dersin Adı	T+U	K	AKTS		Dersin Adı	T+U	K	AKTS
A	Egzersiz Fizyolojisi	2+2	3	5	A	Antrenman Bilgisi	2+2	3	4
A	Ritim Eğitimi ve Dans	1+2	2	4	A	Raket Sporları	2+2	3	4
A	Takım Sporları	2+2	3	4	A	Su Sporları	2+2	3	4
A	Biyomekanik	3+0	3	4	A	Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor	1+2	2	3
GK	Bilgi ve Belge Yönetim Sistemleri (Meb, GSB)	2+1	3	3	A	Hakemlik Uygulamaları	1+2	3	3
GK	Beden Eğitimi ve Spor Felsefesi	2+0	2	2	A	Özel Öğretim Yöntemleri I	2+2	3	5
MB	Okul Deneyimi (Ortaokul)	1+4	3	6	MB	Okul Deneyimi (Lise)	1+4	3	6
MB	Seçmeli I	3+0	3	4	MB	Ölçme Değerlendirme	3+0	3	4
	Kredi/AKTS	22/32				Kredi/AKTS	23/33		
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl				
	Dersin Adı	T+U	K	AKTS		Dersin Adı	T+U	K	AKTS
A	Temel İlk Yardım	1+2	2	3	A	Beceri Öğretimi	3+0	3	4
A	Fiziksel Uygunluk	2+2	3	3	A	Spor ve Beslenme	2+0	2	3
A	Halk Oyunları	1+3	3	4	A	Eğitsel Oyunlar	1+2	2	3
A	Özel Öğretim Yöntemleri II	2+2	3	5	A	Beden Eğitimi ve Sporda Sınıf Yönetimi	2+0	2	4
A	Kış Sporları	2+2	3	4	A	Doğa Sporları	2+2	3	4
GK	Yaşam boyu spor	2+2	2	4	GK	Seçmeli I	2+0	2	2
MB	Öğretmenlik Uygulaması (Anaokul Düzeyi)	2+6	5	8	MB	Öğretmenlik Uygulamaları (İlkokul Düzeyi)	2+6	5	8
MB	Öğretim Teknolojileri ve	2+2	3	4	MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3+0	3	4

	Materyal Tasarımı								
	Kredi/AKTS	24/35				Kredi/AKTS	22/30		
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl				
	Dersin Adı	T+U	K	AKTS		Dersin Adı	T+U	K	AKTS
A	Beden Eğitimi ve Sporda Yetenek Seçimi	2+2	3	4	A	Araştırma Projesi	2+2	3	6
A	Seçmeli I	2+2	3	4	A	Beden Eğitimi ve Spor Yönetimi	3+0	3	4
GK	Karşılaştırmalı Beden Eğitimi ve Spor	2+0	2	3	A	Seçmeli II	2+2	3	4
GK	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2+0	2	3	GK	Beden Eğitimi ve Sporda Organizasyon Yönetimi	2+0	2	3
GK	Toplum Hizmet Uygulamaları	1+2	2	4	GK	Rekreasyon	2+0	2	3
MB	Seçmeli II	3+0	3	4	GK	Seçmeli II	2+0	2	3
MB	Rehberlik	3+0	3	4	MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2+0	2	4
MB	Öğretmenlik Uygulaması (Ortaokul Düzeyi)	2+6	5	8	MB	Öğretmenlik Uygulaması (Lise Düzeyi)	2+6	5	8
	Kredi/AKTS	23/34				Kredi/AKTS	22/35		
Toplam Kredi/AKTS							179/259		

Genel Toplam: Teorik; 127 Uygulama; 98 Kredi; 179 Saat; 225 %44 uygulama % 56 teorik (% 53 alan bilgisi; % 22 genel kültür bilgisi; % 25 öğretmenlik meslek bilgisini kapsar)

A: Alan bilgisi dersleri,

MB: Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri,

GK: Genel kültür dersleri

Seçmeli GK Dersleri: Öğrenci tabloda belirtilmiş olan AKTS'ye uygun olarak danışmanı ve bölüm başkanının onayı ile yurtiçindeki üniversitelerin lisans programlarından genel kültür derslerini alır.

Seçmeli MB Dersleri: Öğrenci tabloda belirtilmiş olan AKTS'ye uygun olarak danışmanı ve bölüm başkanının onayı ile yurtiçindeki üniversitelerin eğitim bilimleri fakültelerinin lisans programlarından meslek bilgisi derslerini alır.

Seçmeli A Dersleri: Öğrenci tabloda belirtilmiş olan AKTS'ye uygun olarak danışmanı ve bölüm başkanının onayı ile yurtiçindeki üniversitelerin spor bilimleri/yüksekokullarında bunun diğer lisans programlarından alan bilgisi derslerini alır.

Bireysel Sporlar: Bisiklet, Taekwondo, Karate, Judo, Binicilik, Boks, Güreş, Golf, Halter, Dart, Okçuluk, Eskrim, Satranç, Step-Aerobik, Pilates, Yoga, Ritmik Jimnastik, Bowling, Fitness vb. sporlar (Bir dönem boyunca bu sporlardan en az üç tanesini alması gerekiyor).

Su Sporları: Yüzme, Dalış (aletli/aletsiz), Yelken, Kano, Cankurtarma, Rüzgar Sörfü, Kürek, Kürekli Sörf, Rafting, Su Aerobiği, Sualtı Hokeyi, Su Topu vb. sporlar (Bir dönem boyunca bu sporlardan en az üç tanesini alması gerekiyor).

Takım Sporları: Basketbol, Voleybol, Futbol, Hentbol, Korfbol, Beyzbol, Çim Hokeyi, Plaj Futbolu, Plaj Voleybolu, Plaj Hentbolu, Hurling, Bocce, Kriket, Ragbi vb. sporlar (Bir dönem boyunca bu sporlardan en az üç tanesini alması gerekiyor).

Doğa Sporları: Kampçılık, Dağcılık, Kaya Tırmanışı, İzcilik, Trekking, Yamaç Paraşütü, Kanyon Geçişi, Orientiring vb. sporlar (Bir dönem boyunca bu sporlardan en az üç tanesini alması gerekiyor).

Raket Sporları: Badminton, Masa Tenisi, Kort Tenisi, Squash, Plaj Tenisi vb. sporlar (Bir dönem boyunca bu sporlardan en az üç tanesini alması gerekiyor).

Kış Sporları: Kayak, Kayaklı Koşu, Kayakla Atlama, Snowboard, Kızak, Artistik Buz Pateni, Buz Hokeyi vb. sporlar (Bir dönem boyunca bu sporlardan en az üç tanesini alması gerekiyor).

DERS İÇERİKLERİ

Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri: Beden eğitimi ve sporda temel kavramlar, eğitim ve öğretimde beden eğitimi ve sporun yeri, işlevi, amaçları, felsefesi, diğer bilimlerle ilişkisi, beden eğitimi ve sporda meslek alanlarının geleceği, Türk Eğitim ve Spor kurumları içindeki yeri ve işlevi.

Temel Hareket Becerileri: Çocukların gelişiminde hareket eğitiminin önemi, amacı ve işlevi; temel hareket becerilerinden dengeleme, yer değiştirme, nesne kontrol

becerilerinin kullanımı; çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun hareketlerin planlamasını içermektedir.

Psikomotor Gelişim: Psikomotor davranışlarda ortaya çıkan yaşa bağlı değişimler, bireyler arasındaki benzerlik ve farklılıklar, kavramlar, ilkeler, psikomotor gelişimi etkileyen faktörler, kuramsal yaklaşımlar, fiziksel gelişim, psikomotor gelişim dönemleri, psikomotor gelişim ile fiziksel uygunluk, algısal motor yetenekleri ve benlik kavramı arasındaki ilişki, çocuklarda psikomotor davranışların değerlendirilmesi.

Atletizm: Koşu, atma, atmaların temel teknik, yarışma kural ve becerileri, dekatlon-pentatlon ve heptatlon gibi çoklu yarışmaların kural, bilgi ve becerileri.

Okul Deneyimi (Anaokul): Anaokullarında Öğretmenin ve bir öğrencinin okuldaki bir gününü gözlemleme, öğretmenin bir dersi işlerken dersi nasıl düzenlediğini, dersi hangi aşamalara böldüğünü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden yararlandığını, dersin yönetimi için ve sınıfın kontrolü için öğretmenin neler yaptığını, öğretmenin dersi nasıl bitirdiğini ve öğrenci çalışmalarını nasıl değerlendirdiğini gözlemleme, okulun örgüt yapısını, okul müdürünün görevini nasıl yaptığını ve okulun içinde yer aldığı toplumla ilişkilerini inceleme, okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama.

Etkili İletişim Becerileri: Kişilerarası iletişimin tanımı; iletişim modeli, iletişim unsurları ve özellikleri, etkili dinleme ve geri bildirim, kişilerarası iletişimi engelleyen etkenler (kaynak, kanal, alıcı, vb.), iletişimi kolaylaştıran etkenler, duyguların iletişimde rolü ve kullanılması, iletişimde çatışma ve önlenmesi, öğrenci, öğretmen, veli iletişiminde dikkat edilmesi gereken önemli hususlar, iletişim uygulamaları.

Mesleki Yabancı Dil I: Bu ders, üniversite öğrencilerinin kendi alanlarında yürüttükleri her türlü akademik faaliyette okuma, konuşma, dinleme ve yazma becerilerini belirli bir etkinlikte kullanabilmelerini sağlayacak biçimde tasarlanmıştır. Bu derste ilgi çekici bağlamlar yaratılarak, dilin işlevliğini artırıcı alıştırmalar verilerek, dilin gerçek iletişim becerilerinde kullanımı gösterilerek öğrencilerin dilsel ve iletişimsel yetileri geliştirilecek ve yabancı dil yeterlikleri artırılabilecektir.

Eğitim Bilimine Giriş: Eğitimin temel kavramları, eğitimin diğer bilimlerle ilişkisi ve işlevleri (eğitimin felsefi, sosyal, hukuki, psikolojik, ekonomik, politik temelleri), eğitim biliminin tarihsel gelişimi, 21.yüzyılda eğitim biliminde yönelimler, eğitim

biliminde araştırma yöntemleri, Türk Milli Eğitim Sisteminin yapısı ve özellikleri, eğitim sisteminde öğretmenin rolü, öğretmenlik mesleğinin özellikleri, öğretmen yetiştirme alanındaki uygulamalar ve gelişmeler.

Beden Eğitimi ve Spor Tarihi: Dünyada ve Türkiye’de Beden Eğitimi ve sporun gelişim süreçlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi.

Jimnastik: Tanım, tarihçe, temel duruşlar, dizilişler, alan kullanımı, ritimli sekmeler, sıçramalar, dönüşler, geçiş ve bağlantılar, aletli ve aletsiz hareketler, piramitler, kural bilgileri. Gösteri yürüyüşleri, düzen, ritim, atlama ipi, jimnastik sopası, lobut yer minderi alıştırmaları, kural bilgileri ve öğretim becerileri.

İnsan Anatomisi ve Kineziyoloji: İnsan vücudunu meydana getiren hücre, doku, organlar, sistemler ve hareket sisteminin yapıları, anatomik terimler ve kavramlar, düzlemler, eksenler, baş, boyun, gövde, üst ve alt kısımların hareketleri ve harekete katılan kasların kasılması sırasındaki fonksiyonları, meydana getirdikleri eklem hareketleri, sportif hareketlerin kinesiyojik analizleri.

Drama: Eğitsel drama teriminin tanımı ve anlamı, benzer terimlerden (Psiko drama, Yaratıcı drama, Drama-Oyun, Drama) farkı, çocuklarla drama uygulamalarının tarihçesi, eğitsel dramanın yapısı ve uygulanma aşamaları, eğitici dramanın gençlere ve uygulama alanlarına göre sınıflandırılması, eğitsel drama ortamı ve öğretmen nitelikleri, eğitsel drama da özel teknikler, eğitsel dramanın değerlendirilmesi, uygulandığı alanın eğitim amaçlarına uygun eğitici drama örnekleri ve yeni örneklerin geliştirilmesi.

Mesleki Yabancı Dil II: Bu ders, üniversite öğrencilerinin kendi alanlarında yürüttükleri her türlü akademik faaliyette okuma, konuşma, dinleme ve yazma becerilerini belirli bir etkinlikte kullanabilmelerini sağlayacak biçimde tasarlanmıştır.

Bu derste öğrencilerin “Yabancı Dil I” dersinde kazandıkları bilgi ve becerilerin bir üst seviyeye çıkartılması hedeflenmelidir. Bu yapılırken ilgi çekici bağlamlar yaratılmasına, dilin işleliğini artırıcı alıştırmalar yapılmasına, dilin gerçek iletişim becerilerinde kullanılmasına ve bu yolla öğrencilerin dilsel ve iletişimsel yetileri ile yabancı dil yeterliklerinin artırılmasına özen gösterilmelidir.

Okul Deneyimi (ilkokul): İlkokullarda Öğretmenin ve bir öğrencinin okuldaki bir gününü gözlemleme, öğretmenin bir dersi işlerken dersi nasıl düzenlediğini, dersi hangi

aşamalara böldüğünü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden yararlandığını, dersin yönetimi için ve sınıfın kontrolü için öğretmenin neler yaptığını, öğretmenin dersi nasıl bitirdiğini ve öğrenci çalışmalarını nasıl değerlendirdiğini gözleme, okulun örgüt yapısını, okul müdürünün görevini nasıl yaptığını ve okulun içinde yer aldığı toplumla ilişkilerini inceleme, okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama.

Eğitim Psikolojisi: Eğitim-Psikoloji ilişkisi, eğitim psikolojisinin tanımı ve işlevleri, öğrenme ve gelişim ile ilgili temel kavramlar, gelişim özellikleri (bedensel, bilişsel, duygusal, sosyal ve ahlaki gelişim), öğrenmeyi etkileyen faktörler, öğrenme kuramları, öğrenme kuramlarının öğretim süreçlerine yansımaları, etkili öğrenme, öğrenmeyi etkileyen faktörler (motivasyon, bireysel faktörler, grup dinamiği ve bu faktörlerin sınıf içi öğretim sürecine etkisi).

Egzersiz Fizyolojisi: İnsan vücudunu meydana getiren hücre, doku organlar ve sistemlerin yapı ve fonksiyonları, egzersizde insan organizmasının enerji kaynakları ve sportif aktivitelerle ilişkisi, yorgunluk ve toparlanma, egzersize metabolik ve hormonal cevaplar, antrenmanın fizyolojik temelleri, kuvvet ve dayanıklılık antrenmanlarında ortaya çıkan akut ve kronik uyumlar, egzersizde cinsiyet farkı, yükselti, sıcak ve soğuk ortamda egzersiz, egzersiz fizyolojisinde temel laboratuvar uygulamaları ve performansın değerlendirilmesi.

Ritim Eğitimi ve Dans: Ritim ve dansla ilgili temel kavramlar, müzik ve hareket ritmi, duruş çalışmaları, yürüyüşler, sıçrama, sekme ve galoplar, ritim, melodi ve müzik seçimi, vals, tango, caz, dansa ilişkin adımlamalar, kompozisyonlar.

Biyomekanik: Sporda biyomekanik, temel kavramlar, temel hareketlerle ilişkisi, spor tekniklerine göre analiz yapılması, incelenmesi.

Bilgi ve Belge Yönetim Sistemleri (Meb, GSB): Mevcut okul sporları online lisans sisteminin işleyişi ve nasıl yönetildiği, lisans işlemlerin yapılışı, il içi ve il dışı organizasyonda yapılması gerekenler, okul sporlarına yönelik evrak takip ve işlemleri.

Beden Eğitimi ve Spor Felsefesi: Felsefenin temel kavramları, felsefedeki ana başlıklar, felsefe ve spor ilişkisi, felsefi düşüncenin beden hareketlerine katkısı ve önemi.

Okul Deneyimi (Ortaokul): Ortaokullarda Öğretmenin ve bir öğrencinin okuldaki bir gününü gözlemleme, öğretmenin bir dersi işlerken dersi nasıl düzenlediğini, dersi hangi aşamalara böldüğünü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden yararlandığını, dersin yönetimi için ve sınıfın kontrolü için öğretmenin neler yaptığını, öğretmenin dersi nasıl bitirdiğini ve öğrenci çalışmalarını nasıl değerlendirdiğini gözlemleme, okulun örgüt yapısını, okul müdürünün görevini nasıl yaptığını ve okulun içinde yer aldığı toplumla ilişkilerini inceleme, okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama.

Antrenman Bilgisi: Antrenman kavramı, antrenman temel ve yardımcı ilkeleri, biyomotor yetenekler ve çocuklarda geliştirilmesi, yorgunluk, toparlanma, antrenman bölümleri, sporda yetenek seçimi.

Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor: Engelliler için beden eğitimi ve sporun anlam ve önemi, engel türleri ve sınıflandırılmaları, engellilerde beden eğitimi ve spor, beden eğitimi ve sporun engelliler üzerindeki etkileri, engelliler için beden eğitimi ve sporla ilgili hukuki düzenlemeler.

Hakemlik Uygulamaları: Spor branşlarına özgü hakemlik uygulamaları, organizasyonların yapılması, temel oyun kurallarıyla hakemlik becerileri, hakemlik etiği ve ahlakı.

Özel Öğretim Yöntemleri I: Öğretimle ilgili temel kavramlar, öğrenme ve öğretim ilkeleri, öğretimde planlı çalışmanın önemi ve yararları, öğretimin planlanması (ünitelendirilmiş yıllık plan, günlük plan ve etkinlik örnekleri), öğrenme ve öğretim stratejileri, öğretim yöntem ve teknikleri, bunların uygulama ile ilişkisi, öğretim araç ve gereçleri, öğretim hizmetinin niteliğini artırmada öğretmenin görev ve sorumlulukları, öğretmen yeterlikleri.

Okul Deneyimi (Lise): Liselerde Öğretmenin ve bir öğrencinin okuldaki bir gününü gözlemleme, öğretmenin bir dersi işlerken dersi nasıl düzenlediğini, dersi hangi aşamalara böldüğünü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden yararlandığını, dersin yönetimi için ve sınıfın kontrolü için öğretmenin neler yaptığını, öğretmenin dersi nasıl bitirdiğini ve öğrenci çalışmalarını nasıl değerlendirdiğini gözlemleme, okulun örgüt yapısını, okul müdürünün görevini nasıl

yaptığını ve okulun içinde yer aldığı toplumla ilişkilerini inceleme, okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama.

Ölçme Değerlendirme: Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin yeri ve önemi, ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramlar, ölçme araçlarında bulunması istenen nitelikler (güvenirlik, geçerlik, kullanılabilirlik), eğitimde kullanılan ölçme araçları ve özellikleri, geleneksel yaklaşımlara dayalı olan araçlar (yazılı sınavlar, kısa yanıtli sınavlar, doğru-yanlış tipi testler, çoktan seçmeli testler, eşleştirmeli testler, sözlü yoklamalar, ödevler), öğrenciyi çok yönlü tanımaya dönük araçlar (gözlem, görüşme, performans değerlendirme, öğrenci ürün dosyası, araştırma kağıtları, araştırma projeleri, akran değerlendirme, öz değerlendirme, tutum ölçekleri), ölçme sonuçları üzerinde yapılan temel istatistiksel işlemler, öğrenme çıktılarını değerlendirme, not verme, alanı ile ilgili ölçme aracı geliştirme.

Temel İlk Yardım: İlk yardım, tanımı, amacı, acil durumlarda kara verme, pansuman ve bandajlama, taşıma, solunum ve kalp durması, yaralanma ve kanamalar, ısı yaralanmaları, yanık, zehirlenme, tıkanma ve boğulma, kırıklar ve diğer kas-iskelet sistemi yaralanmaları, dolaşım sistemi sorunları, omurga travmaları, yabancı cisim batmaları, hayvan ve böcek ısırıklarında ilkyardım.

Fiziksel Uygunluk: Fiziksel uygunluğun tanımı, bileşenleri, önemi, fiziksel uygunlukla ilgili kavramlar, fiziksel uygunluğun ölçümü ve değerlendirilmesi, ideal ağırlığın belirlenmesi yöntemleri, her yaş ve fiziksel düzeyde fiziksel uygunluğun geliştirilmesi ve korunması için alıştırma yöntemleri, egzersiz alanlarının düzenlenmesi, yönetimi ve organizasyonu.

Halk Oyunları: Halk Oyunlarının tarihçesi, çeşitli yörelerin Halk Oyunlarından örnekler, halk oyunlarının yaygınlaştırılması

Özel Öğretim Yöntemleri II: Beden Eğitimi ve Sporun öğretim yöntemleri öğrenme-öğretme süreçleri genel öğretim yöntemlerinin beden eğitimi öğretimine uygulanması, beden eğitimi ve spor alanındaki ders kitaplarının eleştirel bir açıyla incelenmesi ve özel öğretim yöntem ve stratejileri ile ilişkilendirilmesi. Yıllık, ünite ve günlük plan türleri, Micro öğretim beceri ve uygulamaları, öğretimin değerlendirilmesi.

Yaşam boyu spor: Yaşam boyu sporun tanımı, tarihsel gelişimi, yaşam boyu spor felsefesi. Yaşam boyu spor aktivitelerin tanıtımı (Jogging, yürüyüşler, yüzme, bisiklet vb.) ve uygulaması.

Öğretmenlik Uygulaması (Anaokulu Düzeyi): Anaokuluna özgü her hafta bir günlük plan hazırlama, hazırlanan planı uygulama, uygulamanın okuldaki öğretmen, öğretim elemanı ve uygulama.

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı: Öğretim Teknolojisi ile ilgili kavramlar, çeşitli öğretim teknolojilerinin özellikleri, öğretim teknolojilerinin öğretim sürecindeki yeri ve kullanımı, okulun ya da sınıfın teknoloji ihtiyaçlarının belirlenmesi, uygun teknoloji planlamasının yapılması ve yürütülmesi, öğretim teknolojileri yoluyla iki ve üç boyutlu materyaller geliştirilmesi öğretim gereçlerinin geliştirilmesi (çalışma yaprakları, etkinlik tasarlama, tepegöz saydamları, slaytlar, görsel medya gereçleri, bilgisayar temelli gereçler), eğitim yazılımlarının incelenmesi, çeşitli nitelikteki öğretim gereçlerinin değerlendirilmesi, internet ve uzaktan eğitim, görsel tasarım ilkeleri, öğretim materyallerinin etkinlik durumuna ilişkin araştırmalar, Türkiye’de ve dünyada öğretim teknolojilerinin kullanım durumu.

Beceri Öğretimi: Harekete dayalı öğrenme ve performansı etkileyen kalıtsal, çevresel, psikolojik, sosyolojik, biyolojik, nörolojik, kinematik, metodik vb. etmenlerin tanımı, süreci ve modelleri, beceri öğrenme aşamaları, beceri türleri ile becerilerin ölçülmesi.

Spor ve Beslenme: Temel beslenme ilkeleri, karbonhidratlar, yağlar, proteinler, mineraller, vitaminler ve suyun organizmadaki görevleri, fiziksel performansa etkileri, spor öncesi, arası ve sonrası beslenme ilkeleri, yaş, cinsiyet ve hastalık durumlarına göre beslenme, sporda ağırlık kontrolü, şişmanlık, sporcularda beslenme bozuklukları.

Eğitsel Oyunlar: Tanım, tarihçe, oyunun çocuklar için önemi, çocuk gelişimine etkisi, oyun ortamı ve aletleri, temel hareketlerin oyunla öğretimi, oyun seçimi, koordinasyon geliştiren oyunlar, ritmik etkinlikler içeren oyunlar, oyun materyali hazırlama ve oynama.

Beden Eğitimi ve Sporda Sınıf Yönetimi: Sınıf yönetimi ile ilgili temel kavramlar, sınıf içi iletişim ve etkileşim, sınıf yönetiminin tanımı, sınıf yönetimi kavramının sınıfta disiplini sağlamadan farklı yanları ve özellikleri, sınıf ortamını etkileyen sınıf içi ve sınıf dışı etkenler, sınıf yönetimi modelleri, sınıfta kurallar geliştirme ve uygulama,

sınıfı fiziksel olarak düzenleme, sınıfta istenmeyen davranışların yönetimi, sınıfta zamanın yönetimi, sınıf organizasyonu, öğrenmeye uygun olumlu bir sınıf ortamı oluşturma (örnekler ve öneriler)

Öğretmenlik Uygulamaları (İlkokul Düzeyi): İlkokula özgü her hafta bir günlük plan hazırlama, hazırlanan planı uygulama, uygulamanın okuldaki öğretmen, öğretim elemanı ve uygulama.

Öğretim İlke ve Yöntemleri: Öğretimle ilgili temel kavramlar, öğrenme ve öğretim ilkeleri, öğretimde planlı çalışmanın önemi ve yararları, öğretimin planlanması (ünitelendirilmiş yıllık plan, günlük plan ve etkinlik örnekleri), öğrenme ve öğretim stratejileri, öğretim yöntem ve teknikleri, bunların uygulama ile ilişkisi, öğretim araç ve gereçleri, öğretim hizmetinin niteliğini artırmada öğretmenin görev ve sorumlulukları, öğretmen yeterlikleri.

Beden Eğitimi ve Sporda Yetenek Seçimi: Yetenekli öğrencilerin seçimi, öğrencilerin gelişimine uygun spor dalının tespiti, bu öğrencilerin (sporcuların) gelişim aşamaları, fiziksel performanslarla ilgili testler ve kullanımları.

Karşılaştırmalı Beden Eğitimi ve Spor: Temel kavramlar ve olgular, eğitim sistemleri, farklı ülkelerdeki eğitim sistemi ve beden eğitimi dersi, yurt içinde ve yurt dışında beden eğitim dersleri ve beden eğitimi öğretmenin yetiştirilmesi.

Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Bilim ve temel kavramlar (olgu, bilgi, mutlak, doğru, yanlış, evrensel bilgi vb.), bilim tarihine ilişkin temel bilgiler, bilimsel araştırmanın yapısı, bilimsel yöntemler ve bu yöntemlere ilişkin farklı görüşler, problem, araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve veri toplama yöntemleri (nicel ve nitel veri toplama teknikleri), verilerin kaydedilmesi, analizi, yorumlanması ve raporlaştırılması.

Topluma Hizmet Uygulamaları: Topluma hizmet uygulamalarının önemi, toplumun güncel sorunlarını belirleme ve çözüm üretmeye yönelik projeler hazırlama, panel, konferans, kongre, sempozyum gibi bilimsel etkinliklere izleyici, konuşmacı yada düzenleyici olarak katılma, sosyal sorumluluk çerçevesinde çeşitli projelerde gönüllü olarak yer alma, topluma hizmet çalışmalarının okullarda uygulanmasına yönelik temel bilgi ve becerilerin kazanılması.

Rehberlik: Temel kavramlar, öğrenci kişilik hizmetleri, psikolojik danışma ve rehberliğin bu hizmetler içerisindeki yeri, rehberliğin ilkeleri, gelişimi, psikolojik danışma ve rehberliğin çeşitleri, servisler (hizmetler), teknikler, örgüt ve personel, alandaki yeni gelişmeler, öğrenciyi tanıma teknikleri, rehber öğretmen işbirliği, öğretmenin yapacağı rehberlik görevleri.

Öğretmenlik Uygulaması (Ortaokul Düzeyi): Ortaokula özgü her hafta bir günlük plan hazırlama, hazırlanan planı uygulama, uygulamanın okuldaki öğretmen, öğretim elemanı ve uygulama.

Araştırma Projesi: Beden Eğitimi ve Sporla ilgili çeşitli konularda bilimsel araştırma projesi hazırlama, veri toplama, verileri değerlendirme, çalışmalarını raporlaştırma ve sunma.

Beden Eğitimi ve Spor Yönetimi: Yönetim, organizasyon, yöneticilik, spor yöneticiliği ile ilgili temel kavramlar, yönetim biliminin ilke, teknik ve yöntemleri ışığında spor organizasyon ve yönetimi, uluslararası spor kurum ve kuruluşları, Türk beden eğitimi ve spor sisteminin teşkilat ile yönetim yapısı, işleyişi.

Beden Eğitimi ve Sporda Organizasyon Yönetimi: Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında çeşitli sportif faaliyetlerin organizasyonu, yönetimi, sevk ve idaresinin sağlanması.

Rekreasyon: Tanımı, felsefesi, sosyolojik perspektifi, rekreasyon programları, organizasyon ilkeleri, rekreasyonda okulun rolü, aile ve sanayide rekreasyon, rekreasyonda sınırlılıklar ve alternatif etkinlikler.

Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi: Türk eğitim sisteminin amaçları ve temel ilkeleri, eğitimle ilgili yasal düzenlemeler, Türk eğitim sisteminin yapısı, yönetim kuramları ve süreçleri, okul örgütü ve yönetimi, okul yönetiminde personel, öğrenci, öğretim ve işletmecilikle ilgili işler, okula toplumsal katılım.

Öğretmenlik Uygulaması (Lise Düzeyi): Liseye özgü her hafta bir günlük plan hazırlama, hazırlanan planı uygulama, uygulamanın okuldaki öğretmen, öğretim elemanı ve uygulama.

NOT: Ders içerikleri hazırlanırken mevcut ve daha önce uygulanan lisans programındaki ders içeriklerinden faydalanılmıştır.

KAYNAKLAR

1. Korkmaz İ. Öğretmen yetiştirmede yapısal ve kavramsal alternatifler. *II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 10- 12 Mayıs 2000: 198-202.
2. Abalı A. *Cumhuriyetimizin 50. Yılında Gençlik ve Spor*, Ankara: G.S.B. Yayını 1974.
3. Arıbaş S. 21. Yüzyıla girerken tarihi gelişim açısından sınıf öğretmeni yetiştirilmesinin genel bir değerlendirilmesi ve bazı öneriler. *II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, 10- 12 Mayıs 2000, Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi: 131-36.
4. Akpınar B, Turan M, Tekataş H. Öğretmen adaylarının gözüyle sınıf öğretmenlerinin yeterlilikleri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İnönü Üniversitesi, Malatya 2004.
5. Aktaş M, Aksu Ö, Türkmen L, Solak K, Kurt H, Ekici G. Türkiye ve bazı Avrupa Birliği ülkelerindeki hizmet öncesi öğretmen eğitimi sistemlerinin karşılaştırılması, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Özel Sayı 2013*: 131-45.
6. Özyürek M. Nitelikli öğretmen yetiştirmede sorunlar ve çözümler: özel eğitim örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2008, 6(2): 189- 226.
7. Sözen S, Çabuk A. Türkiye, Avusturya ve Almanya öğretmen yetiştirme sistemlerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Özel Sayı 2013*: 231- 40.
8. Tutkun ÖF, Aksoyalp Y. 21. yüzyılda öğretmen yetiştirme eğitim programının boyutları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2010: 24.
9. Demirel Ö. Türkiye'nin Öğretmen Yetiştirme Düzeni. *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu*, 12- 14 Mayıs 2007, Bakü: 44-9.
10. Akyüz Y. *Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000 – M.S. 2006*, Ankara, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2006.
11. Akyüz Y. *Türk Eğitim Tarihi: Başlangıçtan 1997'ye*. İstanbul, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları 1997.
12. YÖK. *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982- 2007)*. Yükseköğretim Kurulu Yayını 2007-5, Meteksan A.Ş., Ankara 2007b.

13. Özoglu M. *Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Sorunları*. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, 2010: 17.
14. YÖK. *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Ankara, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 1998.
15. Karaküçük, S. *Beden Eğitimi Öğretmeninin Eğitimi*. Ankara, Gazi Üniversitesi Yayın No: 146, 1989: 45-50.
16. Güven Ö. *Selim Sırrı Tarcan, Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi*, İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayınları 1999, (2): 609-10.
17. Bilge N. Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi. Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları: 1095, Kültür Eserleri Dizisi: 1989: 137.
18. YÖK. *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Ankara 2007c.
19. Yalız D. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programında Alan Bilgisi Derslerinde Amaçların Gerçekleşme Düzeyi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi 2006.
20. Yüzüak E. Kütahya’da İlköğretim ve Liselerde Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Araştırılması. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi 2006.
21. Atasoy M. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Araştırılması ve Çözüm Önerileri (Kırşehir İli Örneği). Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2008.
22. Efe AR. Avusturya ve Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi Müfredatlarının Karşılaştırılması. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi 2010.
23. Uğraş S. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümlerinin Yeterliliği Hakkında Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi 2013.
24. Uğraş S, Güllü M, Eroğlu E, Özen G. Ortaokulda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin okullarda tutulan evrak ve dosyalar hakkındaki düşünceleri. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* 2017, Cilt: 2, Sayı: 2: 8-20.
25. Demirel Ö. *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulama*. 19. Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık 2012.

26. Ayas A. Öğretmenlik mesleğinin önemi ve öğretmen yetiştirmede güncel sorunlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2009, Çağrılı Yazı, Özel Sayı/ Cilt 10, Sayı 3: 1-11.
27. Harmandar D. Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının İncelenmesi: Türkiye- Belçika Karşılaştırması. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2010.
28. Özkan H. Türkiye'de Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirmek İçin Bir Model. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi 1999.
29. Günay N. Atatürk döneminde Türkiye'de beden eğitiminin gelişimi ve gazi beden terbiyesi bölümü. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi* 2013, Cilt: XXIX, Sayı: 85: 74- 99.
30. Harmandar D. Avrupa Birliğine Üye Ülkelerden İngiltere, Yunanistan ve Bulgaristan İle Türkiye'deki Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi 2008.
31. Gür B, Çelik Z. YÖK'ün 30 yılı. *Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) Raporu* 2011.
32. Küçükcan T, Gür BS. *Türkiye'de Yükseköğretim: Karşılaştırmalı Bir Analiz*. Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı 2009.
33. Özer M, Gür BS, Küçükcan T. *Yükseköğretimde Kalite Güvencesi*. Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı 2010.
34. Akdemir AS. Türkiye'de öğretmen yetiştirme programlarının tarihçesi ve sorunları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature And History of Turkish or Turkic*, 2013, Volume 8/12 Fall 2013: 15-28.
35. Temel C, Altınkök M, Kayışoğlu NB. Pedagojik formasyon eğitimi uygulamasının beden eğitimi öğretmenliğine yansımaları. *Int. J. of Hum Sci.* 2016, 13(1), 1862-72.
36. http://yok.gov.tr/documents/10279/13685931/20_01_2015_+yurutme_kurulu_+ek_+kontenjana_+eklenecek_egitim_komisyonu_070116.pdf/ Erişim Tarihi: 22.05.2016
37. Erkuş L. Eğitim Fakültelerinin Akreditasyon Sürecine Hazır Olma Durumuna İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler

- Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi 2009.
38. <http://yok.gov.tr/web/denklikbirimi/akreditasyon> Erişim Tarihi: 28.06. 2016
 39. YÖK. *Türkiye’de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akreditasyon*. YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara 1999.
 40. YÖK. *Yükseköğretimde Kalite Güvencesi Yönetmeliği Basın Duyurusu*. Yükseköğretim Kurulu Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Bilkent/Ankara 2015.
 41. <http://www.yok.gov.tr/web/uluslararası-iliskiler/bologna-sureci-nedir;jsessionid=F62CC2DFDCE6DE405B997CD4BAD1DE8D> Erişim Tarihi: 02.06. 2016
 42. Boydak M, Karabatak S. Öğretim elemanlarının Bologna Süreci’ne ilişkin görüşleri. *1. Bologna Süreci Araştırmaları Kongresi*, 17-18 Eylül 2015 Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
 43. YÖK. *Yükseköğretimde Yeniden Yapılanma: 66 Soruda Bologna Süreci Uygulamaları*. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Ankara 2010.
 44. [Http://Bologna.Kafkas.Edu.Tr/Temelbilgiler/Bologna_Kitapçigi_17_12_2009.Pdf](http://Bologna.Kafkas.Edu.Tr/Temelbilgiler/Bologna_Kitapçigi_17_12_2009.Pdf) Erişim Tarihi: 07.05. 2016
 45. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrenci İşleri Arşivi, Erişim Tarihi: 10.01. 2018
 46. Dicle Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrenci İşleri Arşivi Erişim Tarihi: 10.01. 2018
 47. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrenci İşleri Arşivi Erişim Tarihi: 17.01. 2018
 48. Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrenci İşleri Arşivi Erişim Tarihi: 22.01. 2018
 49. Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrenci İşleri Arşivi Erişim Tarihi: 07.02. 2018
 50. Gökmen H. Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), beden eğitimi ve spor bölümü lisans programının incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi* 1994: 5 (4), 19-27.
 51. Yavaş M. U.Ü. Eğitim fakültesi beden eğitimi ve spor bölümünde uygulanan lisans düzeyinde öğretim programı ile yükseköğretim kurumu (YÖK) beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında yer alan teorik ve uygulamalı

- derslerin akademik personele getirdiği haftalık ders yüklerinin karşılaştırılması. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 29-20 Haziran 1999 Bursa.
52. İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrenci İşleri Arşivi, Erişim Tarihi: 19.01. 2018
53. Kasap H. YÖK beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programı ile Marmara üniversitesi BESYO beden eğitimi ve spor öğretmenliği programının intibak önerisi. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 29-20 Haziran 1999 Bursa.
54. Akpınar B. *Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: Data Yayınları 2011.
55. Şeker H. Eğitimde Program Geliştirme Kavramlar ve Yaklaşımlar. İçinde: Şeker H, (Editör). *Program Değerlendirme*, 3. Baskı, Ankara, Anı Yayıncılık 198: 2014.
56. Demirel Ö. *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. 8. Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık 2005.
57. Erden M. *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları 1998.
58. Özdemir SM. Eğitimde program değerlendirme ve Türkiye’de eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2009, Cilt: VI, Sayı: 11: 126-49.
59. Marsh CJ, Willis G. *Curriculum: Alternative Approaches, Ongoing Issues*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall 1995.
60. Babacan T. Eğitim Programı Temeller, İlkeler ve Sorunlar. İçinde: *Program Değerlendirme*, Asım A, (Çeviri Editörü). Curriculum Foundations, Principles And Issues, Ornstein AC, Hunkins FP. Ankara, Eğitim Kitapevi 2014.
61. Akdağ M. Öğretimde planlama öğretimde değerlendirme. İçinde: Gürol M, (Editör). *Programı Deneme, Değerlendirme ve Sürdürme*, 3. Baskı, Ankara, Akış Yayıncılık 2006.
62. Gökmenoğlu T. Geniş açı: modeller ve yaklaşımlar açısından Türkiye’de program değerlendirme çalışmaları. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi* 2014, 4 (7): 55- 70.
63. Gül T. Türkiye’deki turizm rehberliği öğretim programlarının değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi 2012.

64. Çivicioğlu M. Ortaöğretim rehberlik programının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi 2016.
65. Özüdoğru F, Adıgüzel OC. Aydınlatıcı program değerlendirme modeli. *Anadolu Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi* 2016, Özel Sayı (Kasım): 25- 34.
66. Demirel Ö. *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulama*. 23. Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık 2015.
67. Queensland Üniversitesi (Avusturalya) (https://my.uq.edu.au/programs-courses/program_list.html?acad_prog=2372) Erişim Tarihi: 14.10. 2017
68. Auburn Üniversitesi (Alabama/ ABD) (http://bulletin.auburn.edu/undergraduate/collegeofeducation/curriculumandteaching/physicaleducation-teachereducation_major/) Erişim Tarihi: 14.10. 2017
69. Towson Üniversitesi (Maryland/ ABD) (<https://catalog.towson.edu/undergraduate/health-professions/kinesiology/physical-education/#fouryearplanofstudytex>) Erişim Tarihi: 21.10. 2017
70. Syracuse Üniversitesi (New York/ABD) (http://soe.syr.edu/academic/exercise_science/undergraduate/physical_education/http://soe.syr.edu/academic/exercise_science/undergraduate/physical_education/) Erişim Tarihi: 17.10. 2017
71. Vancouver Island Üniversitesi (Kanada) (<https://www2.viu.ca/calendar/UniversityDegreeCompletion/bamajorsminors/physicaleducation.asp>) Erişim Tarihi: 25.10. 2017
72. Malaya Üniversitesi (Malezya) (<https://www.um.edu.my/academics/bachelor/sports/bachelor-of-sport-science-science-exercise>) Erişim Tarihi: 24.10. 2017
73. Movassagh Behastani, M. Bazı İslami Ülkelerde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme: Türkiye, Azerbaycan ve İran Örneği. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi 2016.
74. Humboldt Üniversitesi (Berlin/Almanya) (https://www.huberlin.de/en/studies/counselling/course-catalogue/programme-descriptions/sportkombi-en?set_language=en) Erişim Tarihi: 04.12. 2017

75. Bologna Üniversitesi (İtalya)
(<http://www.farbiomot.unibo.it/en/programmes/degree-programmes/study-plan/2017/8766/A82/000/2017>) Erişim Tarihi: 09.12. 2017
76. Loughborough Üniversitesi (İngiltere)
(<https://lucas.lboro.ac.uk/epublic/wp5016.main?dept=PS&dept2=PS>) Erişim Tarihi: 26.12. 2017
77. Granada Üniversitesi (İspanya)
(http://grados.ugr.es/deporte/pages/infoacademica/estudios#_doku_titulo_de_grado_en_ciencias_de_la_actividad_fisica_y_del_deporte) Erişim Tarihi: 02.01. 2017
78. Durusoy EA, Öztürk F, Dikici K. Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenliği Bölümü Ders Programı İle Yükseköğretim Kurumu Tarafından Uygulamaya Konulan Ders Programının Karşılaştırılması. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 29-20 Haziran 1999, Bursa.
79. Acar Z. A. Okul Deneyimi I Dersinin Katkıları. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 1999, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 29-20 Haziran 1999, Bursa.
80. Temel C, Sunay H. Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programlarına İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi* 2002, Sayı: 153- 54, Ankara.
81. Özkan Ş. Türkiye ile Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi 2004.
82. Özdilek Ç, Eynur R.B, Karakuş S. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştiren Bölümlerde Uygulanan Eğitim Programlarının İlköğretim ve Ortaöğretim Okulları İçin Belirlenen Beden Eğitimi Ders Amaçlarıyla Karşılaştırılması ve Uyum Açısından Değerlendirilmesi. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 28- 30 Eylül 2005, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Denizli.
83. Güllü M, Güçlü M, Zorba E. 1926-2007 yılları arası çeşitli kurumların beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren kurumların öğretim programlarının incelenmesi, *5.Ulusal Beden Eğitimi Öğretmenliği Kongresi* Adana, 2007.

84. Hardman, K. Situation and Sustainability of Physical Education In Schools: A Global Perspective. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi* 2008, 19 (1): 1-22.
85. Şirin EF, Cesur K. Beden eğitimi öğretmen adaylarının alan bilgisi ve öğretmenlik meslek dersleri ile öğretmenlik uygulaması dersi başarıları arasındaki ilişki. *S.Ü. BES Bilim Dergisi* 2008, Cilt: 10, Sayı: 1: 1-10.
86. Melnychuk N, Robinson DB, Lu C, Chorney D, Randall L. Physical education teacher education (PETE) in Canada. *Canadian Journal Of Education* 2011, 34, 2: 148-68.
87. Özçakır S. 100 Yıl Öncesinde Türkiye’de beden eğitimi öğretimi ve günümüzdeki yansımaları. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi* 2015, 26 (1): 18-25.
88. Işıkgöz E, Dinçer N, Kılınç, Z. Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile alan bilgisi ders başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi (batman ili örneği). *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi* 2016, Cilt: 6, Sayı: 2: 338-46.
89. Tashakkori A, Teddlie E. *Handbook Of Mixed Methods In Social And Behavioral Research* (Eds). CA: Sage, 2003.
90. Johnson RB, Onwuegbuzie AJ. Mixed methods research: a research paradigm whose time has come. *Educational Researcher* 2004,33(7): 14-26.
91. Greene JC, Caracelli VJ, Graham WF. Toward a conceptual framework for mixed-method evaluation designs. *Edu Eva and Policy Analy* 1989, 11: 255-74.
92. Creswell JW, Plano Clark VL. *Designing and Conducting Mixed Methods Research* (2th Ed.).Thousand Oaks, CA: Sage 2011.
93. Creswell JW. *Research Design. Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. 4th Ed., .Thousand Oaks, CA: Sage 2014.
94. Yıldırım A, Şimşek H. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık 2013.
95. Baki A, Gökçek T. Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (ESOSDER)* 2012, Cilt:11, Sayı:42: 1-21.
96. Creswell JW. *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. 4th Ed., Boston: Pearson 2012.
97. Karasar N. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 17. Baskı, Ankara, Nobel Basımevi, 2007.
98. Karakaya İ. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. A. Tanrıöğen. (Edt.).Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık 2011: 57-87.

99. Arseven AD. *Alan Araştırma Yöntemi*. Ankara: Gündüz Eğitim Yayıncılık 2001.
100. Kaptan S. *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. 11.Baskı, Ankara: Tek Işık Yayınları 1998.
101. Büyüköztürk Ş, Çakmak EK, Akgün ÖE, Karadeniz Ş, Demirel F. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 5. Baskı, Ankara, Pegem Akademi 2010.
102. Çepni S. *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. 4. Baskı, Trabzon: Celepler Matbaacılık 2009.
103. Balcı A. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. 9. Baskı, Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık 2011.
104. Yıldırım A, Şimşek H. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 7. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık 2008.
105. Türnüklü A. Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 2000, 6 (24), 543- 59.
106. Berg BI. *Qualitative Research Methods For The Social Sciences*. Seventh Edition. Alliii and Bacon. Boston Ma 2009.
107. Power Z, Campbell M, Kilcoyne P Et Al. The Hiperemesis İmpact Of Symptoms Uestionnaire: Development and Validation of a Clinical Tool. *Inter J Nrsng St* 2010, 47, 1: 67-77.
108. <https://istatistik.yok.gov.tr/> Erişim tarihi 07.11.2016
109. www.ogretmenlersitesi.com/ismet-yilmaz-ogretmen-sayisini-acikladi/44884/ Erişim tarihi 01.02.2018
110. Miles BM, Huberman AM. *Qualitative Data Analysis: An Expanded Source Book*. 2th Ed., California, USA: Sage Publications 1994: 27.
111. Aziz A. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. 5. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 2010.
112. Creswell JW. Editörler: Bütün M. ve Demir SB, *Nitel Araştırma Yöntemleri-Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*, Ankara, Siyasal Kitabevi 2013.
113. Holloway I, Wheeler S. *Qualitative Research For Nurses*. Oxford: Blackwell Science Ltd. 1996.
114. Creswell JW, Miller DN. Determining validity in qualitative inquiry. *Theory Into Practice* 2000, 39 (3): 124- 30.

115. Creswell JW. *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. California: Sage Publications 2003.
116. Merriam SB. *Qualitative Research and Case Study Applications In Education*. San Francisco: Jossey-Bass 1998.
117. Streubert HJ, Carpenter DR. *Qualitative Research In Nursing*. 5th Ed., Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins 2011.
118. Denzin NK. *The Research Act: A Theoretical Introduction To Sociological Methods*. New York: Mcgraw-Hill 1978.
119. Lincoln YS, Guba EG. *Naturalistic Inquiry*. California: Sage 1985.
120. Sharts-Hopko NC. Assessing rigor in qualitative research. *Journal Of The Association Of Nurses In Aids Care* 2002, 13 (4): 84-6.
121. Guba EG, Lincoln YS. Epistemological and Methodological Bases of Naturalistic Inquiry. *Educational Communication And Technology Journal* 1982, 30 (4): 233-52.
122. Tavşancıl E, Aslan E. *Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller İçin İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. İstanbul, Epsilon Yayınevi 2001.
123. Şakar F. 1990'dan bu yana tarihi süreç içerisinde beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme politikaları. I. Spor Bilimleri Kongresi Kitabı, 15-16/03/1990 Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
124. Bulca Y, Saçlı F, Kangalgil M, Demirhan G. Beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmen yetiştirme programına ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi* 2012, Cilt: 37, Sayı: 165.
125. Dalkıran O, Ulaş M, Aslan CS. Özel öğretim yöntemleri dersinin teorik ve uygulama başarı ilişkisinin incelenmesi. *Uluslararası Balkan Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, Bursa: 152, 2017.
126. Yiğitdinç İB, Koparan Ş, Bulut T, Ercan İ. YÖK programında yer alan yüzme dersleri ile U.Ü. Eğt. Fak. Bed. Eğt. Spor bölümü programında yer alan seçmeli yüzme derslerinin incelenmesi. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 29-20 Haziran 1999 Bursa.
127. Ekici G. Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumları ile öğrenme biçimlerinin değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2008, Cilt: 5, Sayı:1: 111- 32.

128. Yalçın S, Şengül Avşar A. Eğitim fakültesi meslek bilgisi derslerinin sıralama yargıları kanunuyla ölçeklenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi* 2014, Cilt 5, Sayı 2: 79-90.
129. Whipple CE. Preservice teachers' views of content and pedagogical knowledge presented in the elementary component of a physical education teacher education program. Doctoral Thesis, Ohio State University, ABD: Ohio 2002.
130. Hawley DW. New goals and changed roles: re-visioning teacher education. *Edu Rec* 1993, 74(3): 26-32.
131. Hergüner G, Arslan S, DüNDAR H. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul deneyimi dersini algılama düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2002 (1), Sayı:11.
132. Güllü M, Temel C. Investigating the opinions of physical education teacher candidates on the school experience course. *Edu Res Rev* 2016, 11 (17): 1634-40.
133. Şahin Ç, Kartal OY. Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmeni yetiştirme programı hakkındaki görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2013, Kış (6/1).
134. Aslan M. Eğitim Fakültelerindeki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi ve Öğretim Programının Hazırlanması. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi 2015.
135. Çepni O, Aydın F, Şahin V. Coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri. *Cumhuriyet International Journal Of Education* 2015, Vol 4(1): 35-49.
136. Temel C, Altınkök M, Vazgeçer E, Güllü M. Bir yıllık mesleki deneyimi olan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki algılarının incelenmesi. 5. *Beden Eğitimi Öğretiminde Yeni ve Yaratıcı Yaklaşımlar Sempozyumu*, 26-27 Ocak 2015, ODTÜ KKM, Ankara.
137. Çoban, A. Sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* 2011, 16: 28-45.
138. Akdoğdu E. Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının Öğretmen Adaylarının Görüşleri Doğrultusunda Bağlam, Girdi, Süreç ve Ürün (CIPP) Modeline Göre Değerlendirilmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi 2016.

139. Taşkın ÇŞ, Hacıömeroğlu G. Meslek bilgisi derslerinin öğretmen adaylarının profesyonel gelişimindeki önemi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2010, 28: 165-74.
140. Eraslan A. İlköğretim matematik öğretmen adaylarının “öğretmenlik uygulaması” üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi* 2009, Cilt: 3, Sayı: 1: 207- 21
141. Küçükahmet L. 2006-2007 öğretim yılında uygulamaya başlanan öğretmen yetiştirme lisans programlarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2007, 5: 203-19.
142. Arıkan A, Ünver Ş, Saraç Süzer SH. Yabancı dil eğitimi programlarında Türk Eğitim Tarihi dersinin önemi ve içeriğine ilişkin öğrenci görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2007, 33: 24–32.
143. Atalı L, Gönener A, Sertbaş K, Taşkıran Y. Kocaeli üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bilgisayar kullanma durumlarının incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2003, Cilt: 1 (2): 129- 32.
144. Hitit Üniversitesi. Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Öğretim Programı ve Sınav Sistemlerinde Karşılaşılan Sorunlar. 25-27 Nisan 2014 Çalıştay Raporu, Hitit Üniversitesi: Çorum.
145. Yücel A.S, Devecioğlu S. Spor eğitiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı, *E-Journal Of New World Sciences Academy* 2012, 7 (2).
146. Yılmaz İ, Ulucan H, Pehlivan S. Beden eğitimi öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2010, Cilt: 11, Sayı: 1: 105-18.
147. Baert H. The Integration of Technology within Physical Education Teacher Education: Perceptions of the Faculty. *Theses and Dissertations* 2011, ABD: University of Arkansas.
148. Akbaba Altun S, Altun A. Bir eğitim aracı olarak internet. *Milli Eğitim Dergisi* 2000, 147.
149. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=8.5.24030&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch>= Erişim Tarihi: 27.02.2018
150. <http://cdn.istanbul.edu.tr/statics/www.istanbul.edu.tr/wp-content/uploads/2014/11/AKTS.pdf> Erişim Tarihi: 27.02.2018

151. Kaya Y. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında/Bölümlerinde Okutulan Derslerin Ders İçeriklerinin Yeterliği. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 29-20 Haziran 1999 Bursa.
152. Pehlivan Z. İlköğretimde Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme. *II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu*, 21-23 Aralık 2001 Uludağ Üniversitesi, Bursa.
153. MEB. *Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 2018.
154. Lee C-H. The Knowledge Base For Physical Education Teacher Education (Pete): A Comparative Study of University Programmes In England and Korea. Doctoral dissertation, England: University of Bedfordshire 2013.
155. Korkmaz NH, Yavaş M, Ercan İ, Toker F. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğretim Programlarıyla 1998 Yılından İtibaren Uygulamaya Konulan Yükseköğretim Programının Karşılaştırılması. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 29-20 Haziran 1999 Bursa.
156. Demirhan G, Bulca Y, Saçlı F, Kangalgil M. Beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitimi Fakültesi Dergisi* 2014, 29 (2): 57-68.
157. Webster L. Impact of an educational gymnastics course onthe motor skills and health-related fitness components of physical education teacher education students. Doctoral thesis, Columbia: University of South Carolina 2014.
158. Bahneman C, McGrath J. Analysis of the undergraduate physical education teacher certification activity requirements within the United States. Paper presented at the American Alliance of Health, Physical Education, Recreation and Dance, New Orleans, Louisiana 2004.
159. Cengiz C. Alan eğitiminde araştırma projesi dersi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 2014, Cilt: 3, Sayı: 4: 51-8.
160. Dereobalı N, Ünver G. Okul öncesi öğretmenliği lisans programı derslerinin öğretim elemanları tarafından genel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2009 Özel sayı, Cilt: 10, Sayı: 3: 161-81.

EKLER

EK- 1. Özgeçmiş

1981 yılında Adana'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Malatya'da tamamladıktan sonra 1999 yılında İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde lisans eğitimine başladı. 2005 yılında Adana Kozan ilçesinde Beden Eğitimi Öğretmeni olarak göreve başladı. 2003 yılı Sonbahar döneminde Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. 2008-2009 eğitim ve öğretim yılında Elazığ Mehmet Koloğlu Anadolu Lisesi'ne atandı. Halen aynı kurumda Beden Eğitimi Öğretmeni olarak çalışmaktadır. 2017 yılı Bahar döneminde Fırat Üniversitesi'nde Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi alanında doktora eğitimini tamamladı. Evli ve iki çocuk annesidir.

Adres: Mehmet Koloğlu Anadolu Lisesi / ELAZIĞ

e-mail: ayselkizilkaya@hotmail.com

EK- 2. Beden Eğitimi Lisans Programının Değerlendirilmesi İle İlgili Öğretim Elemanlarına Uygulanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

PROGRAMIN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programı ile ilgili genel düşüncüleriniz nelerdir?
2. Lisans programındaki mevcut ders sayıları ve kredilerinin hangilerinin yeterli hangilerinin yetersiz olduğunu nedenleri ile açıklar mısınız?
3. Beden eğitimi öğretmenliği bölümünün spor bilimleri fakültesi bünyesinde mi yoksa eğitim fakülteleri bünyesinde mi olması gerektiğini nedenleri ile açıklar mısınız?
4. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programını güncelliği hakkında ne düşünüyorsunuz?
5. Üniversiteler YÖK'e bağlandıktan sonra kullanılan Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programlarıyla daha önce uygulanan programların olumlu ve olumsuz yönlerini karşılaştırabilir misiniz? Kurumun kendisi mi program yapması yoksa yeknesak bir program mı uygulanması gerekiyor?
6. Mevcut programda uygulanan staj süresi, içeriği hakkındaki görüş ve önerileriniz nelerdir?
7. MEB'de uygulanan öğretim programı ile Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programı arasındaki uyumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

MEVCUT PROGRAMIN GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ

1. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında eksik olan unsurlar nelerdir ve bunun nedenini açıklar mısınız?
2. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının size göre avantajları nelerdir?
3. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının size göre dezavantajları nelerdir?

PROGRAMA İLİŞKİN ÖNERİLER

1. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının “İlkokul, Ortaokul ve Lise Öğretmenliği” olmak üzere ayrı ayrı ya da aşamalı olmalı mı? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklar mısınız?
2. İyi bir beden eğitimi öğretmeni yetiştirmede lisans programında en önemli ders ya da dersler hangileridir?
3. Beden eğitimi öğretmenin yetiştirilmesinde öncelikli olarak çözümlenmesi gereken konu ya da konular nelerdir?
4. İyi bir beden eğitimi öğretmeni yetiştirilmesi için programın nasıl bir felsefeyi barındırması gerekmektedir?
5. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında değişiklik yapılacak olsa tavsiyeniz ne olur?
6. Uygulanan program içindeki derslerin sizce Milli Eğitim ders programlarında olduğu gibi kazanım vb. gibi daha detaylı mı olması gerekiyor, ders içeriklerinin her üniversitede aynı şekilde olabilmesi için standartlar nasıl olmalı?
7. Yeni bir lisans programı uygulanacak olsa mutlaka olması gerekenler nelerdir?
8. Yeni bir lisans programı uygulanacak olsa size göre mevcut program üzerinden revize edilmesi mi yoksa tamamen yeniden bir program yapılması mı gerekli olur?
9. Lisans programında size göre “Alan bilgisi”, “Genel alan bilgisi” ve “Formasyon bilgisi” nin ağırlıkları % olarak nasıl olmalıdır?

EK- 3. Beden Eğitimi Lisans Programının Değerlendirilmesi İle İlgili Öğretmenlere Uygulanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

1. Lisans programındaki genel kültür dersleri hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
2. Lisans programındaki alan bilgisi dersleri hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
3. Lisans programındaki formasyon dersleri hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
4. Öğrenim gördüğünüz dört yıllık lisans programında yıllardaki uygulamalı derslerin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
5. Bir öğretmen olarak lisans programının eksik olduğunuzu düşündüğünüz içerikler var mıdır? Varsa nelerdir?
6. Beden eğitimi öğretmenliği lisans programı, öğretmenlik yaşantınızdaki ihtiyaçları karşıladı mı?
7. Beden eğitimi öğretmenliği lisans programının en güçlü ve en zayıf yönleri sizce nelerdir?
8. Beden eğitimi öğretmenliği için lisans programı hazırlayacak olsanız alan bilgisi, genel kültür ve formasyon derslerinin ağırlıklarını nasıl düzenlerdiniz? Neden?
9. Sizce ideal bir beden eğitimi öğretmeni yetiştirilmesi için öğretim programından başka ne gibi uygulamalara, içeriklere vb. ihtiyaç vardır?

EK- 4. Beden Eğitimi Lisans Programının Değerlendirilmesi İle İlgili Öğretim Elemanlarına Uygulanan Anket

Sayın Hocam,

Aşağıda yer alan form; **ülkemizde halen uygulanmakta olan** “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi” konulu araştırma için veri toplama aracı olarak hazırlanmıştır. Formun sonunda aşağıda yer almayan ancak olmasının önemli olduğunu düşündüğünüz dersler var ise buna ilişkin bir bölümde hazırlanmıştır.

Formu doldururken isim belirtmenize gerek bulunmamaktadır. Lütfen araştırmanın amacına ulaşabilmesi için anket sorularının tümünde size uygun olan seçeneğin olduğu kutucuğa “X” işareti koyarak belirtiniz. Yoğun çalışma temposunuz içinde zaman ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederim.

Aysel KIZILKAYA NAMLI
İnönü Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Doktora Öğrencisi

1. BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

2. Çalışma Alanınız: () Beden Eğitimi ve Spor Pedagojisi () Egzersiz ve Spor Fizyolojisi
() Egzersiz ve Spor Psikolojisi () Fiziksel Aktivite, Spor ve Sağlık
() Hareket ve Antrenman () Motor Davranış
() Spor Biyomekaniği () Rekreasyon
() Spor Yönetimi () Sporda Sosyal Alanlar (Felsefe, Tarih, Sosyoloji vb)

3. Çalıştığınız Bölüm: () Antrenörlük Eğitimi Blm. () Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Blm.
() Spor Yöneticiliği Bölümü () Rekreasyon Bölümü
() Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi Bölümü
() Diğer

4. Unvanınız: () Prof. Dr. () Doç. Dr. () Yrd. Doç. Dr. () Öğretim Görevlisi () Okutman
() Araştırma Görevlisi () Uzman

5. Yaşınız: () 20-30 () 31-40 () 41-50 () 51 yaş ve üzeri

6. Medeni Durumunuz: () Evli () Bekâr

7. Meslekteki Kıdem Yılıınız: () 1-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl () 21 yıl ve üstü

8. Çalıştığınız Üniversite: () Devlet Üniversitesi () Özel Üniversite

2. BÖLÜM: ANKET SORULARI

Aşağıdaki Beden eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans programındaki derslerin gerekli olduğunu düşünüyorum.	Gerekli Değil	Düzeltilmeli	Gerekli
1. Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri			
2. Genel Jimnastik			
3. İnsan Anatomisi ve Kineziyoloji			
4. Basketbol			
5. Yüzme			
6. Türkçe I-II (Yazılı Anlatım/ Sözlü Anlatım)			
7. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II			
8. Eğitim Bilimine Giriş			
9. Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım			

10.	Artistik Jimnastik			
11.	Atletizm			
12.	Doğa Sporları			
13.	Temel Müzik Eğitimi			
14.	Eğitim Psikolojisi			
15.	Egzersiz Fizyolojisi			
16.	Ritim Eğitimi ve Dans			
17.	Hentbol			
18.	Bilgisayar I-II			
19.	Yabancı Dil I-II			
20.	Öğretim İlke Yöntemleri			
21.	Antrenman Bilgisi			
22.	Futbol			
23.	Halk Oyunları			
24.	Özel Eğitim			
25.	Ölçme ve Değerlendirme			
26.	Psikomotor Gelişim			
27.	Fiziksel Uygunluk			
28.	Voleybol			
29.	Beden Eğitimi ve Spor Tarihi			
30.	Türk Eğitim Tarihi			
31.	Özel Öğretim Yöntemleri I-II			
32.	Öğretim Teknolojileri Materyal Tasarımı			
33.	Beceri Öğrenimi			
34.	Egzersiz ve Beslenme			
35.	Eğitsel Oyunlar			
36.	Bilimsel Araştırma Yöntemleri			
37.	Etkili İletişim Becerileri			
38.	Sınıf Yönetimi			
39.	Okul Deneyimi			
40.	Engelliler İçin Beden Eğitimi			
41.	Drama			
42.	Topluma Hizmet			
43.	Türk Eğitim Sistemi ve Okul			
44.	Rehberlik			
45.	Araştırma Projesi			
46.	Beden Eğitimi ve Spor Yönetimi			
47.	Öğretmenlik Uygulaması			

Size göre aşağıdaki beden eğitimi alan bilgisi seçmeli derslerden önemli gördüklerinizi işaretleyiniz		Size göre aşağıdaki genel kültür ve meslek bilgisi seçmeli derslerinden önemli gördüklerinizi işaretleyiniz	
<input type="checkbox"/> Badminton	<input type="checkbox"/> Buz pateni	<input type="checkbox"/> Yaşam Boyu Spor	<input type="checkbox"/> Karşılaştırmalı Eğitim
<input type="checkbox"/> Sportif Ritmik Cimnastik (Kız)	<input type="checkbox"/> Orientiering	<input type="checkbox"/> Beden Eğitimi ve Sporda Ergonomi	<input type="checkbox"/> Toplam Kalite Yönetimi
<input type="checkbox"/> Güreş (Erkek)	<input type="checkbox"/> Boks	<input type="checkbox"/> Antropometri	<input type="checkbox"/> Eğitimde Program Geliştirme
<input type="checkbox"/> Futsal	<input type="checkbox"/> Binicilik	<input type="checkbox"/> İleri Spor Masajı Teknikleri	<input type="checkbox"/> Eğitim Felsefesi
<input type="checkbox"/> Kayak	<input type="checkbox"/> Okçuluk	<input type="checkbox"/> Spor Animasyonu ve Teknikleri	
<input type="checkbox"/> Tenis	<input type="checkbox"/> İzcilik	<input type="checkbox"/> Beden Eğitimi ve	
<input type="checkbox"/> Dağcılık	<input type="checkbox"/> Çim hokeyi		
<input type="checkbox"/> Masa tenisi	<input type="checkbox"/> Atıcılık		
<input type="checkbox"/> Halter	<input type="checkbox"/> Ekskrim		

<input type="checkbox"/> Step-Aerobik <input type="checkbox"/> Satranç <input type="checkbox"/> Judo <input type="checkbox"/> Taekwondo <input type="checkbox"/> Karate <input type="checkbox"/> Gösteri cimnastiği <input type="checkbox"/> Antrenman Bilim <input type="checkbox"/> Spor Psikolojisi <input type="checkbox"/> Spor Sosyolojisi <input type="checkbox"/> Spor Felsefesi ve Olimpizm <input type="checkbox"/> Beden Eğitimi ve Spor Pedagojisi	<input type="checkbox"/> Buz hokeyi <input type="checkbox"/> Bowling <input type="checkbox"/> Trekking <input type="checkbox"/> Sualtı sporları <input type="checkbox"/> Cankurtarma <input type="checkbox"/> Temel Hareket Becerileri <input type="checkbox"/> Okul Öncesi ve İlköğretimde Hareket Eğitimi	Sporda Halkla İlişkiler <input type="checkbox"/> Beden Eğitimi ve Sporda Organizasyon Teknikleri <input type="checkbox"/> Türk Spor Tarihi	<input type="checkbox"/> Eğitim Tarihi <input type="checkbox"/> Türk Eğitim Sisteminde Sorunlar, Eğilimler ve Gelişmeler <input type="checkbox"/> Türk Eğitim Tarihi
--	---	--	--

Lütfen yukarıdaki programda yer almayan fakat sizce beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında olması gereken ders veya dersleri belirtebilir misiniz?

Lisans Programında bulunması gerektiğini düşündüğüm dersin adı:	
İçeriği (birkaç cümle ile)	

EK- 5. Beden Eğitimi Lisans Programının Değerlendirilmesi İle İlgili Öğretmenlere Uygulanan Anket

Sevgili Meslektaşım,

Aşağıda yer alan form; ülkemizde halen uygulanmakta olan “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi” konulu araştırma için veri toplama aracı olarak hazırlanmıştır. Formun sonunda aşağıda yer almayan ancak olmasının önemli olduğunu düşündüğünüz dersler var ise buna ilişkin bir bölümde hazırlanmıştır.

Formu doldururken isim belirtmenize gerek bulunmamaktadır. Lütfen araştırmanın amacına ulaşabilmesi için anket sorularının tümünde size uygun olan seçeneğin olduğu kutucuğa “X” işareti koyarak belirtiniz. Yoğun çalışma temposunuz içinde zaman ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederim.

Aysel KIZILKAYA NAMLI
İnönü Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Doktora Öğrencisi

1. BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek
2. Okul Türü: () Ortaokul () Lise
3. Yaşınız () 20-30 () 31-40 () 41-50 () 51 ve üstü
4. Medeni Durumunuz () Evli () Bekâr
5. Eğitim Durumunuz () Lisans () Lisanüstü
6. Meslekteki Kıdem Yılı () 1-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl () 21 yıl ve üstü
7. Mezuniyet Yılı:
8. Yaşadığımız Şehir:

2. BÖLÜM: ANKET SORULARI

Aşağıdaki Beden eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans programındaki derslerin gerekli olduğunu düşünüyorum.	Gerekli Değil	Düzeltilmeli	Gerekli
1. Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri			
2. Genel Jimnastik			
3. İnsan Anatomisi ve Kineziyoloji			
4. Basketbol			
5. Yüzme			
6. Türkçe I-II (Yazılı Anlatım/ Sözlü Anlatım)			
7. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II			
8. Eğitim Bilimine Giriş			
9. Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım			
10. Artistik Jimnastik			
11. Atletizm			
12. Doğa Sporları			
13. Temel Müzik Eğitimi			
14. Eğitim Psikolojisi			
15. Egzersiz Fizyolojisi			
16. Ritim Eğitimi ve Dans			
17. Hentbol			
18. Bilgisayar I-II			
19. Yabancı Dil I-II			
20. Öğretim İlke Yöntemleri			
21. Antrenman Bilgisi			
22. Futbol			
23. Halk Oyunları			
24. Özel Eğitim			

25.	Ölçme ve Değerlendirme			
26.	Psikomotor Gelişim			
27.	Fiziksel Uygunluk			
28.	Voleybol			
29.	Beden Eğitimi ve Spor Tarihi			
30.	Türk Eğitim Tarihi			
31.	Özel Öğretim Yöntemleri I-II			
32.	Öğretim Teknolojileri Materyal Tasarımı			
33.	Beceri Öğrenimi			
34.	Egzersiz ve Beslenme			
35.	Eğitsel Oyunlar			
36.	Bilimsel Araştırma Yöntemleri			
37.	Etkili İletişim Becerileri			
38.	Sınıf Yönetimi			
39.	Okul Deneyimi			
40.	Engelliler İçin Beden Eğitimi			
41.	Drama			
42.	Topluma Hizmet			
43.	Türk Eğitim Sistemi ve Okul			
44.	Rehberlik			
45.	Araştırma Projesi			
46.	Beden Eğitimi ve Spor Yönetimi			
47.	Öğretmenlik Uygulaması			

Size göre aşağıdaki beden eğitimi alan bilgisi seçmeli derslerden önemli gördüklerinizi işaretleyiniz		Size göre aşağıdaki genel kültür ve meslek bilgisi seçmeli derslerinden önemli gördüklerinizi işaretleyiniz	
<input type="checkbox"/> Badminton	<input type="checkbox"/> Buz pateni	<input type="checkbox"/> Yaşam Boyu Spor	<input type="checkbox"/> Karşılaştırmalı Eğitim
<input type="checkbox"/> Sportif Ritmik Cimnastik (Kız)	<input type="checkbox"/> Orientiering	<input type="checkbox"/> Beden Eğitimi ve Sporda Ergonomi	<input type="checkbox"/> Toplam Kalite Yönetimi
<input type="checkbox"/> Güreş (Erkek)	<input type="checkbox"/> Boks	<input type="checkbox"/> Antropometri	<input type="checkbox"/> Eğitimde Program Geliştirme
<input type="checkbox"/> Futsal	<input type="checkbox"/> Binicilik	<input type="checkbox"/> İleri Spor Masajı Teknikleri	<input type="checkbox"/> Eğitim Felsefesi
<input type="checkbox"/> Kayak	<input type="checkbox"/> Okçuluk	<input type="checkbox"/> Spor Animasyonu ve Teknikleri	<input type="checkbox"/> Eğitim Tarihi
<input type="checkbox"/> Tenis	<input type="checkbox"/> İzcilik	<input type="checkbox"/> Beden Eğitimi ve Sporda Halkla İlişkiler	<input type="checkbox"/> Türk Eğitim Sisteminde Sorunlar, Eğilimler ve Gelişmeler
<input type="checkbox"/> Dağcılık	<input type="checkbox"/> Çim hokeyi	<input type="checkbox"/> Beden Eğitimi ve Sporda Organizasyon Teknikleri	<input type="checkbox"/> Türk Eğitim Tarihi
<input type="checkbox"/> Masa tenisi	<input type="checkbox"/> Atıcılık		
<input type="checkbox"/> Halter	<input type="checkbox"/> Ekskrim		
<input type="checkbox"/> Step-Aerobik	<input type="checkbox"/> Buz hokeyi		
<input type="checkbox"/> Satranç	<input type="checkbox"/> Bowling		
<input type="checkbox"/> Judo	<input type="checkbox"/> Trekking		
<input type="checkbox"/> Taekwondo	<input type="checkbox"/> Sualtı sporları		
<input type="checkbox"/> Karate	<input type="checkbox"/> Cankurtarma		
<input type="checkbox"/> Gösteri cimnastiği	<input type="checkbox"/> Temel Hareket Becerileri		
<input type="checkbox"/> Antrenman Bilim	<input type="checkbox"/> Okul Öncesi ve İlköğretimde Hareket Eğitimi		
<input type="checkbox"/> Spor Psikolojisi			
<input type="checkbox"/> Spor Sosyolojisi			
<input type="checkbox"/> Spor Felsefesi ve Olimpizm			
<input type="checkbox"/> Beden Eğitimi ve Spor Pedagojisi			

Lütfen yukarıdaki programda yer almayan fakat sizce beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programında olması gereken ders veya dersleri belirtebilir misiniz?

Lisans Programında bulunması gerektiğini düşündüğüm dersin adı:	
İçeriği (birkaç cümle ile)	

EK- 6. Çeşitli Yıllarda Uygulanan Beden Eğitimi Öğretmenliği Lisans Programları

**ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ
DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ²²
(1986 - 1987)**

DERSLERİN ADI	I. SINIF		II. SINIF		III. SINIF		IV. SINIF	
	1. YARI	2. YARI	1. YARI	2. YARI	1. YARI	2. YARI	1. YARI	2. YARI
Beden Eğitimi ve Spora Giriş	3	—	—	—	—	—	—	—
Bireysel Sporlar	7	7	—	—	—	—	—	—
Takım Sporları	7	7	—	—	—	—	—	—
Fonksiyonel Anatomi	3	3	—	—	—	—	—	—
Eğitime Giriş	3	—	—	—	—	—	—	—
İngilizce	3	3	—	—	—	—	—	—
Türkçe	2	2	2	2	2	2	2	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	1	1	1	1	1	1	1	1
Güzel Sanat Dal.	—	—	1	1	1	1	1	1
Eğitim Sosyolojisi	—	3	1	—	—	—	—	—
Bireysel Sp. Öğr. Yöntemi	—	—	6	—	—	—	—	—
Müzik ve Rit. Eğitimi	—	—	7	—	—	—	—	—
Spor Fizyolojisi	—	—	6	6	—	—	—	—
Antreman Kuramları	—	—	3	3	—	—	—	—
Eğitim Psikolojisi	—	—	3	—	—	—	—	—
Takım Sp. ve öğr. Yöntemi	—	—	—	6	—	—	—	—
Türk Halkbilimi, Halk Oyunları	—	—	—	7	—	—	—	—
Beden Eğitimi Spor Arş. Tekniği	—	—	—	3	—	—	—	—
Eğitimde Program Geliştirme	—	—	—	3	—	—	—	—
Özel Dal	—	—	—	—	6	6	—	—
Spor Sakatlıkları ve İlk Yardım	—	—	—	—	6	—	—	—
Beden Eğitimi Spor Tarihi	—	—	—	—	3	—	—	—
Hareket Bilgisi	—	—	—	—	3	—	—	—
Eğitimde Ölçe ve Değerlendirme	—	—	—	—	3	—	—	—
Seçmeli Ders	—	—	—	—	2	2	—	—
Beden Eğt. Sp. Organ Yönetimi	—	—	—	—	—	3	—	—
Sporda Biyomekanik	—	—	—	—	—	3	—	—
Eğitim Teknolojisi	—	—	—	—	—	3	—	—
Eğitsel Oyunlar	—	—	—	—	—	—	7	—
Beden Eğt. Sp. Öğretim Yön.	—	—	—	—	—	—	6	—
Antrenörlük Uygulaması	—	—	—	—	—	—	—	—
Rehberlik	—	—	—	—	—	—	3	—
Seçmeli Ders	—	—	—	—	—	—	2	2
Spor Tesis Plan ve İşletme	—	—	—	—	—	—	—	3
Rekreasyon Liderliği	—	—	—	—	—	—	—	6
Uygulama	—	—	—	—	—	—	1 ay	—
Eğitim Yönetimi	—	—	—	—	—	—	—	3
TOPLAM	30	27	30	32	27	21	22	18

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ
DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ²³
(1986 - 1987)

DERSLERİN ADI	I. SINIF		II. SINIF		III. SINIF		IV. SINIF	
	Saat	Kredi	Saat	Kredi	Saat	Kredi	Saat	Kredi
Atatürk İlk. ve İnk. Tarihi	2	2	2	2	2	2	2	2
Seçmeli Ders	—	—	—	—	—	—	4	4
Türk Dili	2	2	2	2	2	2	2	2
Yabancı Dil	12	12	8	8	8	8	4	4
Güzel Sanatlar	2	2	2	2	2	2	2	2
Eğitime Giriş	3	3	—	—	—	—	—	—
Voleybol	4	2	—	—	—	—	—	—
Basketbol	4	2	—	—	—	—	—	—
Hentbol	4	2	—	—	—	—	—	—
Futbol (Er) / Rit. Cimnastik (Bn.)	4	2	2	1	—	—	—	—
Halk Oyunları	4	2	4	2	—	—	—	—
Serbest Cimnastik	4	2	4	2	—	—	—	—
Rit. Eğt. Cim.	2	1	—	—	—	—	—	—
Beden Eğt. Spor. Giriş	2	2	—	—	—	—	—	—
Anatomi	2	2	—	—	—	—	—	—
Fizyoloji	2	2	—	—	—	—	—	—
Eğitim Sosyolojisi	3	3	—	—	—	—	—	—
Aletli Cimnastik	2	1	2	1	—	—	—	—
Beden Eğitimi Sp. Psikolojisi	3	3	—	—	—	—	—	—
Fonksiyonel Anatomi	2	2	—	—	—	—	—	—
Atletizm	4	2	4	2	—	—	—	—
Eğitim Psikolojisi	—	—	3	3	—	—	—	—
Voleybol Öğr. Yöntemi	—	—	2	1	2	1	—	—
Basketbol Öğr. Yöntemi	—	—	2	1	2	1	—	—
Hentbol Öğr. Yöntemi	—	—	2	1	2	1	—	—
Güreş (Er) / Rit. Cim. (Bn.)	—	—	4	2	—	—	—	—
Spor Kaza. Kor. İkiyordim	—	—	4	4	—	—	—	—
Beden Eğt. Sp. Sosyolojisi	—	—	3	3	—	—	—	—
Hareket Bilgisi	—	—	2	2	—	—	—	—
Eğit. Prog. ve Öğt. Prog.	—	—	3	3	—	—	—	—
Sporistatistiği	—	—	2	2	—	—	—	—
Spor Fizyolojisi	—	—	3	3	—	—	—	—
Türk Bed. Eğt. Sp. Teşk. ve Yön.	—	—	2	2	—	—	—	—
Spor Masajı	—	—	2	1	—	—	—	—
Yönetim Bilimine Giriş	—	—	2	2	—	—	—	—
Eğitimde Ölçme ve Değ.	—	—	—	—	3	3	—	—
Güreş Öğr.Yön. / Rit.Cim.Öğr.Yön	—	—	—	—	4	2	—	—
Eğitsel Oyunlar	—	—	—	—	4	4	—	—

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ
DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ²³
(1986 - 1987)

DERSLERİN ADI	I. SINIF		II. SINIF		III. SINIF		IV. SINIF	
	Saat	Kredi	Saat	Kredi	Saat	Kredi	Saat	Kredi
Aletli Cim. Öğr. Yöntemi	—	—	—	—	2	1	—	—
Atletizm Öğretim Yöntemi	—	—	—	—	4	2	—	—
Antreman Bilgisi	—	—	—	—	4	4	—	—
Beden Eğt. Spor Tarihi	—	—	—	—	—	—	—	—
Ruh Sağlığı	—	—	—	—	3	2	—	—
Eğitim Teknolojisi	—	—	—	—	2	3	—	—
Bed. Eğt. Spor Ölç ve Değ.	—	—	—	—	2	2	—	—
Bed. Eğt. Spor Or. Yönt.	—	—	—	—	2	2	—	—
Biyomekanik	—	—	—	—	2	2	—	—
Okul Öncesi İlköğr. Bed.Eğt.Sp.	—	—	—	—	2	2	—	—
Rehberlik	—	—	—	—	—	—	3	3
Beden Eğt. Öğr. Yöntemleri	—	—	—	—	—	—	4	4
Uzmanlık Dalı (Seçmeli)	—	—	—	—	—	—	16	8
Uzmanlık Dalı (Ant. Uyg.)	—	—	—	—	—	—	4	4
Yrd. Uzmanlık Dalı	—	—	—	—	—	—	8	4
Okul İçi Serbest Zam. Faa.	—	—	—	—	—	—	4	4
Spor Tes. Plan ve İslt.	—	—	—	—	—	—	2	2
İzcilik ve Gençlik Lid.	—	—	—	—	—	—	2	2
Uygulama	—	—	—	—	—	—	1 ay	—
Sağlık Bilgisi ve Beslenme	—	—	—	—	—	—	2	2
Eğitim Yönetimi	—	—	—	—	—	—	3	3
TOPLAM	67	51	66	52	56	48	62	50

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ
DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ²⁵
(1986 - 1987)

DERSLERİN ADI	I. SINIF		II. SINIF		III. SINIF		IV. SINIF	
	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı
Beden Eğitimi Spor Bilimi I, II	2	2	—	—	—	—	—	—
Anatomi	2	—	—	—	—	—	—	—
Atletizm	2	2	2	2	—	2	—	—
Serbest Cimnastik	2	2	2	—	—	—	—	—
Basketbol	2	2	—	2	2	—	—	—
Voleybol	2	2	—	2	2	—	—	—
Hentbol	2	2	—	—	2	—	—	—
Halk Oyunları	2	2	—	—	—	—	—	—
Türk Dili	1	1	1	1	1	1	1	1
Atatürk İlk. ve İnk. Tarihi	1	1	1	1	1	1	1	1
Yabancı Dil	6	6	4	4	4	4	2	2
Güzel sanatlar	1	1	1	1	1	1	1	1
Fonksiyonel Anatomi	—	2	—	—	—	—	—	—
Yüzme ve Cankurtarma	—	2	—	2	—	2	—	—
Hareket Bilgisi	—	—	2	2	—	—	—	—
Fizyoloji	—	—	2	—	—	—	—	—
Sağlık Bilgisi Beslenme	—	—	2	—	—	—	—	—
Aletli Cimnastik	—	—	2	2	2	2	—	—
Futbol (Er.) / Rit. Cim. (Bn.)	—	—	2	2	—	2	—	—
Eğitim Bilimine Giriş	—	—	—	—	—	—	—	—
Cüres (Er.) Modern Dans (Bn.)	—	—	2	—	2	2	—	—
Eğitim Fizyolojisi	—	—	—	2	—	—	—	—
Beden Eğitimi Spor İstatistiği	—	—	—	2	—	—	—	—
Gösteri Cimnastiği	—	—	—	2	—	—	—	—
Eğitim Psikolojisi	—	—	—	3	—	—	—	—
Yaz ve Kış Eğitimi	—	—	10 gün	—	—	—	—	—
Beden Eğitimi Spor Tarihi	—	—	—	—	2	—	—	—
Antreman Bilgisi	—	—	—	—	2	2	—	—
Beden Eğt. Spor Arş. Tekniği	—	—	—	—	2	—	—	—
Beden Eğt. Spor Psikolojisi	—	—	—	—	2	2	—	—
Eğitim Sosyolojisi	—	—	—	—	2	2	—	—
Biyomekanik	—	—	—	—	—	2	—	—
İlk Yardım, Rehabl. ve Spor Masj.	—	—	—	—	—	2	—	—
Ölçme Değerlendirme	—	—	—	—	—	3	—	—
Serbest Zaman Eğt. ve Lid.	—	—	—	—	—	—	2	—
Beden Eğit. Spor Org. Yön.	—	—	—	—	—	—	2	—
Seçmeli Ders	—	—	—	—	—	—	2	—
Seçmeli Özel Spor Dersi	—	—	—	—	—	—	6	—

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ
DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ²⁵
(1986 - 1987)

DERSLERİN ADI	I. SINIF		II. SINIF		III. SINIF		IV. SINIF	
	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı
Seç. Öz. Sp. Der. Antrenör	—	—	—	—	—	—	2	2
Yrd. Seçmeli Spor Dersi	—	—	—	—	—	—	3	3
Seç. Özel Sp. Der. Antrenör	—	—	—	—	—	—	1	1
Genel Öğretim Metodları	—	—	—	—	—	—	3	—
Özel Öğretim Metodları	—	—	—	—	—	—	3	—
Seçmeli Pedagoji Forms. Dersi	—	—	—	—	—	—	—	2
TOPLAM	25	27	28	30	27	30	29	29

**ULUDAĞ, SELÇUK VE ÇUKUROVA ÜNİVERSİTELERİNİN
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMLERİNİN
DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ²⁶
(1987 - 1988)**

DERSLERİN ADI	I. SINIF		II. SINIF		III. SINIF		IV. SINIF	
	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı
Beden Eğitimi Spora Giriş	2	2	2	2	2	2	2	2
Anatomi	2	2	2	2	2	2	2	2
Fizyoloji	2	2	2	2	2	2	2	2
Halkbilim	2	2	2	2	2	2	2	2
Ritmik Gimnastik ve Ritim Eğ.	2	2	2	2	2	2	2	2
Serbest Gimnastik	2	2	2	2	2	2	2	2
Voleybol	2	2	2	2	2	2	2	2
Basketbol	2	2	2	2	2	2	2	2
Hentbol	2	2	2	2	2	2	2	2
Halk Oyunları	2	2	2	2	2	2	2	2
Beden Eğitimi Spor Psikolojisi	2	2	2	2	2	2	2	2
Fonksiyonel Anatomi	2	2	2	2	2	2	2	2
Aletli Gimnastik	2	2	2	2	2	2	2	2
Atletizm	2	2	2	2	2	2	2	2
Futbol (Er.) / Rit. Cim. (Bn.)	2	2	2	2	2	2	2	2
Beden Eğitimi Spor Sosy.	2	2	2	2	2	2	2	2
Spor Kazaları Kor. İkiyardımlı	2	2	2	2	2	2	2	2
Seçmeli Spor Dalı	2	2	2	2	2	2	2	2
Hareket Bilgisi	2	2	2	2	2	2	2	2
Beden Eğt. Spor Ars. Tek.	2	2	2	2	2	2	2	2
Türk Beden Eğt. ve Sp. Teş. Yön.	2	2	2	2	2	2	2	2
Spor Fizyolojisi	2	2	2	2	2	2	2	2
Voleybol Öğretim Yöntemi	2	2	2	2	2	2	2	2
Basketbol Öğretim Yöntemi	2	2	2	2	2	2	2	2
Futbol Öğr. Yön./Rit.Cim.Öğ.Yön.	2	2	2	2	2	2	2	2
Seçmeli Spor Dalı Öğr. Yöntemi	2	2	2	2	2	2	2	2
Gosteri Gimnastiği	2	2	2	2	2	2	2	2
Beden Eğitimi Spor Tarihi	2	2	2	2	2	2	2	2
Atletizm Öğretim Yöntemi	2	2	2	2	2	2	2	2
Hentbol Öğretim Yöntemi	2	2	2	2	2	2	2	2
Aletli Cimnastik Öğretim Yöntemi	2	2	2	2	2	2	2	2
Antrenman Bilgisi	2	2	2	2	2	2	2	2
Seçmeli Ders	2	2	2	2	2	2	2	2
Eğitsel Oyunlar	2	2	2	2	2	2	2	2
Okul İçin Yaygın ve Ser. Zam Sp.	2	2	2	2	2	2	2	2
Beden Eğt. Spor Org. Yönt.	2	2	2	2	2	2	2	2
Okul Öncesi İlköğretim Bed.Eğ.Sp	2	2	2	2	2	2	2	2
Biyomekanik	2	2	2	2	2	2	2	2
TOPLAM	33	33	30	31	28	28	27	24

26. Uludağ

**ULUDAĞ, SELÇUK VE ÇUKUROVA ÜNİVERSİTELERİNİN
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMLERİNİN
DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ²⁶
(1987 - 1988)**

DERSLERİN ADI	I. SINIF		II. SINIF		III. SINIF		IV. SINIF	
	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı	1. Yarı	2. Yarı
Spor Tesis. Planl. ve İşlet.	—	—	—	—	—	—	2	—
Boş Zamanları Değerlendirme	—	—	—	—	—	—	2	—
Eğitime Giriş	3	—	—	—	—	—	—	—
Yardımcı Seçmeli Spor Dalı	—	—	—	—	—	—	4	4
Antrenörlük Uygulaması	—	—	—	—	—	—	2	2
Rekreasyon Liderliği	—	—	—	—	—	—	—	2
Sağlık Bilgisi Beslenme	—	—	—	—	—	—	—	2
Eğitim Sosyolojisi	—	3	—	—	—	—	—	—
Eğitim Psikolojisi	—	—	3	—	—	—	—	—
Eğitim Programları ve Öğr. Yönt.	—	—	—	3	—	—	—	—
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	—	—	—	—	3	—	—	—
Eğitim Teknolojisi	—	—	—	—	—	3	—	—
Rehberlik	—	—	—	—	—	—	3	—
Beden Eğt. Öğretim Yöntemleri	—	—	—	—	—	—	3	—
Eğitim Yönetimi	—	—	—	—	—	—	—	3
Beden Eğitimi Uygulaması	—	—	—	—	—	—	—	—
Yabancı Dil	6	6	4	4	4	4	1 Ay	—
Atatürk İlkeleri ve İnk. Tarihi	1	1	1	1	1	1	1	1
Türk Dili	1	1	1	1	1	1	1	1
Güzel Sanatlar Dalı	1	1	1	1	1	1	1	1
TOPLAM	33	33	30	31	28	28	27	24

**ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU
BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ**

BİRİNCİ YIL

I. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
1401 101	Beden Eğt. Ve Spor Bilimleri Gir.	3	0	3
1401 103	İnsan Anatomisi ve Kinesiyoloji	4	0	4
1401 105	Genel Cimnastik	1	4	3
1401 107	Sağlık Bilgisi	3	0	3
1401 109	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2
1401 111	Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3	0	3
1401 115	İngilizce I	3	0	3
Kredi		19	4	21

II. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
1401 102	Yaşam Boyu Spor	3	0	3
1401 104	Ritim Eğitimi ve Dans	1	4	3
1401 106	Atletizm I	1	4	3
1401	Bireysel Sporlar I	1	4	3
1401 108	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
1401 110	Okul Deneyimi I	1	4	3
1401 114	İngilizce II	3	0	3
Kredi		12	16	20

İKİNCİ YIL

III. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
1401	Takım Sporları I	1	4	3
1401 201	Artistik Cimnastik	1	4	3
1401 203	Atletizm II	1	4	3
1401 205	İlk Yardım Can Kurt. ve Rehab.	3	0	3
1401 207	Spor Fizyolojisi	3	2	4
1401 209	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2
1401 211	Gelişim ve Öğrenme	3	0	3
1401 213	Mesleki İngilizce III	3	0	3
Kredi		17	14	24

IV. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
1401 202	Antrenman Bilgisi	3	0	3
1401 204	Bilgisayar	2	2	3
1401 206	Spor Sak. Korunm. Ve Rehbil.	3	0	3
1401 208	Sporcu Beslenmesi	3	0	3
1401 210	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2
1401 212	Öğretimde Planlama ve Değerl.	3	2	4
1401 214	Mesleki İngilizce IV.	3	0	3
1401 022	Takım sporları II	1	4	3
Kredi		20	8	24

ÜÇÜNCÜ YIL

V. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
1401 301	Psikomotor Gelişim ✓	3	0	3
1401 303	Fiziksel Uygunluk	2	2	3
1401 305	Eğitsel Oyunlar	2	2	3
1401 307	Öğr. Tekn. ve Materyal Gel.	2	2	3
1401 309	Mesleki İngilizce V	3	0	3
1401	Bireysel Sporlar II	1	4	3
	Seçmeli I	3	0	3
Kredi		16	10	21

VI. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
1401 302	Sporda Beceri Öğrenimi	3	0	3
1401 304	Rekreasyon	3	0	3
1401 306	Simf Yönetimi	2	2	3
1401 308	Özel Öğr. Yöntemleri I	2	2	3
1401 310	Mesleki İngilizce VI	3	0	3
	Seçmeli II	3	0	3
	Seçmeli III	3	0	3
Kredi		19	4	21

VII. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
1401 401	Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor ✓	3	0	3
1401 403	Okul Deneyimi II	1	4	3
1401 405	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3
1401 407	Mesleki İngilizce VIII ✓	3	0	3
	Seçmeli IV	3	0	3
	Seçmeli V	3	0	3
Kredi		15	6	18

DÖRDÜNCÜ YIL

VIII. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
1401 402	Beden Eğt. Sporda Yönl. Org.	3	0	3
1401 404	Rehberlik ✓	3	0	3
1401 406	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
1401 408	Mesleki İngilizce VIII ✓	5	0	5
	Seçmeli VI	3	0	3
Kredi		14	6	17

166

EK- 7. Çeşitli Ülkelerde Uygulanan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programları

QUEENSLAND ÜNİVERSİTESİ (AVUSTURALYA)			
https://my.uq.edu.au			
1. Sınıf 1. Yarıyıl	Saat	1. Sınıf 2. Yarıyıl	Saat
Sağlık bilimleri için biyoloji	2	İnsan hareketinin anatomik temeli	2
Biyofiziksel Gelişim, Ölçme ve Değerlendirme	2	Meslekler, İnsanlar ve Sağlık	2
Diyet ve Egzersiz Yoluyla Sağlık ve Spor	2	Bradman'dan Freeman'a: Avustralya Sporunun Mitolojik Nitelikleri	2
Spor Koçluğu: Öğrenme, Yetenek ve Performans	2	İnsan Hareketi Çalışmaları İçin Fizyoloji	2
Toplam	8	Toplam	8
2. Sınıf 1. Yarıyıl		2. Sınıf 2. Yarıyıl	
Biomekanik	2	Hareket Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar	2
Oyun Alanından Sahaya: Sportif Konuların Eleştirel Analizi	2	Okullarda Sağlık Eğitimi	2
Egzersiz Fizyolojisi	2	Sağlık ve Beden Eğitimi Alanlarında Okur Yazarlık ve Aritmetik	2
Spor Psikolojisi ve Egzersiz	2	Motor Kontrol ve Öğrenme	2
Toplam	8	Toplam	8
3. Sınıf 1. Yarıyıl		3. Sınıf 2. Yarıyıl	
Destekleyici Öğrenme Ortamları	2	Araştırmaya Dayalı Pedagojiler	2
HPE Müfredat ve Değerlendirme Çalışmaları	2	Teknoloji, HPE(sağlık ve beden eğitimi) ve Spor	2
HMS için Genç Bilim Müfredatı	2	Genç Bilim Hareketi	2
Sağlığın Teşviki ve Geliştirilmesi: Perspektifler ve Uygulama	2	Araştırma becerileri	2
Toplam	8	Toplam	8
4. Sınıf 1. Yarıyıl		4. Sınıf 2. Yarıyıl	
Başlıca Uygulamalar (sağlık ve beden eğitimi)	8	Gençlik, Spor ve Fizik Kültürü	2
		HPE'de Liderlik, İnovasyon ve Araştırma	2
		Farklı Topluluklarda Spor Liderliği ve herhangi bir 2 seçmeli ders	2
Toplam	8	Toplam	6
SEÇMELİ DERSLER			

Avustralya Toplumunda Spor ve Fiziksel Aktivitenin Tarihi Olimpiyatlar ve Paralimpik'in Tarihi Spor ve Fiziksel Aktivitenin Yönetimi ve Pazarlanması Fiziksel Aktiviteyi ve Sağlığı Teşvik Etme İnsan Hareketi Nöromekanik Temeli Beslenme ve Egzersiz Uygulamalı Spor ve Egzersiz Psikolojisi Elit Sporcu Geliştirmek

AUBURN ÜNİVERSİTESİ (Alabama/ ABD)			
http://bulletin.auburn.edu			
1.Sınıf 1. Yarıyıl	Saat	1.Sınıf 2. Yarıyıl	Saat
Biyolojiye Giriş (derslerden biri seçilir) Biyoloji Laboratuvarına Giriş Biyolojinin İlkeleri Biyoloji Laboratuvarının Prensipleri	4	Organizma biyolojisi (derslerden biri seçilir) Organizmal Biyoloji Laboratuvarı Honors Organizmal Biyoloji	4
İngilizce Kompozisyon I	3	Sağlık	2
Motor Gelişimi	1	İngilizce Kompozisyon II	3
Temel tarih	3	Temel tarih ya da sosyal bilimler	3
Temel sosyal bilimler	3	Temel matematik	3
Yaşam boyu motor gelişim	2	Seçmeli	1
Toplam	16	Öğretmen Eğitimine Yönelik Oryantasyon	0
		Toplam	16
2. Sınıf 1. Yarıyıl		2. Sınıf 2. Yarıyıl	
Beşeri bilimler	3	Temel edebiyat ya da temel beşeri bilimler	3
Temel edebiyat	3	İnsan Anatomisi ve Fizyolojisi II	4
İnsan Anatomisi ve Fizyolojisi I	4	Kinesiyolojide Öğretim ve Teknoloji	2
Motor Öğrenme ve Performans	3	Egzersiz fizyolojisi	3
Motor Öğrenme ve Performans Laboratuvarı	1	Egzersiz Laboratuvarı fizyolojisi	1
Toplam	14	Temel sosyal bilimler	3
		Toplam	16
3. Sınıf 1. Yarıyıl		3. Sınıf 2. yarıyıl	
Temel güzel sanatlar	3	Beden Eğitimi Öğretim Stratejileri	3

Öğrencilerin Çeşitliliği ve İstisnai Olması	3	İnsan Hareketi Biyomekanik Analizi	3
Ritmik Etkinlik Becerileri ve Kavramları	3	İnsan Hareketi Laboratuvarının Biyomekanik Analizi	1
Öğrencilerin Çeşitliliği ve Ayarları	3	Motor Becerilerin Öğretimi	3
Engelli Bireyler İçin Beden Eğitimi	3	Çocuk Gelişimi, Öğrenme, Motivasyon ve Değerlendirme	6
Toplam	15	Toplam	16
4. Sınıf 1. Yarıyıl		4. Sınıf 2. yarıyıl	
Fiziksel aktivite ve halk sağlığı	3	Öğretmenlik Uygulaması	10
Spor Becerileri ve Kavramları	3	Beden Eğitimi Değerlendirmesi	3
İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi	4	Üniversite Mezuniyeti	0
Ortaokullarda Beden Eğitimi	4		
Toplam	14	Toplam	13
Toplam saat: 120			

TOWSON ÜNİVERSİTESİ (Maryland/ ABD)			
https://catalog.towson.edu			
1. Sınıf 1. Yarıyıl	Saat	1. Sınıf 2. Yarıyıl	Saat
Biyolojiye Giriş	4	Tarihi ve Çağdaş Perspektifler: Amerikan'ın Kentsel Okulları	3
Liberal Eğitim İçin Yazar	3	Fiziksel Uygunluk Programlama ve Değerlendirme	3
Birinci Beden Eğitimi Öğretmenliği Uygulaması	3	İlköğretim Beden Eğitimi İçin İçerik Bilgisi Ve Performans I	3
Psikolojiye Giriş	3	Akademik Cebir	3
Seminer	3	Seminer	3
Toplam	16	Toplam	15
2. Sınıf 1. Yarıyıl		2. Sınıf 2. Yarıyıl	
İnsan Anatomisi Ve Fizyoloji I	4	İnsan Anatomisi Ve Fizyoloji II	4
Alanda Pedagoji / Oyun Alanı Becerileri Ve Stratejisi	3	Güçlendirici Pedagoji, Alan Ve Hedef Becerileri Ve Stratejisi	3
Alanda Pedagoji / Oyun Alanı Becerileri Ve Stratejisi	3	Jimnastik Becerileri Ve Stratejisi	3

Atletizm Becerileri Ve Stratejisi Ve Macera Eğitimi	3	File Becerileri Ve Stratejisi	3
Eğitim Psikolojisi	3	Beden Eğitiminde Motor Davranışlar	3
Toplam	16	Toplam	16
3. Sınıf 1. Yarıyıl		3. Sınıf 2. yarıyıl	
Biomekanik	3	Egzersiz Psikolojisi	3
Atletik Yaralanmaların Bakımı Ve Önlenmesi	3	İlköğretimde Beden Eğitiminin Öğretimi	3
Eğitim, Etik Ve Değişim	3	K- 12 İçerik Alanlarında Okuma Ve Yazma	3
Seçmeli	3	Seçmeli	3
Seçmeli	3	Seçmeli	3
Toplam	15	Toplam	15
4. Sınıf 1. Yarıyıl		4. Sınıf 2. yarıyıl	
K -12 Öğretim Stratejileri	3	Beden Eğitimi Öğretimi Semineri	1
Beden Eğitiminde Değerlendirme	3	İlköğretim Stajı	6
Ortaokulda Beden Eğitimi Öğretimi		Ortaöğretim Stajı	6
Uyarlanmış Beden Eğitimi	3		
Seçmeli	3		
Toplam	15	Toplam	13
Toplam saat: 121			

VANCOUVER ISLAND ÜNİVERSİTESİ (KANADA) (https://www2.viu.ca)	
1. Yıl ve 2. Yıl	Saat
İnsan anatomisi	3
Motor Becerilerinin Kazanım Dinamikleri	3
İnsan Fizyolojisine Giriş II	3
Kanada Toplumunda Spor, Boş Zaman ve Fiziksel Aktivite	3
Fiziksel Büyüme ve Motor Gelişimi	3
Seçmeli dersler (atletizm, yüzme, badminton, dans, voleybol, plaj voleybolu, jimnastik, basketbol, Açık Hava Etkinlikleri – Yaz, Açık Hava Aktiviteleri- Kış vb. dersler 9x2 kredi)	18
İngilizce	6

Seçmeli ders	21
Toplam	60
3. Yıl ve 4. Yıl	
Uygulamalı Egzersiz Fizyolojisi	3
İnsan Sağlığı	3
Fiziksel Aktivitenin Organizasyonu ve Yönetimi	3
Fiziksel Aktivitede Araştırma Yöntemleri	3
Uygulamalı Hareket Analizi	3
Fiziksel Aktivitenin Psiko-Sosyal Yönleri	3
Fiziksel Aktivitede Uygulanan Liderlik	3
Özel Popülasyonların Fiziksel Aktiviteleri	3
Bütünleşmiş Seminer ve Alan Deneyimi	3
Üst Düzey Seçmeli Dersler (Sörf, yoga, güreş, tekvando, Squash, Racquetball , hokey,softboll vb. dersler)	9
Üst Düzey Seçmeli Ders (6 Adet)	6
Seçmeli Ders (18 adet)	18
Toplam	60
Genel Toplam	120

MALAYA ÜNİVERSİTESİ (MALEZYA) (https://www.um.edu.my)	
Üniversite Dersleri	Saat
İslam ve Asya Uygarlığı (TITAS) / Malezya'ya Giriş	2
Etnik İlişkiler	2
Bilgi Becerileri Kursu	1
Temel Girişimcilik Kültürü	2
Sosyal Katılım	2
İngilizce I	3
İngilizce II	3
Eş Müfredatlar	2
Fakülte dışı seçmeli ders I	3
Fakülte dışı seçmeli ders II	3

Toplam	23
Fakülte Dersleri	
Egzersiz Biliminin Temelleri	4
Spor Yaralanmaları ve İlk Yardım	4
Spor Yönetimi	4
Spor Sosyolojisi	4
Fonksiyonel Anatomi ve Fizyoloji	4
Beslenme, Sağlık ve Fitness	4
Toplam	24
Ana Bölüm Dersleri	
Sporda Ağırlık Eğitimi	4
Koçluk Bilimi	4
Spor Yönetiminde Araştırma Metodolojisi	4
Egzersiz Fizyolojisi	4
Sporda Beslenme ve Metabolizma	4
Spor psikolojisi	4
Motor Öğrenme ve Kontrol	4
Spor biyomekaniği	4
Spor Yönetiminde Araştırma Projesi	4
Egzersiz Bilimi Stajı	12
Toplam	48
Seçmeli Dersler	
Sağlık Bilimlerinde test ve egzersiz yönergesi	4
Egzersiz Fizyolojisi	4
Spor Yaralanmaları ve Rehabilitasyonu	4
Egzersiz ve spor biyokimyası	4
Uygulamalı Spor ve Egzersiz Psikolojisi	4
Sporda Veri Değerlendirme ve Ölçme	4
Fitness	4

Spor ve Rekreasyon Yönetimi	4
Spor Tesisleri ve Ekipman Yönetimi	4
Toplam	32
Genel Toplam	127

SYRACUSE ÜNİVERSİTESİ (New York/ABD) (http://soe.syr.edu)			
1. Sınıf 1. Yarıyıl	Saat	1. Sınıf 2. Yarıyıl	Saat
Yazma dersi I	3	Öğrenme	4
Olasılık dersi I	3	İnsan Davranışının Temelleri	3
Genel biyoloji	4	Yaşam boyu Motor Davranışı	3
Sağlık ve Beden Eğitimi Giriş	3	Sağlıkta Beslenme	3
Seçmeli etkinlik dersi	1	Seçmeli sanat ve bilim	3
1.yıl toplantısı	1		
Toplam	15	Toplam	16
2. Sınıf 1. Yarıyıl		2. Sınıf 2. Yarıyıl	
Engellilere bakış açısı	3	Öğretim yöntemleri	4
Dil ya da Seçmeli sanat ve bilim	3 / 4	Yazma dersi II	3
Bireysel ve İkili Sporlar	1	Sağlıkla İlgili Fitness Öğretimi	3
Jimnastik	1	Takım Sporları	1
Sunuşsal Konuşma	3	Yapısal Kinesiyoloji	3
Egzersiz Bilimine Giriş	3	Seçmeli ders	3
Toplam	14/15	Toplam	17
3. Sınıf 1. Yarıyıl		3. Sınıf 2. yarıyıl	
Seçmeli sanat ve bilim	3	İnsan Hareketi Analizi / Biyomekanik	3
Seçmeli Beşeri Bilimler	3	Beden Eğitimi Yöntemleri: Ortaöğretim	3
Beden Eğitimi Yöntemleri: İlköğretim	3	Seçmeli sanat ve bilim	3
Uyarlanmış Beden Eğitimi	3	Tarih dersi	3
Macera Faaliyetleri I	1	Dans	1

Seçmeli etkinlik	2	Öğretim yöntemleri II	1
Öğretim yöntemleri I	1	Öğretim Yöntemleri III	1
Toplam	16	Toplam	15
4. Sınıf 1. Yarıyıl		4. Sınıf 2. yarıyıl	
Seçmeli Beşeri Bilimler	3	Öğrenci Eğitimi K-12	12
Sağlık ve Beden Eğitimi Alanında Değerlendirme ve Müfredat	3	Beden Eğitimi Öğretmeni Geliştirme	1
Su sporları	2		
Müfredat okuryazarlığı			
Okullaşma ve Çeşitlilik	3		
Toplam	5	Toplam	13
Toplam saat: 121			

Seçmeli dersler: Zumba, Kış Sporları, Latin / Salsa, Kişiselleştirme Fitness, Pilates, Ağırlık Eğitimi, Yoga, Boks Fitness, Kayak, Karate, Tai Chi, Dalış, Scuba, Kayak, Zumba Aquatics, Bisiklete binme, Koşu, Eskrim, Tenis , Backpacking, Ragbi, Golf, Balo Dansı

İRAN (MOVASSAGH BEHESTANI,2016)	
Dersler	Saat
Biyokimya-Biyoloji	4
İnsan Anatomisi	2
Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	4
Atletizm	12
Egzersiz Fizyolojisi	8
Yabancı Dil	3
Antrenman Bilgisi	2
Fiziksel Uygulama	12
Beden Eğitimi ve Spor Tarihi	2
Ülkenin Resmi Dili	3
Ülkenin Tarihi	2
Jimnastik	4
Yüzme	4
Basketbol	4
Voleybol	4
Futbol	4
Güreş	4
Sosyoloji	2
Psikoloji	6
Matematik ve Fizik	6
Bilgisayar	4

Spor Biyomekaniği	4
Öğretim İlke ve Yöntemleri	2
Beden Eğitimi ve Spor Yönetimi	2
Beden Eğitimi ve Spor Temelleri	2
Yüce İslam Tarihi ve Yorumlar	2
Engelliler için Beden Eğitimi ve Spor	2
Hentbol	2
Araştırma Projesi	2
Ölçme ve Değerlendirme	2
Psikomotor Gelişim	2
Öğretim Teknolojileri	2
Egzersiz ve Beslenme	4
Rehberlik	4
Etkili İletişim Becerileri	2
Sınıf Yönetimi	2
Okul Deneyimi	2
Halk Oyunları	2
Doğa Sporları	2
Badminton	2
Öğretmenlik Uygulaması	2
Masa Tenisi	4
İngilizce Staj	2
İslami Düşünceler	4
Spor Patolojisi	2
Hareket Tedavi	2
İslahi Hareketler	2
Hareket Gelişimi	2
Dağcılık	2
Doğum Kontrolü Yöntemleri	2
Satranç	2
Spor Salonlarının Yönetimi	2
Bilimsel Araştırma ve Yöntemleri	2
Genel Toplam	128

Azerbaycan (MOVASSAGH BEHESTANİ, 2016)	
Dersler	Saat
Beden Eğitimi ve Spor Temelleri	12
İnsan Anatomisi	7
Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	6
Atletizm	8
Egzersiz Fizyolojisi	6
Yabancı Dil	10
Antrenman Bilgisi	3
Fiziksel Uygulama	3
Beden Eğitimi ve Spor Tarihi	4
Ülkenin Resmi Dili	6
Ülkenin Tarihi	6
Jimnastik	8
Yüzme	3
Basketbol	4

Voleybol	4
Futbol	3
Güreş	3
Sosyoloji	6
İktisat	4
Psikoloji	4
Matematik ve Fizik	4
Bilgisayar	4
Spor Biyomekaniği	3
Rehberlik	4
Biyokimya-Biyoloji	5
Satranç	3
Halter	4
Halk Oyunları	3
Masaj	9
Doğa Sporları	7
Genel Toplam	156

HUMBOLDT ÜNİVERSİTESİ (Berlin/ ALMANYA) (https://www.hu-berlin.de)	
Modüller	
Zorunlu alan	Kredi
İnsan motor sisteminin morfolojisi ve fonksiyonu	10
Toplumsal olgu olarak egzersiz ve spor	10
Bireysel hareket şekillerini deneme, anlama ve öğrenme	10
Spor oyunlarını deneme, anlama ve öğrenme	10
Okullarda öğretime yönelik pedagoji	7
Lisans tezi	10
Profesyonel seçmeli ders programı	
Hareket desenleri ve spor oyunları	10
Sporun ve hareket	10
Egzersiz, spor ve organizasyon	10
Egzersiz, spor ve sağlık	10
Teori Uzmanlaşma Modülü: Egzersiz, Spor ve Bireysel	10
Teori Uzmanlık Modülü: Egzersiz, Spor ve Performans	10
Konu alanı seçmeli	
Derinleştirme Modülü: Egzersiz ve spor oyunları	10
Farklı bağlamlarda Sporun ve hareket	10
Egzersiz, spor ve organizasyon	10
Egzersiz, spor ve sağlık	10
Teori Uzmanlaşma Modülü: Egzersiz, Spor ve Bireysel	10
Teori Uzmanlık Modülü: Egzersiz, Spor ve Performans	10
İnsan motor sisteminin morfolojisi ve fonksiyonu	10
Toplumsal olgu olarak egzersiz ve spor	10
Bireysel hareket biçimleri ve spor oyunları: teori modülü	10
NOT: Profesyonel seçmeli alan derslerinden 30 kredi, konu alanı seçmeli derslerden 20 kredi ders alınır.	

BOLOGNA ÜNİVERSİTESİ (İTALYA)	
Egzersiz ve spor bilimleri	
(http://www.farbiomot.unibo.it)	
1.yıl dersleri	Kredi
İletişim Sosyolojisi	3
Genel Psikoloji	6
Uygulamalı Biyoloji	6
Biokimya	6
Beslenme	6
Lokomotor Aktiviteye Uygulanan Anatomi	6
Organların Anatomisi ve Sinir Sistemi	6
Gelişim çağında Beden Eğitimi	6
Kamu hukuku	6
İnsan Kinesiyolojisi	3
İnsan Hareketinin Teorisi ve Metodolojisi	6
Yabancı dil (İngilizce, Fransızca, Almanca, İspanyolca birini seçmek zorunlu)	3
2.yıl dersleri	
Antropometri ve Ergonomi	6
Nörofizyoloji	6
Organların fizyolojisi	6
Staj 1	4
Oyun ve Spor Pedagojisi	6
Genel Ve Sosyal Pedagoji	6
Yüzme Sporlarının Teorisi ve Öğretimi	6
Önleyici Ve Uyumlu Motor Aktiviteleri	6
Sporun Teorisi Ve Öğretimi	12
3.yıl dersleri	
Açık hava eğitimi	3
Genetik ve spor	3
Kültürlerarası Pedagoji	3
Pazarlama	3
Raket sporları	6
Spor hukuku	3
Masa tenisi ve diğer raket sporları	3
Tenis ve Plaj Tenisi	3
Genel farmakoloji	3
Staj 2	7
Yaşlılar için motor faaliyet	3
Travmatoloji ve İlk yardım	6
Eğitim Kuramı ve Yöntem	6

LOUGHBOROUGH ÜNİVERSİTESİ (İNGİLTERE)
Spor, Egzersiz ve Sağlık Bilimleri Yüksekokulu
(<https://lucas.lboro.ac.uk>)

Modüller

1.Yıl Dersleri	Kredi	Dersin verildiği dönem
Öğretim ve Antrenörlük 1	10	1-2
Akademik ve Mesleki Beceriler	5	1-2
Spor ve Egzersiz Biliminde Sorunlar	5	2
Spor Pedagojisine Giriş	5	1
İnsan ve Egzersiz Fizyolojisine Giriş	5	1
Spor Sosyolojisine Giriş	5	1
Sporun Temelleri ve Egzersiz Psikolojisi	5	2
Motor Kontrolü ve Motor Öğrenimine Giriş	5	2
Spor Biyomekaniği	5	2
Fiziksel Aktiviteye ve Sağlığa Giriş	5	2
Spora giriş	5	2
Olimpiyat Araştırmaları	10	2
Spor Endüstrileri	10	1
Anatomi ve Fizyoloji 1	5	1
Anatomi ve Fizyoloji 2	5	2
İnsan Genetiği	5	2
Hücre Biyolojisi	5	1
Biokimya	10	1-2
İnsan gelişimi ve adaptasyon	5	1
İnsan Biyolojisi ve Toplumu	10	1
Homeostasis	5	2
Nörobilime giriş	5	2
Psikolojide Uzmanlık alanları	5	2
İnsan Biyolojisi Araştırma Yöntemleri: Çalışma tasarımı ve veri açıklaması	5	2
Gelişim Psikolojisinde Temeller	5	2
Psikolojide Tarihsel ve Kavramsal Konular	5	1
Psikolojide biyolojik temeller	5	2
Nicel araştırma yöntemlerinde temeller	5	1
Psikoloji için Akademik ve Mesleki Beceriler	5	1-2
Spor ve Egzersiz Psikolojisi için Akademik ve Mesleki Beceriler	5	1-2
2. Yıl Dersleri		
Öğretim ve Antrenörlük 2	10	1-2
Yapısal Kinesiyoloji	5	2
Araştırma Becerileri B1	5	1
Araştırma Becerileri B2	5	2
Spor Pedagojisi 2	10	1-2
Spor, İdeolojiler ve Değerler	5	2
Egzersiz ve Beslenme Biyokimyası	10	1-2
Modern spor mantığı	5	1
Rekabetçi Sportlarda Grup ve Kişiler Arası Süreçler	5	2
Spor Hareketlerinin Motor Kontrolü	5	1

Spor Biyomekaniğinde Analiz Yöntemleri	5	2
Spor Hareketlerinin Biyomekaniği	5	1
Sporda Psikolojik Sorunlar ve Stratejiler	5	1
Fiziksel Aktivite, Sedanter Davranış ve Sağlık	5	1
Egzersiz Psikolojisinin İlkeleri	5	2
Spor, Sosyal İçerik ve Çeşitlilik	5	2
Spor Hukukunun Temelleri	5	1
Spor organizasyonlarının yönetimi	5	2
İnsan Biyolojisi Araştırma Yöntemleri: Ölçme ve Değerlendirme	5	2
Fonksiyonel İnsan Genomiği	10	1-2
İnsan Beslenmesinde Güncel Konular	5	1
Egzersiz Fizyolojisi	10	1-2
Büyüme ve gelişme	5	1
İnsan Yaşlanmanın incelenmesi	5	2
İnsan Biyolojisi Araştırma Yöntemleri: Veri Analizi	10	1-2
Kişilik ve Bireysel Farklılıklar	5	1
Nicel araştırma yöntemleri	5	2
Psikoloji Uygulamaları B	5	2
İnsan Bilinci	5	1
Beyin ve Davranış I	5	2
Hafıza ve Bilgi	5	2
3. yıl dersleri		
Tez	20	1-2
Proje (Jimnastik)	20	1-2
Proje (Fizyoloji)	20	1-2
Engellilerde egzersiz fizyolojisi	5	2
Spor Pedagojisi 3	10	1
Öğretim ve Antrenörlük 3	10	2
Uygulamalı Sporun Fizyolojisi	5	1
Spor Beslenmesi	5	2
Egzersiz ve Sağlık Fizyolojisi	5	1
Spor yaralanmaları	5	1
Spor ve spor alanları	5	1
Spor ve İnsan vücudu	5	1
Spor Hareketlerinin İleri Motor Kontrolü	5	2
Spor Biyomekanikte İleri Analiz Yöntemleri	5	1
Spor Teknikleri Mekaniği	5	2
Çocuklar için Fiziksel Aktivite ve Sağlık	10	2
Beden eğitimi ve sporda psikoloji	5	1
Spor psikolojisinde hareket	5	2
Sportif Mükemmellik İçin Performans Psikolojisi	5	1
Uygulamalı Egzersiz Psikolojisi	5	2
Sporda Küresel Sorunlar	5	2
İleri Spor Pazarlaması	5	1
Spor ekonomisi	10	2
Spor Yönetimi	10	2
Spor Politika Analizi	10	1

Jimnastik Araştırmaları ve Koçluk İçin Etkileri	5	2
Spor Bilim ve Elit Performans	10	1-2
Jimnastik Koçluğu Bilim	10	1-2
Proje (İnsan Biyolojisi)	20	1-2
İnsanlarda Bulaşıcı Hastalıklar	5	2
Yaşam Tarzı ve Hastalık	10	2
Vücut kompozisyonu	5	2
Çevresel Sınırlarda İnsan Performansı	10	1
Proje (Psikoloji)	20	1-2
İleri Deneysel ve Nitel araştırma ve Analizi	10	1
Klinik psikoloji	10	2
Psikoloji ve Sağlık	10	2
Yeme Davranışının Psikolojisi	10	1
Ebeveynlik ve Toplumsallaşma	10	2
Beyin ve Davranış II	10	2
Adli DNA Analizi	10	1

GRANADA ÜNİVERSİTESİ (İSPANYA) (http://grados.ugr.es)	
1.yıl dersleri	Kredi
Spor Tarihi	6
Davranışsal analiz	6
Fonksiyonel anatomi	6
İnsan hareketinin biyomekaniği	6
Fiziksel egzersiz biyokimyası	6
Motor becerilerinin temelleri	6
Sporun temelleri 1: voleybol, yüzme, atletizm	12
Sporun temelleri 2: hentbol, basketbol, ritmik jimnastik	12
2.yıl dersleri	
İstatistik	6
Motor kontrol	6
İnsan fizyolojisi	6
Spor sosyolojisi	6
Beden eğitiminin temelleri	6
Vücut ifadesi öğretilimi	6
Motor oyunları	6
Sporun temelleri 3: artistik jimnastik, judo, futbol	12
Sporun temelleri 4: kayak, bisiklet	6
3. yıl dersleri	
Spor tesisleri ve hizmetleri: spor yönetimi ve rekreasyon	6
Fiziksel aktivite ve spor	6
Spor eğitimi	12
Fiziksel aktivite ve sağlık	12
Atletizm	6
Basketbol	6
Hentbol	6
Kayak II	6

Judo	6
Futbol	6
Artistik jimnastik	6
Ritmik jimnastik	6
Yüzme	6
Voleybol	6
Bisiklet sürme	6
Beden eğitimi ve spor öğretiminin değerlendirilmesi	6
Beden eğitimi ve sporda beslenme	6
Doğal ortamda fiziksel aktiviteler	6
Spor sistemlerinin planlanması ve organizasyonu	6
Sporda idari müdahale	6
4. yıl dersleri	
Yetişkinler ve yaşlılar için fiziksel aktivite	6
Dinlenme ve boş zaman faaliyetleri	6
Spor ve fiziksel aktivitede otomasyon uygulamaları	6
Spor biyomekaniği	6
Spor ve turizm faaliyetlerinin tasarımı	6
Eğitimde gözlem ve değerlendirme	6
Spor uzmanlığı (voleybol, basketbol, yüzme, atletizm, artistik jimnastik, judo, kayak vb)	12
Egzersiz fizyolojisi	6
Fitness	6
Spora başlama ve erken yaşta uzmanlaşma	6
Oyunlar, dans ve geleneksel ve alternatif sporlar	6
Spor etkinliklerinin organizasyonu	6
Motor becerileri psikopedagojisi ve özel ihtiyaçlar	6

NOT: Ülkelerin programları incelenirken, programda yer alan bazı derslerin dilimizde bir karşılığı olmadığı ya da farklı anlamlar taşıması sebebiyle içerikleri kontrol edilerek ülkemizdeki uygulama isimleriyle çevirileri yapılarak uyarlama yapılmıştır. Dolayısıyla çeviriler birebir aynı değildir.

EK- 8. Milli Eğitim Bakanlığı İzin Onayı



T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Sayı : 81576613/605.01/17526463
Konu: Araştırma Uygulama İzin Talebi

24.10.2017

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

- İlgi: a) İnönü Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 13/10/2017 tarihli ve 50235129-100-E.25765 sayılı yazısı
b) Millî Eğitim Bakanlığının 22/08/2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E.12607291 (2017/25) sayılı genelgesi

İlgi (a) yazı ile İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Doktora Programı öğrencisi Aysel NAMLI'nın "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi" konulu doktora tezi kapsamında hazırlanmış olduğu veri toplama aracının her tür ve derecedeki okullarda görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenline uygulamasına yönelik izin talebi Genel Müdürlüğümüzce incelenmiştir.


Denetimi il/ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul kurum idaresinde olmak üzere; onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen, uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılmış veri toplama aracının eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmadan gönüllülük esas olmak üzere uygulanmasına ilgi (b) genelge doğrultusunda izin verilmiştir.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Bilal TIRNAKÇI
Bakan a.
Genel Müdür

Ek: Veri Toplama Aracı (3 sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır
24.10.2017




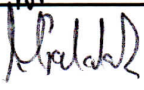

Erdoğan GÜRLER
Bilgisayar İşletmeni

Emniyet Mahallesi Milas SokakNu:8 06560 Yenimahalle-ANKARA
Telefon No: (0 312) 296 94 00 Fax: (0 312) 213 61 36
E-Posta: yegitek@meb.gov.tr İnternet Adresi: http://yegitek.meb.gov.tr

Bilgi için: Şeyda KARABULUT
Öğretmen
Atilla DEMİRBAŞ
Koordinatör
Telefon No: (0 312) 296 95 82.

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden dcc5-cde5-3466-8c30-b572 kodu ile teyit edilebilir.

EK- 9. Etik Kurul Onayı

T.C. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu			
Oturum Tarihi	Oturum Sayısı	Karar Sayısı	
16.02.2017	2	2017/2-2	
<p>Karar No: 2017/2-2: Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 16.02.2017 tarihinde Rektör Yardımcıları Toplantı odasında toplandı. İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Yrd. Doç. Dr. Cenk TEMEL'in sorumlu araştırmacı olduğu; M.E.B'na bağlı Elazığ Mehmet KOLOĞLU Anadolu Lisesinde öğretmen Aysel NAMLI'nın "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi" başlıklı çalışması Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi açısından uygun olup-olmadığı hususundaki başvurusuna ilişkin raportör raporu görüşüldü. Çalışma Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi açısından değerlendirildiğinde çalışmada <u>herhangi bir etik kusur olmadığına</u>; oy birliği ile karar verilmiştir.</p>			
Prof. Dr. Cemal YURGA Etik Kurul Başkanı			
Prof. Dr. Ahmet F. SİNANOĞLU Etik Kurul Başkan Yardımcısı		Prof. Dr. Mehmet GÜNGÖR Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Süleyman ÇALDAK Etik Kurul Üyesi		Prof. Dr. Ahmet KARADAĞ Etik Kurul Üyesi	KATILMAZ
Prof. Dr. Mustafa KUTLU Etik Kurul Üyesi	KATILMAZ	Prof. Dr. H. Suphi ERDEM Etik Kurul Üyesi	